

KORE SAVAŞI
(1950-1953)
ESİRLER-BEYİN YIKAMA
PSİKOLOJİK HARP-PROPOGANDA

DOÇ. DR. ALİ DENİZLİ

Künye gelecek

SUNUŞ

Savaşta; yaralanmak veya şehit olmak, düşmana esir düşmek veya bunların hiçbiri ile karşılaşmayıp sağ dönmek bir askerin değişmez kaderidir. Esir olmak, esaret hayatı yaşamak savaşın istenmeyen, acımasız bir gerçeğidir. Hiçbir asker böyle bir olgu ile karşılaşmak istemez. Esaret; namlunun ucunda ölüm ile yaşam arasında süren, açlık ve sefaletin kol gezdiği; insan yaşamı ve haysiyetinin söz konusu olmadığı; buna karşılık korku, endişe ve umutsuzluğun hakim olduğu ve etkileri ömür boyu süren bir yaşamdır.

Kore Savaşı'nda Birleşmiş Milletlere mensup ülke askerlerinin yanısıra Çinlilere esir düşen Türk askerleri de vardı. Esirleri bekleyen, 3 sene süren bir esaret yaşamı vardı. Esir kamplarında öncelikli olarak, komutan durumunda olanlar itibarsızlaştırılmak istendi ve tecrit edildiler.

Esaret günlerinde Türk askerleri son iki kişi kalıncaya kadar emir-komutayı ve disiplini bozmadılar, muhafaza ettiler. Çinlilerin yoğun bir şekilde sürdürdükleri propaganda ve beyin yıkama faaliyetlerinden hiçbir şekilde etkilenmediler. Diğer ülke askerlerinden pazusu kuvvetli olan yemekte aslan payını alırken, Türk askeri yemeklerini paylaştılar. Hasta arkadaşlarına derman oldular. Her türlü işkenceye, zorlamaya direndiler. Asla teslim olmadılar, yalvarmadılar.

Diğer ülke askerlerinden çoğu esarete alışamayarak hayatlarını kaybettiler. Buna karşılık esir edilen Türk askerlerinin tümü zayıatsız olarak geri döndüler. Türk askerinin esaretten kayıp veremden geri dönüşü bir Amerikan dergisine aşağıda yazıldığı şekilde konu olmuştur.

“Anadolu bozkırının ortasında doğan, binbir mahrumiyet içerisinde yetişen Türk çocukları bizim her türlü imkânları, konforu vererek yetiştirdiğimiz çocuklarımızla aynı şartlar altında, aynı sınavı geçirdiler. Onlar muvaffak oldular. Tam gittiler, tam olarak geri dönmesini becerdiler. Bizimkiler birbirlerine ellerini uzatmadılar. Birbirlerini korumasını bilmediler. Yalnız kendileri için, bencillikle yaşamının örneklerini verdiler. Bu yüzden maddi kayıplar verdiler. Kızılardan daha sonraki dönemde de iyi muamele görünce gevşediler, çözüldüler. Onların rejimlerini beğendiler. Ailelerini, vatanlarını unutup, oralarda kaldılar. Nedir bu Türk'ün çözülemeyen kuvveti, gücünün sebebi? Nedir bu bizim cemiyetimizin zayıflığının, çürüklüğünün sebebi?”

Türk askeri Kore Savaşı'nda gösterdiği kahramanlık ve cesareti esir kampında da göstermiştir. Düşmana hiçbir şekilde teslim olmamıştır. Milliyetini ve kimliğini her türlü işkence, tehdit ve zorlamalara karşı korumasını bilmiştir. Diğer ülkelerin askerleri gibi düşman karşısında çözülmeler ve tüm dünyanın takdirini kazandılar.

Kore'de esir düşen askerlerimiz, Türk askerinin savaşta ve esarete hiçbir şekilde düşmana asla boy eğmeyeceğini ispat etmişlerdir. Onlar esaretten boyunları bükük değil, bilakis gururlu birer kahraman olarak vatana geri dönmüşlerdir.

Kore Savaşı hakkında birbirinden değerli kitaplar yazan E.Kurmay Albay Ali Denizli, bu kıymetli kitabı ile de Kore Savaşı’nda esir olan Türk askerlerinin onurlu direnişlerini ortaya koymaktadır. Kore Savaşı konusundaki çalışmaları ve yayınladığı kitapları ile Koreliler tarafından takdir edilen ve bir kitabı Kore’de, Kore dilinde basılan E.Kurmay Albay Ali Denizli’yi Türkiye Muharip Gaziler Derneği adına tebrik ediyor ve başarılar diliyorum.

M. Şükrü Tandoğan

E.Albay

Türkiye Muharip Gaziler Derneği

Genel Başkanı

ÖNSÖZ

Kore Harbi'nde Birleşmiş Milletlerin Çin kuvvetlerince kuşatılarak imhasını önleyen ayrıca üst üste kazandığı zaferlerle Kore Harbi'nin kaderini ve seyrini değiştiren ve Güney Kore'nin kurtarılacak egemenliğine ve özgürlüğüne kavuşmasına yardımcı olan Türk tugayları bu başarılarıyla dost ve düşmanlarımızı şaşkına çevirmişlerdir.

Kore'de savaştık, kan döktük, şehit verdik. Dünya askerî tarihine altın sayfalarla geçen menkıbelerin sahibi olduk. Bu kahramanlıklarımızı bizden önce başka milletler övmüş ve değerlendirmiştir. Ne yazık ki biz bunları, kendi vatandaşlarımıza ve Dünyaya tam layıkı ile anlatamadık, Amerikan karşıtı eski komünist ve solcuların; Rusya ve Çin'i müdafa ederek, sanki Güney Kore'ye Rusya destekli komünist Çin saldırmamış gibi göstererek yaptıkları propagandalarla hala, zaferlerimizi ve kahramanlarımızı yok etmeğe, unutturmağa çalışmaktadırlar.

Bu eserde kahramanlarımıza layık oldukları değeri verebilmek, milli eğitimimize milli kültürümüze kaynak olacak konuları kanıtlamak esası yanında, başkalarının bizi nasıl incelediğini, kahramanlıklarımızı ders konusu yaptığını göstermek amacı esas alınmıştır. Diğer milletlerin askerleri çekilirken, Türk askeri düşmana doğru ilerlemiş ve göğsünü kendinden on kat fazla düşmana siper etmiş, ona tarihte unutamayacağı büyük dersi vermiştir.

Emekli Kurmay Albay Ali Denizli 30 sene boyunca, Kore Savaşı Kahramanlarının anılarını da derleyerek, gelecek kuşaklara aktarmak gayretini sürdürürken, askeri tarih hazinemizi derinlikleriyle işlemek, yazılı hâle getirmeği bu eserde göz önünde bulundurmıştır. Konunun bu kadar geniş olmasının sebebi, Kore'nin tüm yönlerinin bir bütün olarak anlaşılması ihtiyacındandır. Zira, bir savaşı etkileyen, coğrafi, jeopolitik, siyasî ve kültürel ortamların ortaya konması konuya açıklık getirecektir.

Ayrıca eklenen krokilerle, dokümanın askerî inceleme konusu olması da sağlanmış, her konudaki araştırmacıya hitap edecek tarzda yerli ve yabancı birçok kaynak taranarak ve o günleri yaşayan, şu anda hayatta olan Kore gazileri ile görüşülerek hazırlanan bu eser, Emekli Kurmay Albay Ali Denizli tarafından bilim âleminin yararına sunulmuştur.

Olağanüstü olarak nitelenen Kumyongjong-ni zaferimiz sonucunda Amerikan Kongresi'nin kararıyla Tugayımıza, BİRİNCİ KEZ "Mümtaz Birlik Nişanı" verildi.

Taegyevon-ni çevre savunmasıyla Başkent Seul'u kurtardık.

1953 yılında, ateşkes antlaşmasını sağlayan Vegas muharebelerimizle de hiçbir yabancı birliğe verilmemiş olan Mümtaz Birlik Nişanı'nı İKİNCİ KEZ kazanmış olduk.

Dört gün devam eden Kunuri muharebelerinde çekilen Birleşmiş Milletler Ordusu'nun sağında ilerleme görevi olarak yalnız başına kalmış olan Türk kuvvetleri, tahmini mümkün olmayan durumlarla karşılaşmış, kış ortasında dilini bilmediği bir ülkede, dost ve düşmanı ayırt etmede zorlanarak, düşman gerilla baskınları yüzünden binden fazla kayıp vermiş ve çok sarsılmış olmasına rağmen direnmeye ve savunmaya devam etmiş ve bu gayretleriyle, Birleşmiş Milletler Ordusu'nu kuşatarak yok edecek olan düşmanı üç gün durdurmakla Amerikan 8 nci Ordusunu kuşatılıp imhadan kurtarmıştı.

Kunuri Muharebesi'nden sonra gemilere binerek Kore'yi terk etme çabası içine giren Birleşmiş Milletler kuvvetleri, Kumjangjangni'ye yaptığımız taarruzlarımızla, yenilmez olarak tanımlanan düşmanı mağlup edip, savaşın seyrini ikinci kez değiştirdiğimiz zaman, gemiler sevinçle boşaltılmış ve hayretler içinde onlar da harekâtımıza katılmışlardır. Bu başarı, dünyaya yayılınca komünist olmayan hükümet başkanları, elçiler, parlamentolar, kongreler, resmî ve hususî kurullar, güvenilir kişiler, Türk askerinin bu büyük başarısının hayranlığı içinde hükümeti tebrik ettiler.

Alay komutanı albay Celal Dora dünyanın hayranlığını şöyle anlatıyordu; “Türk alayı kendisinin üç misli kuvvetinde olan bu Çin tümenine taarruz ederek yaptığı yakın boğuşmada süngü hücumlarıyla çok üstün bir zafer kazanmış ve muharebe sahasını gezdiğimizde binlerce Çin ölüsünün ekserisi alınlarından vuruldukları görülmüştü. Bu manzara Türk birliğinin ne kadar atıcı ve ne mükemmel savaşçı ve süngüsünü maharetle kullanan ne cesur bir birlik olduğunun eşine rastlanmayan en büyük şahididir.

Akşam olmuş, güneş grubun son şualarını muharebe sahasını kızıl kanlarıyla boyamış olan Çin ölüleri üzerine yayarken dağ taş bir mezbaha manzarası arz ediyordu. Kaçıp canlarını kurtarabilenler bir daha arkalarına bakmadan olanca hızları ile uzaklaşıyor ve muharebe sahasını Türkün muzaffer süngüsüne terk ediyorlardı.” Diye anlatmaktadır.

Kumyangjang-ni Muharebelerini Seyretmiş Olan İkinci Cihan Harbinin tanınmış piyade subaylarından Amerikan yarbayı Blair de;

“Bu hareket hiç şüphesiz ki bu harbin en kanlı muharebesi olmuştur. Şahsî tecrübelerime dayanarak şunu kat’î olarak ifade edeyim ki Türklerin bu taarruzu gördüğüm harplerin en kanlı bir muharebesidir. Bu muharebe harp tarihinde uzun müddet örnek olmaya değer taşıyacak ve yaşayacaktır”. diyordu

156 muharebelerinin sonunda Amerikan kumandanlığınca muharebe sahasında süngü, dipçik ve mermi ile alınlarından vurulmak suretiyle çeşitli şekillerde öldürülmüş olan Çin askerlerinin resimlerini gösteren büyükçe bir albüm Birleşmiş Milletler birliklerine yayınlanmış ve tugayımıza da gönderilmişti.

Bundan sonra yine Amerikan kumandanlığınca uçaklarla Çin ordusu üzerine atılan beyannamelerin arkasına bu Çin ölülerinin resimleri ve başlarında onlara süngüsünü saplayan Türk einin heybetli resmi basılmış ve altına da Türk askerinin karşısına çıkacak Çinlilerin akıbeti işte böyle olacaktır ibaresi yazılmıştı

9 ncu Bölük Komutanı Yüzbaşı Turan Ergüngör;

“Bu muharebelerin ehemmiyet ve tafsilâtı memlekete, lâıyk olduğu şekilde aksettirilemedi. Belki bunda, o vakit gazete ve haberlere konan sansürün de tesiri olmuştur.” Demektedir.

Alay Harekat Kısım Amiri Yüzbaşı Doğan Abbas Yurdakul ise;

“Bu Türk ve Çinli muharebesidir. Anladımı ki Türk Askeri Cengaver bir milletin cengaver çocuklarıdır. 156 rakımlı tepe muharebesi Altın Sahifelerle yazılmalıdır.” Diye anlatıyordu.

ALINAN SONUÇ ŞUYDU:

Düşman ölüsünün, 1.734 olduğu, sağ ve yaralı olarak ele geçen esir sayısının da 82 olduğu bildirilmişdi. Bu muharebede tugayımızın kaybı ise, 12 şehit, 4’ü ağır olmak üzere, toplam 30 yaralıdan ibaretti.

DÜNYA TARİHİNDE YOKTUR Kİ 1734 KOMÜNİST ÇİNLİYİ SÜNGÜ İLE İMHA ET, BUNUN YANINDA SADECE 12 ŞEHİT VER. İMKANSIZ VE DOĞA ÜSTÜ BİRŞEY, ANCAK TÜRK ORDUSUNUN BU KAHRAMANLIĞINI ASLA ANLATAMADIK.

Bu zaferlerden sonra 1953 yılında "Vegas'ta Savaşan Türkler Kore Harbini bitiren Ateşkes Antlaşmasını Sağladılar" Kunuri'den sonra en çok kaybı Vegas diye adlandırılan ileri karakol muharebelerinde verdik. Kayıplarımız 151 şehit, 450 yaralıydı. Mevzilerini teslim aldığımız Amerikan Deniz Piyade tümeni bizden önce bu mevzilerde 1500 zayıat vermişti.

Çinliler, Türklerce birkaç bölükle savunulan muharebe ileri karakol mevzilerine, bir tümen, 13500 KİŞİ ve yedi topçu taburuyla taarruz etti. 3.000 kayıp vermesine rağmen başarı sağlayamadı. 36 saat içinde düşman Türk kuvvetleri mevzilerine 65.000'i aşan top ve havan mermisi atmıştı.

MEVZILERIMIZ ÖNÜNDE 151 ŞEHİDİMİZİN AYAK UCUNDA 3000 ÇİNLİ ÖLÜSÜ YATMAKTADIR. BİR ŞEHİDİMİZE KARŞILIK 20 ÇİNLİ TELEF OLMUŞTUR.

Türk Tugayı; Vegas'tan sonra ikinci kez üstün birlik madalyası ile onurlandırılmıştır. Birinci üstün birlik madalyası olan; Kumjangjangni 25-26 Ocak 1951 zaferimizde Türk Tugayı taarruzu ile 1734 Çinli'yi süngü ile şişleyerek imha etmişti. Tugayın tek ihtiyatı olan ve Elko ve Karson Muharebe İleri Karakollarını takviye görevi verilen İstihkâm Bölük Komutanı Yüzbaşı Şinasi Sükan;

Bölüğünün başında, ölümü göze alarak öne atılmıştır.

Kıyamet gününü andıran bu savaş alanında, bu kanlı, ölüme meydan okuyan mücadele, 29 Mayıs 1951 günü öğle vaktine kadar aralıksız 16 saat sürmüş, Bölük Komutanı Yzb. Şinasi Sükan bir Çinli'nin attığı el bombası demetinin patlamasıyla sağ bacağını kaybetmişti. Tepede ancak 10 kadar istihkâm eri ile bir o kadar da piyade eri sağ kalmıştı.

Çin kuvvetleri; Elko Karson tepelerinde süngülerimizin vasıtasıyla çok ağır kayıplar vererek, savaş alanını silahlarımıza terk etmiş ve asil Türk kanı ile yazılan büyük zafer tarihin şeref sayfalarında kalmıştı.

Yüzbaşı Şinasi Sükan'a Amerika Birleşik Devletleri'nin "Distinguished Service Cross –madalyası yani bizdeki karşılığıyla Üstün Hizmet Madalyası almıştır. İmtihaz Madalyası"nın beratında İstihkâm Bölük Komutanı Yüzbaşı Şinasi Sükan için şöyle yazmaktadır:

BİZZAT KENDİSİ 75 ÇİNLİ ÖLDÜRMÜŞTÜR.

BÖYLE BİR KAHRAMAN ANCAK TÜRLERE NASİP OLMUŞTUR.

NE YAZIK Kİ; geçmişte yaşamış ve halen yaşayan gazilerimizin anıları, resimleri bir BİR KURUMCA toplanmamış ve yayınlanmamıştır. Gazilerimizde bu vefasızlığı hissederek sessizce ölüp gitmekte, kalan çok az gazimiz de sessizce yaşamaktadır. Demokrat Parti Hükümeti 25 Temmuz 1950 yılında Birleşmiş Milletler emrine 4500 kişilik Türk Savaş Birliği vermeği kabul etmiş ancak bu kararını muhalefetle paylaşmamış ve TBMM’ den geçirmemiştir. Meclis kararını alsaydı kalpleri daha da feth ederdi.

Kore Gazilerinden yılladır bahsedilmez olmuş ve en basit olayların yıl dönümleri yapılırken Kore zaferlerinin yıl dönümleri unutulmuş ve tarihin en uzak ve en derin sahifelerine gömülmüştür. **SAVAŞTAN İZMİR’E GEMİ İLE DÖNEN GAZİLERİMİZİN ANILARI ALINMAMIŞ, TERHİS EDİLİP UNUTULMUŞLARDIR. OYSAKİ DÜNYA GAZİLERİNİ TÖRENLERLE KARŞILAMIŞ, EN BÜYÜK PAYELERİ VERMİŞTİR.**

Kore’de şehit 2 nci tabur komutanı kahraman binbaşı Miktat Uluünlü’nün kızı Suna Uluünlü 15 yaşında yetim kaldım, babamı emekli dahi yapmadılar, diye ağhıyarak bana anlatmıştır.

KORSAVAŞ (Kore’de Savaşanlar Derneği) sayesinde 30 Nisan 1976 tarihinde Kore Gazileri Şeref Aylıkları almağa hak kazanmıştır. 980’de kesilmiş, 1985 de yeniden bağlanmış. Ancak bu aylığın miktarı Gazi Şerefini yüceltecek miktarda değildir. ASGARİ ÜCRETİN YARISI KADARDIR.

Gazilerimizin bir çoğu, tek geliri olan Gazi maaşı ile geçinemeyerek fakru zaruret içinde yaşamaktadır.

Kahraman Gazilerimize karşı maddeten ve ne de manen bir şey yapılmadığı gibi, onları yılda bir anmaya vesile olacak bir anıt bile yapılmamıştır. Kadirşinas Kore Cumhuriyeti Hükümeti Ankara’da bir abide yapmak suretiyle bu eksikimizi telafi etmiştir. **Gazilerin evlatlarına bırakacağı anıtsal bir madalya Türk Devleti tarafından verilmemiş, Birleşmiş Milletler ve Kore Cumhuriyeti madalyalarını takarak bu boşluğu doldurmağa çalışmışlardır.**

Oysaki tek başına, bacakları bomba ile parçalanmasına rağmen, 75 Çinli’yi imha eden İstihkam Bölük Komutanı yüzbaşı Şinasi Sükan’a Amerikan Başkanı, Amerika’nın en büyük 2 madalyasını vermiş, Türk

devleti ise unutmıştır. Sakat kalması nedeniyle çok sevdiği ASKERLİK MESLEĞİNDEN AYRILARAK malul gazi olup sivil hayata dönmüştür.

EN ÖNEMLİSİ ESİRLERLE İLGİLİ YAPILMAYANLAR

1. TÜRK ESİR SAYISI ARAŞTIRMACI BİNBAŞI MURAT ÖZAYLAR TARAFINDAN, O GÜNÜN GAZETELERİ İNCELENMİŞ VE İADE EDİLEN ESİR OLARAK 249 KİŞİ TESBİT EDİLMİŞTİR. DAHA SONRA DEĞERLİ BİR ARAŞTIRMACI BURÇİN ERLEVENT TARAFINDAN ESİRLER ARAŞTIRILARAK TEZ YAPILMIŞTIR.

2. TÜRK HARP TARİHİ İSE 234 OLARAK GÖSTERMEKTEDİR.

3. GENELKURMAY HARP TARİHİ MUHAREBEDE AKİBİYETİ BİLİNMEYENLERE DE KAYIP DEMİŞTİR. LİSTELERİNDE 171 KAYIP VARDIR.

4. NE YAZIKKI BU KAHRAMAN ŞEHİTLERİMİZİN ADI KAYIP KONMUŞ ASLINDA HEPŞİ ŞEHİTTİR. BİR KISMI MUHAREBE ALANINDA BÜYÜK KISMI İSE ESİR ALINIP YARALIYKEN YOLLARDA KATLEDİLMİŞLERİR.

5. GENELKURMAY HARP TARİHİ DÖNEN ESİRLERİMİZİ TEK TEK SORGULAYIP KAYIPLARIN AKİBETİNİ ORTAYA ÇIKARMAMIŞ İLGİSİZ KALMIŞTIR.

6. AMERİKADAKİ BÜYÜKELÇİMİZ SELİM SARPER 1953 YILINDA 166 KAYP ASKERİN, YARALANDIKTAN SONRA YOLLARDA ÖLDÜRÜLDÜĞÜNÜ SÖYLEMİŞ ANCAK DİKKATE ALIP ARAŞTIRAN MAKAM OLMAMIŞTIR.

7. ŞAHSİ GAYRETLERİMİZLE, BİNBAŞI MURAT ÖZAYLAR VE BURÇİN ERLEVENT GİBİ BİR KAÇ ARAŞTIRMACI İLE KALAN BİR KAÇ ESİRİMİZE ULAŞARAK, KAYIPLARI ŞEHİT HANESİNE KAYDETMEĞE ÇALIŞTIM, ONLAR MEÇHUL ASKERLER DEĞİL BİLİLEN KAHRAMAN ŞEHİTLERİMİZDİR. RUHLARI ŞAD OLSUN.

Kendi şahsi imkanlarımla, az sayıda esir gaziye ulaşarak derlediğim bu kıymetli tarihi eserin meydana getirilmesine katkıda bulunan; Yüzbaşı Hamit Yüksel'in oğlu Ergin Yüksel beye, Araştırmacılar Murat Özaylar ve Burçin Erlevent'e, Türkiye Muharip Gaziler Derneği Başkanı E. Albay Şükrü

_____ Kore Savaşı (1950–1953) Esirler–Beyin Yıkama Psikolojik Harp–Propoganda

Tandoğan’a, Kore kültür Ataşesi, sayın; rahmetli babam Fevzi Denizli’ye, kayın babam, İlhan Çöplü’ye, vefakar eşim Nesrin Denizli’ye, kızlarım, Dr.Alev, Işıl, Şule’ye, oğlum olan Dr.Engin’e, şükranlarımı sunarım.

KAHRAMAN GAZİ VE ŞEHİTLERİMİZİN RUHLARI ŞAD OLSUN

Doç. Dr. Ali Denizli
E.Kurmay Albay
Ankara, 2015.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	
ÖNSÖZ.....	
İÇİNDEKİLER.....	
GİRİŞ.....	

BİRİNCİ BÖLÜM

HARP ESİRİ TANIMLAMASI VE STATÜSÜ

I. Harp Esiri veya Tutsağı Tarifi	
---	--

İKİNCİ BÖLÜM

ESİRLER AÇISINDAN HARBİN SAFHALARI

- I. Kuzey Korelilerin Taarruzu İle Başlayan Safha-25 Haziran-26 Kasım 1950(Caniler Kuzey Koreliler)
- II. Çin’ İn Harbe Girişi ve İdareyi Ele Alması Safhası-26 Kasım 1950 (Caniler Çinliler)
- III. Ele Geçen Esirlerin Ölüm Oranı
- IV. Esir Düşen Bir Askerin Esaret Hayatı Evreleri

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ESİR OLMAMA VE ESİRLİKTE KURTULMA KAÇMA

- I. Esir Olmama, Tutsaklıktan Sakınma ve Kaçma Yöntemleri
- II. Türk Esirlerin Kaçma Teşebbüsleri
- III. Türk Dostu Amerikalı Esir Yarbay Frederic Pelser Esirlikten kaçmayı şöyle anlatmaktadır

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK ASKERLERİ NASIL ESİR OLDULAR

- I. Kore Savaşındaki İlk Türk Esirleri
 - A. 1 ncı Türk Tugayı Muharebelerinde Esir Düşenler
 - (1) Kunuri Muharebesinde Esir Düşenler (26-30 Kasım 1950)
 - (2) Nisan 1951 Muharebelerinde Esir Düşenler
 - B. 3 ncü Türk Tugayı Muharebelerinde Esir Düşenler - 28 Mayıs 1953

BEŞİNCİ BÖLÜM

ESİR KAMPI YERLERİNE İNTİKALLER -ÖLÜM YÜRÜYÜŞLERİ

ALTINCI BÖLÜM

ESİR KAMPLARI YERLERİ

- I. Kamp ve Geçici Tutulma Noktalarının Yerleri
- II. Türk Esirleri Kampı
- III. Türk Dostu Amerikalı Esir Yarbay Frederic Pelser Kamp Yerlerini Şöyle Anlatmaktadır

YEDİNCİ BÖLÜM

ESİRLERE UYGULANAN BEYİN YIKAMA VE İDEOLOJİK TELKİN VE KOMUNİZM PROPAGANDASI

- I. Esirlere Uygulanan Beyin Yıkama ve Komünistleştirme Faaliyetleri
 - A. Beyin Yıkama Çalışmaları
 - B. Komünistleştirme Başlangıç Safhasındaki İdeolojik Telkinin Amacı
 - C. Komünist Çinlilerin Beyin Yıkama Ve İdeolojik Telkin Yöntemleri
 - D. Doktrin Öğretme
 - E. Komünist Çinlilerin Beyin Yıkamada Kullandıkları Method
 - F. Beyin Yıkama ve Telkin
 - G. İdeolojik Telkin Safhaları
 - H. İdeolojik Telkin Usulleri
- II. Neden İşbirliği Yaptılar Kitabının yazarı Amerikalı Eugene Kinkead Beyin Yıkamayı Şöyle Anlatmaktadır
- III. Amerikan Harp Esiri Yarbay Frederic Pesler Beyin Yıkamayı Şöyle Anlatmaktadır

SEKİZİNCİ BÖLÜM

TÜRK ESİRLERİNE UYGULANAN İDEOLOJİK TELKİN PROPAGANDA BEYİN YIKAMA VE KOMUNİSTLEŞTİRME DERSLERİ

DOKUZUNCU BÖLÜM

HARP ESİRLERİNE ÇİNLİLER VE KUZEY KORELİ'LERCE UYGULANAN İNSANLIK DIŞI MUAMELELER VE VAHŞET

- I. Esirlere Uygulanan Vahşet
- II. Komünistlerin Bu İnsanlık Dışı Muamelelerine Karşı Birleşmiş Milletler'in Esirlere Muameleleri

ONUNCU BÖLÜM

TÜRK ESİRLERİNİN MARUZ KALDIĞI ALÇAKLIKLAR VE ONLARIN BU İNSANLIK DIŞI MUAMELERE KARŞI KAHRAMANLIKLARI

ONBİRİNCİ BÖLÜM

KORE HARBI'NDE VERİLEN ESİR MİKTARLARI

- I. Amerikalıların Verdikleri Esir Sayısı
- II. Türk Esirleri Sayısı
- III. Çinli ve Kuzey Koreli Esirlerin Sayısı

SONUÇ

SEÇİLMİŞ BİBLİYOGRAFYA

EKLER

ÖZGEÇMİŞ

BİRİNCİ BÖLÜM

HARP ESİRİ TANIMLAMASI VE STATÜSÜ

I. HARP ESİRİ VEYA TUTSAĞI TARİFİ

A. Yüzbaşı Hamit Yüksel harp esirini Şöyle tarif etmektedir

Bir savaşçı harpte üç ihtimalle karşı karşıyadır, ya şehit olur dünyadan elini eteğini çeker, ya gazi olur, şan ve şerefle yurduna ve ailesine kavuşur veyahut daha ziyade çekilmelerde feda edilip terk edilir yaralı ve sağ düşman eline geçer ve ismine de harp tutsağı (esir) denir.

Harp tutsakları eline geçmiş olan düşmanın tutumuna göre muamele görür. Kimi harb esirinin kanına girer. 5-6 ay gibi kısa bir dönemde aç ve bakımsızlıktan ölenleri bir çukura yığan hunhar ve zalim milletler sayılamayacak kadar çoktur. İşte bunlardan biri de komünist Çin'dir. ¹

¹ Yüzbaşı Hamit Yüksel'in Kendi Yazdığı Anıları, Oğlu Ergin Yüksel'den alınmıştır.

GERÇEKTEN; TÜRK ASKERLERİ, KASIM 1950 KUNURİ MUHAREBESİNDE 60 000 KİŞİLİK ÇİN ORDUSUNCA KUŞATILMIŞ VE DAĞ TEPE ÇİNLİ DOLU, SAVAŞARAK YARALI HALDE ESİR OLMUŞLARDIR.

22/23 NİSAN 1951 MUHAREBELERİNDE AMERİKAN ZENCİ ALAYI KAÇMIŞ, 2 NCİ VE 9 NCU PİYADE BÖLÜĞÜNÜ 15 000 KİŞİLİK ÇİN TÜMENİ KUŞATMIŞ, YALNIZ BIRAKILAN BU BÖLÜKLERİN KOMUTANLARI YZB HAMİT YÜKSEL, YZB. İHSAN SERİM OLMAK ÜZERE YARALI HALDE ESİR OLMUŞLARDIR.

28 MAYIS 1953' DE ELKO KARSON VEGAS MUHAREBE İLERİ KARAKOLLARINA 15 000 KİŞİLİK ÇİN TÜMENİ SALDIRMIŞ VE BU MUHAREBEDE DE 10 ESİR VERİLMİŞTİR. DÜŞÜNÜN, BUNUN HARİCİNDE TÜRKLER ASLA ESİR VERMEMİŞTİR.

B. Harp Esiri Kavramı

Dilimize Arapça "esir" (isare) kökünden türeyerek giren ve "tutsak" karşılığında kullanılan esir kelimesi, Osmanlı kaynaklarında bu anlamının yanında "köle" karşılığı olarak da kullanılmıştır. "Esirci, esir tüccarı, esir pazarı, esirciler şeyhi" gibi tabirler hep köle alım-satımı ile ilgilidir

Harp esiri kavramı, savaş esnasında taraflardan biri tarafından ele geçirilen düşmanın resmi ordusuna mensup ve statüleri devletlerarası sözleşmelerle garanti altına alınmış, muharip unsurları ifade eder. Ancak, esir alınacak unsurların düşman ordusuna ait resmi üniformayı giymesi şart değildir.

Düşmana karşı silahlı çatışmaya giren sivil güçler veya herhangi bir askeri güçle ilişkisi olan silahsız insanlar da esir edilebilir.

Savaş sırasında düşmanın eline geçen bu unsurlar dışında herhangi bir askeri güçle ilgili olmadığı halde, güvenlik kaygısıyla enterne edilen çocuk, kadın ve yaşlılar da dahil bir grup daha vardır ki bunlara enterneler denilmektedir. Tarihsel süreç içinde esaret hukukunda bu gruba giren savaş mağdurlarının da korunması amaçlanmıştır.²

² Murat Özaylar, Kore Savaşı'nda Türk Esirleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, 2005, s. 105.

Esir alınma hali ise, bu neticelerin en bedbaht olanıdır.

Düşmanla çarpışırken, bütün imkânlarını kullanarak mücadele eden asker, ya fizikî sebeplerle, veyahut silâh ve bedenî kuvvetini istimale fırsat bulamayacak kadar yaralı veya iradesiz bir halde iken düşmanın eline geçmesi, veya düşman taraf içinde kalması, onu esir alınmış duruma düşürür. **Esir alınma durumuna düşürür, diyoruz; çünkü, iyi bir askerî terbiye almış, millî haslete sahip mert bir asker asla, ESİR OLMAZ.**

Yukarıda belirtilen hallerde dahi, mukavemet edecek veya mücadele edecek vasıtalarını tamamen kaybettiği ânda yumruğunu, tırnaklarını, vel-hasıl en basit, tabîî silâhına kadar herşeyini kullandıktan sonra ancak gayrı iradî bir halde iken esir alınabilir. Esir alınma hali ise irade dışıdır. Kara bir talihtir. İkinci Dünya Harbinde, Stalingrad'da ağır bir bombardıman sırasında yaralı bir halde ele geçen Alman neferini Rus onbaşı, kemali gururla yürüyerek, sığınakta bekliyen kumandanının yanına getiriyor;

Bir Alman esir oldu kumandanım, diyor. Yaralı Alman neferi onbaşının omuzuna dokunarak ve «asla» mânâsına gelen bir hareket yapıp, tercüman vasıtasıyla; **Almanlar ESİR OLMAZLAR.. Esir alınırlar, diyor** Bu misal bize, iradî esir olmanın bir şerefsizlik mânâsına geldiğini anlatıyor..

Evet, iradesini kaybedecek derecede ağır bir yara almamış, silâhındaki son kurşununu atmamış ve yumruğunu, tırnaklarını, düşmanına karşı istimal etmemiş bir halde iken esir olmak tam manasıyla bir şerefsizliktir.. Milliyetsizliktir.. Sütsüzlüktür... **Türk askerinin tarih boyunca yapmadığı ve yapamayacağı bir şey...** Harb esirlerini muhtelif yönlerden ve muhtelif şekilde tarif etmek mümkündür. Fakat asıl ve ilmî tarifini Cenevre Andlaşmasında bulabiliriz. Bu andlaşmanın umumî hükümler kısmının dördüncü maddesinde: «Düşman hükmüne düşen şahıslar harb esiridir..» deniyor. Diğer bir söyleyişle, (düşman hükmüne, mücbir sebepler tahtında düşen ve bundan ötürü düşman iradesine tâbi olmak bedbahtlığında kalan şahıslar harb esiridir.)

Halk arasında esir, (Bahtsız asker) olarak tarif edilir. Doğrudur. Bir harbde talih, her iki taraf için aynı şekilde ve aynı şartlar altında tecelli etmez, gülmez, iradesi kuvvetli, imânı yüksek ve silâhını zamanında kullanan taraf galibiyet şansını daima elinde tutar. Fakat topluluğun şansına ve galibiyet hissesine rağmen çarpışmalarda ferdî olarak askerler esir düşebilirler. Bu itibarla galip taraf zafer sevinci içinde çırpınırken, talihsiz, bahtsız asker de esir alındığı düşmanın elinde gözyaşı döker. Bu da harbin garip bir cilvesidir. Nihayet umumî bir tarif yaparak:

«Sebebi ne olursa olsun, doğmuş bir harpte hareketli muharebelerin şiddet ve cereyanı sırasında, aldığı ağır bir yara veya diğer fizikî şartlar veya o ân için silâhını kullanamamak gibi mücbir şartlar altında, düşman hüküm ve iradesi altına düşen bahtsız bir askere ESİR denir» diyebiliriz. Yukarıda söylediğimiz gibi iyi bir millî terbiye almış, morali yüksek, mert bir asker fizikî şartlar veya mücbir sebepler olmaksızın kendiliğinden hiçbir suretle düşmana esir olmaz. Türkler için tarih böyle bir esaret kaydetmemiştir.

UÇAKLA YURDA DÖNEN YARALI GAZİ MALÜLLER

WOUNDED,DISABLED VETERANS RETURNING HOME ON BOARD A PLANE

Kore muharebeleri neticesinde görülmüştür ki, Türklerden alınan esirler ya ağır yaralı veya düşman karşısında mukavemet edemiycek kadar ağır hastadır. Bunun dışında 250 küsur harb esiri arasında, bir korkaklık timsali imiş gibi elini kaldırarak kendiliğinden, ve şerefsiz bir şekilde esir olmuş bir Türk eri bulunamamıştır. Bu da bizim için millî bir gurur vesilesidir. Yukarıdaki sebepler altında esir alınan, esir alınmayı arzu etmediği halde, iradesi dışında bu tehlike ile karşılaşmış ve âdeta umulmadık, beklenmedik bir kazaya kurban gitmiştir. Bunun da sonu nihayet bir şanssızlıktır. İstraplarla doludur.³

³ Muzaffer Kıran, Harp Esirleri, Ankara, 1959. s.13-16.

İKİNCİ BÖLÜM

ESİRLER AÇISINDAN HARBİN SAFHALARI

Amerikalı yazar Eugene Kinkead, Neden İşbirliği Yaptılar Eserinde Esirler Açısından Harbin Safhalarını Şöyle Anlatmaktadır

대전(大田) 형무소에서 북한군이 무자비하게 학살한 민간인 시체더미 (1950.10)
Corpses of Korean civilians massacred by NkA troops in Taejon

I. KUZHEY KORELİLERİN TAARRUZU İLE BAŞLAYAN SAFHA

25 Haziran 1950’de savaşın başlamasıyla birlikte hızla güneye doğru geri çekilen Amerikan ve Güney Kore birlikleri; önce Kore Yarımadasının güneydoğu köşesine sıkışmış, sonrasında karşı taarruza geçmişlerdir. 15 Eylül 1950’den Kasım Ayı sonuna kadar Kuzey yönlü karşı atağa geçen BM kuvvetleri, bu süre zarfında Kuzey Kore Halk Ordusu (NKPA) ve gerillalarla savaşımlardır. Haliyle bu hızlı gel-git döneminde esir düşen pek çok BM askeri

olmuştur. Özellikle bu dönem içerisinde esir düşen Amerikan askerlerinin toplu olarak imha edildiklerine dair birçok yazılı ve görsel veriye kolaylıkla erişilebilmek mümkündür.⁴

HARBİN İLK BEŞ AYI 25 HAZİRAN 1950-ARALIK 1950

CANİLER KUZEY KORELİLER

Harbin ilk beş ayı içinde, Kuzey Koreliler ellerine geçirebildikleri askerleri kurşuna dizmişler; ya da, yakın bölgelerde muharebe şartları henüz devam ederken rastladıklarını, sırf başlarına belâ olmasın diye, başlarına kurşun sıkıp öldürmüşlerdi.

Esir idaresinde tamamen ve her bakımdan hazırlıksızdılar. Esirlere verecek pek az yiyecekleri vardı; olandan da, zâten, pek hayır yoktu. Barındırarak yer bulamıyorlardı. Harbin bu ilk aylarında, Kuzey Koreliler, ellerinde canlı olarak tuttıkları esirleri, şehirlerinin sokaklarında tantana ile dolaştırıyor; sonra, cephe hattının çok gerisinde daimî tesislere tahliye edecek yerde, ne yapacaklarını bilemedikleri için, hayat şartları kötü ile korkunç sıfatları arasında değişen geçici toplama kamplarına sürüyorlardı.

⁴ Erlevent, a.g.e.,s.73.

AMERİKALI ASKER ELLERİ BAĞLI ÖLDÜRÜLMÜŞ

Amerikan Ordusu, daha sonra, elleri arkalarına bağlanıp başlarına kurşun sıkılarak katledilmiş esir cesetleri ile karşılaşmıştı. Amerikan Kara Ordusunun elindeki rakamlara göre, kendi mensuplarından 1036 kişi, esir düştükten sonra, fakat henüz esir kamplarına ulaşamadan, bu şekilde zulmün kurbanı olmuştu. Olay, tabii, Amerikan askerleri arasına yayıldı. Herkes, esir düştüğü zaman, genel olarak, aynı akıbeti beklemeye başladı.

A. Kuzey Kore'nin İlk Esir Aldığı 1950 Yılıın Yüzbaşı Hamit Yüksel Esir Kampında Amerikalı Arkadaşlarından Dinlediği Amerikalı'ların Sorgulanmasını Şöyle Anlatmaktadır.

“ İyi ki o azgın devirlerinde sorguya çekilmedin dedi bir Amerikan Pilot Binbaşısı. Sonra o başından geçen sorgulama safhasını şöyle anlattı: **Piyank-Tonkta** esir kampında haftalar süren bir sorgulamaya başlamışlardı. Her gün bir sürü soru, arkasından yalan söylüyorsun diyerek geçen kışın buz tutmuş avlusuna çıkartıp bir direğe bağlayıp saatlerce soğukta bağlı tuttuktan sonra bir de üzerine su dökerek donma raddelerine gelen Binbaşısı sözde acıyarak çözüp karga tulumba arkadaşlarının arasına atarlarmış.

Her sorular hep aynı sorularmış. Şehirlere mikrop bombaları attıklarını söyletmek isterlermiş. Hayır o attıklarımız Alüminyum teldir (şu bizim gelin telleri) karşı radarları şaşırtmak ve gelen uçakları kamufle etmek içindir dediyse de inandıramıyor, mikrop deyip başka bir şey demiyorlarmış. Mikrop olduğunu bir Amerikan Pilot Binbaşının kanıtlaması lazımdı ki bunu yazılı olarak imzalatacaklar, Dünya Efkarına yaygarayı basacaklardı. Muvaffak olamayınca haftalarca soğuk işkence yapmışlardı. **Yine bir gün Amerikan P. Binbaşısı sözü almıştı. Bileklerini göstererek onun da tabi olduğu işkence faslı bambaşka idi. Her iki bileği de mafsallardan çıkmış bilekten aşağı elleri**

sarkık kalmıştı. Onu da sorguda bileklerinden bir dala bağlayıp öyle bırakırlarmış. Tabi uzun müddet asılı olan bileklere yorgun vücudun ağırlığı binince bilekleri mafsallardan kurtulup sakat bırakmışlardı. Bunlarda evet dedirtmek için; aç bırakmak, bileklerden asarak saatlerce öyle bırakmak veyahut yarbay daracık bir sığınağa hapis edip günlerce iki büklüm bırakmak işkence usullerinin hemen hemen bir kaçı idi.

İsimlerimizi Birleşmiş Milletlere bildirmediikleri o azgın devirlerinde pek zalim ve acımasızdı Çin savaşı kazanamayıp mütareke görüşmelerine

başlayınca Komünistler, halbuki bugün bambaşka bir yönetime geçmişlerdi. “⁵ diye anlatmaktadır.

SAHTE AD ÇİN HALK GÖNÜLLÜLERİ PENG TE HUAİ KİM II-SUNG ÇİN ORDULARI K. KUZHEY KORE

중공군 총사령관 팽덕화가 김일성과 담화하고 있다.

Peng Te-huai, CINC of the Chinese forces in Korea (the Chinese People's Volunteers) and Kim Il-sung

II. ÇİN'İN HARBE GİRİŞİ VE İDAREYİ ELE ALMASI SAFHASI- 26 KASIM 1950

1950 yılı 24 Kasım Ayı sonrasında Komünist Çin Kuvvetlerinin (CCF) ya da diğer adıyla Çin Gönüllüleri Ordusunun da Kore Savaşına katılmasıyla birlikte, Çinli askerlerin esir aldıkları BM askerlerini öldürdüklerine dair pek çok kanıt rastlanmaktadır. Hatta bu konuda 1 Aralık 1953'te, BM Siyasi Komisyonunda Kore'de komünistlerin işlediği cinayetler ve işkenceler üzerine görüşmeler yapılmaya başlanmış ve komisyonda Türkiye adına Selim Sarper de söz almıştır. Selim Sarper BM komisyonunda yaptığı konuşmada, kendisine verilen raporda 135 Türk askerinin işkence ile öldürüldüğünün ifade edildiğini açıklamıştır. Sarper komisyona delil olarak 8 farklı olay rapor etmiştir:

⁵ Yüzbaşı Hamit Yüksel'in Kendi Yazdığı Anıları, Oğlu Ergin Yüksel'den alınmıştır.

İlk olayda memleketine iade edilen Amerikalı Er L. G. Cole'un 28 Kasım 1950'de iki Türk esir ile birlikte sorguya çekildiği; İngilizce yapılan sorguda Türk askerlerin Çinli subayın sorduğu sorulara cevap verememesi üzerine, dört Çinli askerın Türk esirleri yakın bir tepeye götürerek makineli tüfek ateşi ile öldürüldüğü belirtilmektedir. İkinci olayda 10 Nisan 1951 tarihinde Yonchon şehrinin 26 km kuzeybatısındaki bir tepede 32 Türk askeri yakalanmış, bunların içinden yaralı olan 7 Türk esiri, Komünist 65.Ordu 193.Tümen 558.Alaya mensup Çin Bölük Komutanı Tung Swe Gui'nin emriyle öldürülmüş ve civardaki Koreli köylüler öldürülen askerleri gömmeye zorlanmışlardır.

Üçüncü olayda ise, 25 Nisan 1951'de Poshon yakınlarındaki harp sahasında bulunan yaralı BM askerlerine sedye ile yardım edilmesi ve nakledilme işlemi Çinli tabur komutanı emri ile önlenmiştir. Buradaki yaralıları arasında üç Türk askeri bulunmaktadır. Dördüncü olayda Yang Lin ve Loe Jun Chwan isimli iki Çinli bölük komutanının emri üzerine, 8 Türk esiri yakın bir köye götürülerek arkadan vurarak öldürmüşlerdir. Ölen esirler, gömülmeden olduğu gibi bırakılmışlardır.

Beşinci olayda ise, 15 Mayıs günü 27. Çin Ordusunun 80. Tümenine bağlı 240. Alayı bölük komutanlarından Wang'ın emriyle 17 Türk esiri Yanggu yakınlarında bir dağın yamacında teker teker öldürülmüşlerdir. Altıncı vak'a da ise Mehmet Çelik adında bir Türk esirinin, ağır kan kaybına yol açan yaralarının yürütmesine engel olması sebebiyle esirlerin nakli sırasında geride bırakıldığı rapor edilmektedir. Selim Sarper son olarak iki olay daha rapor etmiştir:

Sevk edilen esir kafilesinin yürüyüşünü yavaşlattığı bahanesiyle Er Süleyman Demir kendisini taşıyan bir Türk esir arkadaşının sırtındayken süngülenerek öldürülmüş; aynı kafilede yürüyemeyecek durumda olan Asteğmen Orhan Tokgöz de kendisini taşıyan harp esirinden alınarak yol kenarına atılmış ve sonrasında öldürülmüştür. Bu olaya bizzat bir İngiliz harp esirinin şahit olduğunu belirtmiştir.

15 Kasım 1951 tarihli Newyork Times gazetesinde yayınlanan bir beyanatta, Çinlilerin 1 Kasım 1950'den sonra 2.513 Amerikalı, 10 İngiliz, 40 Türk, 5 Belçikalı ve milliyeti belirlenemeyen esir düşmüş 75 BM askerini öldürdükleri yazılmıştır. Benzer ifadeler çok sık rastlanmasa da Kore Savaşı gazilerinin hatıralarında da rastlamak mümkündür; "...düşman bizim esirlerin ellerini telle bağlar ondan sonra da başlarına kurşun sıkarak orada kalırlar."

Bazı kaynaklarda da düşman tarafından imha edilmeyen BM askerlerinin ilk anda üzerindeki giysileri ve botları alındığı, askerlerin donmuş ayakları üzerinde yürümeye zorlandıkları ifade edilmektedir.

Esir düşen Türk askerlerinin ise öncelikle Çinlilerce ellerini havaya kaldırmaları gerektiği işaret edilmiş ve akabinde üst aramaları yapılmıştır. Arama sonucunda askerlerin üzerindeki tüm araç, gereç ve şahsi eşyalar Çinli askerler tarafından alınmıştır. Hatta İstikam Çvş. Ömer Ulu yazdığı günlükte esir düştükten sonra ilk üst aramasına müteakiben diğer esirlerin yanına götürüldüğünde "...Tekrar üzerimizi aradılar. Bir iğne dahi bırakmadılar. Hepsini aldılar." demektedir. Er Mümin Yurtsever ise anlatılanların tam aksine "...bizi öldürecekler diyorum kendi kendime. Akşam gördük ya böyle böyle? Bakıyorum, kaputu almadı, ekmek torbasını almadı, matarayı almadı, palaskayı almadı, harp malzemelerini hep aldı." şeklinde ifade etmektedir.⁶

⁶ Erlevent,a.g.e.,s.73-74.

CANİLER ÇİNLİLER

Ama, Çin harbe girince iş değişti. Çinliler, esirlerin nasıl idare edileceğini biliyor; muharebe durumu ne olursa olsun, ekseriyetle, esirleri öldürmüyorlardı. Çin kıta komutanlarına, sıkı sıkıya, esirleri muhafaza etmeleri ve Çinlilerin "kurtarılmış" askerlere karşı "müşfik" bir tutumda oldukları hissinin yaratılması talimatının verildiğini, ele geçen dokümanlardan öğrenmiştik.

Bu hareket, Kuzey Korelilerin hareket tarzı ile taban tabana zıttı ve kafasına kurşun sıkılmasını beklerken sigara uzatılması esirlerimizi şaşırtıyordu. İşte artık beyin yıkama başlıyordu. Birinci safha ile ikinci safhanın büyük kısmında, komünist düşman Kuzey Korelilerdi. Ama; Çinliler işin içine girdikleri zaman, Kuzey Kore Ordusu fiilen imha edilmiş bulunuyordu; bundan sonra, harbin karşı cephesini Çinliler idare etmiştir. Duruma hâkim olan onlardı ve Kuzey Kore artıklarının patronu durumunda idiler. Bununla beraber; gerçek düşmanın Çin ile Kuzey Kore'nin nisbeten küçük ortaklar halinde katıldıkları RUSYA tarafından idare edilen milletlerarası komünist hareketin beyni Sovyetlerdi.

III. ELE GEÇEN ESİRLERİN ÖLÜM ORANI

Harbin İlk Safhasındaki Esirler ve Ölüm Oranı

Amerikan Kara Ordusu esirlerinden çoğunun, Kuzey Koreliler ve Çinliler tarafından, harbin başında ele geçirilmiş olduklarını söyledi. Düşman esir kamplarında bulundukları bilinen 5981 esirden 3759'u, üçte ikiye yakın kısmı, harbin ilk altı ayı içinde, ilk iki hareket harbi safhasında 76 esir ölmüştü.

Geri kalan 2222 kişiden 1737'si 1951 yılının ilk altı ayında gitmiş; sadece 485 kişi, yani yüzde sekizi, harbin geri kalan iki yıllık süresi içinde düşman eline geçmişti. Böylece; esirlerin büyük kısmı, harbin üçte ikisinden daha uzun bir süre komünistlerin elinde kalmış bulunuyordu. Amerikan esirleri arasındaki ölüm nisbeti harbin başında en yüksek derecesinde idi. **Esarette ölen 2634 Amerikan Kara Ordusu esiri toplamının, hemen hemen hepsi % 99.6 ilk yıl içinde, sadece 19 kişi de, müteakip yıllarda ölmüştü.**

Çinliler, 1951 Ocak ayında esirleri, Kuzey Kore'nin en kuzey sınırında, Yalu nehri boyunca yetmişbeş millik bir sahaya yayılmış ve cephe hattının hayli gerisindeki ilk sekiz daimî kampa nakle başladılar.

III. ESİR DÜŞEN BİR ASKERİN ESARET HAYATI EVRELERİ

Yapılan bu çalışmalardan elde edilen verilere göre Kore Savaşı'nda BM Ordusu savaş esirlerinin çoğunun yaşadıkları tecrübeleri ya da diğer bir deyişle esaret hayatım üç genel evreye ayırmak mümkündür.

A. BİRİNCİ EVRE -ESİR KAMPLARINA ÖLÜM YÜRÜYÜŞÜ

Birinci evre, esirlerin esir alınmakla başlayan ve Yalu Nehri yakınlarında tesis edilmiş olan kalıcı kamplara dondurucu soğuklarda genelde çıplak ayak, ve ince giysilerle yürüdükleri ölüm yürüyüş evresidir. Büyük bir çoğunluğu yaralı olarak ele geçen BM Ordusu askerlerinin genellikle yaya olarak ve mesafesi 350 km.'yi bulan uzun yürüyüşleri ve gerek savaşın en sıcak anının intikam duygularının şiddete dönüştüğü, gerekse yaralarının ağırlığı nedeniyle zayıfın fazla olduğu bu yürüyüşlere ölüm yürüyüşleri adı da verilmektedir.

Bu yürüyüşlerde savaş esirleri genellikle elleri arkalarından telefon telleri ile bağlı bir şekilde, aç, susuz olarak ve kar fırtınalarında üzerlerinde yeteri giyecek hatta ayakkabı olmaksızın intikale zorlanmışlardı. Soğuk ısırmaları ve diğer hastalıkların yaygın olduğu bu evrede dizanteri sıradan bir sorun haline dönüşmüştü ve tıbbi tedavi mevcut değildi. Pek çok savaş esiri zatürreeye yakalanmıştı. Esaret hayatını bizzat yaşayan

Amerikalı askerlerin anılarını derleyerek yayınlayan Harry Spiller, bu intikaller sırasında meydana gelen ölümler ile ilgili olarak verdiği örnekte, 13 Mart 1951'de 250-300 esirle başlayan ve 5 no'lu kampa yapılan intikalin 19 Mart 1951'de sadece 109 savaş esiri ile sona erdiğini belirtmektedir.

B. İKİNCİ EVRE ESİRLERİN ÖLÜM KAMPLARINDAKİ YAŞANTISI

İlk kalıcı kampa varılması ile başlayan esaret hayatının ikinci evresi, kampların kontrollerinin büyük bir oranda Kuzey Kore birliklerinden Komünist Çin Ordusu birliklerine devredildiği 1951 yılı Ekim ayına kadar süren zaman dilimini kapsamaktadır. Bu evrede, ısıtılmayan, bit ve haşere ile kaynayan çiftlik evlerinde barındırılan esirler arasında açlıktan, kötü beslenmeden, tıbbi bakım yoksunluğundan kaynaklanan yüzde kırk gibi çok yüksek oranda ölümler meydana gelmiştir.

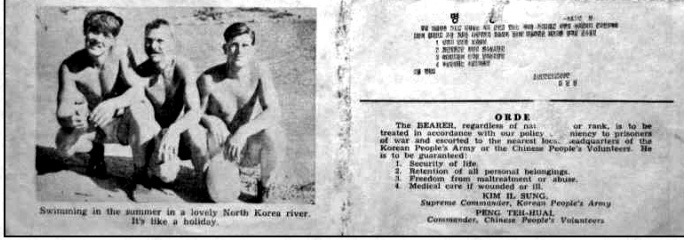
C. ESİRLERİN İSİMLERİNİN BİRLEŞMİŞ MİLLETLERE BİLDİRİLMESİ MÜTAREKE GÖRÜŞMELERİ PROPAGANDA VE KAMP HAYATININ İYİLEŞTİRİLMESİ EVRESİ

SAHTE ILANLAR

ESIRLER NEHIRLERDE YÜZEREK

Commander, Chinese People's Volunteers

TATİL YAPIYOR

Another uncoded safe conduct pass from the same general set depicts three POWs swimming in a local river on the front with the text:

Swimming in the summer in a local North Korean river. It's like a holiday.

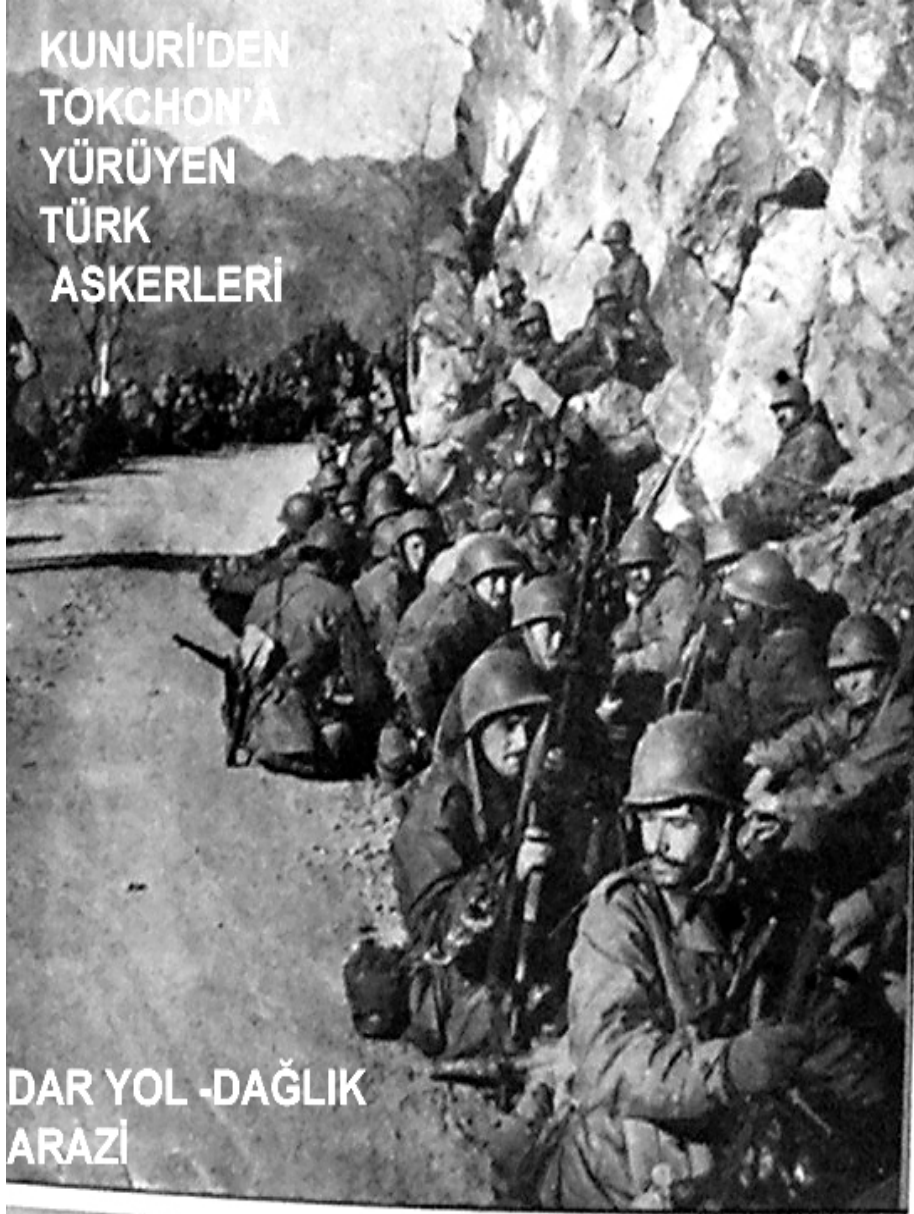

ANNESİNİN MEKTUBUYLA MUTLU

SATRAHÇ OYNUYORLAR

1951 yılı sonlarında Komünist Çin Ordusu birliklerinin kampların kontrolünü ele almaları ile başlayan üçüncü evrenin diğerlerinden nispeten daha iyi olduğu bilinmektedir. Bu evrenin özelliği ağırlıklı olarak içinde bulunulan şartların siyasi duruma ve ateşkes görüşmelerine yönelik hislere dayanmasıydı. Bu dönem içinde vitamin ve protein açısından yetersiz kalsa da yiyecek miktarı, giyecek ve ilaç miktarı gittikçe artıyor, barınma koşulları düzeliyor, giysiler hayatta kalmaya yetecek hale geliyordu. Savaş esirlerinin tıbbi bakımı ve tedavisi nispeten iyileşse de hiçbir zaman yeterli hale gelmemiştir.⁷

⁷ Özaylar, a.g.e., s.43-44.

İKİNCİ BÖLÜM

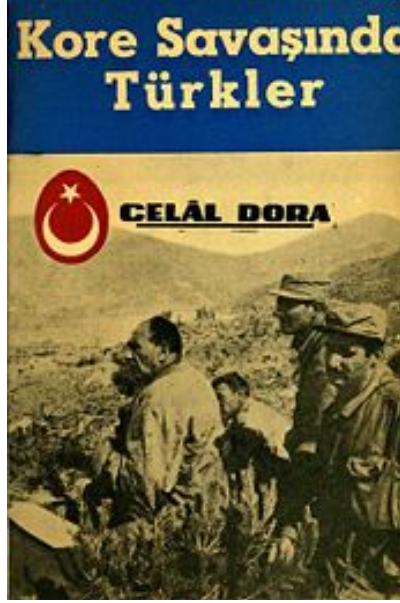
ESİR OLMAMA VE ESİRLİKTEN KURTULMA KAÇMA

I. Esir Olmama, Tutsaklıktan Sakınma ve Kaçma Yöntemleri

Fena duruma düşen Birleşmiş Milletler personeli, ilk önce tutsak olmamaya gayret etmelidir. Muharebe sahasında düşman eline düşmeden önce çukurlarda, sel yataklarında, binalarda, enkaz içinde saklanmak olanağı vardır. Gece karanlığı ve sisli havadan çok yararlanılır. Düşman eline düşmüş olan esir, esir olduğu ilk saatlerde kaçıp kurtulmak için pek çok fırsatlar bulabilir. Tutsak kabileleri muhafızları teşekkül ettikten ve kabileler memleket içine sevk edildikten sonra kaçıp kurtulmak güçtür.⁸

⁸ Kore Harbinde Türk Silâhlı Kuvvetlerinin Muharebeleri (1950-1953), Ankara Genelkurmay Basımevi, 1975,s. 367.

A. Esir olmamak için Albay Celal Dora askerlerine daha gemide giderken şu emri veriyordu.

"Hiç bir suretle esir olmak zilletini kabul etmeyiniz, canınızı severek belki öldürmezler diye ümitlenmeyiniz. Silâhsız, eli kolu bağlı ve hiç bir taraftan yardım göremeyecek olan bir insanın işkence ile öldürülmesi veya ölüme mahkum edilecek tarzda ağır işlerde çalıştırılmasının ölümden çok beter olduğunu bilmelisiniz. Esir olmaktansa ölmeyi seve seve tercih etmelisiniz.

Şayet ben ihtiyarım haricinde ağır yaralanarak kendimi bilmez halde esir olmak bedbahtlığına maruz kalırsam bana en yakın arkadaşımın hatta elinde silâh yoksa bile bir taşla kafamı ezerek beni öldürürse kanımı anasının sütü gibi helal ederim" ⁹ demiştir.

⁹ Celal Dora, Kore Savaşlarında Türkler, İstanbul, 1963, s.40.

B. Albay İhsan SÖZER esir olmamayı şöyle anlatmaktadır.

“Gemiye İskenderun da bindik bütün tugay 3 gemiye dağıldı biz tugay karargahı 1nci ve 2nci tabur olarak General Han isimli gemiyle 26 günde oraya ulaştık gemimiz bir tek Seylon adasında Kolombo Limanına uğrayarak yakıt ikmali yaptı doğrudan doğruya Pusana indik, Pusandan trenle Teagu giderek Teagu’daki kışlalarda kaldık.

Kur.Alb. Ali DENİZLİ: Komutanım Alb.Celal Dora’nın bir konuşması vardı gemide esirlikle ilgili ne demişti komutanım?

E.Alb. İhsan SÖZER: Gemiyle seyahat esnasında plan tatbikatları yapılıyordu ve bu arada gazinoda alay komutanımız Alb.Celal DORA bize birçok hususlarda nasihatlerde bulunuyordu ve “sakın ha esir olmayın esir olacağınıza intihar edin benimde esir olduğumu gördüğünüz anda beni de vurun öldürün anamın ak sütü gibi, hakkımı helal ederim dediler” ve bize bu şekilde de moral eğitimi veriyordu.”¹⁰ diye anlatmaktadır.

¹⁰ Albay İhsan SÖZER’in anıları, Alb. Ali Denizli tarafından video kayda alınmıştır

II. Türk Esirlerinin Kaçma Teşebbüsleri

Her savaşta olduğu gibi Kore Savaşı'nda da sıcak çatışmalar öncesinde savaştan personelini esaretten caydırmak, en azından manevi olarak muharebede bırakmak üzere esaret hayatının korkunç yanları ile ilgili yönlendirmeler yapılmış, geçmiş savaşlarda yaşanmış onur kırıcı örnekler anlatılarak esir olmamak için talimatlar verilmiştir.

Düşmanla yapılan ilk çatışmayı, Wawon'a geri dönmekte olan tugayın artçı görevinde bulunan Keşif takımı icra etmiş, bu çatışmada pusuya düşürülen takımdan sadece iki subay ve dört er kurtulabilmiş, geri kalanı şehit ve esir olmuşlardır. **Esasen BM Ordusu Komutanlığı da, "tutsaklıktan kurtulma ve tutsak olunca kaçıp kurtulma" yöntemlerini bir broşürle bağlı birliklerine yayınlamış ve personelin buna göre eğitimini istemiştir. Düşmana esir düştükten sonra kaçıp kurtulabilen askerlerin gerçek tecrübelerine dayanan bu eğitim broşürü özetle şöyledir¹¹,**

¹¹ Kore Harbi'nde Türk Silâhlı ..., s. 367.

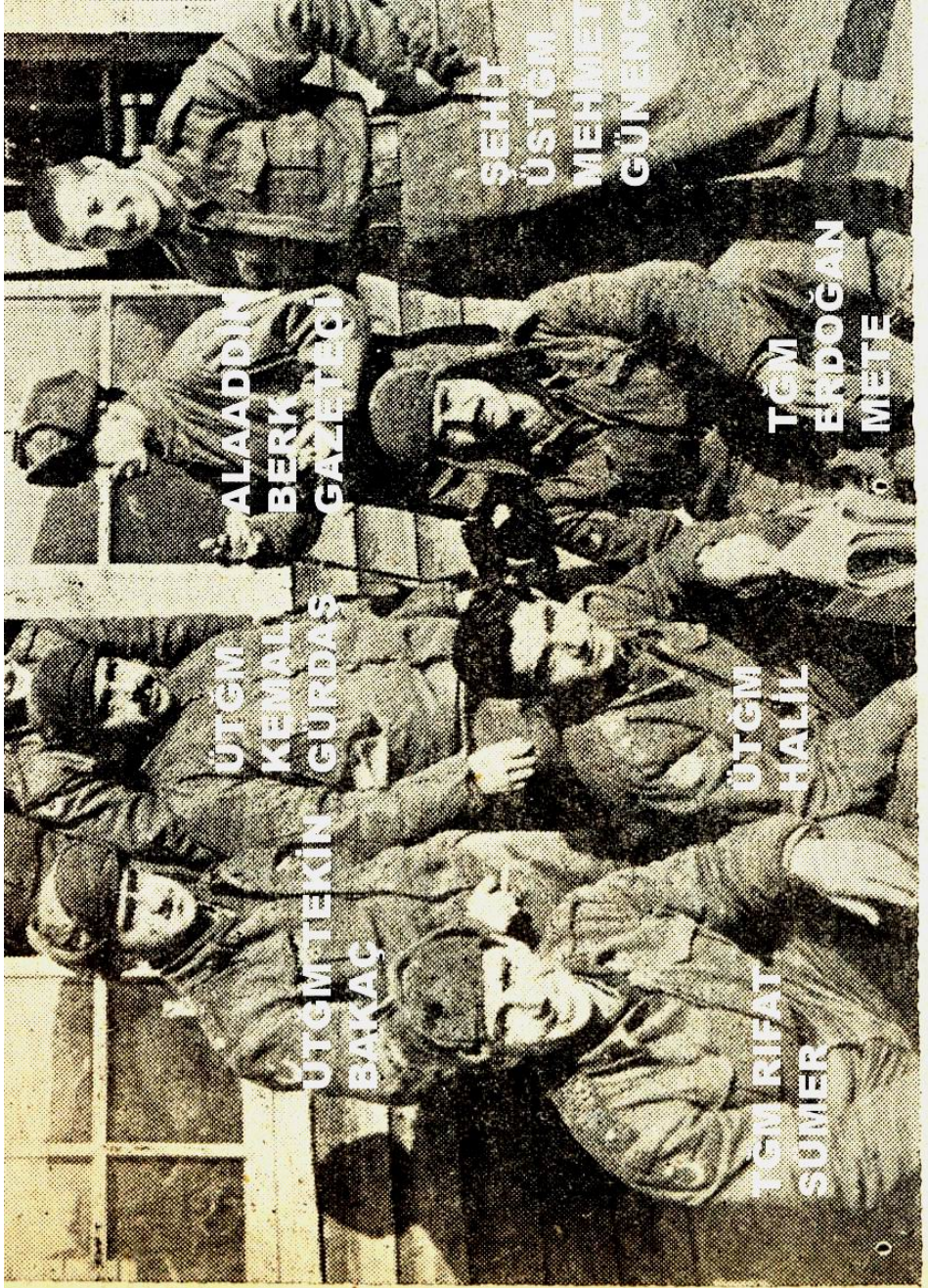
"Düşman, çoğunlukla Cenevre Sözleşmesi'ne uymaz. BM Ordusu personelinin esir edince kaçmaması için çoğu kez bomba ile ağır yaralar. Komünistlerin eline düşen esir, işkencelere katlanmak zorundadır. Esirin tüm eşyalarını elinden alarak kendi askerlerine verdikleri gıdayı verirler ve çoğunlukla kendi askerleri ile beraber tedavi ederler. Fakat, bir Çinli için iyi olan koşullara katlanmak bile güçtür. Ele geçen esir derhal sorgulanır ve toplama yerlerine gönderilir. Sağlam ve hafif yaralıları yürür ve ağır yaralı olanlar bunlar tarafından taşınır. Esir kamplarında Güney Koreli esirler ayrılarak derhal bir Kuzey Kore birliğine katılır. Diğer esirlerden bilgiler alınır ve medeni ve özel halleri tespit edilir.

Esirlerden özellikle işçi ve öğrenci olanlara veya durumu uygun görülenlere komünist olmaları teklif edilir ve bunlara iyi davranılır. Komünizmi kabul edenlere, propaganda yapmaları koşulu ile serbest bırakılacakları vaat edilir. Esirler bu sorulara aksi cevap vermemelidir. Komünistler, bilmiyorum diyenlere aynı soruları tekrarlamaktadırlar. Fena duruma düşüldüğünde düşman eline geçmeden önce çukurlarda, sel yataklarında, binalarda ve enkaz içlerinde saklanma olanağı aranmalı, gece karanlığı ve sisli havadan yararlanılmalıdır. Düşman eline düşen esirin ilk anda eline kaçıp kurtulmak için pek çok fırsat geçebilir. Esir kabileleri, muhafızlar teşkil edildikten ve bu kabileler memleket içlerine sevk edildikten sonra kaçıp kurtulmak güçleşir.

Kamlardaki disiplinin sertliği ne olursa olsun her harpte, hatırı sayılır sayıda esir, kafasını ve cesaretini kullanarak veya sadece bahtına güvenerek, firar edebilmiş olmasına rağmen, bu savaşta firar etme teşebbüsleri şöyle dursun, düşman ideolojisini kabul ederek vatanına dönmeyenlerin varolması da bazı araştırmacılar tarafından bir başka müstesna taraf olarak gösterilmektedir.

Muharebeler esnasında, Kuzey Kore ve Çin kuvvetlerine esir düşen Türklerden bazıları kaçmayı başarmışlardır.

A. Teğmen Rifat Sümer ve Teğmen Erdoğan Mete'nin Esirlikten Kaçışı

Sinnimni'de esir düşen Tğm.Erdoğan Mete ile Tğm.Rifat Sümer, esir kampına götürölmek üzere başlayan intikal esnasında kendilerine nezaret eden dört Çinli ÖLDÜREKER kaçmayı başarmış ve birliklerine tekrar katılmışlardır.TEĞMEN RIFAT SÜMER 1945 YILI BALKAN GENÇLER GÜREŞ ŞAMPİYONUDUR.¹²

B. Yzb. Esat Nadir Öztüzün, Ütğm. Ömer Köklü, Ütğm. İsmail Oknasın Kunuri'de Esir Olması ve Sadece Üsteğmen Ömer Köklü'nün Kaçışı

Bu sırada düşmanla temas halinde olan ve dağılan taburlarını arayan askerlerden bir grup subay ve er toplam 22 kişi, güneye doğru yola yaya devam etmişlerdir. Gruptaki subaylar Yzb. Esat Nadir Öztüzün, Ütğm. Ömer Köklü, Ütğm. İsmail Oknas ve erler, köyü geçip şoseyi döndüklerinde ateş başında ısınan bazı askerler görmüşler ve bu askerlerin kıyafetlerinden şüphelenseler de kendilerini Güney Koreli askerler sandıkları için yürümeye devam etmişlerdir. O sırada etraftaki tepelerden, yol kenarlarından birden bire ayağa kalkan Çinliler, grubu hızla çembere alınarak Türk askerlerini ele geçirmişlerdir.

Daha sonra esir kafilesi Çinli nöbetçiler nezaretinde yürüyüşe geçtiğinde viraja hızla giren bir Amerikan kamyonun devrilmesi sonucunda ortaya çıkan karışıklıktan yaralanan Ütğm. Ömer Köklü, kafilenin arkasındaki silahlı Çinli muhafıza saldırmış ve Çinliyi dereye fırlatmıştır. Esir kafilesi süratle kaçmaya başlayınca muhafızlar askerlerin arkasından ateş açmışlardır. Bu yoğun ateş sonucunda Türk askerlerinin kaçma teşebbüsünden ancak beş kişinin sağ kurtulabildiği ifade edilmektedir.¹³

¹² Seyfi Erkmen, Kore'den Geldim, İstanbul, Ege Matbaası, 1951, s.67-68.

¹³ Erlevent, a.g.e.,s. 67.

C. Yüzbaşı Hamit Yüksel, Yüzbaşı İhsan Serim'in Kaçışını Şöyle Anlatmaktadır

“1953 yılına girerken ben ikinci defa dizanteri oldum. Bağırsaklarım sökülüyordu sanki. Evvelki tecrübem beni uyarmıştı. Su kaybını yine şekerli su ile gidermeyi adet edinmiştim. İştahım yok ve yemek yiyemiyordum. Ekmeklerim birikiyordu. Onları bir torbada biriktiriyordum.

Yüzbaşı İhsan Serim kaçma hazırlığında idi.

Onu hasta hasta destekliyordum. Dağlardan ve ormanlık bölgelerini tercih etmesi gerekli idi. Sonra yiyecek ve bilhassa ekmek stoku mühimdi. Benim bir sürü birikmiş ekmeğim vardı. Onları ona verdim. Kızart ve peksimet yap dedim.

O da öyle yapıyordu. Her gün mutfağa gidiyor, aşçıya yardım maksadı ile yanında dilimleyip getirdiği ekmekleri hafif ateşte kızartıp getiriyordu. Ben onları saklıyordum. Tütün, şeker, kibritlerimizi onun için saklıyorduk. Artık bu uzayıp giden esareten gına gelmişti. Ya ölüm ya özgürlük, başka düşüncemiz yoktu.

Hiç değilse birimizin kaçıp kurtulmasında katkımız olsun istiyorduk. Her akşam bu kaçış işini konuşur ve gidiş yollarını tespit etmeye çalışırdık. Daima güneye ve çok ormanlık yollar tercihi olmalı, yollardan ve meskun mahallerden kaçınmalı idi. **Ben yine zayıflamış, bir deri bir kemik kalmıştım. Bu defa Çinli bir ihtiyar doktor geldi muayene etti ve bir tedavi yok. Tabi şekerli suya devam benim özellikle metodum olmuştu. İki hafta ateşler içinde çırpındım. Vatandaşlarımızın geceleri dışarı çıkarken yardımları sayesinde o soğuklarda zatürre olmaktan kurtulmuştum.**

Bir sabah İhsan Serim Yüzbaşının kaçtığını kulağıma fısıldayıverdiler. Bayağı sevindim ama bin bir ihtimalde aklıma saplanıyor, canım sıkılıyordu. Her esirin kaçması doğaldı. Fakat etrafta dost memleketlerin yakın olması ve tip itibari ile yakınlık işi kolaylaştırdı. Ama Kore yarımadasının dost milletleri solda koca bir Japon denizi, Güney Kore'nin ise arasında Komünist Kuzey Kore toprakları vardı. Sağı ise Sarı deniz komünist Çin toprakları. Bilhassa ırk, dil ve benzerlik problemli.

İhsan Serim mavi gözlü ve sarışındı. Üç gün tıraş olmasa sakalları yine bir ayrıcalık arz ederdi. Takip edeceği arazi Kuzey Komünist toprakları idi. Buna bir de karlı bir kış eklersek çok zor bir kaçış şartları içinde idi. Yine de duamız yakalanmadan hedefine ulaşması idi. Ben günden güne iyileşmeye başlıyordum. Ali (Aşçımız Başçavuş) sık sık pirinç lapası yapıyor, patates haşlaması ile yediriyordu. Allah razı olsun. Yukarıda da dediğim gibi dayanışmaları hiç gocunmadan yerine getirmişlerdi. İkinci kez ölümden kurtulmuştum.

İki gün sonra bir sabah bizim İhsan'ı bitik ve yorgun bir halde yanımıza getiriverdiler. Hemen oturtup aç olduğu belli ne varsa bir şeyler yedirip istirahatata çektik. İki gece dağlarda geçirmiş ve nihayet bir kuzey hareketi görüvermiş. İşte her şey o zaman bitmiş. Haber vermişler, gelip sığınaktan çıkartıp ellerini telle bağlayıp Çinlilere teslim etmişler. Biraz da Kuzey Koreliler hırpalamış bizim Yüzbaşını. İyi ki öldürmemişler. Çünkü Kuzeyli Komünistler çok acımasızdı. Boşver Serim dedim. Bir kere denedin Tanrıya şükredelim ki sağ salim geldin.

Sonra hikayesini anlattı. İki gün dağ ve ormanları katederek gitmiş. Soğuk ve kar yollarını ve yönümü şaşırtıyordu. Geceleri ateş de yakamıyordum, titreye titreye iki gece geçirdim. Galiba kilometrelerce yol almıştım. Malum Kuzey Korelilerin işi gücü ormandan odun toplamak ve ettikleri mısır saplarını yakmak için taşımak. Nasıl olmuşsa biran görünmüşüm. Sonrası malum, bir sürü Koreli komünist elleri sopalı sürek avına çıkar gibi iz kovalamaya başladılar. Ben rahat giderken etrafımı bağıra bağıra çevirdiler, dondum kaldım. Kaçamaz, saklanamazdım.

Neyse ki Çinliler yetişti, teslim aldılar. “İşte şimdi buradayım” dedi. Evet çok zor bir kaçıştı. Bilhassa gündüz dağ ve ormana dahi gitmek imkansızdır. Hele tipimiz bir kilometreden yabancı olduğumuzu kanıtlar. İki günlük istirahat ve uyku, beni eski haline getirmişti. Benim de iyi olup ayağa kalktığımı görünce sevindi.”¹⁴ Diye anlatmaktadır.

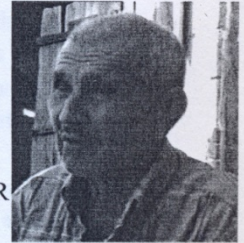
GAZİNİN ADI SOYADI : SÜLEYMAN IRMAK
DOĞUM TARİHİ : 1929
RÖPORTAJ TARİHİ : 22 AĞUSTOS 2004
RÖPORTAJ YERİ : DOLAYLI KÖYÜ/ÖDEMİŞ
İZMİR

D. Esir Süleyman Irmak şöyle anlatmaktadır

Kamptan kaçmayı hiç düşündünüz mü? “ **Düşündük. Üç kişi bir kaçtı, gittiler, dördüncü günü yakalanıp geldiler. Hepimizi cezalandırdılar. Onlar gideydi, biz de gidecektik. Umudumuz vardı ama o deniz gibi nehri geçememişler, bir de her tarafta askerler varmış, her tarafı bağlamışlar, yolları kesmişler kaçmanın imkanı yokmuş.**”¹⁵ Diye anlatmaktadır.

GAZİNİN ADI SOYADI : MESTAN ATAR
DOĞUM TARİHİ : 1930
RÖPORTAJ TARİHİ : 22 AĞUSTOS 2004
RÖPORTAJ YERİ : KİRELİ KÖYÜ/ÖDEMİŞ-İZMİR

¹⁴ Yüzbaşı Hamit Yüksel’in Kendi Yazdığı Anıları, Oğlu Ergin Yüksel’den alınmıştır.

¹⁵ Özaylar, a.g.e.,s.165.

E. Esir Mestan Atar şöyle anlatmaktadır

“ Zaten kaçıp ta nereye gideceksin. Bir saat gidemezsin. Dağ başı her yer insan. Yakalayıp yakalayıp getiriyorlar. Onlara bir şey yapmazlardı. Pis olan yerleri temizlettirirlerdi. Yalnız bir tane Japon vardı, çok kaçtı. O Japonun ne yapmaya geldiğini bilmiyoruz oraya. İki üç günde bir kaçardı. Yakalar getirirlerdi. Meydanda bir ahır vardı, önüne ayakta bağlarlardı onu. Diğerleri görsün de kaçmasınlar, ibret olsun diye. Akşama kadar orda sarılı dururdu ama yemeğini getirip verirlerdi ha.”¹⁶ diye anlatmaktadır.

GAZİNİN ADI SOYADI : ŞAİR VARİŞLİ
DOĞUM TARİHİ : 1929
RÖPORTAJ TARİHİ : 19 MAYIS 2004
RÖPORTAJ YERİ : AYDIN

F. Türk Harp Esiri Çavuş Şair Varışlı Şöyle Anlatmaktadır

CEVAP: Öleceğimizi düşünüyorduk. Hiç aklımızda bir gün döneriz diye bir düşünce yoktu. Biz artık burada kaldık, burada öleceğiz diyorduk.

SORU: Çalıştırıyorlar mıydı sizi kampta? CEVAP: Çalıştırıyorlardı. Dağda odun kestiriyorlardı.

SORU: Kaçmayı hiç düşündünüz mü? CEVAP: Yok. Hayır. Yüzbaşı İhsan Serin kaçtı, sekiz gün ortadan kayboldu. Sorduk kendisine. Dedi ki; "ben dağdan dağa gittim, nehir vardı, nehri aşamadım, aç kaldım bir eve gittim, beni yakaladılar". Yani o nehri aşabilseydi, Güney Kore hududuna gelirdi.¹⁷” Diye anlatmaktadır. **DOĞRU ÇAVUŞ ŞAİR VARİŞLİ, YÜZBAŞI İHSAN SERİN'LE BİRLİKTE 2 NOLU SUBAY-ASTSUBAY ÇAVUŞ OLAN ÇİNLİLERE KARŞI GELENLERİN OLDUĞU RÜTBELİ KAMPINDADIR.**

¹⁶ a.g.e., s.156.

¹⁷ a.g.e., s.152-153.

Kurmay Albay
Ali Denizli

Albayym ka görüstük
memnun kalarak ayrıldım
Saygılarımla

Ahmedi Hamdi
Ökten
3 Ekim 2005
Salı.

G. Türk Harp Esiri Ahmedi Hamdi ÖKTEN Şöyle Anlatmaktadır

“Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Yüzbaşı İhsan Serin bir gün kaçmış sorduk kendisine aç kalmış bir eve gitmiş yakalamışlar diyor daha sonra kaçtığını ifade ediyor İhsan Serin’in

Ahmet Hamdi ÖKTEN: Bizim kampa gelmeden evvel aynı hareketi yapmış anlatır çünkü Ispartalıydı o ve benim çok hizmetim oldu çuvallarla öküzleri salmış soya fasulyesi geliyordu, biz onlara bir bıçak sokuyorduk çuvalı yarıp ceplerimizi doldurup kaçıyorduk onları kavurup yiyorduk o yönde çok besledim ben.¹⁸” Diye anlatmaktadır.

¹⁸ Esir Çavuş Hamdi Ökten’in Anıları, Video kayda Alınmıştır.

H. Türk Harp Esiri Onbaşı Veli Atasoy Şöyle Anlatmaktadır

“ Esir Onbaşı Veli ATASOY: Şimdi, benim babam Onbaşı, İstiklal Savaşı Gazisi, babası şehit olmuş, iki kız kardeş bir oğlan kardeş kalmış. Babam Bekir Mustafa anılırdı. Bende diyordum ki ben Bektâşî Bekir Mustafa’nın oğluyum. Bu vaziyette Fethi Çakıcıyla Mehmet Gidili, O Adanalı neydi o

Kur.Albay Ali DENİZLİ: Fethi Çakıcı, Adanalı Hasan diyor.

Esir Onbaşı Veli ATASOY: Fethi Çakıcıyla, Mehmet Gidili pehlivan, onlarla birlikte kaçtık. Ve ben kendimi övmeliyim yani sayın Paşam, tabi ki büyük hizmet yaptım. Demeyin bana da muaffak oldum yani. Bütün yaralılarından, bir tane yaralı arkadaşımız kampta kalmadı bizim. Allah’a şey yapacak, birbirimizle yardımlaşacak, nasıl yardımlaşacağımızı ben arkadaşlara önerdim. Arkadaşlarda benim şeyimi tutarlardı. Elimizden gelen her şeyi yapardık.

Kur.Albay Ali DENİZLİ: Bu Yüzbaşı İhsan Serin bir gün kaçmış ama tekrar yakalamışlar. Yüzbaşı İhsan Serin, hatırlıyor musunuz. Esir Onbaşı Veli ATASOY: Bizim, bende kaçtım, Yüzbaşı Serin’in kaçtığını bilmiyorum çünkü o bulunduğu kamptan kaçmıştır belki, biz ayrı kamplardaydık. **DOGRU YÜZBAŞI İHSAN SERİM 2 NOLU SUBAY RÜTBELİ KAMPINDA**

Kur. Albay Ali DENİZLİ: Siz nasıl kaçtınız? Esir Onbaşı Veli ATASOY: Şimdi o şeyde soğuk kampta bizim Adana’lı Mehmet Dillur var, orda yazılı o İzmir’li Ödemişli Fethi Çakıcı vardı. O şehir çocuğuydu Adana’lı dayanıklı bir arkadaştı. Onunla anlaştık orda tuz vs pek olmuyor, şunun dolusu kadar tuz bulduk. Bilmem ne yaptık o ara kamptan kaçtık.

Gece akşam yat şeyinde bir şeye getirdik, kaçtık. Ama tahminen 2-3 gün kaçtık. 4’üncü gün Fethi Çakıcı tıkanı, yürüyüşe dayanamadı. Sonra bizden ayrıldı, tekrar Mehmet’le ayrıldı. Onlar 15-20 gün yattı, ben yaklaşık 45 gün hapis yattım o şeyde kampta.

Kur. Albay Ali DENİZLİ: Hapiste nereye attılar sizi? Esir Onbaşı Veli ATASOY: Betonun üzerine kaktılar bizi üstümüzde giysimiz neyse o bir yatak şey yok işte kış soğuk, sonra dışarı çıkartmazlardı, elimizi yüzümüzü yıkatmazlardı, bilmem ne...

Kur. Albay Ali DENİZLİ: Tuvalet falan nereye yapıyordunuz? Esir Onbaşı Veysel ATASOY: Tuvaleti şimdi rozvetler vardı, şimdi rozvetlere şey yapıyorduk affedersin ona pisliyorduk. İki üç gün sonra dereye döküyorduk, rozvetleri yıkayıp dalımıza asıp geri getiriyorduk. Yani dil ile konuşulmayacak şekilde bir şeyler gördük. Rezalet gördük. Hayatımızda görmedik öyle bir şey ama, fedakar asker olduğumuz için çileleri çok çektik.

Kur. Albay Ali DENİZLİ: Bunlar yakalandı diyor, yakalandıktan sonra dayak ve sorgu bir arada yapıldı diyor. Üç günü yemeksiz kırk yedi gün süren bir hapislikten sonra dışarı çıktıklarında tanınmayacak durumdaydılar diyor. Esir Onbaşı Veli ATASOY: Onlar zannediyorum on beş yirmi gün mü yattılar. Ben geç yakalandım. Fevzi Çakıcı dört gün falan kaçtık, dağlar yol vermiyor. Sonra veren yerler, sonra düşündük ki orda böyle saran otlar varmış, insana yapıştığı zaman bırakmıyormuş. Vahşi hayvanlarda varmış ormanda falan.

Kafamızdan plan kurduk, baktık ki çıkmaz sokağa girdik, muhafaza olmadık, anlayacağınız, bizim memleket değil, bir şey okuyamıyoruz, bir yeri tanıyamıyoruz, dağın başı. Ve Fevzi dördüncü gün kaldı. İki gün mü ne, Mehmet’le devam ettik. Oda ayrıldı. Ben en son dedim ki beraber yakalanmayalım, sen git dedim. Bir hafta sonrada ben yakalandım. Fevzi Çavuş on beş gün Mehmet yirmi gün yattı benim yanımda.

Kur. Albay Ali DENİZLİ: Dayak falan var mıydı? **Esir Onbaşı Veysel ATASOY: Ben açlık rezalet çok gördüm de dayak atmadılar. Bizim dayak atılacak halimiz yoktu ki Sayın Paşam, yani bir iskelet gibi bir insandık. Sadece bir nefesimiz vardı.**¹⁹”

J. Esir Kampından Kaçan Çavuş Muzaffer Şenburç Şöyle Anlatmaktadır

“ Artık yağan karlar eriyor, nispeten soğuklar azalmakta. Biz de kendimizde bir parça canlanma hissediyoruz. Bu hislerimiz kaçmak düşüncesini içimizde yeniden yerleştirmekte. Arkadaşım Hataylı Abdullah ile konuşup kendi kendimize planlar kuruyoruz. Bulunduğumuz şehirden geçen tren yolu karşı dağların arasından görünmeye başlıyor ve şehre girmeden iki tepe arasında uzanan vadiye doğru kıvrılıyor. Bu vadiye trenden inen cephaneye olduğu anlaşılan malzemeleri, silahsız askerlerin taşıdığı ve üzerini otlarla örttükleri anlaşılıyor.

Şehirden gündüzleri yaralılar geriye, geceleri silahlı ve sağlamlar cephe tarafı anlaşılan istikamete götürülüyorlar. Kaçmak fikrine o cephaneleri de yakıp yok etmeyi de eklemiştik. Cephanelikte nöbet tutan dört sivil Kuzey Koreli bizim yakınımızdaki evde oturuyordu. Buranın nöbetçisi sabit değildi. Buradan cepheye gidenler, burada hem istirahat etmiş oluyor hem de cephanenin nöbet vazifesini yapıyorlardı. Bir yenisi gelince eskisi gidiyordu. Biz hep fırsat kolluyorduk. Daha önce bombardıman edilen benzin deposundan bir şişe benzin temin ettik. O benzin işimize yarayacaktı.

Gün batmıştı. Abdullah ile birlikte kimseye vaziyeti belli etmeden evden çıktık. Dar ve ıssız yollardan yakındaki dağlara doğru yürüdük. Artık kimse ile karşılaşmadan cephaneliğin arka tarafındaki ormanlık tepeye kavuşmuştuk. Çamların arasından hisirdamamaya dikkat ederek, etrafı dinleyerek cephanelerin bulunduğu yere doğru yol alıyorduk. Cephaneliğe 150 metre kadar aramızda bir mesafe kaldığını tahmin ettikten sonra orada saklanabileceğimiz bir yer seçtik. Üzerimizdeki eşyaları orada bıraktık. Hataylı Abdullah'a beni takip etmesini söyledim. Onun gözleri gıdasızlıktan iyi görme hassasını kaybetmişti. Müslüman Çinlinin verdiği kibriti sarf etmemiştik. Şişedeki benzinimizle kibritimiz alıp ağır ağır ilerlerken arada bir duruyor nöbetçinin olup olmadığını varsa yerini anlamaya çalışıyorduk. Etraf çok karanlık, hava bulutlu.

¹⁹ Esir Onbaşı Veli Atasoy'un Anıları, Video kayda Alınmıştır

Dikkatle dinleyip bakmamıza rağmen kimseyi görmediğimiz gibi bir hareket de hissetmiyorduk. Araziyi evvelce tanımamızın bir faydası oluyordu. İhtimalleri düşünerek sürünmek suretiyle cephaneliğe yaklaştık. Bir müddet bekleyip dinlendik ve etrafı dinledik. Artık cephaneler önümüzde idi. Ölmekten korkmuyorduk. Cephanelerin üzerinde serili kuru otlar bize yardımcı idi. Abdullah'a sen benzini şu otlara serp dedim. Kibriti otlara deşdirdim ve Abdullah'la el ele evvelce seçtiğimiz yere doğru koşmaya başladık.

Az zamanda iki tepenin arasındaki bu vadi bir cehennem kuyusunu andırıyordu. İnfilâk eden mermilerin parçaları sağımıza solumuza düşüyor, karanlık ve sessiz gecede gürültülü sesler ışıklar ve dumanlar karışıyordu. Biz evvelce seçtiğimiz yere bitkin ve yorgun halde düşmüştük. Bu cephaneliğin infilâkına bir de uçak sesleri karışmıştı. Uçaklar ateşlerle patlayarak yanmakta olan cephaneliği bombalarken etrafta aydınlatma mermileri atıyorlardı. Burada durmak tehlikeli idi. Bu fırsattan istifade ile kaçabilirdik. Arka tepeleri takiben ovaya indik. Gündüzden tahminlediğimiz tepelere ulaşmak arzusu ile vadide son kuvvetimizi sarf ederek ilerliyorduk.

Vücudumuz takatsiz, fakat özgürlük umudu bize başka bir kuvvet veriyordu. Karanlıkta yürürken daha önce göremediğimiz, çukurda bulunan bir köye girmişiz. Onbeş metre kadar ilerimizde bir nöbetçi vardı. Bize «Koh» diye bağırdı. Yanlarımız mısır tarlası idi. Cevap vermeden mısır tarlalarından kaçmaya başladık. Tarlalar çok çamur bize zorluk veriyor. Nöbetçiye ara sıra dönüp bakıyorduk. Hareketsiz duruyordu, yanıma birkaç kişi daha gelmiş Çince bir şeyler konuştuklarını duyuyorduk. Bu konuşmadan istifade edip yol deşıştırerek kaçmaya devam ettik. Bizi takip eden olmadı. Böylece istediğimiz tepelere ulaştık.

Çok yorulmuştuk. Hangi yönde ilerleyeceğimizi bilmiyorduk. Düşünerek, konuşarak, sabahı ettik. Aşağıda bir düzlük bir de yol vardı. Düzlükte bir kişi başka yönden, bir kişi de başka yönden düşman askerleri geçmekte idi. Bizim kıyafetimiz onlarınkine benziyordu. Simamız onlara benzemediği için karşılaşınca bizi tanıyacaktı. Silahımız da yoktu. Ormanda kırdığımız büyük sopaları omzumuzu silah gibi tutarak vaziyeti bozmadan karşıya geçip gidelim diye düşündük.

Öyle yaptık. Ormana doğru geçtiğimizi gören tek asker «MİGO» diye bağırdı. Arkadaşım düşman askerlerinin bize ateş edeceğini söyledi. Hemen yere yattık. İki el ateş etti. Elimizdeki sopaları silah gibi ona doğru çevirmiştik. Çinli başka yöne kaçıyordu. Biz aynı şekilde yolumuza devam ederken, uzaktan geçen beş kişi bizimle ilgilenmedi bile... Yiyecek hiçbir şeyimiz yoktu. Ormanda birkaç küflü pelit bulup onları yedik. Başka bir şey bulamayınca yön tayini yapabilmek için karşımızdaki çamlı tepeye tırmandık.

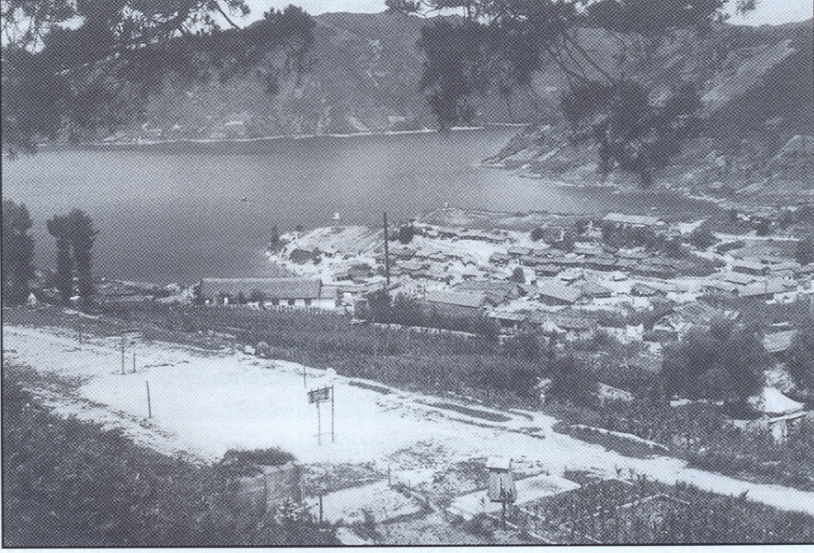
Tepeye yaklaştığımız zaman ağaçların kesilmiş olduğunu ortalıkta birkaç sandalye, masa gördük. Etrafta, yakında gelmiş insan izi olup olmadığını araştırdık. Yoktu. İlerde bir istihkâm vardı. Kapıda bir yorgan görünüyordu.

Ağırca içeri girdim. Solda bir göz yer vardı. Sessizce orayı kontrol ettim. Ortada yığılı ottan başka bir şey yoktu. Otları kucaklayıp sobanın başına getirip sobayı yaktım. Üşümüştük. Isınınca vücudumuzu bir kaşıntı aldı. Soğuktan uyuşan bitler uyanmışlar zayıf vücudumuzu kemirerek kanımızı emmeye başlamışlardı. Soyunup bit ayıklamaya başladık. Bizi yiyen bitleri ateşe atarak çıtır çıtır yanışlarını zevkle seyrettik. Kaçmaya başladığımızdan beri yedi gün geçmişti. Daha gerilerimizde karşılıklı silah sesleri duymuştuk. Orasını biz cephe zannetmiştik. Cepheyi geçtik, biraz daha içeri gidersek kurtuluruz ümidinde idik. Fakat bu ümit çabuk söndü. Bir köye gelmiştik. Açlıktan karnımız yapışmıştı. Bir köylü bize yemek verdi. Yerken bir adam geldi. Bizi görünce âdeta sevindiği her halinden belli idi. Elinde çanta vardı. Bizi oradan alıp bir kasabaya götürdü.

Köyden yanına iki kişi daha almıştı. Biz halinden şüphe etmiştik. Fakat yanına aldığı iki kişi silahlı olduğundan bir şey yapamadık. Kasabada düşmanların inzibat karakoluna teslim edildik, özgürlük uğruna günlerdir dağlarda, ovalarda yaralı halimizle sürünerek didinirken esaretin zalim zinciri yeniden boynumuza geçmişti. Nerede esir edildiğimizi öğrenmek için işaret ediyorlar. Fakat biz anlamamazlıktan geliyorduk.

III. Türk Harp Esirlerini Teslim Alan Hakim Yüzbaşı Muzaffer Kıran Esirlerimizin Kaçışla İlgili Görüşmelerini Şöyle Anlatmaktadır

The picturesque but totally evil place – Pyoktong

“ (P...) PEKTONG isimli esir kampında aylar geçti.. **Yapılan zulümleri, etrafımda açlıktan ölenleri göre, göre yaşıyamazdım. Artık dayanamadım ve nihayet kaçmağa karar verdim.** Binde bir olsa bile kurtuluş ümidi vardı. Her gün kamptan uzak bir yere odun kesmeğe gidiyorduk. O günde aynı ormana geldik. Bir ara havada gürültüler başladı.. Yine Amerikan tayıareleri gözükmişti.. Başımızda bulunan Çinli muhafızlar dağılın ye yere yatın işareti verdiler.

İste bu fırsatı kaçırmıyarak, yanımda konuştuğum arkadaşımıla süratle sürünerek kayalık bir yere geldik.Oradan kendimizi yamaçtan aşağı salıverdık. Bir ırmağın sahiline varıp karşıya geçtik. O gün ve bütün gece yürüdük.. Mütemadiyen gün doğusuna doğru gidiyorduk, iki günden beri açtık.. Geceleri kar suyu içiyor, gündüzleri ot ve ağaç kabuğu yiyorduk.. Üçüncü günü arkadaşım dayanamadı, bak ilerde bir köy var oraya inelim.. Belki biraz yiyecek buluruz. Dedi..

Bu karar tehlikeli olmasına rağmen açlık şuurumuzu kaybettirmişti. Yersek bir kaç gün daha yola dayanacağımızı düşündük.. Köye arka taraftaki sazlıklardan gizlice girdik.. Önümüze gelen ilk evi göz altına aldıktan sonra, fırsat bulur bulmaz içeriye daldık.. Evin içinde yiyecek ararken elimize bir kâse pirinç geçti.. Çiğ pirinci sür'atle midemize indirdik., iste o an bir çığlık koptu..

Karanlıkta yatan kadını görmemiş, üzerine basmışız. Feryat üzerine köy birbirine karıştı. Kaçacak takatimiz olmadığından oracıkta yakalandık. **Bizi kampa teslim ettiler... Ceza malûmdur... Tarifi imkânsız bir dayak yedik... Ben firarım sırasında kar altında üşütmüşüm. Mütemediyen öksürüyordum. Hasta idim. Buna rağmen atılan dayak beni bir kat daha eritti. Ertesi gün beni bir mağaraya hapsedtiler. Diz kapağıma kadar suyun içinde, mağarada bir hafta hapis yattım. Çıktığımda arkadaşlar beni tanıyamadılar.**

Vicdansızlar öleceğimi görerek, nasılsa bana bir parça daha iyi bakmak yolunu tercih ettiler. Bilhassa arkadaşlarımın vicdanlı yardımları ve hatta bazılarının yiyeceklerini bile fedakârane bir şekilde bana vermeleri yeniden canlanmama ve yaşamama imkân verdi²⁰.” Diye anlatmaktadır.

²⁰ Muzaffer Kıran, Hürriyet Kapısı (Panmunjan), Ankara, 1957, s. 50.

IV. Türk Dostu Amerikalı Esir Yarbay Frederic Pelser Esirlikten kaçmayı şöyle anlatmaktadır. TÜRK SUBAYLARI İLE BERABER 2 NOLU KAMPTA KALMIŞTIR.

“Kampımızın yüzde 10’nu kaçma teşebbüsünde bulundu. Fakat başarı şansı azdı. Yiyecek ve sağlık durumumuz uzun süreli kaçmaya imkan verecek derecede değildi diye yazmaktadır.”²¹

²¹ Frederick Pelser, Freedom Bridge, California 1983, s. 64. Orijinal metin şu şekildedir Bkz.; We walked in two and threes now, because we began to realize secrets could be shared without being overheard, messages could be passed from senior to junior officers, rumors could be traded about who might be collaborating, and escape plans could be discussed. Approximately ten percent of our camp population made half-hearted attempts to escape during 1952. I use the term half-hearted because the possibility of success was completely unrealistic, and we knew it. Our food was too skimpy to stockpile for even a four- or five-day journey. Our health was poor, with many of us nursing injuries along with relapsing fever, dysentery and other ailments.

Worst of all, the North Koreans maintained check points every 10 miles where papers and travel permits were inspected, and American or European body types could easily be spotted, even in the best of disguises. Mountain routes were as foolhardy for escapees to try as valley ones. I had been marched over many, many miles of those rugged mountains and found them alive with North Koreans and Chinese. I am convinced that the men who attempted to escape were driven to it by sheer boredom with confinement and with our 22 inches of allotted living space.

I can't believe they entertained any realistic thoughts of success. Anyway, when caught, they were put into solitary confinement, or into a hole in the ground that was covered only with logs. Sometimes on our wood runs we would walk near such holes.

YÜZBAŞI HAMİT YÜKSEL

KAHRAMAN YÜZBAŞI HAMİT YÜKSEL NASIL ESİR OLDUĞUNU ŞÖYLE ANLATMAKTADIR.

“ Geri çekilirken dereyi henüz aşmıştık ki bir bomba patladı önümüzde. Tabancamla önümdeki Çinlileri temizledim ama mermim bitmişti. Yedek şarjörümü tabancaya sürerken tekrar yaylım ateşe tutulmuştum. Sol elime aldığım tabancamı sağ elimle doldururken sol kolum sanki kuvvetli bir darbe yemiş gibi sarsıldı ve tabancı elimden fırlayıvermişti. Kolumdan vurulmuştum,dizlerim de tutmuyordu yere yuvarlanmıştım.

Atılan bombalarla birçok parça tesiri neticesi ayağımdan da yaralanmıştım,bir anda her şey olup bitmişti. Dereden hala bizimkilerin feryatları geliyordu. Beni üç dört Çinli er tartaklıyordu. Ne olduğunu anlayamadan üzerimde işlerine yarar ne varsa bir anda çalıp temizlemişlerdi. Yarım pabuç kalmıştım. Sol dizim ve topuğumun mafsala yakın yerinde derin yara açmıştı el bombalarının parçaları.

Bizleri de bu halimizle güneye sürüklüyorlardı kurşunlarla öldüremedikleri bizleri soğuktan ölüme sürüklüyorlardı. Bizleri hemen sıraya sokup bir sürü silahlı muhafızla beraberlerinde yürütmeye başladılar. yaralılarımızda beraberdi.

Başım açık dereden geçişte de sıırıslıkla ıslanmıştım, Bir kez daha yarı belimize kadar ıslanmıştık. Bizler galiba bu şartlar altında ölecektik. Hala üzerimden sular damlıyordu. Çelik başlığımda aldıklarından soğuğu kafadan yiyordum. zaten böyle yaşamaktan ve ızdırıp çekmektense ölüm en iyi kurtarıcı idi. Şehit olanlara gıpta ediyorum adeta. Hiç değilse onlar hiç acı çekmeden ahrete geç etmişlerdi.

Çok yorgun ve uykusuzduk. Hele benim gibi hala ıslak olanlar çok daha perişandık. Artık çenelerimiz birbirine vuruyor dudaklarımızı oynatamıyorduk birkaç ağır yaralı olanlarımızda vardı. Hiçbir tedavi yöntemi uygulanmıyordu. Türk çocuğunun en büyük vasfı yardıma koşmaktı. Yaraların pansumanını yapmak,ıslakları kendi kuruları soyarak ile en belirgin vasıfları olmuştu.

Türk esirleri bir kez daha ızdıraplı gece yürüyüşüne hazırlanmıştı. İnsanlık düşmanı komunizm şu halim ve selim Çin halkını ne kadar zalim ve acımasız yapmıştı. Şu rejim hakikaten korkunçtu. “²²

**Yüzbaşı Hamit Yüksel
Esir Subay**

²² Yüzbaşı Hamit Yüksel’in Kendi Yazdığı Anıları, Oğlu Ergin Yüksel’den alınmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK ASKERLERİ NASIL ESİR OLDULAR

Gerek 1953'te Türkiye'ye dönüşlerinde, gerekse kendileri ile daha sonraki yıllarda yapılan görüşmelerde Kore'deki Türk harp esirlerinin esaret başlangıçlarını tüm detaylarına varıncaya kadar uzun uzun anlatmaları ve netice olarak konuyu; **"Başkaca bir çare kalmamıştı"** sözüne getirmeleri, muharebelere katılan askerlerin yaşamış oldukları esaret ile ilgili manevi rahatsızlığını ön plana çıkarmaktadır.

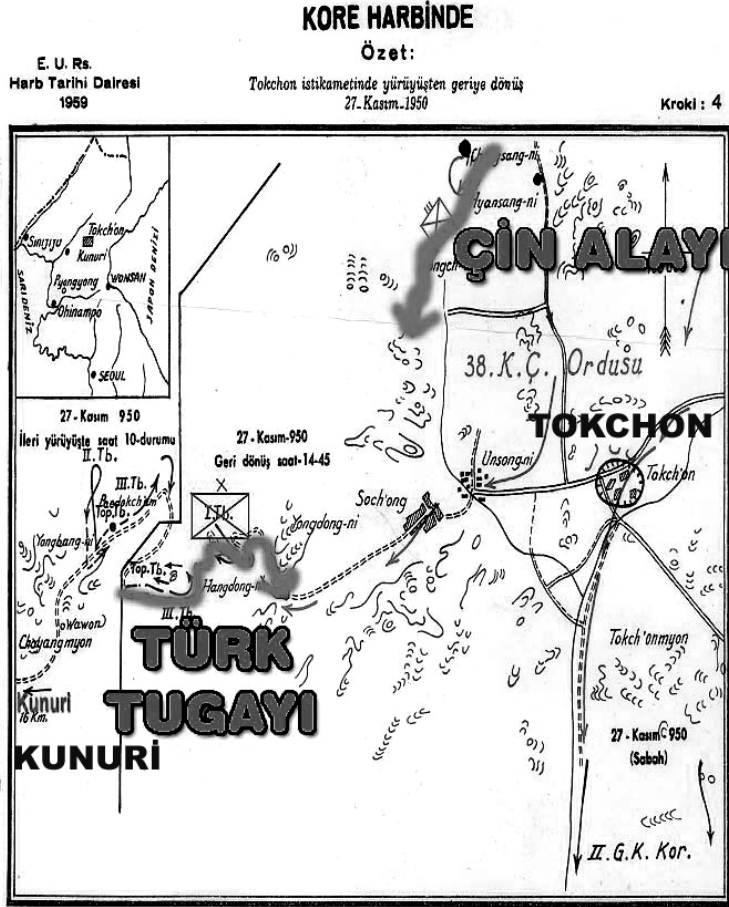

I. KORE SAVAŞINDAKİ İLK TÜRK ESİRLERİ

A. 1 NCİ TÜRK TUGAYI MUHAREBELERİ

(1) KUNURİ MUHAREBESİNDE ESİR DÜŞEN TÜRK ASKERLERİ (26-30 KASIM 1950)

Komünist Çin Ordusu birlikleri ile yapılan ilk çatışma olan Kunuri Muharebeleri içinde yer alan 28 Kasım 1950'deki Wawon Muharebesinde düşman eline geçmişlerdi. Türk Tugayı Kunuri'den Tokchon'a intikal emri alır, Buradaki 2 nci Güney Kore kolordusunun cephesini Çin ordusu yarmış, Güney Kore askerleri kaçmaktadır, Türk tugayı bu durumdan habersiz ileri intikale başlamış ve aniden sel gibi akan 60 000 kişilik Çin sürülerine karşı 5000 kişilik Türk tugayı bu şişenin ağzını şehitler ve esirler vererek tıkamıştır.

Tokchon'a gitmek üzere intikale başlayan tugay birliklerinin intikal esnasında alınan telsiz emri ile Wawon'a geri dönüşlerinde artçı birliği olarak görevlendirilmiş keşif ve istihkam takımlarının düşman pususuna maruz kalmaları sonucu ağır zayıat verilmiştir. **"...Çekilmeyi izzet-i nefislerine yediremeyen harp darb görmemiş genç subaylar...kuvvetleri tükeninceye kadar çarpışmışlar, bir kısmı şehit ve yaralı, bir kısmı da esir düşmüştür". Bu çatışmadan sadece iki subay ve dört er kurtulabilmiştir²³.**

Türk harp esirlerinin "büyük bir kısmı ise, Kunuri 'de yaralanarak muharebeden sıyrılamayan askerlerdir". Wawon, Sinnim-ni, Kaechon ve Sunchon Boğazı çatışmalarından oluşan Kunuri Muharebeleri esnasında diğer birliklerle irtibatsızlıklar nedeniyle sık sık düşman çemberi içinde kalmış ve geri çekilemeyen birliklerde kesin sayısı bilinmemekle birlikte düşman eline geçen esir sayısı fazla miktarda olmuştur.

Bu muharebelerin tanınmayan arazide ve geceleyin baskın tazında ve süngü süngüye cereyan etmesi neticesinde esirler irtibatsızlık ve yaralı olmaları nedeniyle düşman eline geçmişlerdir. Kunuri'de esir düşen Mehmet Demirçay ifadesinde, "...iki gün dağlarda dolaşarak bizim hatlara geçmeye çalıştım, fakat muvaffak olamadım "demektedir.

²³ Tahsin Yazıcı, Kore Birinci Tugayı'nda Hatıralarım, İstanbul, 1963, s. 164.

Bir başka gazi Onbaşı Veli Atasoy da Kunuri'de esir düştükten sonra katıldığı kafiyeledeki bütün Türklerin yaralı olduğunu, bunlar arasında özellikle Halil İbrahim Çınar'ın (KARAPÜRÇEK-BALIKESİR) 27 yerinden yaralanmış olduğunu ifade etmektedir.

(a) Türk Harp Esiri Üsteğmen Fevzi Gürgen Esir Olmasını Şöyle anlatmaktadır

“ Ben 1 nci Taburdaydım. Amerikan 2 nci Tümeni ile irtibat subayı olarak görevlendirildim. Telsizle irtibat vardı. Amerikalıların müşavirlerle ve 25 nci Tümenle telsizle irtibatları vardı. Lorenzo iyi arkadaşımды. Amerika'da beni ziyaret etti. İtalyan asıllıydı. Gambi'ye ait ufak bir anım var. Bir yerde kamufleli çadırlar vardı. Benim kamufleli çadırım Albay Celal Dora'ya yakındı. Akşam hava kararınca Celal Dora fener istedi. Mehmetçik bunu nereden alacağını sormamış, zekice davranarak Gambi'nin çadırına gitmiş. Ona bizim Komutan Celal Dora sizin feneri istiyor.

Anlamadan Amerikalı okey demiş, feneri alıp gitmiş. Gambi şaşırmış derhal Celal Dora'nın çadırına gelmiş. "Fevzi bu gavur ne diyor" dedi. Ben Gambi'ye sordum ve Celal Dora'ya bunu anlattım. Birgün Kurmay Yüzbaşı İsmail Hakkı ile keşfe çıktık, ileride tepeye tırmanırken yanan bir şey gördük. Keşif kolu komutanımız gerekli düzeni aldı, oraya vardığımızda Amerikalı erler üşümüştü, altlarındaki cemseyi yakmışlar, ısınıyorlar ve bir taraftan da korkmuşlar.

İnceoğlu çok güzel lisan biliyordu. "Türk Tugayı çok kahramandı" diye övücü sözleri söylediler sonra birlikte Tokçhon'a hareket ettik. Alınan emir şuydu: Tabur komutanlarını çağırdılar. Tabur Komutanı İmadettin bey bize emri anlattı. Bu esnada ben jipteydim. Jip ufak kaza geçirdi. Bu esnada İmadettin bey sakatlandığını söyledi. Onu Amerikan Sıhhiye birliğine götürdük, onlar da onu geriye gönderdi.

Tabur Komutanlığına Yüzbaşı Ahmet Tuncer atandı, daha cesur atak bir komutandı. İleride yanımda havan mermisi ile şehit oldu. Ahmet bey ilerleyen Çinlilere ateş ediyordu. Aynı yerde Kaya Aldoğan'da şehit olmuş. Tokchon'a ilerlerken geri dönün emri verildi. Solumuzda yüksek tepeler vardı. Üsteğmen Kamil Doğan bey gerekli keşfi yapamadı. Hava kararınca Sinnim-ni'ye dönüşte vakit kaybettik. Sinnim-ni ye vardığımızda gece gürültülerle Çinlilerin önümüzde geldiğini gördük.²⁴ Diye anlatmaktadır.

²⁴ Esir Üsteğmen Fevzi Gürgen'in Anıları, teyp kaydına Alınmıştır

Kurmay Albay
Ali Denizli

Albayym la görüştük

memnun kalarak ayrıldım
Saygılarımla

Ahmedi Hamdi
Ökten

3 Ekim 2005
Salı.

[Signature]

(b) Türk Harp Esiri Çavuş Hamdi Ökten ile Görüşen Kurmay Albay Ali Denizli Türk Askerlerinin Nasıl Esir Olduklarını Dair Esirlerimizle Görüşmelerini Şöyle Anlatmaktadır

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Kendi birliğinizi söyleyebilir misiniz, hangi birliktensiniz? Ahmet Hamdi ÖKTEN: Tugay karargahı, motorlu keşif takımı, Üsteğmen Kamil Doğan komutasındaki motorlu keşif takımı, şoför

olarak keşif takımına katıldım.Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Rütbe var mıydı o zaman? Ahmet Hamdi ÖKTEN: Vardı ama sökmüşler o zaman.

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Bir daha baştan alabilir miyiz?Ahmet Hamdi ÖKTEN: İsmim Ahmet Hamdi Ökten, Isparta'nın Eğirdir kazasından 1929 doğumluyum; Kore savaşına birinci devre olarak katıldım.Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Hangi takımda?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Motorlu keşif takımındaydım alay karargahına bağlı, motorlu keşif takımında takım komutanı Üsteğmen Kamil Doğan'dı.Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Üsteğmen Kamil Doğan mıydı?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Kıdemli Üsteğmen Kamil Doğan'dı.

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Kimler vardı takımda hatırladığınız kadarıyla?Ahmet Hamdi ÖKTEN: 24 Erdik ama şu anda hatırlamıyorum Ankaralı Bedri diye bir arkadaşım vardı öldü mü, sağ mı bilmiyorum geldikten sonra birkaç kez buluştuk ama sonradan ne olduğunu bilmiyorum.Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Şimdi bu keşif takımı Karilyon dağı var oraya tırmanıyor. Ahmet Hamdi ÖKTEN: Dağın tepesinde zirvedeydik biz...

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: O esnada ne oldu?Ahmet Hamdi ÖKTEN: O esnada bütün motorlu birlikler, tanklar, şunlar bunlar hep manevrayla döndüler, Orda çok zaman kaybettik.Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Aşağı mesafe ne kadardı?

Ahmet Hamdi ÖKTEN: O tepe çok yüksekti o zaman Amerikalı Yüzbaşı Lorenzo'nun emrinde dünyayla irtibat yapan bir telsiz arabası vardı, bu zamanla sulu benzin döke döke her tarafı sulanmış, buz tutmuş soğuktan ve ben onunla uğraşıyordum hatta Lorenzo sağ ise anlatır belki bilmiyorum ama bulmak da mümkün değil ben onunla uğraşırken aniden düşman bastırdı saat aşağı yukarı 22:00 sıralarındaydı

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Çinlileri gördünüz mü o esnada?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Çinlileri görmedim aşağı da Çinlileri gördüm sadece silahla ateş ediliyordu orada bizim askerimiz olduğu gibi dereden aşağı indi.

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Tamir ederken arabayı ateş yakıldı mı?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Hiçbir şey yakılmadı, yalnız buzları eritmek için ben üstüğü ile benzinledim, kısa bir müddet 3-5 dakika borulara tuttum ısısında buzlar çözölsün diye

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Nasıl yaptınız uzman mıydınız?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Ben uzmandım, sivil şofördümKur.Alb.Ali DENİZLİ: Sivil şofördünüz arabayı siz tamir ediyordunuz Ahmet Hamdi ÖKTEN: Tamircilikten anlarım halen mesleğim devam etti.Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Tamirci yok muydu orada, takımda bir tek siz mi vardınız?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Sadece 3 araba kalmıştı orada arabanın arızası falan hiçbir şey yoktuKur.Alb.Ali DENİZLİ: Neden donuyor orada?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Benzinin sulu olmasından. Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Sulu benzin dondu yaniAhmet Hamdi ÖKTEN: Su toplanmış artık bütün borular kışın buz tutmuşKur.Alb.Ali DENİZLİ: Düşmanı üzerinize çekecek ateş yakmadınız yani emniyet tedbiri var mı?Ahmet Hamdi ÖKTEN: O da yoktu tahmin etmiyorduk düşmanın oradan geleceğini tepenin arkasına doğru gittik oraları da gezdik meydanlıktı tepenin arkası hiç kimse gözükmüyordu.Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Ateş yiyince ne yaptınız telsiz arabasını mı tamir ediyordunuz?

Ahmet Hamdi ÖKTEN: Ben arabayı tamir ediyordum o anda arkadaşlar kaçıştılar tabi atış birden çoğaldı ben üstümdeki el bombasıyla telsizi tahrip ettim evvela çünkü düşmana kalacak o araba ve Lorenzo'nun bıraktığı jiple, kendi arabamı bıraktım çünkü kendi arabama mahal yoktu, benim araba en arkadaydı düşmanın **ÖKTEN:** Doc' tu efendim uzun şase üç defransiyelli doc' tu, Lorenzo'nun kalan arabayla aşağı indim aşağıya büyük bir ateşle düşman çevrilmiş. Kur.Alb.Ali **DENİZLİ:** O jiple siz geri döndünüz yani Ahmet Hamdi **ÖKTEN:** Jiple aşağı doğru indim, birliğin arkasından, orada o ateşten geçemedim, arabayı orada bıraktım ormana daldım 15-20 gün ormanın içinde gezdim yönlerden birliğimi bulurum dedim ama birliğim ilerlemiş vaziyette; Kunuri yakınlarında karşımdan gelen birkaç esir kafilesiyle Çinliler beni yakaladı

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Nasıl yakaladılar kuşatarak mı?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Kuşatmadılar baktım ki önümden bir kalabalık geliyor, içinde Amerikalılar, görünce dedim herhalde bunlar bizden,saklanma falan yapmadım, geldim baktım ki esir almışlar esir götürüyorlarmış geriye doğru.Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Esir alındınız. Kimler vardı, kaç kişilerdi?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Aşağı yukarı 12 kişiydiKur.Alb.Ali DENİZLİ: Kaç Amerikalı vardı?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Zaten çoğu AmerikalıydıKur.Alb.Ali DENİZLİ: İçlerinde kaç Türk vardı?

Ahmet Hamdi ÖKTEN: İçlerinde yalnız bendim, 2 gün sonra birkaç tane Türk geldiKur.Alb.Ali DENİZLİ: Yürüdünüz mü?Ahmet Hamdi ÖKTEN: **Bizi sabaha kadar yürüttükten sonra eski işlenmiş bir kömür mağarasına soktular, o mağarada kaç gün kaldığımızı hatırlamıyorum, karanlık girdik.**Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Yiyecek olarak ne yediniz?Ahmet Hamdi ÖKTEN: **Bir avuç mısır kavurması veriyorlar kuru başka bir şey yok,su olarak da akan damla altı sular var mağarada, o sulardan içmeye çalışıyoruz** Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Amerikalıların durumu nasıl?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Amerikalılar' da aynen bizle beraber

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Hasta yaralı var mıydı?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Yaralı yoktuKur.Alb.Ali DENİZLİ: Kaç muhafız var?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Muhafız çok kalabalıktı 15 kişi önümüzde yürüyorlar biz arkasında, arkamızda gene 15 kişi var o şekilde götürüyorlarKur.Alb.Ali DENİZLİ: Ondan sonra nereye götürdüler?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Oradan çıktık tam 95 gün yürüdük, 5-10 gün kendi etrafımızda dolaştık, ileri doğru gittik biraz çoğaldık 15-20 Türk geldi.Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Tanıyor musunuz, hatırlıyor musunuz?Ahmet Hamdi ÖKTEN: **Hiçbirini hatırlamıyorum geçmiş bir zaman olduğu için bu Türklerle beraber içinde bir tanede ağır yaralı geldi bu ağır yaralıyı bu ağır yaralıyı biz kızakla çektik,sürüdük.**

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Ağır yaralı kim?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Vefat etti sonra o, esir kampına gitmeden evvelKur.Alb.Ali DENİZLİ: Türk müydü?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Türk, yürüyemedi dallardan kızak yaptık onun üstünde çekiyordukKur.Alb.Ali DENİZLİ: Nereli olduğunu falan hatırlıyor musunuz?Ahmet Hamdi ÖKTEN: **Hatırlamıyorum, fakat o, heyecandan ağzı çok berbatı Küfür ediyordu elimizi alıp götüremedik artık bıraktık orada vurdular sesini de duyduk öldürdüler, ondan sonra biz devam ettik, geceleri yürürdük.** Sarınehir var biliyorsunuz gelibolu nehir diye geçer o nehrin kenarında bir tarafı bombardıman altında kalmış ağır bir şekilde bir tarafı hala şehir olarak duruyor bizi oraya götürdüler o kalan küçük küçük evlerde 40-45 kişi bir odada olmak şartıyla oraya kadar 95 kişi olduk

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Subay var mıydı aralarında Ahmet Hamdi ÖKTEN: Vardı çok efendi bir adamdı, aydınlı vefat etti tercümanımızı ingilizceyi biliyordu”²⁵ diye anlatıyordu.

RESİM:5 5 NO’LU ESİR KAMPI (PYOKTONG)’NDA TÜRK ESİRLERİ

KAYNAK: T.R.Fehrenbach.This Kind of War-The Classic Korean War II

(c) Türk Harp Esiri Sıhhiye Onbaşı Veli Atasoy ile Görüşen Kurmay Albay Ali Denizli Görüşmelerini Şöyle Anlatmaktadır

Esir Onbaşı Veli ATASOY: Bütün şeylerde karargah bölümündeydik.Karargah bölümünde bölük komutanımız Dr.Nejdet Çelikdoğan ben isimleri unuttum. Kur.Albay Ali DENİZLİ: Bu bölük sıhhiye bölümümü,karargah bölümümü?Esir Onbaşı Veli ATASOY: Biz bölük değildik,takım şey sıhhiye takımıydık.

Kur.Albay Ali DENİZLİ: Sıhhiye takımının komutanı doktor kimdi?Esir Onbaşı Veli ATASOY:Dr.Namık Dumlu ve Üsteğmen Dr.Ferdi İshakoğlu ondan sonra Hasan Ünal,Necdet Çelikdoğan.Osman Çiçan bunlar vardı.Son zaman etrafımız çevrilmişti.Ama askerlerimizde karşı tarafa aman vermiyordu. Bu arada 26-27-28 cemse indir bindir yaptık,sardık sarmaladık gönderdik.En son bizim toplama amirimiz vardı,Hasan Ünal diye başçavuş, beni

²⁵ Esir Çavuş Hamdi Ökten’in Anıları, Video kayda Alınmıştır.

en son cemseye bırakmış. Son zaman yaralı cemsesine bindim.Yaklaşık cemsede 27-28 asker vardı,onlara bize düşen yardımlarını yaptım ama en son onlarla birlikte bizde çekiliyoruz diye cemseye bindim.

Binince ilerde şurada bir top şeyi vardı tekerlekli sağ tarafta böyle giderken topla uğraşan askerler vardı.Daha ilerde bir teğmen bindi arabamıza, yaralı arabamıza tabi.Bizim memleketimiz olmadığı için levhaları veyahut ta işaretleri pek anlayamıyoruz.Bu arada yalnız birliklerin çekildiği vasıta,cemse izleri var,ben bir indim baktım şoförümüz Mehmet Sezgin vardı,Mehmet dedim şuradan gideceğiz bak yolu şaşıyoruz dedim.

Orda teğmenle bir üstçavuş vardı o buradan gideceğiz dedi.Ondan sonra devam ettik yani, Kunuri'den çekiliyoruz ne yana gittiğimizi de bilmiyoruz. Amerikalılardan oraya hayli yaralılarla gezdikten sonra işte bazı yerlerde MP lere (Askeri Polis) rastlıyoruz inzibatlara falan işaret gösteriyorlar şöyle olsun böyle olsun diye. Bu arada Sunchon boğazından aşağı indik,orada bir Amerikan birliğine rastladık.

İkinci sularında parolayı sorduk kimliğimizi onlara tanıttık ve onlar bize battaniye verdi,yaralılara kumanya verdiler bize yardım ettiler ve bende onların yaralılarına elimden gelen yardımı yaptım.Bu arada ne konuştularsa bizim şoförle ve o teğmenle gece bir birliğinizde şurada diye malumat verdiler.Gece gittik dolaştık zor olarak o birliğe geri geldik.

Orda bir gün kaldık. Akşam üzeri herhalde onlara da geri çekilme emri gelmiş olacak ki ama onların tankları topları silahları çok fazlaydı.Yalnız dağın vadinin içerisindeyiz,kendi aralarında şöyledir böyledir konuşuyorlar lakin bunlar savunmaya geçmediler bunu askeri sır olarak bize yemin ettirdiler.

Amerikalı’lar Bizim askerler gibi sağını solunu savaştılar yani.Bozguna uğramış şekilde geri çekildiler.

Hatta sözüm ona at vardı,atın kenarında yanında bir şey vardı pirinç sapı yığını ona da ateş koydular o hayvan bağıırıyordu.Bağlı olarak hayvan ateşten çok etkilenerek sağa sola koşuyordu.Ben üzıldüm elimden bir şey gelmediği için. Onlarla birlikte yaralı arkadaşlarımı cemseyle onların arasına karıştırdık.Dillerini de pek bilmiyoruz tabi,onlarda bilmiyorlar.Bu arada gece yarısında 11.00-01:00 sıralarında orda bir köprü varmış o yola girdiler.Sağda dağın eteği solda bir tarafta boy çukurları falan var muazzamda şeyler var yani göze görüldüğü şekilde malzemeler falan var.

Bir türlü savunmaya gelmedi bunlar bozguna uğradılar geri çekiliyorlardı,kaçıyorlardı. Bizde ister istemez onların arasına katıldık ve de yaralı arabamız trafikte sıkıştı orda,sağımız boy çukuru solumuz dağ eteği vs.

Kur.Albay Ali DENİZLİ:Ateşler mi geliyor?Esir Onbaşı Veli ATASOY: Cemseyi tarıyorlar,şapır şapır bu arada ben indim arkadaşlara ne varsa elden geldiği kadar yiyecek falan temin ettim.Birde hatta makineli tomson silahını falan aldım Amerikalıdan,dedim kendinizi savunuyorsanız savunun yoksa dedim ben gemisini kurtaran kaptan oldum dedim. İleri gidemiyoruz,bak görüyorsunuz dedim.Hareket edecek şekliniz varsa dedim sıkıldım be artık onun için kendinizi kollayın dedim.Biz gene ne yaptığımız bilemedik.50-60 kişi belki

de 100 kişi bir Amerikalının birliğine karıştık,şeyi bıraktık cemseleri vasıtaları şunları bunları.Gece ormanın içine girdik oyana gittik,bu yana gittik nereye gittik bilmiyorum.

Dağın başında bir silahla karışlaştık bilmiyorum,orda bizi işte karanlık olduğu için yakalayamadılar.Sabaha kaşı mısır tarlalarına indik,yine orda vasıta izleri şunlar bunlar var,tahmin ediyorum ezandan evveldi,yani 3,5-4 sularında orda mısır tarlalarında bir şeyler peydah oldu,bu olunca demek ki karşı taraf onlar şeymiş Çinliler veyahut Kuzey Koreliler,onlar bizim Korece Çince bilen Koreli'de varmış Amerikan birliğinin içinden o zamana kadar bir keçi bir horoz sesi gibi bir taarruz şeyi bize karşı bir şeye geçtiler ve taradılar.

Bu arada bende sağ ayağımdan yaralandım. Yalnız Mustafa Morpek isimli bir arkadaşım vardı, eli cebinde böyle sinema gibi gidiyor, bizim şoför Mehmet Sezgin de, onun kaputu var benim yoktu, oda gidiyor. Aman Mehmet kendini kolla falan dedim, o zamana kadar ayrıldık biz. MUSTAFA MORİPEK ŞEHİT OLMUŞ.

Biraz yattım pirinç tarlasının içerisinde, mısır tarlasının, araziye uyudum yani, en son ormana sızdım ama zannediyorum sabaha karşı beni ormanda yakaladılar. Kur.Albay Ali DENİZLİ:Kaç kişi vardı?Esir Onbaşı Veli ATASOY: Ben tek idim.Kur.Albay Ali DENİZLİ: Yok, Çinliler kaç kişiydi?Esir Onbaşı Veli ATASOY: Bunlar orada 8-10 kişi vardı, belki bir takım idi, belki manga idi onu bilmiyorum. Yalnız, ben yine de orda yaralılarından bir şey elde ettim, silah elde ettim, ama attık tuttuk bir şey yapamadım.

Bende silah yoktu, ben sıhhiye onbaşıyıldım. Bu arada beni, üçgen şeklinde beni şeye aldılar, ondan sonra ellerini kaldır falan diyorlar, ateş ettiler ama zannediyorum isteselerdi beni vururlardı, ya korkutmak için veyahut başka bir şey için bana birkaç el sağdan soldan ateş ettiler. Ben o zamana kadar ölmüş gibi yuvarlanma falan yaptım, en son yanıma yaklaştılar, böyle silah tutarak, güneş doğmuştu o zamana kadar, beni koltukladılar beraber gittik.

Ben zannediyorum ki bunlar beni bir ıssız dereye öldürecekler, vuracaklar. Maalesef ben o zaman esir olmuşum. En son ismini bilmediğim bir yerde ikindilerin bir panayır gibi böyle sığır sürüsü gibi insan Çinli, Koreli işte bizden olan esirler Amerikalılar falan, o arada daha ben oraya gitmeden evvel beni bir sedyeye koydular. Sedyeye koymadan evvel bir yerde, ufak bir fundalık baraka gibi, endişe içerisinde, kaldık 5-6 kişi. **Sonra ayırdılar, bana kaynamış mısır verdiler. Ben yemedim falan, sonra cebime koydular. En son, ilerde sedyeyle gittim gittim, ne kadar götürdü bilmiyorum, Amerikalı götürüyor esir Amerikalılar.** Kur.Albay Ali DENİZLİ: Ne kadar Amerikalı

vardı?Esir Onbaşı Veli ATASOY:25-30 tane vardı zannediyorum. Hatırladığım kadarıyla.**Kur.**Albay Ali DENİZLİ:Beyaz mı siyah mı bunlar?

Esir Onbaşı Veli ATASOY: Siyahtı, zenci yani. Sonra onlar konuşuyorlardı, en son o kalabalık yere girdik. Orda yine ufak odacık gibi bir yerlere soktular. Sonra o kalabalık, gece kendiliğinden çekildi. Çekilince, şeye götürmüşler, orda büyük bir dağ varmış, o dağda bir maden ocağı varmış oraya taşımışlar. Bende sedyenin üstünde yatarken canlandım. Uyumuşum zannediyorum, uyandım, böyle bir çanak gibi bir şeyin içerisinde kaynatılmış mısır var, donmuş, onu yedim, bir avuç kadarını yedim, açıldım yani. O zamana kadar, bir yağ gibi birşeyin içine fitil koymuş, Amerikan yağıydı, kumanya yağı, onda rapor tutuyordu, orda Çinli, Koreli değildi, Çinli bir şey konuştu, o başımızda bulunan nöbetçi ile. Nöbetçi bırakmışlar, ben ayağa kalkınca oda oradan peydah oldu, yatarken görmediydim, dağıttıklarını da bilmiyorum ama sinema gibi o anda uyumuşum.

Yani bilmiyorum ki kaç gün dolaştık, kaç gün koştuk, komutanım, pek şey yapamıyoruz yani en son takatimiz kalmadı yaralı kuş gibi düştük yani. O rapor tutan Çinliye bir şey dedi o başımızdaki nöbetçi, birde baktım o yattığım barakanın önünde mısır yığını var cebimde kibrit vardı yakıyım dedim baktım sağa sola bir tarafta ayak bir tarafta baş var,şöyle elle dokundum şey yaptı ben dedi neyin nesisin diye sordum.

İyi hatırlıyorum ben Türküm dedi.Kimsin dedim, Halil İbrahim dedi, HALİL İBRAHİM ÇINAR –KARPÜRÇEK BALIKESİR OLABİLİR.

Kalk donacağız yakalım şunu dedim, ısınalım.Adam çok yaralıymış orda kaldı o nöbetçi beni aldı gitti mağaraya en son mağaraya soktular.Aşağı yukarı 2-3 saat yürüdük gece o mağarayı bulmak için nöbetçiyle.Tebelleş olduk şunu alacan bunu verecen diye bende pek kolay kolay teslim olmadım. Hiç bir şeyimi vermedim,öyle zannettim yani,öyle hareket ediyordu yanımdaki beni götüren Çinli asker.

Kur.Albay Ali DENİZLİ:Ne alacak sizden,ne almak istiyor?Esir Onbaşı Veli ATASOY:Ayağımda bot vardı,onu işaret ediyor mesela ben ceketimi verdim ona kafa salladı huşun huşun diyor,ona yok diyor en son kaşkol vardı ona da yok dedi, anladım ki şey istiyordu vermedim teslim olmadım yani.Sadece palaskayı ters çevirdim.daha olmazsa takarım boynuna dedim ya o beni vurur ya ben onu öldürürüm diye kafamdan tasarladım.ama o şöyle karşılaşmadık.

Bizi götürdüler mağaraya Mağarada çok açlık çektik.Bu arada mağaradan dışarı çıktık komutanım.Kur.Albay Ali DENİZLİ:Şimdi şunu sorayım giderken başka Türk var mıydı yanınızda?Esir Onbaşı Veli ATASOY:Nerde?Kur.Albay Ali DENİZLİ:Esir olduktan sonra yürüyüşe giderken.Esir Onbaşı Veli ATASOY: Yürüyüşe giderken bölük olduk aşağı yukarı 85-90 kişi olduk ve burada mağaradan çıktıktan sonra artık birlikte birliğe gezdirdiler.Karşı tarafı cesaretlendirmek için mi hani karşınızdaki askerler bunlardır,bunları bu hale düşürdük diye şey mi yaptılar bilmiyorum çok dolaştık.Yaklaşık 1,5 ay dolaştık.

Kümes gibi bir yerlerde bizi karakoldan karakola sürüklediler. O yürüyüş içerisinde semtini bilmiyorum 15 gün 1 ay oldu bizi gece yarısı bir Amerikan uçağı yakaladı.Aydınlatma attı resim almışlar bunlar her halde karşı tarafa bildirmişler ki esiriz esirleri geri çekiyoruz bu arada bizi gösteriyorlarmış.Kendilerini ileri asker şey yapıyorlarmış.Burada 70-80 kişi vardıkKur.Albay Ali DENİZLİ: O zaman Tükler var mıydı,bunların arasında hatırlıyor musunuz?

Esir Onbaşı Veli ATASOY:Vardı.Fevzi bey vardı Üsteğmen, Çavuş Ökten vardı efendim(ÇAVUŞ AHMEDİ HAMDİ ÖKTEN-İSPARTA) Müfit DERİCİOĞLU (ÇAVUŞ MÜFİT DERİCİOĞLU –MERSİN) vardı, ONB Mehmet Sezgin-POLATLI-ANKARA vardı, Ödemişli Mustafa Atar vardı.Kur.Albay Ali DENİZLİ:Kaç kişi vardı tahminen?Esir Onbaşı Veli ATASOY:80 kişi falan vardıKur.Albay Ali DENİZLİ:Türk olarak? “²⁶ diye anlatmaktadır.

²⁶ Esir Onbaşı Veli Atasoy'un Anıları, Video kayda Alınmıştır.

(d) Türk Harp Esiri Çavuş Muzaffer Şenburç Esir düşmesini Şöyle Anlatmaktadır

ESİR DÜŞME ANI

“Kunuri Sinimni de Akşam üzeri Türk birliğinin arkasından da düşman kurşunu gelmeye başlamıştı. Türk birliği çember altında kalmıştı. Şimdi Birleşmiş Milletler Hava Kuvvetlerine ait uçaklar Türk birliğinin geri kademelerini, sağ ve sol taraflarını bombardıman ediyor, bu arada Türk birliğine tekrar geri çekilme emri veriliyor. Düşman taarruzu aralıksız devam ediyordu. Türk birliği bir lokma ekmek yiyecek zaman bulamıyordu.

Düşman makinalıları sürekli tarama yapıyor, Türk birliği düşmana çok zayıt verdirmekle beraber kendi kaybı da az sayılmazdı. Muzaffer'in bulunduğu civarı düşman makinalısı toprakla beraber taramaya başlamıştı. Toprak mermilerden kaynıyordu. Muzaffer şaşkın kendini bir sağa bir sola atıyordu.

Düşman şoseyi kesmiş, gelen araçlar yığılıp kalıyor. Yol boyu düşmanla dolu. Tanklar yollarda sahipsiz kalmış, vadiye bakan çamlı tepelerden düşman ateş yağdırıyor. Sabaha karşı Türk birliği bir iki tepe gerilediyse de bu devamsız kalmıştı. Artık yaralıları geri gönderilmiyor, yaralı alelacele sarılıp, sizi alacağız denilip bırakılıyordu.

Araçları bırakıp arızalı araziye makinalı mermileri altında ilerlemeye çalışan Türk birlikleri bir de top ateşi altında kalmaya başlamıştı. Muzaffer 20 - 25 m. yakınındaki yüzbaşısına yaklaşmak isterken arkasında bir top mermisi patladı. Fakat ona bir şey olmamıştı, ilerlemeye devam ediyordu. Heyhat... ne yazık ki bu ilerleme fazla devam etmeden ikinci bir şarapnel «vay anam vuruldum cığlığı ile onu yere sermişti».

Silahım bağrımdayan yanımda patlayan şarapnel ile yere düştüğümü ve silahımı bırakmadan 7 - 8 metre yuvarlandığımı hatırlıyorum. Orada ne kadar baygın kaldığımı bilmiyorum. Gözümü açtığım zaman yanımda Birinci Bölüğün ikmal subayı Kd. Bş. Çvş. u bizim bölükteki arkadaşlara, «ben yaralıyım beni bırakmayın çocuklar» dediğini işitiyordum. Muzaffer'in kulağında uğultularla boğulup susan sesler, gözlerinden perde perde silinip kaybolan cisimlerle evvelce yaşadığına benzemeyen bir görünüş almıştı.

O yeşil bahçelerden geçerek huri kızlarının arasında cennete gitmişti. Gerçek mutluluğun en büyüğünü tadıyordu. Artık hiçbir üzüntüsü ve düşüncesi yok mesut uyuyordu. Bu ebedi uykusuna vatandan binlerce km. uzakta, üç yavrusunu, genç karısını, içli anasını düşünmeden yatmıştı. Evet o yaşlı gözler vatanda onun bu ebedi uykusundan habersiz yollara bakarak onu bekliyorlar. O kandan kefenine bürünüp topraktan döşeğinde yataarken arkadaşları ve bölük komutanı üzüntüyle bakıp künye defterini alıp geçtiler.

Bu ateş yağmurunun altında yapacakları başka bir şey de yoktu. Biraz sonra hareketlerinde aynı akıbete uğramayacaklarını kim temin edebilirdi ki... Memlekette çıkan gazetelerdeki şehit listesinde Muzaffer'in de ismi yayınlanınca kara bir yas bütün evini, bütün köyünü, kasabasını bürümüştü. Evinde gözyaşları sel olmuştu.

Üç yavrusu yetim, genç karısı dul kalmıştı. Ailesine resmen şehit maaşı bağlandı. B.M. Başkomutanı Mac ARTHUR' dan ve M.S.B. Hulusi Köymen'den mektuplar ailesine gönderilerek Muzaffer'in kahramanlığı, fedakârlığı ve şahadeti haber verilmişti. Aradan yıllar geçti. Şehit Muzaffer dünyada bıraktıklarının hasretine dayanamayıp çektiği çilelerin dolmayışı yüzünden Allah'ın bir mucizesi olarak yeniden doğdu, yahut da dirildi. Bundan sonrasını Kore'de Dirilen Şehit Muzaffer Şenburç'un ağzından dinleyelim.

Ben kendimde konuşacak kudreti bulamadım. Gözlerim kendiliğinden tekrar kapandı. İkinci defa ayıldığımda yanımdan Amerikalılar geçiyordu. Onlara bildiğim İngilizce bir kelime ile (okey) diyebildim. Elimle yaralı oldu-

ğumu göstermek istedimse de elimi kaldıramadım. Bana bakarak geçerlerken tekrar gözlerimin kapandığını hissettim. Üçüncü defa tekrar gözlerim açılmıştı. Aynı yerde yatıyordum. Bana yardım eden olmamıştı. Kendimde konuşacak kuvvet hissedebiliyordum. Ellerim ve ayaklarım biraz hareket edebiliyordu. Fakat sol kalçam çok acıyordu. Elimi kalçama uzatıp çektiğimde elimin kan içinde kaldığını gördüm. Ümitsizce düşman elinde kalmak korkusuyla titredim. Düşmanın taarruz borularının sesleri kulağımı çınlatıyordu. Bizim çekildiğimiz tepeler düşmanla doluydu.

Yattığım yerden etrafa bakarken 15 metre kadar aşağı tarafımda oturmuş, ayaklarını saran bir yaralı gördüm. Elbisesinden Türk olduğunu anladım ve seslendim:

— Ne olursun kardeşim beni vur. Düşman elinde bu şekilde kalmayayım.

— Deli misin çavuşum kurtuluruz. Onlar çetecidir.

— Siz vurmazsanız ben kendimi vuracağım.

— Ne olursun yapma.

Diye yalvarırken ben silahımı alnıma götürüyordum. O benim yanıma gelecek halde olmadığı için bana mani olamıyordu. Elimi tetiğe götürdüğümü hatırlıyorum. Fakat daha sonrasını bilmiyorum.

Gözümü tekrar açmıştım. Ben hâlâ yaşıyordum. Elim tetiği çekememiş bayılmışım, silahım ileriye sıçramış. Kulaklarımda büyük bir uğultu vardı. Fakat etrafı sakin görüyordum.

Dudaklarımda Allah ismi vardı. Tekrar «lâ-ilâhe illallah» diye mırıldanırken içim imanla dolmuştu. Allah'a dua ettim artık kendimde ayağa kalkabilme kuvveti buluyordum. Ayağa kalktığımda yaram ses çıkararak nefes alıyordu. Kafamdan yüzüme ılık ılık kan akıyordu. Öbür arkadaş da hâlâ yaraları ile meşguldü. Benim kalktığımı görünce «maşallah» diye sevindi. Yaralarımızı sarıp birliğimize gidebilmeye çalışalım diye konuştuk. Üzerimde harp paketi vardı. Onunla yaralarımı sardım.

Gün batmak üzereydi. Silahımızı elimize alıp bulunduğumuz yerden aramızdaki mesafeyi birleştirmeden şoseye doğru yürümeye başladık. 20 metre kadar yol almadan düşmanın beş kişilik havan koluyla karşılaştık. Arkadaş,

düşman ve ben bir sacayağı teşkil ediyorduk. Hemen yaralı dizimi koruyarak yere yattım.

Elimdeki hafif makinalıyı düşmana doğru çevirdim. Düşman erinin biri ayrılmak üzereyken tetiği çekip taradım. Beşide bir anda yok oldular. Tekrar aynı yönde yürürken üzerinde bulunduğumuz ufak tepenin, arkadaş bir tarafından ben bir tarafından iniyorduk. Benden tarafta yukarıımızdaki tepede beş kişilik düşman askeri daha gördüm.

Onlar ufkun aydınlığında olduğu için görünüyordu. Fakat biz tepelerin karanlığında görünmüyorduk. Ayak seslerimizi işittikleri hareketlerinden belli idi. Hemen bir taşın yanına oturdum ve silahımı onlara doğru çevirdim. Düşman birliklerine silah sesi duyurmamak için onlara ateş açmadım. Ateş açarsam kurtuluş ümidi hiç kalmaz diye düşünüyordum.

Artık eski istikameti terkedip dağların karanlığında patika yollardan tepeye çıktım. Orada düşmanların mevzi'i kurduklarını gördüm. Yakınlarına kadar gelmişim, nöbetçiler geziniyorlar. Önüm düşmanla bağlıydı. Ova yönüne dönüp oradan dolaşarak tepenin ardındaki bizim birliklere kavuşmayı düşündüm, ilerleyerek çay kenarına gelmişim. Üşüyordum. Yaralarım sızı ve kan içinde idi. Orada bir ot yığınına yaslanıp oturdum. Gözlerimi kan bürümüştü. Çok mecalsizdim. İç donumu yırtıp yaralarımı sardım, havanın şiddetli soğuşuna dayanamadım.

Tehlikeli olmasına rağmen ateş yaktım. Bu sefer bulunduğum yere bizimkiler ve düşman tarafından kurşun yağmaya başladı. Ateşi zaten otlardan yakmıştım. Çabuk söndü. Allah'ın lütfü tekrar kurşun isabet etmedi. Çaya yaklaşıp biraz su içtikten sonra otlara sarınıp yattım. Ateş sönünce silahlar da susmuştu. Gidecek halde değildim.

Şafak ağarmaya başlamıştı. Karşıda tanklar vardı. İşaretlerinden Amerikalılara ait olduğunu anladım. İşaret ederek beni kurtarmalarını istedim. Beni düşman zannedip üzerime ateş açtılar. Yere yattım, ateş kesilince onlara doğru gitmeye çalıştım, fakat ben varmadan tanklar uzaklaşıp gittiler. Umudum yeniden kırıldı, inancım sarsıldı. İleride araçlar vardı. Oraya doğru yürüdüm. Hepsi sahipsizdi. Müttefikler bırakıp gitmişler. Güneş epeyce yükselmişti. Gökte bir uçak sesi işittim. Alçaktan uçan B. Milletler uçağı idi. İşaret vermeye çalıştım. Üzerime pike yaptı. Kaçmadığımı görünce müttefik askeri olduğumu tanımış olacak ki bana ateş açmadı. Yükselerek uzaklaşıp karşıki tepelere ateşe başladı. Ben de şoseye çıkıp köye doğru ilerlemeye başladım.

Keçon şehrinde Amerikan tümeninin bulunduğunu biliyordum. Fakat düşmanların orayı da istila edeceğini düşünmemiştim. Köye varıp bir kapıyı çalınca iki Koreli ihtiyar erkek çıktı. Yaramı sarmalarını işaret ettim içeri almadılar. Kapının önünde yavaşça yere yatırıp yaralarımı sardılar. İşaretle iki koltuk değneği yaptırdım.

Fazla kan kaybettiğim için değneklerle yürümeye devam edemedim. Biraz ot serdiler, ortaya yattım. Bir Koreli asker geldi bana yardım etmek istediğini işaret etti. Bana bir çikolata verdi. Benim Amerikan tümeni var diye düşündüğüm yere Koreli ile giderken orada bir sürü araç görünüyordu. Koreli beni kolumdan tutarak beni oraya götürdü. Araçların yanına geldiğimiz zaman dokuz Amerikalı, dört Güney Koreli, dört de Türk yaralı olarak yatıyorlardı. Orada yedi adet tank, 70 - 80 kadar G.M.C. arabası, 20 - 25 adet kadar da jeep vardı.

Kendi kendime kurtulduğumu zannederek Allah'a şükrettim. Dua ettiğimi gören ve orada yaralı olarak yatan Adanalı Tahsin Sarı'nın bana acı acı baktığını görünce dudaklarımdan yoksa esir miyiz suali çıkarken gözlerinden yanaklarına akan yaşları görünce kendimden geçercesine bütün vücudumdan canım çekilir gibi oldu. Ve yıkıldım. Beni battaniye serip üzerine aldılar. G.M.C. ye bindirip bizi çatısı yanmış harap bir eve

koydular.²⁷ “ diye anlatmaktadır.

(e) Türk Harp Esirlerini Teslim Alan Hakim Yüzbaşı Muzaffer Kıran Türk Askerlerinin Nasıl Esir Olduklarını Dair Esirlerimizle Görüşmelerini Şöyle Anlatmaktadır

KUNURI’de Esir Düşen Türk Esirlerin Anlattıkları

(1) 1 nci Türk Esiri

“ Birinci Türk Tugayı erlerindim. Koreye 1950 Senesi Eylülüne doğru geldik. Kunuri savaşları henüz başlamıştı. Ahçı olduğum için 1 inci tabur beni çok seviyordu. O gün öğleden sonra idi. Sabahleyin düşmanla müsademe ederek bulunduğumuz sırtın gerisine çekilmiştik. Üç dört yaralımız vardı. Tabur bütün eşyası ile kamyonlara yüklenmişti. Biraz sonra tekrar geri çekilecektik.

Karargâh bölük Kumandanı; Oğlum yanına beş kişi al... Mutfak malzemesini kamyonla yükle ve arkamızdan gel. Başınıza birde çavuş veriyorum.Dedi..

²⁷ Abdullah Akay, Kore'de Dirilen Şehit, Ankara, 1985, s.33-37.

Eşyalarımızı topluyor G. M. C. kamyonuna yüklüyorduk. Aradan iki üç dakika geçmişti: Tepeden aşağı gözüm kaydı. Birde ne göreyim. Çinliler kum gibi.. Sessiz sedasız bulunduğumuz yamaca doğru sürünerek tırmanıyorlardı.. Üsteğmen o hemen kamyonun önünde idi. Birden: Aman Üsteğmenim (300) metre ilerimizde Çinliler var... Diyebildim. Arkasından müthiş bir ateş yağmuruna tutulduk. Üsteğmen

(O.): Üsteğmen O (MUHTEMELEN ÜSTEĞMEN İSMAİL OKNAZ-ESİR DÜŞÜYOR- 1 NCİ TABUR NAKLİYE TAKIM KOMUTANI) Kamyondan atlayın avcı hattına dağılın... Diye bağırdı.. Geri çekilmek istesek te vakit geçmişti.. **Kâfirler daha ayağa kalkarken bizi arkamızdan biçecekti. Tabursa tepeyi aşmış, bir kaç er hareket edecek son kamyonlara binmişlerdi..** Olan olmuştu. Herkes silâhına sarılarak, düşmana ateş etmeğe başladı.vadiden sarkan Düşman kamyonu imhaya çalıştığı için ben ateş çemberi içinde kalmıştım. Başımı kaldıramıyordum. Sanki başımın üstün de mermilerden bir ağ örülmüştü.

Kamyonun sol gerisinde iâşe gediklisi başçavuş ve onun ötesinde Üsteğmen O... in Hizmet eri arap uşağı vardı.. Onlarda düşmana ateş ediyorlardı. Çinliler bir an duraklamış, bizi temizlemek için tertibat almaya çalışıyorlardı... **Bir ara ateş üzerimize daha kesif bir şekilde oturdu. Toprağa sanki yapışmıştım. Bir inilti üzerine gözüm sağa kaydı; Üsteğmen O., nın hizmet eri Antakyalı er, tam kafasından vurulmuştu. Hendeğin içinde cansız yatıyor alnından aşağı sarkan kan seli içinde çene atıyordu.**

Başçavuş başka bir hendeğe, Üsteğmen O..., da sırtın yanına doğru kaymaya çalışıyordu. Bir ara düşman, ateşi hafifletti. Daha müsait bir hendeğe sıçradım. Daha yeni diz çökmüştüm ki, havada bir iz bırakarak elma büyüklüğünde bir şey, hendeğe düştü. El bombası idi... Gözlerim yuvasından fırladı. Neredeyse patlıyacaktı. Her iki şıktada ölüm vardı. Can havliyle bombayı kaptım ve mukabil istikâmete fırlattım.. Bomba havada patladı.

Cenabı Hak beni muhakkak bir ölümden kurtarmıştı. Hendeğe yerleştim. Çinliler mütemadiyen, sıçraya sıçraya bize yaklaşıyorlardı... M1 tüfeğimde pek az mermi kalmıştı, ilerde, iki yüz metre saha içinde, çalılıklar arasında, komünist Çinlilerin başları oynuyor, garip bir lisanla birbirleriyle konuşuyorlardı... Bizse paylaşılacak son kozumuzun zamanını bekliyorduk, işte bu anlar, hayatla ölüm arasında bir geçitti. O an insanın kafası duruyor.. İnanırmısınız hiç bir şey düşünemiyordum.

ÇİNLİLERİN KUZEY KORE'YE SIZMASI

Taburun tepeyi astığını gördüğümüz için yardım ve kurtuluş ümidi kalmamıştı... Yüzlerce düşmansa önümüzde ve çalılar arasında saklıydı., sıçrayacakları anı bekliyorduk. Herkesin eli tetikte onları gözetliyordu. Ani bir baskın yapmak için "Ya Allah!..," Diyerek yerimden doğruldum. Burnumun dibine kadar sokulan (25-30) Çinliye yan çömelmiş vaziyette ateş açtım. Elimdeki M1 den mermiler fışkırıyor (30) santimetre kadar uzayan alevler bir huni şeklini alıyordu.

Arkadaşlarımda bu ara biraz rahatlamışlardı. Çünkü kâfir Çinliler artık başlarını yerden kaldıramıyorlardı. Şimdi sıra bana gelmişti.. Jarjurun bitmesine az kaldı, kaç taneyi hakladığımı bilmiyorum.

Birden sağ tarafımdan üzerime bir kurşun yağmuru başladığını hissettim. Birden kolum cansızlaştı. Alev fişkırان M1 yere düştü. Hendeğin içine yığılıverdim. Karnımdan kanlar akıyordu.. Bacağımda uyuşmuştu. Harp paketimi çıkardım. Kolumu, bacağımı sardım. Kan bir oluk gibi boşalıyordu. Sargı bile buna mani olamadı. Orada bayılmışını. Bir müddet sonra ayıldım. Yaralarım ağırdı... Konuşamıyordum. Vücudum, bu" ölününkinden farksızdı. Hâdiseleri fersiz gözlerimle zorlukla takip ediyordum. Ateşin kesildiğini gören Çinliler sürüne, sürüne üzerimize gelmişlerdi.. Ben daha fazla bir şey görmemek için gözlerimi kapamıştım.

Hendeğe sıçrayan iki Çinli beni ölmüş zannetti. Ceplerimi üstümü aradı. Ne bulduysa gasbetti. Bir şeyler konuştuklarını hatırlıyorum. Beni soyan Çinlilerden sonra üzerimden grup gurup Çinliler geçiyor, bazıları üzerime, karnıma suratıma basıyorlardı. Yüzüm yara içinde kalmıştı.. Bir tabur kadar düşman, bizim taburun arkasına takılmış tepelere tırmanıyordu... Bir saat sonra etrafımızda kimse kalmadı.. Ortalık kararmış muzlim ve korkulu bir gece başlamıştı.. Gözlerim gökteki yıldızlara takıldı..

Mecalsiz, yan ölü haldeydim. Yakalanırım diye inlemekten de korkuyordum. Öylece uyuyuvermişim. Buna uyumak denmez de yarı ölmek gibi bir şey.. Geceleyin neler olmuş bilmiyorum. Gözlerimi keskin bir güneş sığı ile tekrar açtım. Yaramdaki kanlar pıhtılaştığından, akıntı durmuştu. Göğsümden, bacağımdan, kolumdan karnımdan yara almıştım. Yara yerleri ise müthiş surette acıyordu. **Vücudum soğumuştı. Hendeğin içini dolduran kanlar, üzerime, ellerime, yüzüme bulaştığından kanlı bir ceset haline gelmiştim.. Ceplerimin içi dışına dönmüştü. Param ve eşyalarım M1 tüfeğim Çinliler tarafından aşırılmıştı..**

Güneşin tekrar üzerime doğduğunu, hissedince yaşadığıma şükrettim. Başımı bütün takat ve kudretimi kullanarak kaldırdım.. G.M.C. kamyonu (20) metre ileride yanmış, sadece demir iskeleti ayakta duruyordu. **Onun biraz ilerisinde hendeğe yarı beli dışarda olmak üzere Üsteğmen O... yatıyordu. O da yaralı idi. Kesik kesik inliyordu.** Sağ ve solumdaki arkadaşlarımdan bir kısmı ölmüş bir kısmı yaralı ve baygındı.

Şehit düşenleri saydım yedi kişi idi. Hele birisine Kızıl Çinli süngüsü ile vurmuş ve çıkaramadığı süngüsü erimizi sanki yere mıhlamıştı. Karın boşluğuna toplanmış kanlar katı bir cisim halini almıştı. Diğerlerine bakmaya cesaretim kalmadı. Doğrulduğum yerden Üsteğmen (O...) ya bağırdım. O da ses verdi: Sen misin (D...) MUHTEMELEN DAVUT ACAR yaralı mısın... Ben yaralıyım... İmdat diye bağıralım...

Geceleyin belki düşman atılmıştır, dedi. Birlikde, bir lokmanın girmedığı ve soğuk bir damla suyun ıslatmadığı boğazımızla bağırmağa başladık. 1 inci tabur arkamızdaki tepeyi asmış daha ilerideki yamaçda düşmanla müsademeye tutulmuştu. Makineli tüfeklerin cılız sesleri bunu anlatıyor ve düşmanın bizden bir hayli uzak olduğunu gösteriyordu. Bu ara sol tarafımızdaki hendeğe bulunan yaralılardan birisi sürüne sürüne yanıma geldi. Yarası hafıfmış beni doğrulttu. Onunla birlikte sürünerek, Üsteğmen (O...) in yattığı hendeğe geldik.

Orada üçümüz bütün gün yardım bekleyerek, imdat diye bağırdık. Akşam karanlığı yine çökmüştü. Uzaktan taburun toplanması için çalınan bir borazan sesini duyduk. Az sonra bu ses de kesildi. Gece, harp

meydanını derin bir ölü sükûnetine gark etti. Artık hiç bir şeyden ümidimiz kalmamıştı. Gelecek ölümü, kademe, kademe yaklaşan zaman içinde bekleşiyorduk. Çekilen taburumuzu Çinliler takip ettiği için etrafta tek bir Çinli kalmamıştı. **Üsteğmenime dönerek:**

Komutanım sürüne, sürüne su sırtı aşalım. Orada evler var. Belki yiyecek bir şey buluruz.. Dedim. Başını kaldırdı: Benim yaram çok ağır. Ben gelecek vaziyette değilim siz gidin.. Allah yardımcınız olsun.. Dedi. Diğer ağır ve hafif yaralılar toplandık... Sürünebilenler birbirine yardım ederek tepeye tırmandık. Hafif olanlar mecalsiz olanların kolundan çekerek kalkmasına, sürüklenmesine yardım ediyordu. **Yanmış beton binanın önüne geldik... Yerde dört beş ceset vardı, ikisi yanmıştı. Bir tanesinin elini, Çinliler bilekten kesmiş ve diğer el parmaklarının arasını dilmişlerdi. Eli kanlı bir yelpazeye dönmüştü. Üzerlerini aradık. Yiyecek bir şey bulamadık. Oradan dereye doğru kaydık.. Gece bitmiş gün tekrar doğmuştu, iki gündür açtık.**

Susuzluk mecalimizi iyice kesmişti... Son çare dereye sarkan yamaçta ve orman kenarında bulunan yanmamış, saz bir eve ulaşabilmektir. 800 metrelik yeri kaç saatte (süründük) bilmiyorum. Evin önüne gelince (kimse yokmu!...) diye bağırdık. Bir kadın çıktı. Yerde kanlar içinde yatan bizleri ve yanmış suratlarımızı görünce, bizi dehşetle süzdü. Evvelâ çok korktu... Fakat yaralı olduğumuzu; yerimizden doğrulamadığımızı görünce sakinleşti. Arkadaşlardan birisi işaretle.

Bize Çap, çap ver... Dedi. (Çap, çap) Kore lisanında yemek manâsına geldiğinden kadın anlamıştı. Kadın içeriye girdi bir kâse haşlanmış yağsız pirinç kırığı. getirdi. Ölmek için dört arkadaş paylaşıp yedik.. Son lokmamızda kadının kayıp olduğunu farkettilik.

Aman arkadaşlar!.. Bu kadın galiba bizi haber verecek. Yemeği Bırakıp kaçalım; Dedim. Elimizdeki keseleri fırlatarak az ilerdeki ormana doğru süratle sürünmeye başladık. Binadan henüz 300 metre ayrılmıştık. Başımızda Amerikan tayaraları belirdi. Bombalarını karşıkı eve ve tepelere, ormanlığa döküyorlardı. Her halde orada düşman görmüşlerdi, isabet alan saz bina, cayır cayır yanmaya başladı... Bizi haber vermiye giden kadın, çılgınlıkla kendisini kapıdan dışarı attı, ve taşlığa düştü. Çabucak yanan sazlardan bir demet kadının üzerine döküldü... Sonrasını bilmiyoruz. Helhalden diri diri yanmıştı..

Ormanın bu kısmı tutuşmuştu. Allahdan rüzgâr aksi istikamete doğru esiyordu. Alevler bizden öte tarafa sarkmıştı... Korku ve dehşet içinde bu cehennemi manzarayı seyreliyorduk. Aradan (15) dakika geçmemişti.. Bulunduğumuz yerin civarında garip, garip, ısıklı ve sesler gelmeye başladı. **Birden sağ tarafımızda üç Komünist Koreli yerden biter gibi peyda oldu, Süngülerini takmışlar bize Korece bir şeyler söyliyerek yaklaşıyorlardı. Bizimse ne kıpırdıyacak ve ne de cevap verecek halimiz vardı... Etrafımızı çevirdiler. Önde bulunan kısa boylu şişman Komünist Koreli asker garip bir işaret yaptı ve köpek gibi kesik, kesik uludu...**

Akabinde 100 metre ileriden bir kaya tabanından başlar çıkarak ayağa kalktılar. Etrafımızı yüze yakın insan sardı. Bu halde son ümüdümüzü de kaybetmiştik. Ayakta, durdukları yerden aşağı, bize bakarlarken bizde bitkin ve şaşkın nazarlarla onları süzüyorduk... Her halde bizi kesecekler dedik. Orada sızmış kalmışız.. Fakat Allah yine mucize kabilinden bizi muhakkak bir ölümden kurtardı.Ayağa kalkan ve topluluğu gören Amerikan avcı uçakları, derhal keskin dalışlar yaparak üzerimize makineli tüfek ateşi açtılar... Yattığımız toprak kaynayan bir su gibi fışkırıyor ve kabarıyordu.. Kâfirlerde dağılarak yerlere yattılar. Başlarında subaya benzer bir şahıs bir şeyler söyledi. Verdiği emirle basımızda iki asker bırakarak, tekrar ormanın içine daldılar....

Biz yine iki Komünistle başbaşa kalmıştık. Gece bastırmak üzere idi. Komünist er işaretle: "Bu gece burada uyuyacağız." Dedi. Bulunduğumuz yer uzun bir hendeğe yakındı. Oraya sürüklendik.. Hendeğe girer girmez, daha bir çok askerlerin elleri bağlanarak esir edilmiş olduklarını gördük. Ankaralı (N...) de orada idi. Yaralanmıştı. Hendeğin öbür ucunda bir tank isabet alarak yanmış ve parçalanmıştı. Üzerinden hâlâ koyu duman ve alevler fışkırıyordu. Tankdan çıkıp kurtulmak isteyen iki Amerikalı er, tankın beş metre yakınında benzinle tutuşmuş kömür haline gelmişlerdi...

Et yığını halinde diğer üç er tankın etrafına serpilmiş, bir parça kol tankın paletine yapışmıştı.

Ankaralı (N..), Bunlardan birinin henüz yaşadığını söylüyordu ama sesi çıkmıyor ve kıpırdanmıyordu. Hele birisinin gözleri çukurundan fırlamış ve öyle açık kalmıştı.Gece oldukça soğuktu. Birbirimize sarılarak uyumaya çalışıyorduk. Yaralarımızın acısı, keskin soğuk, açlık, dost, düşman tayyareleri binbir çeşit ızdırap ve korku içinde gözlerimiz sabaha kadar kapanmamış, olduğumuz yerde yığıla kalmıştık.. **Uyandığımız zaman tabiatı bembeyaz bir örtünün örttüğünü ve üzerimize kar yağdığını gördük.**

Yaşamağa belki bir kaç saatlik mecalimiz kalmıştı.. Yorgun, bitkin ve ümitsizdik. Sonraları ne olduğunu bilmiyoruz... Ben ve diğer arkadaşlarım açlıktan ve susuzluktan bayılmışız... Tekrar kendimize geldiğimiz zaman bir öküz arabasının içinde olduğumuzu hissettik... Bol kar yağıyor meçhul bir boşluğa doğru gidiyorduk... Böylece esaret hayatı çok acı hatıralarla başladı.

Bizi evvelâ bir kampa getirdiler. Bir kaç gün sonra Kore Çin hududunda (P...)PEKTONG isimli esaret kampına koydular. **Esaret hayatımızda, diğerleri gibi ızdıraplı ve korkunç geçti. Dayak yedik, kırbaçlandık, aç kaldık, yerlere dökülmüş fasulye ve mısır kırıklarını kapıştık... Kavga ettik... Her şeyle mücadele ettik. Fakat cenabı - hak biz Müslümanlara büyük bir sabır ihsan etti... işte kurtuldum... Tekrar hürriyete kavuştum... Eğer bu halimize yaşamak deniyorsa, işte yaşıyoruz.**

Bu bedende; benim için en aziz hatıra sürünerek sinsi, sinsi gelen Çinlilerden aldığım mermi yaralandır... Bu yaralar ilerde kapansa bile acı hatıraları asla kapanmıyacaktır... Dedi.

KUNURİ’de Esir Düşen Türk Esirlerin Anlattıkları

(2) 2 nci Türk Esiri

Hakim Yüzbaşı Muzaffer Kıran Şöyle devam ediyor; “ Ambulansın içinde sallana, sallana hem gidiyor hemde (D...) yi dinliyordum. Hikâyeyi anlatırken bile rengi, ızdıraptan sapsarı kesilmişti... Yirmi yaşının sıklaştırdığı gür siyah saçları arasına ızdırabın tohumları girmiş, bazı yerleri aklaşmıştı. (D.. A..) MUHTEMELEN DAVUT ACAR Daha fazla ızdırap vermemek için, diğer esirimiz (H... K.. döndüm.... (H...K..) içtiği sigaradan derin bir nefes aldıktan sonra, açık pencereden dışarıya fırlattı ve güldü. Hey gidi dünya, izmaritleri bir altın gibi saklardık... Simdi de işte yarıya kadar içtiğim sigarayı atıyorum. Dedi.

Tam İmjinni nehri üzerinden geçiyorduk,“ Ne anlatayım Kumandanım.. Namuzsuz, hilekâr Komünist düşman bize neler yapmadı..P....PEKTONG Kampında yediğim dayaklarımı; sidiklerin sızdığı bodrumda yattığım, hapsimi, yoksa tayyareler tarafından bombalandığımız günlerimi anlatayım... Neyi.

Diye hikâyeye başladı;

"Bende Tugay istihkâm erlerindenim... Cepheyi hangi tarihte aldık hatırlamıyorum. Kâsım aylarının sonuna doğru idi.... Artçı muharebeleri vererek geri çekiliyorduk. Bizim takım araziyi mayınlamak için en geride kalmıştı... 27 Kasım 1950 günü akşamı takımımıza yaklaşan düşman ateş açtı. Zaten Çinliler akşam karanlığında hortluyor yapacağını yapıyor nereden çıktığı da belli olmuyordu. **Bazen bir çalıya bürünerek bazen de ağaç halinde insana yaklaşıyorlardı. Karanlıkta ormanın içinde onları seçmek mesele idi.**

Ateş yiyince avcı hattına yayıldık... Tam sipere girdik. Düşmanın ateşi geldiği halde kendisi görünmüyordu.. Meğer pirinçlikde sazların içerisine girmişler. Arkadaşlardan birisi fark eder etmez, bütün silâhlarımızı tarlanın ortasındaki tümsekliklere boşalttık. Yarım saat kadar muharebe yaptık. Fakat cephanemiz bol değildi. Az sonra elimizde sadece bombalarımız kalmıştı.

Takım Kumandanımız Teğmen (A...)(MUHTEMELEN ÜSTEĞMEN MUZAFFER ARCA ağır yaralı idi.. Yarasından akan kanları eli ile bastırıyor durdurmağa çalışıyordu. Fakat boştu, parmakları arasından kan yine fışkırıyordu. Arkadaşlarımızdan diğer üçüde vurulmuştu.

Bunlardan birisi Ankaralı (N....) di. Hendeğin üzerinde yüzünkoyu yatıyor garip bir horultuyla nefes alıyordu. (Ö..) Çavuş Kelimeyi şahadet getirererek son nefesini verdi. **Teğmen (A..) Cılız bir sesle Kelimeyi şahadet getirmek istedi, yarıda kaldı. O da korkunç bir ihtilâçla can verdi.** Birden tepemde sazlara bürünmüş beş Çinli belirdi. Elimizde bulunan ve halkaları çekilmiş halde hazır bulunan bombalarımızı kullanmağa vakit kalmamıştı. Esir edilmiştik... Bizi kısıkıvrak bağladılar. Dereye doğru tüfek dipçığı ve tekmelerle yürüttüler..

Kâfirler katliamı dere içinde yaptıkları için, yaşamaktan ümidimizi kesmiştik. Birbirimizle helâllaşıyorduk. Gözümüzde tek bir yaş yoktu. O an yegâne arzumuz kâfirlerin kurşunu ile değil çarpışa çarpışa ölmekti. **Gece karanlığında dereye yaklaşırken Türkçe konuşanların sesini duyduk. Orada bir kaç Amerikalı ve Türk varmış... Yoklama yapıldı 110 kişi olduğumuz anlaşıldı. Teğmen (O..) (MUHTEMELEN ÜSTEĞMEN İSMAİL OKNAZ-ESİR DÜŞÜYOR- 1 NCİ TABUR NAKLİYE TAKIM KOMUTANI) da yaralı olarak bu gurubun içinde idi. Bir ara esirler arasında bulunan gedikli Çavuş (L....) Er (A., Ö..), Ali ÖZCAN, bizden hemşerileriyle buluşup kucaklaşmak istediler... Fakat Çinli muhafız erler, ikisinin de boyun noktalarına birer tokat savurdu. Kimseyi yan yana getirmiyorlardı. Birbirimize arkamız dönük saatlerce ayakta bekledik.**

O gece sabaha kadar yürüdük. Sabahleyin köyümsü gibi bir yerde kamyonlara bindirilerek bir kampa getirildik.

KUNURİ’de Esir Düşen Türk Esirlerin Anlattıkları

(3) 3 ncü Türk Esiri

Gelen üç kişiden esaret hayatı en enteresan olanı **ÇAVUŞ MUZAFFER ŞENBURÇ (M.. Ş..)** idi. Kunuri savaşlarına iştirak etmiş olan bu çavuş:

“ Yüzbaşım, Kunuri'de Tugayımız düşmanla boğuşa boğuşa geri çekilmiye çalışıyordu. Birlikler dağılmıştı. Muharebe sahası bir ana baba gününe dönmüş, mahşeri andırıyordu. Kâfir ümit edilmedik bir anda karşımıza çıkıyor; onları, boğaz boğaza vurularak defediyorduk. Bu kapışma aynı gün içinde sekiz ilâ on defa tecelli ediyordu. O gün birinci tabur karargâh ikmal gedikliyi yerine bakıyordum. On dakika evvel Çinilerin yaptığı baskını kanlı bir çarpışmayla püskürtmüştük. Kademe, kademe geri çekiliyorduk. **Birden bölüğün ortasına bir havan mermisi düştü ve infilâk etti. Bir anda tas, toprak, insan parçaları birbirine karıştı. Sademe ile bir tarafa fırlamışım..**

Doğrulduğumda, beş yerimden yara aldığımı gördüm. Üç arkadaşımız şehit düşmüştü. Biri evlerden uzak, paramparça olmuştu. Kafatası bir metre ileriye fırlamış, vücutsuz kafadaki göz kapakları hâlâ titriyordu.. Bölük kumandam birliği topladı ve çekilme emri verdi. Ben, ümitsiz bir halde yerde yatıyordum. Arkadaşların bize bakacak zamanı yoktu. Takımlar alelacele harekete geçtiler.. Bir ara yanımdan bir avcı neferine: Bana bak hemşehrim bende ümit yok. Ağır yaralıyım. Beni düşmana bırakma vur., Vurmazsan mekruh gideceğim. Dedim.

Avcı eri durdu, bir an tereddüt geçirdikten sonra başını iki tarafa sallıyarak: Yok kardeşim."insan dindaşını göz göre, göre vurmaz. Hayattan ümidini kesme. Biz yine geleceğiz. Allah yardımcın olsun, dedi. Omuzunda iki ağır silâhla, sağ topuğundan kanlar aktığı halde, topallıyarak uzaklaştı. O da

vurulmuştu. Belki de haberi yoktu. Fakat yürüyebiliyordu. **Olduğum yerde inliyenlerle beraber kaldım.. Yaramdan akan kanlar bütün elbiseme sızmış, her tarafım kana bulanmıştı.. Kimsenin kimseye bakacak hali yoktu.**

Az sonra Komünistler hücum borusu çaldılar. Bir ara korkunç, terli yüzlerini, şişe benziyen süngülerini görür gibi oldum. Kendimi kaybetmiştim.. Artık onarı hayal meyal hatırlıyorum Üzerimden aşan Çinlilerden birisi beni soydu. Para ve eşyalarımı aldı. Bir diğeri mermi ile parçalanmış ayağımdaki ayakkabıyı sökerek çıkardı, ayağına giydi. Bu hunhar hareketi sırasında parçalanmış adalelerim müthiş surette acımasına rağmen şuurum kaybolduğu için inliyemedim bile..

Nihayet geriden gelen bir Çinli beni sırtına aldı. Biraz taşıdıktan sonra bir hendeğin içine attı. Neler oldu bilmiyorum.. Bir parça ayılınca kendimi, dört Türk yaralıyla birlikte bir araba içinde buldum. Tipi halinde bol bir kar yağıyordu.. Ağzımdan çıkan buğular, kanlı elbiselerime dağılıyor.. Biribirimize sokularak ısınmaya çalışıyorduk. Kar fırtınası altında, esen şiddetli rüzgârın sesini dinliyerek kuzeye doğru ilerliyorduk. Açtık., susuzduk.. Buna rağmen hiç bir yaralımız düşmandan yiyecek istemedi. Ancak üç gün sonra bize süpürge tohumu, darı kırması ve balık suyuna çorba gibi yiyecekler verdiler.. Ekmeğin ise yüzünü hiç göremedik.

KUNURİ’de Esir Düşen Türk Esirlerin Anlattıkları

(4) 4 ncü Türk Esiri

Diğer er (İ.O..) İbrahim ODACI ise: “ Kumandanım, ben. askere gelmezden önce topaç gibi idim.. Başa güreş tutardım. Kore’ye de aynı halde geldim. Fakat bu gün halimi görüyorsun, bir deri bir kemik kaldım. Komünist Çinliler kanımı emdiler.. Bugün bu intikamımı almağa yemin ediyorum... Ben veya oğlum bir gün çektiğim bu ızdıraplarımın hesabını Komünistlerden soracaktır.. Dedi.

KUNURİ’de Esir Düşen Türk Esirlerin Anlattıkları

(5) 5 nci Türk Esiri

Ekserisinin - başından geçenler oldukça enterasandı. Bunlardan Ankaralı (K.Y.) Kadir YILMAZ: “ Yüzbaşım. Üç senedir katlandığımız hayat bir romandan daha beterdir. Okuyanı hem güldürür hem de ağlatır. Ben ikinci Tabur karargâh bölümünde idim. 28.11.1950 günüydü. Taburun geri çekilmesi için emir almıştık. Başımızda bulunan üsteğmen malzeme ve vasıtaların hazırlanmasını ve derhal yol istikametinde çekilmemizi emretti. Henüz bir

müsademeye tutuşmamıştık.. Yüklenen kamyonlar yavaş yavaş konak yerinden uzaklaşmışlardı. Bu ara bir kaç arkadaşımınla beraber vasıtasız kaldık. Malzemenin başında idim. Yarım saat sonra geçen bir yabancı kamyonu rica ettik, işaretlerle derdimizi anlattık. Kanadalıymışlar. Bizi aldılar.. Türk kafilesi bir hayli uzaklaşmıştı.

Ne kadar yürüdük bilmiyorum. Meğer düşman yolumuzu kesmiş bundan haberimiz yoktu yol ise dar ve berbat. Bu sırada, önden giden kamyon yanlış manevra yüzünden devrildi. Yol kapandı. Vasitadan inerek yolu temizlemeye çalıştık. Mecburen devrilen kamyonu uçurumdan aşağı yuvarladık. **İşte tam bu sırada etrafımızı sarmış bulunan düşman, birden üzerimize ateş açtı.. Derhal dağılarak mukabil ateşe başladık.** Yarım saat sonra cephanemiz bitmişti. Türklerden biri, tehlikeyi göze alarak, şiddetli ateş altında Kanadalıların kamyonuna kadar gitti ve yedek cephaneleri getirdi. Tekrar ateşe devam ettik. Bu ara düşman epeyce yaklaşmıştı. Yaralananlar acı, acı inliyorlardı.

Bir ara üzerime korkunç bir hıştının serpildiğini hissettim. Bir makineli tüfeğin mermi demeti içinde kalmıştım. Birden kolum ve bacaklarım uyuştu çukura yuvarlandım. Vuruldum;; diye bilmişim.. Ondan sonrasını bilmiyorum. Kâfir nerede ise beni ikiye bölecekmiş. Ateş muharebesi yirmi dakika kadar daha devam etmiş, cephanelerin bittiğini gören düşman, derhal hücumla kalkmış ve nihayet hepimiz esir olmuşuz.

Ben gözümü açtığımda tepemde yumru suratlı bir Çinliyi gördüm. Tüfeğinin namlusu karanlık bir kuyu gibi görünüyordu.. Bizi bir tepenin arkasına getirdiler, Zaten akşam karanlığı çökmüştü.. O geceyi orada geçirdik.. Üzerimizde ne bir örtü ne bir battaniye vardı. Hava müthiş soğuktu.. Soğuyan yaralarım feci şekilde sızlıyordu. Sabaha kadar dişlerimiz zangır, zangır vura, vura oturduk, bekledik. Halimizin ne olacağını bilmiyor, düşünemiyorduk.

Gün doğunca bizi geriye doğru yürütmeye başladılar... Yaram yüzünden serbestçe hareket edemiyordum. Yarasız arkadaşlarım kollarıma giriyor sürüklenerek ilerlemeye çalışıyordum. O gün öğle üzere bize yemek yerine, bir avuç kum darı haşlaması verdiler.. **Ne isteyerek yiyebildik ne de doyduk. Tekrar yola devam emri verildi. Çinliler yarası ağır olup yürüyemiyenleri ya oracıkda vuruyorlar, veya olduğu yerde ölümle karşı karşıya bırakıp gidiyorlardı, Bir ara benim de artık sürüklenecek takatim kalmamıştı..**

Yaralarım o kadar acıyordu ki ölüm bile razı olmuştum. Başımızdaki Çinli muhafız durakladığını görünce homurdanarak yanıma geldi. Yüzüme şiddetli bir tokat attı ve yürü diye işaret etti. Bu ilk ihtardı..

Bir daha gelirse muhakkak beynime bir kurşun sıkacaktı. Nitekim az sonra yanıma gelerek kolumdan çekip kafileden çıkarmak istedi. İşte o zaman arkadaşım Durmuştan Allah razı olsun, derhal ileri atılarak beni belimden kavradı ve Komünist muhafıza dönerek bası ile işaret edip. "Merak etme yürüyecektir." Dedi.

**Komünist muhafız bu fedakârlık karşısında şaşaladı. Nasıl olsa onun-
da yorulacağını düşünerek omuzlarını silkdi ve uzaklaştı.. Arkadaşım
Durmuş bu hareketi ile beni muhakkak bir ölümden kurtarmıştı..
Hayatımı ona borçlu idim. Vakıa yarasızdı. Fakat hepimiz gibi yorgun, aç ve
susuzdu.. Saatlerce yürüdük. Bilâhare arabalarla kasabadan kasabaya, şehirden
şehire astık.. Kış bastırmış kar her tarafı kapamıştı.. Soğuk, tipi ve rüzgârla
boğuşa boğuşa yürüyorduk. Nihayet bizi bir kampa getirdiler.. Kampı bir
müddet kaldık. Bilâhare bizi Pekton kampına yerleştirdiler.**

**(f) KUNURİ'DE Esir Düşen Türk Harp Esirleri ile Görüşen Binbaşı
Murat Özaylar Türk Askerlerinin Nasıl Esir Olduklarını Şöyle
Anlatmaktadır**

(1) Esir Süleyman Irmak Şöyle Anlatmaktadır.

CEVAP: İstihkam bölümündeydim.SORU: Esir düşüşünüzü anlatır
mısınız?CEVAP: Kunuri boğazında çok çatıştık. Tepelerden ateş ediyorlardı.
Bir çok arkadaşımız orada öldü. Ben de ayağımdan ve başımdan yaralandım.
Sonra şehre doğru geri çekilmeye başladık. Önden giden arkadaşları
göremiyordum. Derken bir kıvılcım çıktı ve "Ellerinizi kaldırın!" dediler.
İngilizce konuşuyorlardı. Bize silahlarımızı bırakmamızı ve kasaturalarımızı
çıkartmamızı işaret ettiler.

**Yanlarında bir de subay vardı ve onlara sert ve bağırarak
vurmamalarını söyledi. O olmasaydı, Çinli askerlerin eline kalsaydık biz,
bizim derimizi yüzerlerdi.**

SORU: Esir düştüğünüz ilk anda neler hissettiniz?CEVAP: İlk esir
düştüğümde "Eyvah" dedim. Kurtulmamızın imkanı yoktu. Bize hep,
esirlere kötü muamele ettiklerini anlatmışlardı. Bizim köyden eski
savaşlarda 5 sene 10 sene esir kalanlar olmuştu. Onlar aklıma geldi. "Şimdi
ya onlar bizi vuracak ya da biz onları öldüreceğiz" diye düşündüm.SORU:
Üzerinizde ne vardı esir düştüğünüzde?CEVAP: Üzerimizde silah, teçhizat
vardı ama ne varsa aldılar. Hiç bir şey kalmadı üzerimizde.”²⁸ diye anlattı

²⁸ Özaylar, a.g.e., s. 162.

(2) NİSAN-MAYIS 1951 MUHAREBELERİ

Türk harp esirlerinin bir diğer büyük grubunun esaret başlangıcını oluşturan muharebe ise, Birleşik Komünist Ordularının 22 Nisan 1951'de başlayarak 1 Mayıs 1951'e dek sürdürmüş olduğu "İlkbahar Taarruzu"dur.

Bu muharebeler esnasında 9 ncü bölük komutanı yüzbaşı Hamit Yüksel'in sağ yanındaki 24 ncü Amerikan Zenci Alayının askerlerinin kaçması sonucu o bölgeden geçen Çinlilerin 9 ncü Bölüğü tamamen kuşatmaları sonucu, bölüğün çoğunluğu ağır yaralı olarak düşman eline geçmiştir. 105 kişilik grubun içinde esir olan 9. Bölük Komutanı Yüzbaşı Hamit Yüksel, şöyle anlatmaktadır:

"Amerikan birliği gidince tüm birliklerin artçısı olarak 9., 10. ve 2. Bölük kalmıştık Karşımızda yüzbinlerce düşman vardı...Saplı bombalar atılıyor, içinden çıkan ufak ufak misketler kum gibi her tarafımıza saplanıyordu. Bunlarla birlikte koluma ve ayaklarıma gelen kurşun yaraları ile ben de esir oldum.

Aynı muharebelerde esir düşen 2. Bölük Komutanı Yüzbaşı İhsan Serin ise, "Düşman çok üstün kuvvetlerle geldiği halde biz çekilme emrini almamıştık. Nihayet çok müşkül vaziyete düşen 2. Bölük, Albay Celal Dora 'nın çekilme emrini aldık. Fakat o anda çember içinde bulunuyorduk. Son bir ümitle çemberi yarmağa çalışırken komünistler bizi ortadan kısaçlayarak beni esir aldılar "demektedir.

Bir başka Türk esiri Er Recep Koç, "...İmjin Nehri'nden geri çekilme esnasında takım halinde ilerlerken bir boyun noktasına geldik. İlerleyip geçeceğiz. Ama düşmanın adamlarını gördük tepede. Ellerini kaldırıp hareket yapıyorlar bize. Teslim olmamızı istiyorlar. Üsteğmen Ali Büyükkirişçi'de var başımızda takım komutanı.. ..Derken bunlar bir ateş açtı, dağıldık. Savunma düzenimizi alamadık. Biz bir anda kaldık sekiz kişi. Diğerleri ne oldu, nereye gitti anlamadım.. ..Ben kaldım yalnız.. .

Döndüm ki bir kurşun sağ bacağımın üstüne saplandı, oradan hayalarım ve sol bacağımdan çıktı. Hemen orada ben on metre yürüdüm, yürümedim, usulca sızdım oraya. Orada üç gün kaldım aç ve susuz. Söylenmesi ayıp sidiğimi içtim üç sefer susuzluktan. Öbür arkadaşların hiçbirisi yoktu... Kendimi öldürmeye cesaret edemedim" şeklindeki anlatısında esir olurken yaşadığı çaresizliği dile getirmektedir. Nisan 1951de yaşanan ve savaşın ikinci büyük esir grubunu oluşturan İmjin Nehri Muharebeleri'nin göze çarpan belirgin özelliği ise diğer muharebelere kıyasla toplu esir düşme olayının yaşanmasıdır.

Komunist Çin ve arkasındaki Rusya'nın binlerce insan ve silah gücü ile dünyaya ilan ettiği ve BAHAR TAARUZLARI adını verdiği Kore'yi ele geçirme planları Türk duvarına çatarak durmuştur.

Bu duvarı canları ile destekleyen kahraman subaylarımızdan birisi de Topçu Üsteğmen Mehmet GÖNENÇ'dir.

Mevzilerinde Türk kahramanlığı sürdüren tugayımız, bir yanındaki Zenci Alayının diğer yanındaki Filipin taburunun kaçması sonucunda yanlardan girme yapan binlerce Komunist Çinli bölüklerimize saldırmış, **yaralanan Topçu Üsteğmen Mehmet GÖNENÇ**, topçu ateşinin koordinatların üzerine vererek şehit olmayı isterken etrafındaki yüzlerce Çinli'nin de ölmesini

sağlamıştır. Beceriksiz Amerikan Tümen Komutanının zamanında çekilme kararı verememesi, zaiiatın artmasına sebep olmuştur.

KAÇAN ZENCİLER YÜZÜNDEN OLUŞAN SONUÇ ŞU ŞEKİLDEDİR

O muharebe Kore'de tugayın ikinci çetin ve belâlı muharebesi olmuştur. Türk Tugayından, 5 subay(sonradan 4 subayın esir olduğu öğrenilmiştir), 3 assubay, 58 er şehit oldu, 35 yaralı verildi. 105 kadarının da esir veya kaybolduğu anlaşılmıştır. **Üsteğmen Mehmet Gönenç şehit, 9 ncu Bölük Komutanı Yzb. Hamit Yüksel, 2 nci Bölük Komutanı Yzb. İhsan Serim, 9 ncu Bölük takım subayı üsteğmen Kâzım Ün, 1nci Bölük takım subayı üsteğmen Ali Büyükkirişçi esir olmuştur.**

Tugay cephesine düşmanın iki alayla taarruz etmiş olduğu, 1000 kadarının öldürüldüğü ve 2000 kadar da yaralı bulunduğu tahmin edilmiştir. Zira, taarruzun 22 Nisan gecesi saat 20:30'da başlaması ile birlikte Çinlilerin artan baskısı ve tutulan mevzilere iyice yaklaşması sonucu her iki kanattaki Amerikan birliklerinin geri çekilmesi savunmadaki 9. ve 10. Bölükleri çember içinde bırakmıştı. Saat 02:30'da alınan çekilme emri ile muharebeden sıyrılarak 10 km. gerideki mevzilere çekilen Türk Tugayı çember içinde kalan birliklerden bir daha haber alamamıştı.

Ertesi gün öğle saatlerinde bir Amerikan keşif uçağının verdiği raporda cephede 60 kişilik bir grubun çember alınmış vaziyette hala göğüs göğüse savaştığı bildiriliyordu. Bu muharebelerde esir düşen çavuş Şair Varışlı, kendisi ile birlikte kaç kişinin esir düştüğü sorusunu "92 kişi idik Çoğunluk bizim bölükten, Bölük komutanım da var. 10. Bölükten de vardı" şeklinde cevaplandırmaktadır.²⁹

²⁹ a.g.e., s. 49-51.

(2) NİSAN 1951 MUHAREBELERİNDE ESİR DÜŞENLER

(a) 9 ncü Bölük Komutanı Yüzbaşı Hamit Yüksel, Son Muharebesini ve Nasıl Esir Düştüğünü Şöyle Anlatmaktadır

“Yarın atış eğitimine başlayacağız. Bir taraftan da Alay birliklerine atamalarımız için hazırlıklar tugayca ele alınmıştı. Herkesi şimdiden bir merak sarmıştı. Subaylar olarak hangi birliğe verilecektik. **Bazı arkadaşlar birliklerini biliyordu. Ama nasıl yaptıklarını bilemiyordum. Ben kendime;**

“Hamid sen yüzbaşısın oğlum” diyordum. “Elbette kahraman bir bölüğe komutan olarak vereceklerdir. Alayın herhangi taburu ve herhangi bir bölüğü benim komutan altına girecekti. Kıta seçmek bana düşmez” diyordum. Geceyi çok rahat geçirdim yine benzinli sobamız gürül gürül yanıyordu.

9 ncu Bölük Komutanlığına Atanmam Öğleden sonra birliklere atanma tugay emri geldi bütün subayların yerleri belli olmuştu. Ben 3. P.Tabur 9.Bölük Komutanlığına atanmıştım. Yarın alayın muhabere sonu geride istirahata geçtiği bölgeye giderek birliklerimize katılacaktık. Hem alay komutanımızı hem de tabur komutanımızı görecek ve kendilerini yakından tanıyacaktık.

Yeni komutanlar ve yeni bir birlikle karşılaşacaktım. Komutanlarımız ve hatta çavuş ve erlerimiz tecrübeli birer kahraman gazilerdi. Bölük seferi kadrolu olup 4 takımlı idi. 3 piyade takımı ve bir silah takımı ve bir kademedan ibaretti. Araçlarla istirahata geçmiş olan Türk Alayının yani 24. Alayın Han nehrinin kuzeyinde ve İmjin nehrinin batısındaki Konma bölgesine geldik.

Evvla Alay Komutanımızla görüştük sonra da Tabur Komutanımızla P.Bnb. Lütfü Bilgin otoriter ve bilgili bir komutandı.

Konaklamakta olan 9. Bölüğe gittiğimizde bir tepe gerisinde bölümü topluca hazır buldum. Tb.Komutanı beni bölüğüme takdim etti ve hayırlısı olsun diyerek gitti. Ben Bölük eratımı topluca bir defa gördüm. Onların önünden tekrar tekrar geçerek simalarını zihnime yerleştirmekti maksadım. Belki de bu ilk ve son topluca görüşüm olabilirdi. Muhabere bu hiç belli

olmaz alınımıza neler yazılı onu sadece Tanrı bilirdi. Hepsi de gözüpek Anadolu evlatları idi. Subaylarımla hemen kaynaşmıştık. Hepsi de Simninni ve Kunuri savaşlarını yaşamış tecrübeli birer subay ve astsubaylardı.

Onlardan geçmiş muharebeler hakkında bilgi alıyor ve düşman savaş taktiğini öğrenmeye çalışıyordum. 5 Nisan 1951 tarihine kadar istirahat bölgemizde oldukça kaynaştık subay ve erlerimizle. Aynı gün geri alınan 27. Amerikan Alayının muharebe mevziilerini Türk Tugayı teslim aldı. İmjin nehrinin güney sırtlarını işgal ettik. Doğuda 1.Tabur batıda 3. Tabur mevzilendi. Bizim 3 ncü Taburun 3 Piyade bölüğü de 1. hatta mevzilenmiştik. Doğuda 24. Amerikan Alayı vardı.

İmjin nehrini geçecek ve düşmanı tutunduğu tepelerden geri atacak ve işgal edecektik. İşte yadırgadığım Amerikan muhabere taktiği çıkmıştı karşıma. Bugün yaptığımız muhaberelede kanla elde ettiğimiz tepeleri akşamüzeri geri çekilerek düşmana terk etmekte. Çünkü sağlı sollu birliklerin ileri harekatı zorlu düşman karşısında muvaffak olamamış olduğundan ve ileri çıkmış bizlerin ise düşmana kolay yem olmamamız düşüncesiyle geri çekilmek zorunda kalmıştık.

O geceyi bir önceki mevzilerde çevre emniyeti ile geçirecek ve sabah yeni bir mesai başlayacaktı.Bizim bildiğimiz Türk Harp Tekniğinin tamamen tersi idi. Mamafî bu muharebe sistemlerini iyi belirlememiz lazımdı.Birleşmiş Milletlerin orduları ile işbirliği içinde idik onların taktiğini esas almamız zaruri idi.**Bir gün kanla ve şehitler vererek alınan mevziler, akşam mesai sonu bırakılacak ertesi günü düşman savunma hatları iyice yıpratıldıktan sonra tekrar aynı hedefe taarruz edilecekti.**

Düşman araziden çok mükemmel yararlanmasını biliyordu.Çekildiği tepenin kilit noktalarını iyi tespit ediyor ve direnk noktalarını karadan ve havadan görünmeyecek şekilde örtüyordu. Birleşmiş Milletlerin karadan top ve havadan taarruzlarının yıpratıcı ateşlerinden kendilerini koruyordu. Asıl muharebe hattını (savunma hattını) P. ağır silahları ile direnk mevzilerine sokuyor, diğer kuvvetlerini ise arka yamaç mevzilerinde tamamen gizliyordu.

Kara ve hava bombardımanı neticesi sinmiş zannettiğimiz düşman bizim taarruzlarımızı izliyor ve atış menziline kadar pusuda bekliyor ve sonrada görünmeyen istikametlerden havan ve P. Ağır silahları ile ver yansın ediyordu.Düşmanın direnk noktalarını kan pahasına ele geçiriyorduk.Ama sağ ve sol kanatların zamanında hedeflerini ele geçiremedikleri taktirde o günkü akşama kadar ki muharebe mesaisi semere vermemiş oluyor ve geri alınıyordu.

Eğer taarruzumuz cephe şeridi içinde her yerde inkişaf etmiş yeni mevzilerimizi tutmuş ve bulunduğumuz sırt veya tepe de geceyi geçirecek ise o zaman da sabaha kadar düşman taarruzunu beklemek zorunda idik.Uykusuzluk ve yorgunluk insanı harap ediyordu.Düşman gündüzleri cüzi bir kısmı ile nöbette diğerleri dinlenmiş oluyordu.Geceleri de uykusunu almış ve dinlenmiş düşman birlikleri gece baskınları ile mevzilerimize saldırıyor gafil avlandığı yerde panik yaratmaya başlıyor ve istirahat etmemize engel oluyordu.

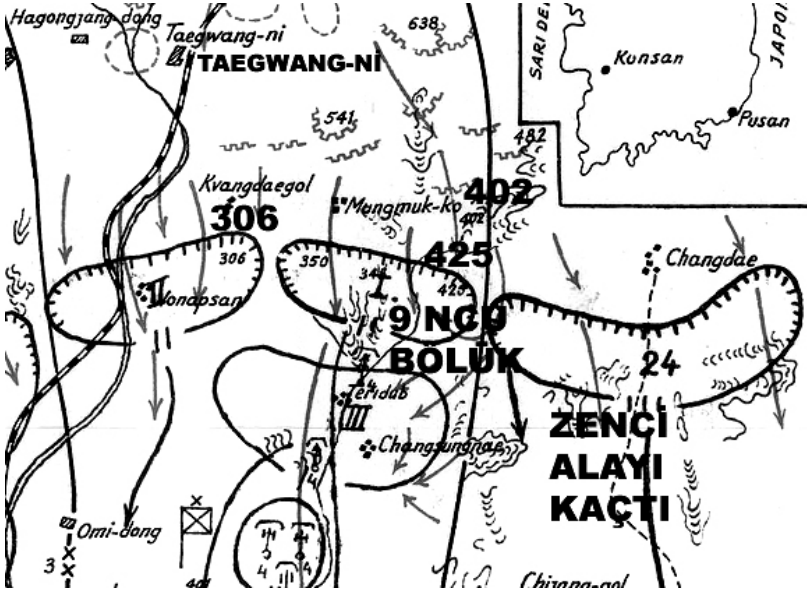
Ertesi sabah ise bizim taarruz mesaimiz başlıyordu.Hakikaten yıpratıcı ve kahredici bir taktikti. Şu üç-beş günlük savaşlarımda çok tecrübe sahibi olmuştum.Amerikan harp tekniğini de kavramıştım artık. Amerika insan gücünden çok teknik gücü ile harp etmeyi çok iyi benimsemişti. Harbi uzatmak, düşmanı kara ve hava üstünlüğü ile yıpratmak, kısıtlı olan ikmalini azaltmak.

Düşman gerilerini hava taarruzları ile işlemez hale getirmek ve kendi insan gücünü olur olmaz sebeplerle telef ettirmemek. Bende alışmıştım artık.Çetin düşman direneğine çarptığımda yanımda bulunan topçu gözetleme subayıma topçudan ateş desteği istiyor hatta tabura müracaatla hava desteği dahi isteyebiliyordum. Bu gibi istekler derhal yerine getiriliyordu.

11 Nisan 1951

P. 411 Rakımlı Tepeye Taarruz

11 Nisan 1951 sabahı 411 rakımlı tepeye taarruz emri almıştı. 10. ve 11. bölükler birinci hatta ikinci Tb. 7. Bölüğü solda, 24 Amerikan (Negro-zenci) Alay 3. Taburun solunda hedeflere ilerlerken ben 9.Bl. Tb. ihtiyatı idim.

306 rakımlı tepede hazır bekliyordum. Tb. Komutanıyla dürbünle ilerleyen iki bölüğümüzün hareketini izliyordum, bir. ... gerisinde 411 rakımlı tepenin pek yakınına kadar sokulan 10 ve 11.Bl. ler birden bire oldukları yerde yere yatıp mihlanıvermişlerdi.

Düşman yoğun bir havan ateşine girişmişti. Subaylarımı da yanıma çağırıp hep beraber izlemeye başladık. Aynı anda 152 rakımlı tepeye taarruz etmekte olan 7.Bl. mevziini (hedefini) ele geçirmeye muvaffak olduğu bir anda o da yoğun düşman havan mermilerine maruz kaldı.

Maalesef kötü haber çabuk duyulur ve 7.Bl. Komutanı P.Yzb. Cevat Olhon derhal şehit olmuştu. Koca bir yüzbaşının şehit edilmesine rağmen tepe 7. Bl.'gün eline geçmiş ve düşman yeniden sökölüp atılmıştı. Bu acı haber hepimizi çileden çıkarmıştı. Bizim iki bölüğümüzde pirinç tarlaları içinde hareket edemez duruma düşmüştü. Tb. K. 411 rakımlı tepeye topçu desteği istedi. Cidden anında bataryalar ateş kusmaya başladı. Arkadan 3 adet jet uçağı tepeyi hallaç pamuğu gibi dövdü dövdü. Sonra da tepeye yangın bombası atarak ormanı tutuşturdu.

Artık Bl.'lerin hareketi başlamıştı. Sağlı sollu tepeye tırmanan Bl.'ler zirveye ulaştıklarında yine yoğun bir ateşle karşılaştıklarını gördük. Düşman ateş yuvaları da aşağı yukarı tarafımızdan seziliyordu. İki direnek noktasından her iki bölüğe de ateş ediliyordu. İki bl. arası dik sırtlarla tepeye uzanıyordu. Aşağı yukarı ölü bölge konumunda idi. Oradan girildiğinde her iki direnegin hemen arasına girmek düşmanı çok şaşırttı. Bundan istifade etmek lazımdı. Tabur komutanıma teklifte bulundum.

Bölüğümle araya girmek istediğimi söyledim. İhtiyat bölümünün ileri hat bölüklerinin müşkil anlarını kollamak ve anında müdahale ederek anında düzeni kurtarmaktır. Tabi ben kendiliğimden bu işi yapamazdım. Taburun ihtiyatı idim.

Komutanım alaya durumunu telefonla bildirdi ve beni de telefona çağırdı. Akşam olmak üzere idi (yani mesai saati bitiyordu) 411 rakımlı tepeyi bu akşam tabur işgal etmeliydi. Aksi halde cephede hat bozulur ve bütün cephe kanlı kazanılmış arazi yine düşmana terk edilerek geri çekilirdi. Alb.Celal Dora isimle hitap ederek aradan girmeyi iyi hesapladın mı diyerek benden de bir fikir aldı.

Nasıl ilerleyeceğimiz hakkında antant kalmıştık. Bir ve ikinci takım Birinci hatta 3. Tk. Benimle birlikte iki takımı izleyecek, silah takımı ise daha geriden takip edecekti. Takımlar açılmış olarak ilerleyecek tepeye ilk tırmanan takım her iki direnek noktası karşısında mevziye girecek ikinci Tk. ‘da tepeye ulaştığında sağ ve sola sarkarak düşman direnek noktalarına el bombaları ile taarruz edecek ben üçüncü Tk. ‘la tepeye çıkar çıkmaz düşman çepeçevre çevrilmiş olacaktı.

Planımız ve talimatlarımız hazırды. Subaylarım anlayışlı çocuklardı. Haydi arkadaşlar ileri dedim. Takımını alan ok gibi fırladı. Yine de pirinç tarlaları içine girdiğimizde havan mermileri üzerimize düşmeye başladı ise de çok seri mevzi değiştirmelerimiz sayesinde 411’in yamaçlarına ulaşabildik. Kore’de bu mevsim yağmur mevsimi imiş hiç beklenmedik şu saatte başlayıverdi yağmur. Taarruz için tespit ettiğim bölge dik yamaçlı sık fundalıklı ve daha yukarısı ise ormanlıktı.

Birkaç saat önce hava bombardımanı ve yangın bombası ile yanan ağaçlar yağmurla birlikte sönmüş olmasına rağmen yağlı ve simsiyah, bir er marsık olmuşlardı. Tuttuğumuz dal elimizde kalıyor her yanımızı simsiyah ediyordu. Yüzümüz ellerimiz kömürcü çıraklarına benzemişti.

Hakikaten iki Tk. ‘da bıçak gibi iki direnek arasına girmiş tasarladığımız gibi bomba ve sürgünlerle her iki direnkte tepe ile birlikte elimize geçmişti. Bu ara üç tanede Çinli esir alınmıştı. Hemen telsizle tabura bildirdim ve gece için yerleşme emri verdim. 10 ve 11. Bölüklerimizde yerlerini almıştı. Esirleri karşımıza aldığımızda aç ve perişandılar. Evvelce de bahsettiğim gibi asıl Türk çocukları esir üç Çinliyi hemen çöktürüp önlerine bir sürü yiyecek doldurmuşlardı. Çikolata, sigara ve yemek konserve kutuları veriyor. Kimi de çorap ve saire veriyordu.

Bizim esirlerin hepsi de bir anda esir olduklarını unutuvermişti. Yüzleri gülüyor etrafa teşekkür yağdırıyorlardı (şeşeni) diyerek, bir hayli silah ve cephane de ele geçmişti. Çok sayıda ölü vermişlerdi ama onları taşımış olmaları. Çünkü civarda yer yer kan izleri vardı. Bunlar en son bırakılan fedailerdi. Karınları doyduktan sonra hemen geriye postaladık zavallıları. Bölük çevre emniyeti aldı ve boşluklar ateşle kapatıldı erler mevzilerinde yemeklerine oturdular Bl. ‘den hiçbir zayıat vermemiştim.

Bu muharebe benim ilk muharebem ve ilk muvaffakiyetimdi. Sb. ve erlerime teşekkür ettim. Gecemiz de sessiz geçti.

En sağdaki 24. Amerikan Alayı da yerini almıştı. İlk kez geri gitme durumumuz olmadı. Yalnız bugün yüzbaşı Cevat Olhon’u yitirmiştik. Allah gani gani rahmet eylesin. Geride kalanlarına da sabır versin. Artık

yine günlük muharebe mesaipleri başlamıştı. Her sabah muharebe idare yerindeki mevziimde telefonla gözümü açar Tb. Harekat Subayı'nın günaydını ile işe başladık. Artık hep sarp tepeler ve daha sık ormanlık arazide ilerliyorduk. Günde ancak bir iki kilometrelik mesafeler kat edebiliyorduk. Çetin bir mücadelele başlamıştık.

503. rakımlı tepelyi çok zor şartlarda yine düşmanın bir boyun noktasındaki direneğini kırarak zaptettik. Birinci taburun ikinci bölüğünün yan desteği ve bazukalarının isabetli atışları ile elde edebildik. Ama tepelyi çepeçevre takımları yerleştirirken birkaç erin ayakta görülmesi üzerine geri mevziye girmiş olan düşman ani bir ateş baskısı altına alıvermişti. Çok ani olmuştu. Böyle ufacık bir görüntüyü dahi gözden kaçırmamıştı alacakaranlıktı. Tabii körleme bir atıştı ama bizi fena yakaladı. Üsteğmen Günenç topçumuz ile irtibat kurdu ve bulunduğumuz mevziinin koordinatlarını vererek ateş istedi. Bizim silahlarda artık izli mermilerle hedefleri bulmuşlardı.

Topçumuzun ilk mermisi kısa düşünce işte o zaman düşmanın beceremediğini bizimkilerin tek mermisi yapıverdi. En iyi Kayserili çavuşum yıkılıverdi birdenbire, bir şarapnel parçası kasığına isabet ediyor geriye göndermeden oracıkta şehit oluyordu. İşte ilk şehidimi bu tepede verdim. Topçu teğmenim çok müteessir oldu. Hemen telsizle topçuya bildirince daha isabetli atışlar başladı. Bu anda ikinci Bl. 'de sağımızda yerini almıştı. Okuldan arkadaşım olan Yzb. Nedim Denizoglu tam destek oldu.

Müşterek ateş işbirliği düşman mevzilerini amansız bir ateş altına almıştık. Topçumuz da artık isabetli atışları ile ilk hatayı unutturmuştu bize. Yalnız her topçu mermisi geçerken tepemizde ısıklık çalıyordu. O kadar az mesafeden geçiyordu ki mermiler her defasında adeta başımızı toprağa gömüyorduk. Mamafih iyi bir tevkif ateşi yapıldı. Bizim P. Ağır silahları topçunun kesif bombardımanı karşı tarafı iyice sindirmişti. Sabaha kadar rahat bir nefes almıştık. Tepede benim birlik çavuşum yok yere şehit oldu.

O günkü zaferimizin kefaleti bir çavuşuma mal oldu. Ertesi gün keşif kollarımı ileriye sürdüğümde bir gece evvel burnumuzun dibine kadar sokulan ve gece baskın tarzındaki atışlarıyla genel taarruza geçen düşmandan eser dahi kalmamıştı. Boşlukta bir hayli yol aldık. **Geçtiğimiz dereler ve yamaçlar kan içindeydi. Demek ki dün geceki topçu ateşlerimiz düşmana büyük bir zayıyat verdirmiş ve tutunamayacağını anlayınca çok gerilere çekilmişti.**

15 Nisan 1951

R. 425 Rakımlı Tepe Muharebeleri

15 Nisan'da 535 rakımlı tepeye geldiğimizde birinci ve ikinci Tb.'lar birinci hatta geçirildi. Üçüncü Tb. Alay ihtiyatı olarak birinci Tb.'un gerisinde her bölük ayrı ayrı mevzilenerek tertibat almıştık. Burada bulunduğumuz süre içinde her bölük kendi kademesinde pişirdiği sıcak yemekleri yedi. Hatta Türk yemekleri pişirttik. 425 rakımlı tepe gerisinde 9. Bölük olarak 1. Bölüğü destekliyorduk.

1. Bölük 425 rakımlı tepede düşmanla temas halindeydi. Sağında 877 rakımlı tepede 24. Amerikan Alayı yer almıştı. Birinci hattaki 1. ve 2. taburların 21 Nisan 1951 gününe kadar yaptıkları taarruzlar hiç iki şap etmemişti. Bugünlerde yağmurlarda sağanak halinde yağıyor bilhassa geceleri korkunç bir karanlıkta bırakıyordu bizleri. Yanlarla ve birinci hat bölükleriyle devamlı irtibat halinde yorucu ve yıpratıcı geceler geçiriyorduk.

Düşman kuvvetlerinin bulundukları tepeleri artık vermeye niyetleri yoktu. Müthiş bir direnmeye geçmişlerdi. Artık arazide çok engebeli ve ormanlık bir araziydi. Bizim kuvvetleri bu defa yine kendilerine elverişli araziye çekmişler bir karış toprak vermiyordu. Bu bölgede tanklarımız ilerleyemiyor ancak yol güzergahında faydalı olabiliyorlardı. Hava keşifleri de neticesiz idi. Çünkü bölge çok örtülü ve ormanlıktı. Hava desteğinden ve ateşlerinde mahrumduk. Muhakkak tam düşman yığınağının karşısında idik. 21 Nisan 1951 günkü ileri mevzideki Bl. 'lerin inatçı taarruzları kırılmış ve oldukça zayıyat vermişlerdi. Bilhassa 1. Bl. 402 rakımlı tepeyi alamadığı gibi birçok şehit vermişti.

Aynı akşam 1. Bl.'ü 9. Bl. bölgesine intikali emredildi. Sebebi bu son iki gün içinde fazla zayıt vermesi ve moralman zayıf düşmesiydi. 21 Nisan 1951 akşamı ben bölüğümle 425 rakımlı tepeyi işgal ederken 1. Bl.'de benim terk ettiğim (9. Bl.) bölgeye çekilmişti. Sağımda 877 rakımlı tepeleri silsilesi ve 24. Amerikan Alayı ile irtibatlı idi. Ufak bir boyun noktası ile temas halindeydik. Solda dere ve dereyi müteakip yükselen tepeler hattında 2. ve 3. Bl.'ler mevzide idiler. 2. Bl. ile de derede irtibatlı idik. Her iki bölük birer Tk. 'ınla geçit veren bu dere kapatılmıştı. 9.Bl. 425 rakımlı tepeyi çepe çevre işgal etmiş hava kararmadan nispeten korunma çukurları da artırılmıştı.21 Nisan gecesi çok sakin geçti.

22 Nisan 1951

S. 402 Rakımlı Tepe'ye Taarruz

22 Nisan 1951 sabahı 1.Bl. ve diğer ileri hat Bl.'leri ile birlikte elde edilemeyen bölgeleri işgal etmek üzere harekate geçtik. 9.Bl. yine mutat 402 rakımlı tepeye taarruz ettik. Top, havan ve hava ateş desteği dahi düşmanı bir metre geriye atamamıştı. Piyade taarruzları da neticesiz kalmıştı. Aynı gün 6. Bl. Güçlü keşif kolu çıkartmıştı. Bir subay komutasında 25 kişilik bir düşman müfrezesi ile karşılaşınca muharebeye tutuştu. Bu çarpışma sonunda bir Çin yüzbaşısı ile bir kaç Çinli askerini esir aldı.

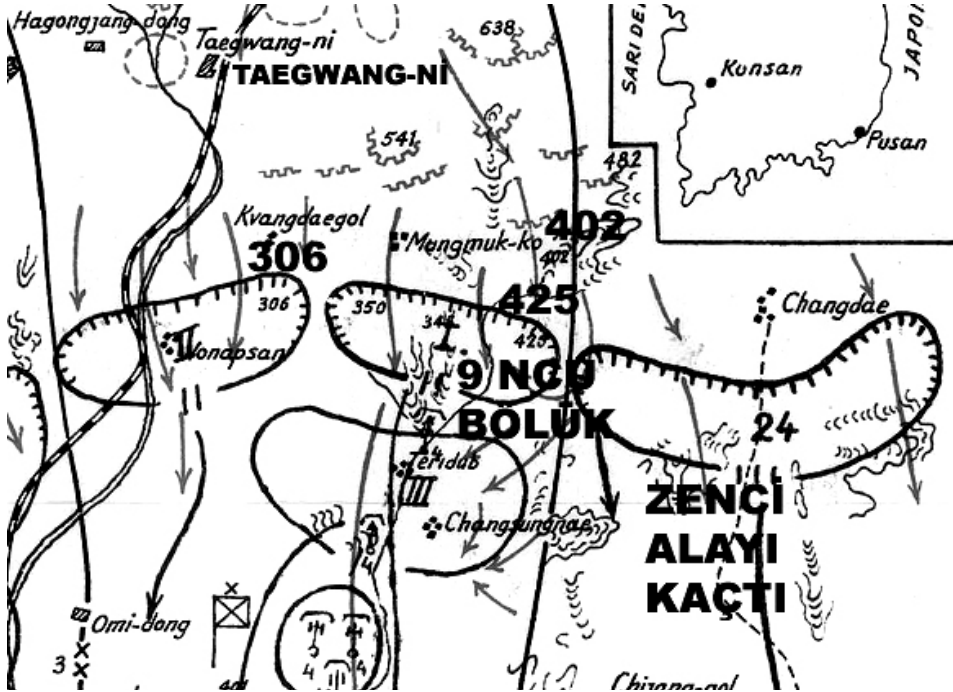

Hemen geri gönderilip sorguları yapıldığında; bu düşman müfrezesinin keşif ve atış mevzilerini tespit maksadı ile çıkartılmış olduğu ve takviye almış olan Çin Ordularının 22 Nisan 1951 yani bu akşam saat

19'dan itibaren genel taarruzumuza geçeceğini ifade etmişler ve çok takviye geldiğini de sözlerine eklemişler. Bu istihbaratı müteakip öğleden sonra acele kaydı ile şu emri aldım: ileri taarruzlar hemen durdurulacak Bl.'ler birliklerini düşmana hissettirmeden bulundukları mevzilere çekilecek düşmanın mukabil taarruzuna karşı savunmayı geçecektir. Düşman bu gece bütün cepheden saat 19'dan itibaren topçu atışları ile hücum edecektir.

Saat 1400

Bl.'ler hemen her türlü ikmalini yapacak ve savunma çukurları hazırlayacak ve emir verdiğinde çekilecektir. Bu emri aldığım da saat 14 sularında idi. 402 rakımlı tepeye taarruz etmekte olan 2 takımımı derhal düşmana hissettirmeden çekilmelerini emrettim, iâşe ve cephane kademe komutanlarımla irtibat kurdum ve bol miktarda cephane ve yiyecek ikmali ile birlikte savunma mevzilerimizin önüne lağımlamak için anti personel aydınlatma mermilerinin gönderilmesini istedim.

22 Nisan 1951

T. 425 Rakımlı Tepe'de Savunma

Takımları çepre çevre savunmaya geçirerek acele avcı yuvaları kazmalarını ve irtibat hendekleri ile bağlanmasını emrettim. Silah Tk.'nın A.4 makineli tüfeklerini P. Takımları emrine verdim. 60'lık havanlarını bir mevzide ve emrim altında bulundurdum. 2.Bl. ile işbirliği yaparak aramızdaki dereyi birer

mangalık ateş kuvveti ile kapattık. 24. Alayla (Amerikan Alayı- Zenci alayı) irtibat için boyun noktasına A.4 'le takviyeli bir manga yerleştirdim.

Ayrıca alaya üç erlik bir irtibat heyeti gönderdim. Bl. bir yandan ikmalini tamamlarken mevziler kazılıyor ve ateş sahasının temizlenmesi içinde ileri görüşü açık tutmak için ağaçları kestirdim. Silah Tk.'mının 60 havanları için bol miktarda tahrip ve aydınlatma mermisi getirttim. Karanlık basmadan Bl. Mevzilerini bir kere gözden geçirdikten sonra muharebe idare yerime çekilerek raporumu telefonla komutanlığa bildirdim. Tam tepenin ortası gerisinde kazdığımız çukur zor kazılıyordu. Hava soğuk.Tk. Subaylarımı bir ara topladım ve durumu hep birlikte bir kere daha görüştük. Çekilme emri ile birlikte Tk.'ların çekilme şeklini ve çözülmenin hareket tarzını planladık.

Bu gece 2 Tk. Komutanım eksikti. Teğmen Orhan Özcan hasta olduğundan bir gün evvel hastaneye gönderilmişti. Silah Tk. Komutanı Üstğm. Harun Vural dün Tokyo'ya izinli gönderilmişti.

ŞEHİT ÜSTEĞMEN MEHMET GÜNEÇ MAYIS-2014 AYI KORE SAVAŞI KAHRAMANI

Üsteğmen Ömer Köklü ve Teğmen Kazım Ün ve topçu gözetleme subayım üsteğmen Mehmet Gönenç ve Erkan Komutanım Kd. Başçavuş Abdi Özkan bir an bir arada olmuştuk.2. Başçavuşumda cephanesi ve iaşe kademesinde tabur ağırlıkları ile beraberdi. Üsteğmen Ömer Köklü ve Teğmen Kazım Ün takımları başlarına gidince Gönenç ve Abdi yanımda kalmışlardı. Abdi Bl.ğün irtibat işlerini yürütüyordu. Onbaşı Şaban Özlü telsizcimizdi. O onbaşımda telsiz ile hiç başımdan ayrılmazdı. Bir sıhhiye onbaşım Ödemiş’li İsmail Kahraman da sedyesi ile, sargı bezleri ve ilk yardım çantası ile yanımdan ayrılmaz yaralıları anında müdahale eder ve yaralı toplanma yerine iki kişilik ekibi ile süratle yetiştirirdi. Hem eczacım ve hem de ilk yardım doktorumdu benim.

Birazda bu dört kişiden bahsetmek isterim. Bu yardımcılarımın üçü de aynı gün şehit olmuşlar ve biride benimle birlikte yaralı olarak esir edilmişti. Şehitlere tekrar tekrar Tanrıdan rahmet dilerken özellikleri hakkında anılarımı tazelemek isterim.

**KORE SAVAŞI KAHRAMANI
BANDIRMALI ŞEHİT**

TOPÇU ÜSTEĞMEN MEHMET GÜNENÇ

**YÜZBAŞI
SÜLEYMAN
PULAT**

**ŞEHİT
ÜSTEĞMEN
MEHMET
GÜNEÇ**

**DÜŞMAN ETRAFIMIZI SARDI, TÜM TOPÇULARI
ÜZERİMİZE ATEŞ EDİN, BULUNDUĞUM KOORDİNALARA
BİZİ ONLARA TESLİM ETMEYİN
VATAN SAĞOLSUN**

22/23 Nisan 1951, 01.00
Topçu Üstğm. Mehmet Güneç

Dr. ALİ DENİZLİ

Topçu gözetleme subayım Top. Üstğm. Mehmet Gönenç bilhassa 503 rakımlı tepeden itibaren hep benim bölüğümle beraber olmuş en sıkışık anlarda topçudan isabetli atış desteği temin etmiş güvenilir, atak ve sporcu bir subaydı. Ekibi ile birlikte bilhassa uzun menzilli telsizi de alayla temasımızı zaman zaman temin ediyordu. Çok yorgundu. Bilhassa bu gece uyur gezer bir hali vardı. Zaman zaman dalıp gidiyordu garip bir hali vardı. Mamafih siperimizde bulunan 5 kişide de aynı garipliği seziyordum. Sanki mukadderatımızı önceden haber vermişlerde onun ezikliği içinde idik. Abdi Başçavuş'ta aynı havayı yaşıyordu. Çok durgundu, devamlı Bl.le beraber cepheden cepheye koşmuş durmuştu. Yorgun ve birazda yaşlıydı.

Onu öyle görünce hemen teklif ettim. Abdi haydi sen pılını pırtını topla ve kademeye gir. Yarınki yoklama ve rapor hazırlanıp elden verilsin tabura dedim. Hemen kendine geldi niçin dedi. Ben öyle istiyorum dedim. Bu gece burada senin yapacak bir işin yok. Sonra bu gecenin sonunu iyi görmüyorum haydi git hiç olmazsa tabura durumumuz hakkında bilinçli bir rapor verirsin dedim. Teşekkür ederim ama karanlık basıyor varamam oraya dedi. Gidemem dedi ve biraz canlandı. İyi ve itaatkar, terbiyeli bir askerdı. Sonra Tk.lar ile irtibat sağlama işi ile meşgul olmaya başladı. Ben aklıma koymuştum artık. Bu geceyi sağ salim atlatırsam yarın ilk işim kademedeki başçavuşlarımdan birini Abdi ile görev değişikliği yapacaktım.

Erlerim ve subaylarım hakikaten çok yorgundu. Devamlı soğuk ve arazide düşman kovalamak ve sonra da düşman taarruzlarından korumak aylardır dur durak bilmeden ölmek veya ölmemek için çaba sarf etmek en sevdikleri can yoldaşı yurttaşlarını gözlerinin önünde bir anda yitirmek ne demektir onu ancak bu muharebeleri yaşayanlar bilir. Bu gece bölüğümün mevcudu Tb. havan takımı lağım mangası (P. İstihkam) topçu gözetleme grubu dahil 204 er, 4 subay ve 2 astsubaydan oluşuyordu. 2 Subayım izinde ve 2 astsubayım ise ikmal kademesinde idi.

425 rakımlı tepeyi çepe çevre savunacaktık. Sağda boyun noktasında 3 Tk. Teğmen Kazım Ün komutasında, solda 1.Tk. Üstğmen Ömer Köklü komutasında ve 2. Bl. ile irtibat halinde bulunuyordu. Arada henüz kış yağmurlarının beslediği bir dere vardı. Esasen bu mevsim Kore'nin bol yağmur mevsimiydi. Bu derelerden su içmek çok tehlikeli ve mikroplu olduğundan her erde komprime olarak klor bulunur ve onu su tasımıza muhakkak atar ve öyle su içerdik.

Suvaran civarındaki 431 rakamlı tepede pek mükhem halde bulunan düşman mevzileri Türk taarruzu ile bir anda yere geçmişti. Türk piyadesinin taarruzunu seyretmek Pek heyecanlı oluyordu.

Kore’de düz ovalar pek azdı. Bilhassa Kuzey Kore Bölgesi dere tepe ve ormanlık bir arazidir. İşte bizi birkaç gündür peşinde koşturan Komünist Çin Ordusu kendine yarar araziye çekmişti bizi. Gece bastırmak üzereydi. Hava bulutlu ve Ay yoktu. Mevziimde durumumuzu düşünürken hizmet erim bir kumanya kutusu getirdi bir şeyler yiyeyim diyerek. Ağzımızı bıçak açmıyordu. Yemek, yemek için hiçbirimizde iştah namına bir şey kalmamıştı. Saat 19.00 geliyordu. Müthiş bir asap bozukluğu içinde düşmanın taarruzunu bekliyorduk.

Bu ara rahmetli Abdi bir kutu çikolata çıkardı. Hiç olmazsa açlık giderir dedi. Sigara üstüne sigara içiyordum. Bir tane aldım. Ağzım zehir gibi olmuştu. İşte tam bu anda peş peşine tepemizin birkaç yerine düşman topçusu ilk tanzim atışını yapmıştı. Bir tanesi çok yakınımıza düştü bir erim yaralandı. Parça tesirli idi. Sıhhiyem hemen yetişti ve ilk yardımı müteakip geri yollamak istedim.Karanlık bastırmıştı.Yolları bulamam diye gitmedi sadece yarası sarıldı ve mevzie uzatıldı. Bu durumda yaralı sevki imkansızdı.En iyi durum mevzide tam siper yatmasıydı. İlk düşman atışlarını yer yemez tabura telefonla bilgi verdik. Aynı anda tabur komutanımda bana düşman atışlarının geriye kaydırıldığını tabur havan bölüğünün mevzilerine isabet kaydettiklerini bildiriyordu.

Telefon ve telsizlerimiz her an dinlemede idi. Takımlar arası telefonlarımız devamlı olarak çalışıyor düşmanın hareketi gözleniyordu.İşte tam bu sırada sağımdaki 24. Amerikan Alayı irtibat için gönderdiğim 3 kişilik kuvvetim soluk soluğa mevzime pat diye giriverdiler.

Haber çok acı ve sorumsuzca idi. 24.Amerikan Alayı çekiliyor ve hem de araçlarına binerek dediler. İşte her şey bu haber üzerine mahvolmuştu.

Çünkü Alayın savunacağı bölge en hayati bölge idi. Aynı zamanda bizi ayıran yüksek bir boyun noktası yukarılar doğru tatlı bir meyille yükseliyor 877 rakımlı tepeyi teşkil ediyordu. Ayrıca araçla çekilmeye müsait köy yoluna sahipti. Bu durumu derhal tabura ve telsizle de Alaya bildirdim. Türk savunma mevzilerinin en kritik bölgesi bu suretle boşalmış sağ kanadımız tehlikeye girmişti.

Geriye kaydırılan düşman topçu atışları ile tabur ve havan bölükleri de yer değiştiriyorlardı.

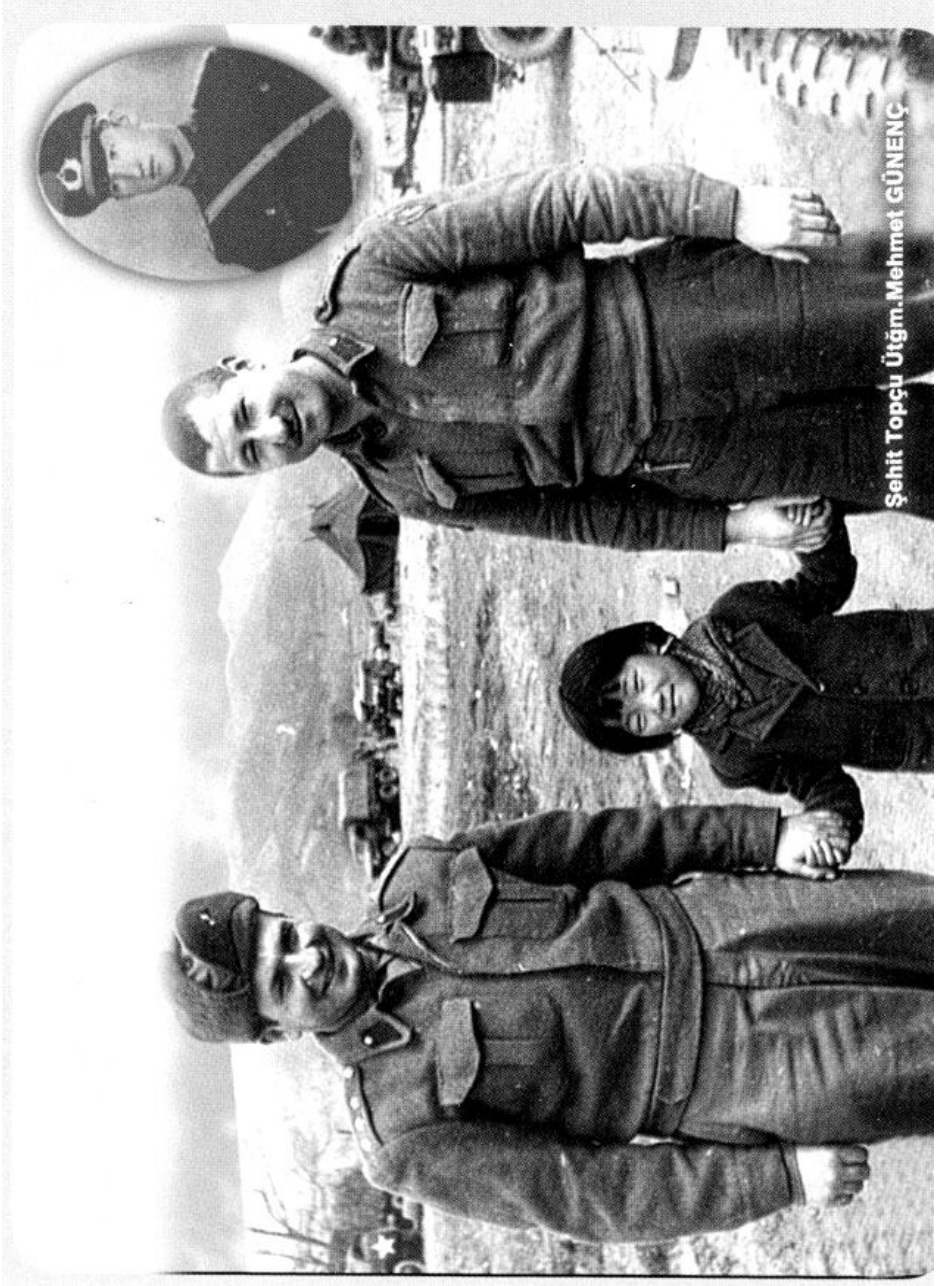

Tugay komutanımız 23 Nisan 1951 günü Tokyo’da yapılacak anma töreni için Tokyo’ya gitmiş ve yerine Albay Celal Dora bakıyordu. Artık düşman hücum birlikleri de taarruza kalkmıştı. Mevzilerimize artık topçu atışları yapılmıyor çünkü ileriye piyadelerini sürmüştü. Hava kapkara göz gözü görmüyordu. 2.Bl. ile aramızdaki akan dere müşterek manga ve A.4’ler ile kapatılmıştı.

Fakat düşman hücum kuvvetleri gece ve karanlıktan istifade etmeyi çok iyi biliyor ve bu hususta çok iyi eğitilmişlerdi. Dalga dalga hareket halinde idiler. Birinci dalga çok sessiz mevzilerimize yanaşırken geriden gelen ikinci dalga ise el fenerleri ile işaretleşme yapıyor ve hayvan sesleri çıkartarak dikkatimizi üzerlerine çekmeye çalışıyorlardı. Bunun farkına ilk varan Teğmen Kazım Ün'dü. Boyun noktasına hücum başlamıştı. Sessizce yavaşan düşmanın birinci dalgası lağımlara takılınca bölge birden aydınlanıverdi. Aynı anda tetikte bekleyen A.4'ler ateş kismaya başladı.

Zorlu ateş karşısında ışıktaki görülüyorlardı, karınlarını tutup iki büklüm yere yatıyorlardı. Daha geridekiler bağırarak uzaklaştılar. İlk raundu biz kazanmıştık. Fakat telefonla 2. Bl.'le irtibatlı manganın komutanı tarafından bilgi ediniyordum. Ateş edeceğim göremiyorum diyordu. Hemen 60'lık havanlarıma aydınlatma mermisini atmalarını emir verdim. Alayın havan Bl.'den de aydınlatma mermisi istenmişse de Bl. ile irtibat kuramadım.

Üsteğmen Mehmet Gönenç'den, topçudan aydınlatma mermisi atmalarını önerdim. Aldığımız haber iç açıcı değildi. Gerilere çekilmekte olduklarını şu anda cephe isteklerine cevap veremeyeceklerini öğrendim. Bu gece burada barınabilmemiz için aydınlatma mermilerine çok

ihtiyaç vardı. Görünmeyen düşman, erlerimin morallerini bozuyor ve atışları körleme oluyordu. 60'lık havanların mermileri ise mahduttu. Ancak savunma maksadı ile tedarik edilebilmişti. Onlarda pek az olduğundan her yere savuramıyorduk. Daha önümüzde koca karanlık bir gece vardı.

Kısa zamanda tüm irtibatlar kesilmiş destek görecektir hiçbir ağır silah kalmamıştı. Topçu gözetleme subayım devamlı telsiz ile bağlı olduğu topçu taburunu ve alayı ve Türk tugayını arıyor cevap alamıyordu. Düşman tazyiki bu defa 2.Bl. ile irtibatlı olduğumuz sulu dereye yönelmişti. Mukabil ateş tek taraflı devam ediyordu. 2.Bl. bölgesinden ses seda çıkmıyordu. Halbuki 15 Nisan 1951'deki 605 rakımlı tepede 2.Bl. ile çok iyi anlaşmış Bl. K.arkadaşım Nedim Denizoglu ile düşmanın gece baskınına direnerek kırmıştık.

O gece bu bölgeye kadar kovalanmıştı düşman ama bu gece şartlar aleyhimize inkişaf ediyordu. Aynı Bl. ile yine yan yana idik. Fakat Denizoglu iki gün evvel Tokyo'ya izinli olarak gittiğinden, 2. Bl.ğe Yzb. İhsan Serim vekaleten gönderilmişti. Arkadaşı hiç görmemiş ve henüz tanımamıştım. İşte bu şartlar altında yapacak tek şey kalıyordu. Bl. kendi yağı ile kavrulacaktı. Aydınlatma mermilerimi sulu dere önüne yönelttim. Manganın ateş edebilmesini ve düşmana azami zayıat verdirilmesini istedim.

1.Tk. Komutanım Üstğm. Ömer Köklü'yü telefonla arattım cevap alamıyordum. Bu takımın bütün atışlarını sulu dereye yöneltmesini istiyordum mangalara kadar bağlantılı telefonlardan da ses alamıyorduk. Saatler ilerliyor henüz tek yaralıdan başka zayıat vermemiştik. Yani 24 üncü Amerikan Alayının boşalttığı 877 rakımlı tepayı düşman işgal etmiş 425 rakımlı tepayı tam bir ateş baskısı altına almıştı.

Vurulan ve şehit düşenlere dahi yardım edemez durumda idik. Çünkü düşman ateşi yanlamasına tepeyi yalayıp geçiyor ayağa kalkanı çiviliyordu. Yaralılarımız dahi kendi kendilerinin ilk yardımcısı oluyor ve olmak zorunda idi.

Sulu dereyi zorlayan düşman girmeye muvaffak olmuş ve tepemizin gerisine sarkmış işaret fişekleri atıyor ve boru ile gerilerine haber ulaştırıyorlardı. İşte o vakit savunma mevziinde bulunan ben, üsteğmen **Göneç,Abdi,Telsizci Şaban sapsarı olmuş birbirimize bakıyorduk.** Taburla olan telefon irtibatı kesilmişti. Telsizin takatı geri komuta birliklerine kafi gelmiyordu. Topçunun telsizi ile Tb., Alay ve Tugay telsizlerine çağrıda bulunduk. Henüz ses alamıyorduk.

Saat gece yarısını geçmiş 23 Nisandan vakit almıştık. Çok uzaklardan **Tugay Komutan Vekili Albay Celal Dora'nın sesini duyduk.** Durumu izah ettim,sarıldığımızı düşmanın sağdan soldan sarkarak güneye doğru kaymakta olduğunu bu durumda ne yapmamız gerektiğini acı acı naklettim. Şu anda ateş desteğine ihtiyacımızın olduğunu bildirdim. Geri çekilebilir misin dediler. Şu anda bu hareket bütün bölüğümün ölümü olur dedim. Tüm çekilme hatlarımız düşmanın ilerleme sahasıdır. Eğer Birleşmiş Milletler Kuvvetleri tarafından bir mukabil taarruz düşünülüyorsa sabaha kadar savunabilirim, çünkü henüz zayıyatım pek fazla değil dedim. Pekala ben seni tekrar ararım dedi ve telsizi dinlemede bırakarak bir durum muhakemesi yaptım.

Düşman artık 425 rakımlı tepe ile meşgul olmuyordu. Çünkü bölüğümü etkisiz hale getirmiş güneye asıl büyük birliklere doğru akıyordu. İkinci tk. Bölgesinden de hiç ateş edilmiyordu.

24 üncü ZENCİ Alayın boşalttığı bölge ve Sulu derede 2. Bölüğün ateş edilmeyen kısımlarında dere boyunca ilerlemeyi uygun bulmuştu. Eğer birliklerimiz sabaha karşı mukabil taarruza geçerse ve bizde mevzilerimizde kalabilirsek iyi bir iş görebilir düşmanın bu geceki muvaffakiyetinin intikamını fazlasıyla alırdık, ya düşündüklerim olmazsa, işte o zaman bölümün hali dumandı. Tekrar telsizle arandım. Yine karşımda albayım konuşuyordu. Tekrar durum hakkında bilgi aldı. 35. Amerikan Alayının harekete geçtiğini bildirdi ve irtibat kesildi. Bu defa bir kere de durumu Bl. arkadaşlarımla görüşmeyi uygun buldum. Haberci ile bu işi yapıyordum Çünkü telefonlar artık çalışmıyordu.

Birinci ve İkinci takımın komutanlarına birer haberci çıkarttım. Sürünerek sutrelerden istifade edecekler ve yine komutanlarla aynı usullerle bulunduğum mevziye geleceklerdi. 3. Tk. Komutanım Teğmen Kazım Ün'ün komuta yeri takımın içinde 5-10 metrelik mesafede idi. Ün hemen geldi. O da çok bitkin ve moralman bozuktu. İlk katile ile Kore'ye gelmiş hep aynı Bl.'de bütün bugüne kadar savaşa katılmıştı. Dürüst ve görevsever bir teğmendiydi, onu severdim ve onu bu defa ihtiyat Tk. 'ı olarak pek yakınımda tutmuştum.

Diğer takımlara gönderdiğim haberci erlerim boş dönmüşlerdi. Her iki takımda sade iki manganın mevziilerde olduğunu diğer kısımlarla birlikte Takım Komutanlarının bulunmadığını işitince çok fena oldum. Yine de kötüye yormuyordum. Belki arka yamaçta düşmanı kolluyorlardı,ayrı bir direnek tutmuşlardır dedim. Çinliler, Amerikan taktiğini çok iyi kavramış olduğundan gece baskınlarını sık sık tekrarlayıp panik yaratıyor,aylarca kan döktürerek terk ettikleri araziye bir gecede geriye alıveriyorlardı.

Mamafih komünistler de çok zayıat veriyordu ama onlar için bu yok olmalar seyrekendirme planlarına yardım ediyordu. 700 Milyon aç Çinli bol keseden harcanıyordu. Ya bizler öyle mi idik. Nüfusumuza nüfus katma çabasında olan Türk Ulusu boşu boşuna insan harcayamazdı. Harcasa dahi karşı taraftan da 5-10 katı zayıat verdirmeliydi. Biz bugün ne yapıyoruz milyonluk komünist Çin orduları karşısında bir avuç 4 bölükle direnmeye geçiyoruz sağımızdaki koca 24. Negro alayı daha düşmanın ilk topçu tanzim atışı ile birlikte araçlara binip cepheyi terkedip geriye kaçıyor,Türk Bölükleri ise düşmanla başbaşa bırakılıyor.

Tekrar Alayı ve Tugayı arıyorum. Tb. dan ses yok onlarda Tugay topçusu ile çekilme çabası içinde olmalılar. Nihayet çok uzaklardan Albayımızın sesini duyabiliyorum. Soruyorum 35. P. Alayı harekete geçti mi diyorum. Evet diyor ve ilave ediyor çekilmeye karar verdin mi diyor. İşte o zaman her şeyi anlıyorum. Hayır diyorum. Erlerimi tam düşman içine atıp mahvedemem. **Ancak sabah ola hayır ola, belki o zaman uçaklarımızın himayesinde çekilebiliriz diyorum. Albayın karargahı halen hareket halinde olmalı ki**

telsiz muhaberatı hep uzaktan ve zayıf geliyor gayri ihtiyarı telsizi bıraktığımda küfür ediyorum.

Gözlerim sulanıyor ağlıyorum. Ama yine de yanımdakilere renk vermiyorum,ölüm artık pek yakınımızda idi. Ben kendimden vazgeçtim ama diğerleri niçin yok olsundu. Bir kurtuluş çaresi bulmalı ve ölsek dahi kendimizi çok pahalıya mal etmeliydik. Bire 10, bire 20 zayıat verdirmeliydik düşmana. Düşman acımasızdı. Simnininide Türk Tugayına acımasız olmuştu. Ama Simninin bir özelliği vardı. Tugay Komutanı General Tahsin Yazıcı başta olmak üzere tüm birliklerini kanatları altında toplamayı bilmiş kurtulma çarelerini ararken tüm birliklerle beraber savaşarak topluca savaştan çözülebilmiş aynı zamanda Birleşmiş Milletlerin Kolordularının da düşman taarruz ve baskılarından kurtulmaklarına yardımcı olmuştu.

Evet bugün de asıl iki bölük feda ediliyor Türk Tugayının Birliklerinin çekilmelerini sağlamak için 9. ve 2. Bl. ler tam düşmanın girme yerini teşkil etmiş bu saate kadar da sarılarak etkisiz hale getirilmişti. Ben, Üsteğmen Gönenç, Teğmen Ün, ve Abdi ve bir de Telsizci Şaban durumu son bir kere daha gözden geçirdik. Karar vermemiz gerekiyordu saat sabaha karşı 03.00

425 rakımlı tepenin sağından ve solundan kum gibi akıyordu Çinliler. Cephede tespit edilmiştik. Sağ yanımızdaki 877 rakımlı tepe düşman ağır P. Silahları ile devamlı taranıyordu. Kurşun hışırtıları ağaçları yalayarak geçerken beynimizde uğulduyordu. Yani çepeçevrede çok miktarda

düşman vardı. Çekilmeye karar verdik. Beklemek ve muhtemel mukabil taarruzun yapılacağını ummak saflıktı şu anda. İki yolumuz vardı: Birinci yolumuz ki bu ilk emirde savunmaya geçmeye belirtilmişti: emir verildiğinde 9. Bl. boyun noktasından tepeler hattını takiben birinci bölüğün bölgesini geçecek ve aşağı yukarı 10 gün evvelki İmjin nehri güneyindeki mevzilerimize çekilecektik.

Bu yolun şu anda takip edilmesine imkan yoktu. Bu hat tamamen düşman taarruz istikameti idi. 1. Bölüğün üzerine sarkan düşman çatışmalarını duyuyorduk. Solumuzdaki sızıyorlardı. Çünkü düşman kollarının en yoğun ilerleme yolu bu dere yolu idi. Üçüncü şık en uygunu idi. Şu anda 2. Bl. mevzilerinde idi. Hiç ateş sesleri gelmediğine göre düşmanla bir muharebe hali yoktu. Sonra İkinci ve Üçüncü Bl. ler ve İkinci Tabur birliklerinin tepeleri Sulu dereyi müteakip tatlı bir meyille birbirine irtibatlı olup en son 306 rakımlı tepe kuzeyden güneye inen yol kenarında ve demiryolu ile paraleldi.

Eğer dereyi sessizce geçebilir ve 2. Bl. sırtlarına yamanabilirsek sola doğru (Batıya) 2. Bl' ü de beraber alarak yola varmak. Yolların Amerikan tankları tarafından tutulmuş olduğunu biliyorduk. Tanrı kısmet ederse tanklara ulaşır ve tank himayesinde Tugaya ulaşmamız mümkün olacaktı. Bu gerekçe en uygun çekilme planımız oldu ve bu kararı verdik. Şimdi bütün iş topçumuzun isabetli atışlarına kalmıştı.

Etraf kum gibi düşmanla dolmuştu. Harıl harıl güneye doğru akıyorlardı. Gece yaptığımız kör atışlarımız onlara vız geliyordu.

**TOP.ÜTĞM.
MEHMET GÜNENÇ**

Topçu Subayım Gönenç yine dalmıştı. Bu aslana bu gece ne olmuştu böyle hep dalgın ve hep düşünceli idi. Haydi Mehmet şimdi sırası artık dedim. Taburu bul ve şu istekte bulun dedim: Topçumuzdan 425 rakımlı tepeye yoğun bir ateş iste tepenin her yanını bombalasınlar. Şu gözü dönmüş pervasızca ilerleyen düşmana iyi bir ders verelim dedim. Bizde bu atışlardan zarar göreceğiz ama bu zararı göze almamız gerekiyor,hiç olmazsa bu kargaşadan istifade eder bir kısım erlerimizi selamete çıkartırız dedim. Gönenç’de aynı düşünceleri zihninde tasarlamış olmalı ki hemen canlandı ve telsiz ile inatla topçu taburunu aradı ve buldu. Aynen şu istekte bulundu.

Hedef 425 rakımlı tepe tüm taburun aralıksız atışlarını istiyoruz dedi, karşıdan nasıl olur sizin bulunduğunuz tepe değil mi orası diye demelerine rağmen, evet her taraf düşman dolu lütfen diye ısrar etti. Bende mevcut mevzilerdeki erlere haber salarak hedef Sulu dere hazır olun ve dereye geçebilen ikinci Bl. sırtlarına yürüyecek oradan da tepeler hattı takip edilerek ve teke tek vuruşarak batıdaki Amerikan Tanklarına ulaşacaktır. İşaret üç el mavi İşaret fişegidir. Hazır olun dedim. Bizde 10 dakikalık bir derlenme ile telsizlerimizi parçaladık. Artık mümkün olduğu kadar hafif olmamız ve otomatik silahlarımızla ve süngülerimde bombalarımızda mukabil darbeye girişecektik.

Düşman eline geçmesin diyerek P. Ağır silahlarının son atışlarını düşman üzerine yağdırıp imha ettirdik ve işareti verdim. Elimde toplu halde sadece 3. Tk. Kazım Ün'ün komutasında sessizce dere yatağına vardığımızda düşman cidden çok fütursuz dere boyunca güneye akıyordu. **Tepeye ulaşmak için sulu dereyi geçmemiz lazımdı. Dereden çıkar çıkmaz otomatik silahlarla düşman akınıni yarıp tepeye tırmanacaktık. İşte bu düşüncelerle dereye elbise ve teçhizatımızla girdiğimizde büyük bir sürprizle karşılandık.**

Düşmanın ilk taarruzunda topçudan aydınlatma mermilerle atış isteğinde bulunduğumuzda mevzi değiştirdiklerini ileri sürerek istediğimiz o zaman yerine getirilememişti. Biz onlardan bu saatte tahrip atışları beklerken aydınlatma mermisi ile karşılık vermeleri tam bir ana baba gününe çevirmişti dere içinde bizi.

Düşman görmüştü etrafımız bir anda karıştı. Düşman makineli tüfekleri ve bombalarına hedef olmuştuk. Çinliler şaşkına dönmüştü ansızın bizi derede buluvermeleri onlar içinde bir sürpriz olmuştu. Biz onlara nazaran çok şanssız idik. Omuzlara kadar dere içinde hareket etmek aleyhimize puandı. İşte bu arada birbiri ardından ben vuruldum Yüzbaşım diyen iki ses kulağıma gelmişti.

Topçu Üsteğmenim Mehmet Gönenç ve Başçavuş Abdi Özkan'ın sesleri idi. Benim yanımda Sıhhiye Onbaşım Ödemişli İsmail Kahraman olduğu halde dereyi henüz aşmıştık ki bir bomba patladı önümüzde. Her ikimizde yere kapaklandık. Bende Kold tabanca, Arslanda Karabin (makineli tabanca) vardı. Arslan vurulmuştu ama buna rağmen fıldır fıldır gözleri her yeri görüyor ve ateş devam ediyordu.

O anda kaya gibi önüme siper alan Arslan kıpırdama Yüzbaşım diyerek beni itiverdi. Aynı anda da önümde uzaniverdi. Şehit olmuştu koca Ödemişli kahraman. Tabancamla önümü temizledim ama mermim bitmişti. Yedek şarjörümü tabancaya sürerken tekrar yaylım ateşe tutulmuştum. Bu meyanda bizim topçu devamlı aydınlatma mermisi atıyor ortalığı gündüz gibi aydınlatıyordu. Sol elime aldığım tabancamı sağ elimle doldururken sol kolum sanki kuvvetli bir darbe yemiş gibi sarsıldı ve tabancı elimden fırlayıvermişti. Kolumdan vurulmuştum,dizlerim de tutmuyordu yere yuvarlanmışım.

Atılan bombalarla birçok parça tesiri neticesi ayağımdan da yaralanmışım,bir anda her şey olup bitmişti. Dereden hala bizimkilerin feryatları geliyordu.

ESİR OLUŞUM

Beni üç dört Çinli er tartaklıyordu. Ne olduğunu anlayamadan üzerimde işlerine yarar ne varsa bir anda temizlemişlerdi. Bütün muharebelerimde üzerimde taşıdığım çelik yeleğimi dahi söküp almışlardı. Biraz vakit geçince yaralarım sızlamaya başlamış ayaklarım ve sol kolum sızlamaya başlamıştı. Hemen yerden kaldırılıp bir kaya dibine getirildiğimde birliğimden esir edilmiş kahramanlarım arasında buldum kendimi.

Teğmen Kazım Ün'ü de orada görünce gözlerim yaşardı. Hala aydınlatma mermisi yağıyordu etrafa. Kazım Ün kanlarımı görünce kendi sargı bezini sardı bizzat birde hap yutturdu. Ben de soyguna uğradığımdan üzerimde hiçbirşey bırakmamışlardı. Ceketimin göğüs kısımları delik deşikti. Demek ki beni ölümden kurtaran 1. Derecede Onbaşı Ödemişli Kahraman ve ikinci derecede ise çelik yelekti. Bölüklere beşer adet dağıtılmıştı,ben bütün savaşlar da ağırlığına bakmadan çelik yeleğimi her an üzerimden eksik etmemiştim.

Çelik başlığında daima başımda idi. Şimdilik ölümden kurtulmuştum ama esirdim. Sonra ne olacağımız meçhuldü. Deredeki güneye akın devam ediyordu. Bizleri hemen sıraya sokup beraberlerinde yürütmeye başladılar. Bizde güney istikametinde bir sürü otomatik silahlı muhafızla hareket ettik, yaralılarımızda beraberdi. Ne bir ilk yardım ve ne de tedavi yöntemi onlar için gereksizdi. Sağlamlarımız yaralı arkadaşlarının ilk yardımını yapmışlardı ama bu bakım hiç de yeterli değildi. Bir kilometre kadar yürümüştük ki yeniden bir Türk birliği ile çatışma başlamıştı. Bizleri bir sütteye yerleştirip yeni çatışmaya giriverdiler.

Solda da büyük bir çatışma başlamıştı, 1. Bl. Bölgesinden geliyordu sesler. Nihayet 25-30 kadar erle bir yüzbaşı getirdiler, 2. Bl. Komutanı İhsan Serim imiş. Kendisini ilk defa görüyordum. Tanıştık soluk bir yüzle o da aramıza girdi. Artık gün ışımaya başlamıştı,yine bir grup esir Türkler getirildi. Onların da başında bir Üsteğmen vardı. Onu tanıyorum. 600 kişilik kabile ile beraber gelmiştik,gemide de altı üstlü kamarada yatmıştık. Üsteğmen Ali Büyükkirişçi.

Bütün elbisem bir ceket ve bir pantolondan ibarettir. Rüzgardan korunmak için yurttan getirdiğim deri avcı yeleğimi dahi ilk sorguda üzerimden söküp almışlardı.

Başım açık dereден geçişte de sıırsıklam ıslanmış hala üzerimden sular damlıyordu. Düşman takibi devam ediyordu. Bizleri de bu halimizle güneye sürüklüyorlardı kurşunlarla öldüremedikleri bizleri soğuktan ölümeye sürüklüyorlardı. Çelik başlığımda aldıklarından soğuşu kafadan

yyordum. zaten böyle yaşamaktan ve ızdırap çekmektense ölüm en iyi kurtarıcı idi. Şehit olanlara gıpta ediyorum adeta. Hiç değilse onlar hiç acı çekmeden ahrete göç etmişlerdi.”³⁰ Diye anlatmaktadır.

Eserin Yazarı (Esir mübadelesinde - Panmunjonda)

**(a) Türk Harp Esirlerini Teslim Alan Hakim Yüzbaşı Muzaffer Kıran
Türk Askerlerinin Nasıl Esir Olduklarını Dair Esirlerimizle Görüşmelerini
Şöyle Anlatmaktadır**

**NİSAN 1951 MUHAREBESİNDE Esir Düşen Türk Esirlerin
Anlattıkları**

(aa) 1 nci Asker

"Birinci tabur ikinci bölük erlerindendim bölüğümün bazokacısı. idim. Zennedersem bir kış akşamıydı. O günü bölükle muharebe ede ede geriye, sırtlara doğru çekiliyorduk. Düşman iki gündür bizi takip ettiği için bazen kapışıyor bir kaç saat kanlı muharebeler verdikten sonra sıyrılıyor, bazen de sarıldığımızı görerek, düşmana tekrar hücum edip, kanlı boğuşmalarla bölüğümüze yol açıyorduk., İmjinni nehrini geçtikten sonra düşmanın takibi biraz hafiflemiş ve rahat nefes almağa başlamıştık..

³⁰ Yüzbaşı Hamit Yüksel'in Kendi Yazdığı Anıları, Oğlu Ergin Yüksel'den alınmıştır.

Çekildiğimiz ilk sırtta o geceyi geçirecektik.. Bölükçe gerekli tedbirler alınmıştı.. Akşam üzeri idi. Bölük çavuşu bizi oraya topladı ve hepimize: **Arkadaşlar şimdi haber geldi... Bir Çinli subay esir alınmış. Ondan alınan malûmata göre Komünist birlikler bu akşam İmjinni nehrini geçerek tekrar taarruz edeceklermiş.. Aman dikkatli olun vazifelerinizi taksim edeceğim.. Bu gece kimse uyumıyacak tetikte bekliyecektir.. Dedi.**

Bulunduğumuz tepede bizim bölük, sağ yanımızdaki diğer bu Türk bölüğü mevzii girmişti. Akşam karanlığı çökmek üzere idi. Ben iki arkadaşımın bazokamı münasip bir araziye yerleştirmiştim... Hepimiz tetikteydik. Akşam karanlığı iyice çökmüştü. Birlikler akşam kumanyasını yedikleri bir sıradaydı. **Saatlerdir aç mideme ısırdığım lokmayı indireceğim bir sırada birden bir ateş yağmuru başladı. Düşman makinalı tüfek, top ve havan atışlarıyla bulunduğumuz tepayı ateş altına almıştı.**

Zaman zaman koyu kar bulutlarından kurtulan ay etrafı aydınlatıyor, izli mermiler ateş böcekleri gibi üzerimizden uçuşarak geçiyorduk.. Düşmanın çok yakın olduğu, namlu ağzı ışıklarından belliydi... Derhal bizde mukabil ateşe başladık. Hücuma kalkan Komünistler vadiye doğru girerek her iki tepeye tırmanmağa ve bizi arkadan vurmağa çalışıyordu.. Bazokamı vadiye çevirdim nişan aldım ve ilk mermiyi ateşledim.. Omuzumu sarsan namludan fırlayan mermi havada ışıklı bir kavis çizdikten sonra üçyüz metre ilerdeki düşmanın içine düştü ve infilâk etti.. Bazokayı yiyen düşman derhal döndü ve ateşlerini benim bulunduğum yere topladı.

Hemen mevzi değiştirdim. Arkadaşlarımla birlikte çekildiğim yayvan sırtta tekrar ateşe hazırlanıyordum. Düşmanın ağır salâhları, benim biraz evvel bulunduğum mevziyi allak bullak ediyordu. Ay tekrar buluta karışmış etrafım koyu karanlığa bürünmüştü. Aradan kaç dakika geçti bilmiyorum. Bölüğümle temas aramak için arkadaşımı gönderdim. Bir kaç saniye sonra döndü.. "Etrafımızda bizden bir kimse yok tepe boşalmış. Bölük galiba geriye çekilmiş.." dedi. Yapılacak bir şey yoktu. Olduğum tepede kalmak düşmanı ateş altında tutmak istiyordum.

Fakat ağır topçu ateşi bulunduğumuz tepayı cehennemi bir şekilde dövmeğe başladı. Çekilen bölüğe iltihak etmek ümidi ve dövülen tepayı aşmak maksadı ile arkadaşlarıma (haydi yiğitler burası durulacak gibi değil geri çekilelim bölüğü bulursak emirlerini alalım..) Dedim.. Yerimizden henüz kalkmıştık.. Tepenin arka sırtında çalılıklar arasında Türkçe konuşanların sesleri geliyordu. Birden bölüğümüzü bulduk diye sevindik. Koşmağa başladık. Fakat ilk karaltıya yaklaşınca iş değişti. Anlamadığım bir lisanla bir şeyler söyledi ve parıldayan süngüsünü üzerimize çevirdi.. Derhal "yere yat ve mevzi al" diye bağırdım.

Bazokamı hazırlarken her iki arkadaşım süngü çeviren hayal üzerine ateş açtılar, ilk karaltı ve arkasından gelenler hemen önümüze yıkıldılar. Düşmanla aramızdaki mesafe elli metreyi bulmuyordu. **O an; Aman Allahım.. Yaralandım!.. Bağırışını duydum. Solumdaki arkadaşım ağır bir surette yaralanmıştı. Karnına doğru çektiği ayakları ile yerde kıvranıyordu. Arkasından sağındaki arkadaşım da bir kaç mermi almış olacakki boğuk bir hırıltıyla gerildi ve arka üstü düştü. Bayılmıştı.**

Artık ne tüfeğimi ne de Bazokamı kullanacak vaziyette değildim. Bu mühim silâhın düşmanın eline geçmemesi için derhal ateşleme tertibatım ve nişangâhını taşla ezdim ve parçaladım., İki dakika sonra tepem de on Çinli belirdi.. Şişe benzeyen süngülerini bana uzatmışlar ve etrafımı sarmışlardı. Yerimden kalkdım. Ellerimi başımın üzerinde kilitlememi işaret ettiler. Bu bir nevi elleri yukarı kaldırmak; teslim olmak demektir. Daha ilk hamlede omuzumda müthiş bir sancı hisettim.

Bileklerimden aşağı sızan kan avuçlarıma doldu. Bende omuzumdan yaralanmışım. Nedense muharebe heyecanı ile farkına bile varmamıştım.. Beni ve iki arkadaşı mı doğruca aşağıya vadiye indirdiler. Orada daha birçok Türk arkadaşımız ve Amerikalılar vardı. Bütün esirleri bir diziye sokarak başlarımızdaki muhafızlarla bizi İmjinne nehri sahiline doğru yürütmeye başladılar.. Yürüyemiyenleri, ağır yaralıları vadide bir çalılık arasına bıraktılar... O gece ve ertesi günü yürüdük. Nereye gittiğimizi ne olacağımızı bilmiyorduk. Günlerden sonra nihayet bizi bir esir kampına soktular ve ondan sonra da o menhuz esaret hayatı başladı... "Dedi.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ESİRLERİ

Mübadelenin onuncu günü teslim alınacak esirler arasında başkaca Türk esirinin bulunmadığı bildirildi. Dolayısı ile bu sahadaki hizmetimiz bitmiş oluyordu... Genel karargâh Kumandanlığı, arzu ettiğimiz takdirde mübadele tatil edilinceye kadar karargâhta kalabileceğimizi ve diğer Birleşmiş Milletler mümessilleri ile birlikte merasim sonu ayrılabilceğimizi tebliğ etti. Memnuniyetle kabul ettik. Bu hal benim için yeni bir fırsat yaratmıştı.. Diğer milletlerin teslim aldıkları esirlerin (İnterview) görüşmesinde, dinlenmesinde bulunabilecek ve yabancı ordu askerlerinde başından geçenleri tesbit edebilecektim,.

Hakikaten üç gün içinde bir hayli enteresan hikâyeler toplamıştım. Şurası göğüs kabartıcı idi ki, diğer Birleşmiş Milletler esirleri arasında yaralanarak esir olanlar pek azdı.. Ekserisi muharebenin verdiği heyecan ve şaşkınlık içerisinde teslim olmuşlardı.

Çok enteresan olan birkaçını burada anlatmadan geçemeyeceğim.

(1) Güney Koreli Esir

Arkadaşları arasında küçük Lee diye anılan bir cenubi Korelinin başından geçenler gülünç ve acı idi.. Kore muharebelerinin ilk aylarında çarpışmalar çok hararetle devam ediyordu.. Taaarruzla, ilerliyen birlikler bir kaç gün sonra geri çekiliyor zaman zaman dost ve düşman kıt'aları birbirine karışmış..

Küçük Lee hikâyesine söyle devam ediyordu: O gece sabaha kadar yürüdüğüm için hiç uyuyamamıştım. Gün doğarken arkadaşlarıma, "Şuracıkta azıcık kestireyim.. Tekrar yürüyüşe geçerseniz bana haber verin..." Dedim. O kadar yorgunmuşum ki yere uzanır uzanmaz derin bir uykuya dalmışım.. Bir kaç saat sonra, Komünistler birden bastırmış.. Bizimkilerin bir kısmı kaçmış canını kurtarmış, bir kısımda esir olmuş.. Benim baygın ve ölü gibi yatışım düşmanı şaşırtmış.. Mortoyu çektim diye bana aldırın olmamış..

Gece yarısı uyanır gibi oldum. Müthiş susamışım. Etrafımda kimsecikleri göremedim.. Arkadaşlarım gitmişlerdir diye yürümeğe başladım. Sağımdan solumdan acele acele Koreliler geçiyordu.. Bir tanesini durdurdum su istedim.. Çıkardı matarasından su verdi.. Oda Güney Kore lehçesini konuşuyordu gece karanlığında ne o beni ne de ben onu fark edebiliyordum. **Kendisine "Nereye gidiyoruz?" Diye sordum heyecan içinde: Delirdin mi Amerikalılar geliyor geri çekiliyoruz. Dedi. Sanki matara elimde donmuştu.. Komünistlerin içinde kalmıştım. Sesimi çıkarmadan alel acele onların gittiği istikamete**

yöneldim. Onlarla koşuyor yürüyordum. Bana yiyecek bile verdiler.

Gün doğarken iş değişti.. Beni tanıdılar.. Evvelâ beni casus zannettiler.. Güzel bir sopa yedim.. Ellerimi bağladılar ve esir ettiler.. Küçük Lee saf bir Koreli idi. Kimin için ne için çarpıştığını bilmiyordu. Harp başında askere alındığı zaman henüz 13 yaşındaymış.. Garip bir lehçe ile hikâyesini anlatırken zaman zaman delegeleri güldürüyordu...

(2) İngiliz Esir

İngiliz onbaşı Charles'in ise basından geçenler daha enteresan ve cereyanı bakımından manalı idi.. Uzun boylu iri yarı bir adam tipinde bulunan bu şahıs asker nedense esarete ılımlı bir muameleye tabi tutulmuştu. Bir delegenin sorması üzerine şunları anlattı: İngiliz akıncı taburundandım... İmjinniden Kesonga doğru yapılan harekekâtta, ağır topçu bombardımanı sırasında birliğimle irtibatımı kaybettim.. Bir ara cepheye doğru giden bir Amerikan G. M. C. Gördüm, işaretle durdurdum. Beni de aldılar. Tekrar yola koyulduk. Vakit akşam olmak üzere idi. Bu sırada kamyon birden infilâk etti. Mayına çarpmıştı. Patlamanın ilk anında ikiye bölünen kamyon parçaları ile dışarı fırlamıştık..

Üç Amerikalı ve bir Koreli aldığı yaralar yüzünden oracıkta öldüler. Şoförün ise direksiyon karnına saplanmış, beyni parçalanmıştı.. Ayakta kalan

sadece üç kişi idik. Müthiş bir soğuk vardı. Karda hafif hafif yağmaya başlamıştı. Gün doğunca yerimizi tayin etmek için yürüyüşe geçtik. Fundalıklı bir tepede birden bire ateş yedik. Az sonra Komünistler etrafımızı çevirdiler. Esir olduk..

Esaret kampında o kadar sıkıntı çekmedik. Şikâyetimiz yemeklerden ve şiddetli soğuklardandı.. Lüzumsuz hâdiselerden beni zaman zaman hapise soktular.. Çok şükür işte kurtuldum. Artık serbestim. İnşallah sulh olursa esir kaldığım köyleri bir turist sıfatıyla gezeceğim.. Dedi. **İngilizlerin anlatış, şeklinden, esaretten fazlaca şikâyetleri olmadığı anlaşılıyordu. Komünist Çinlilerin muhafazasına terk edilen İngiliz esirlerine diğer Birleşmiş Milletler askerinden daha iyi muamele ettikleri görülüyordu..**

(3) Habeş Esir

En meraklı hikâye Habeşli esirin başından geçmişti. Anlattığına göre muharebelerin devamı sırasında Komünistler Habeş birliğinden teslim aldıkları esirin kafasını kesmişler ve derisini yüzerek bir ağaca asmışlar, ertesi gün Habeşler şiddetle galeyana gelerek düşman üzerine taarruza kalkmışlar., ilk anda çarpışma ateş altında korkunç bir boğuşma şeklinde tecelli etmiş. Bu arada düşmanla süngüleşen esir Habeş, yanında patlıyan bir el bombası ile havaya fırlamış kendine geldiğinde bir kolunun kopmuş olduğunu görmüş.. Hikâyesini anlatırken lakayt bir şekilde görülüyor:

"işimi zaten sol elimle yaparım. Hürriyete kavuştum ya bu bana kâfi, şimdi hasretle, memleketime döneceğim anı bekliyorum." ³¹Diyordu,

(3) NİSAN 1951 MUHAREBESİNDE Esir Düşen Türk Harp Esirleri ile Görüşen Binbaşı Murat Özaylar Türk Askerlerinin Nasıl Esir Olduklarını Şöyle Anlatmaktadır

(aa) GAZİNİN ADI SOYADI: RECEP KOÇ (KARAGÖZ) DOĞUM TARİHİ: 1930

RÖPORTAJ TARİHİ: 15 AĞUSTOS 2004 RÖPORTAJ YERİ: ASLANLAR KÖYÜ-TORBALI İZMİR

³¹ Kıran, Hürriyet Kapısı (Panmunjon), a.g.e..s.36-64.

SORU: Esir düşmenizi hatırlıyor musunuz? Anlatır mısınız?CEVAP: Komünistlerin bahar taarruzu idi. İmjin Nehrini iki kez geçmeye çalıştık. Ama geçemedik. Başladık geri çekilmeye. Takım halinde ilerliyoruz. Bir boyun noktasına geldik. İlerleyip geçeceğiz. Ama düşmanın adamlarını gördük tepede. Ellerini kaldırıp hareket yapıyorlar bize. Teslim olmamızı istiyorlar.

2 NCİ BÖLÜK TAKIM KOMUTANI Üsteğmen Ali Büyükkirişçi'de var başımızda takım komutanı. Biz dedik ki bunlara ateş etmeden teslim mi olacağız? Üç arkadaş önde ellerini kaldırsın. Teslim oluyor gibi yapsınlar. Biz de arkada saklanıp ateş açalım dedik. Derken bunlar bir ateş açtı,dağıldık. Savunma düzenimizi alamadık. Biz bir anda kaldık sekiz kişi.

Diğerleri ne oldu, nereye gitti anlamadım. Bir kayalığın dibine geldik, kendimizi oradan aşağıya bıraktık. Çalıların arasından geçiyoruz. Çalıların arasında düşman askerlerinin yorganlarını gördük. Katlamış, gizlemişler oraya. Bir de boyunlarına un torbası asarlardı çapraz. Yol üzerinde işaretler bırakırlardı. Bir tarafa, diğer tarafına taş koyarlardı. Arkadan gelerek bu işareti gören arkadaşları bakıyor un ne tarafta, o tarafa gidiyor. Taş olan tarafa gitmiyor düşman var diye.

Biz bu işaretleri görünce ve yorganlarına rastlayınca onların tarafa doğru gittiğimizi anladık ve dedik ki biz bunlarla yine çatışacağız. Ormandan indik düze. Düze inince bir makineli tüfek ateşi ile karşılaştık. Yanımdaki Zonguldaklı arkadaşı deviriverdi. Hemen dereye girdik. Ben dereden başladım ateş etmeye. Makineli tüfek de bizi dereden tarıyor.

Bizim silah takımından arkadaş makineli tüfeğin üstüne yollanarak ateş etmeye başladı. Ben de bu taraftan ateş ediyorum. Bu sefer arkadaş suyun içine devrildi, vuruldu. Ben kaldım yalnız. **Yalnız kalınca tabancam var diye tüfeği parladım. Tabanca ile ormanın içerisine yürüdüm. Ya yirmi metre yürüdüm, ya otuz metre. Ateş ediyorum bir kurşun geliyor, yan tarafımdaki toprağı kazıp havalandırıyor. Döneğim buna ateş edeyim dedim. Döndüm ki bir kuşun sağ bacağımanın üstüne saplandı, oradan hayalarım ve sol bacağımdan çıktı.**

Hemen orada ben on metre yürüdüm, yürümedim, usulca sızdım oraya. **Orada üç gün kaldım aç ve susuz. Söylemesi ayıp sidiğimi içtim üç sefer susuzluktan. Öbür arkadaşların hiçbirisi yoktu. Makineli tüfek ateşini yiyince bozulduk, dağıldık.**

Yalan değil biz vardık otuz, kırk kişi. Makineli tüfeğin birisi oradan ateş ediyor, ona dönüp ateş etmeye başlayınca bu sefer gerimizden başka bir makineli ateş ediyor. Bunun yanında etraftan da yaklaşık yüz kişi ateş ediyor.

Kapana kısıldık. Velhasıl ben dağın üstünde yaralandım, yatıyorum. Bir mevzi gördüm orada ve emekleyerek girdim mevziye. Mevzinin içerisinde akdarı, kum darısı var, onlarla örttüm üstümü. Tabancayı başımın üstünde bir yere soktum. Mevzinin içine bomba vardı ama pimini çıkaramadım. Kendimi öldürmeye cesaret edemedim.

Velhasıl üçüncü günü bizim birlikler taarruz ederken düşman başladı geri çekilmeye. Kaçarken girdi benim yattığım mevziye. Beş, altı düşman orada ama ben onları görmedim. Ben açıkçası işkenceden korktum. Çünkü ben hiç kimseye işkence yapmadım. Sadece bir tanesine vurdum neden ağlıyorsun? diye tüfeğin dipçığı ile. Başka yapmadım. Belki yüz tane adam öldürdüm, belki yüz tane esir aldım ama bir tanesine vurmadım.

O zaten teslim olmuş, ben bunu istesem öldürürüm, istediğim şekilde işkence yaparım. Ama bize evvela general demişti ki "evlatlar, biz buraya geldik ama sivil halka, esirlere işkence yapmak bize yakışmaz. Biz buraya yardıma geldik, bunlara iyilik yapacağız, kötülük yapmak bize yakışmaz". Velhasıl, üstümdeki kum darısını çektiler ve benim alnıma doğru bir kurşun sıktılar. Ömür bitmemiş. Kurşun basımdaki şapkayı aldı. Bir santim aşağı gelse alnıma girecekti. Sonra, beni ellerimden, ayaklarımdan tutup dışarıya salıverdiler.

Ben ölü numarası yapıyordum. Bunun sebebi, diri diri işkence yapmasınlar diye. Birisi gözümü çıkarmak istedi. Parmağımı bastırdı, sesimi çıkarmadım yine. Diri olduğumu anlasalar, üç kişi üzerime çıkacak, başlayacaklar dudaklarımı, dilimi, kulağımı kesmeye. İşte o zaman istediğin kadar bağır faydası yok. Derken beni savurdular dışarı, sonra üzerimde ne varsa almaya başladılar. Saat vardı, enam (kur'an) vardı, para vardı. Hepsini aldılar. Ben sesimi çıkarmıyorum. Zaten yaralarım DDT basmıştı. Harp paketini dörde böldüm ve merminin giriş, çıkış dört deliğini de onunla kapadım.

Sedye getirdiler. Beni sedye ile boş mevziye diri diri gömecekler sandım. Beni sedyeye yuvarladılar. Başladık yürümeğe. Silahları kırdığımız yere geldik. Oradan başladık yukarı doğru yürümeğe. Ben nereye gittiğimizi anlamak için bir an başımı yukarı doğru kaldırıp bakacak oldum ama kımıldadığımı görünce arkadan tutan dedi ki: "Çav dişe, şimşi,şimşi, kan, kan (arkadaş, arkadaş, koy yere, bakıyor sağ,sağ)". Koydular beni yere bakıyorlar, ben şimdi ne diyeyim, dillerini bilmiyorum. Birisi devam edin diye işaret etti, tekrar götürüyorlar. Yüz, ikiyüz metre gittik ki tayyare sesi geldi, bu ses üzerine beni bıraktılar oraya ve kaçtılar. Mevzi almaya gittiler. Tayyare gidince beni aldılar getirdiler bir binaya. Ateş yaktılar ve beni ateşin yanına aldılar. Çok sıcaktı. Anlatmaya çalıştım ama yat, yat dediler. Sonra birisi geldi, "çap çap" diye sordu. Çap çap

demek yemek demektir. Ben başımı salladım, getirdiler. Tabakta pirinç kaynatmışlar, yedim ama doymadım, üç gündür açtım.

Tayyarenin bombardımanında ölen katır ve eşeklerin etini pişirmişler, doymadığımı anlayınca ondan getirdiler. İki, üç tabak da ondan yedim. Sonra dediler ki uyu. Üç gün birbirlerine aktara aktara göturdüler. Nereye gittiğimizi bilmiyorum. Bir gün dinlenmek için beni yere bıraktıklarında etrafı dinlerken "Allah, Allah" diye sesler duydum.

Dikkatle dinledim. **Bu İbrahim Doğan'ın** sesi idi. Seslenip "İbrahim sen misin?" dedim. "Benim" dedi. "Yaralı mısın? Yaran nereden?" dedim. Söylemesi ayıp "kıcımdan" dedi. Meğerse ona bomba atmışlar. Makatının kabaları açılmış. Yarası bir kurtlanmış, sineklenmiş, tuvalet kurdu gibi olmuş kurtlar. "Bir bakayım" dedim. Zaten söylemesi ayıp kıcımda don yok. Bomba paralamış, meydanda. Toplu iğne vardı bende, onunla kurda değeyim dedim. Değince kurt kımıldamaya, İbrahim bağırmaya başladı "değme, elleme" diye.

"Tamam" dedim. Orada yatıyoruz, aradan bir saat mi, iki saat mi geçti bilmiyorum, Çin birlikleri geldi. Oradan biz ikimizi çıkardılar dışarıya oturtular. Bizi şimdi Çin askerleri seyrediyor ve soruyorlar,

"Miko salemi?" yani Amerikan askeri misin? diye. "İndo salemi?" Hayır diye başımızı iki yana sallıyoruz. "Turçi salemi?" deyince biz evet der gibi başımızı aşağı yukarı sallamaya başladık. "Salemi" demek asker demek onların dilince. Anladılar. Sonra sıhhiyeleri geldi, kaldırdılar bizi.

Birisi bize; "Sofa" dedi. "Sofa" demek, eğil demek. İbrahim eğildi, doktor baktı ki hep kurt. Yaranın üzerine beyaz bir toz ekeledi. Ekeleyince hep kurtlar döküldü, ama altında incecik bir sıra daha ufak kurt vardı. Büyükler döküldü, öbürküler kaldı. Ben tuttum doktorun elinden ve "bak diğer kurtlar duruyor" diye işaret ettim. "Bun, bun" diyor, ölür onlar da demekmiş. Tozu ekeledi, bir bant yapıştırdı.ve sonra benimkine baktı ki hep cerahat. Çıkardı onları ve temizledi, biraz toz ekeledi, sargı beziyle sardı ve yatırdı bizi oraya.

Sonra un getirdiler, sıcak suyla karıştırıyorlar, içiyorlar, içtik. Bir tabak daha, bir daha, sonra yatırıyor. Üç gün yattık orada. Sonra aldılar bizi dağdan, getirdiler böyle bir düzlüğe. Karşıda evler var. Bir baktım karşıda bizim birlikten şapkalı bir arkadaş. **Ben bekliyorum ama gittim yanına. Baktım ki bizim takımın çavuşu Şair Varışlı. O da beni görünce ağlamaya başladı. "Kardeşim sen de mi düştün?"dedi. Ona da şarapnel gelmiş, paralamış yanını yürüyemiyor. Sonra nöbetçi geldi yanımıza ve "Konuşma, binaya gir" işareti yaptı.Girdik barakaya.**

Sonra bizi aldılar, cemselere getirdiler, belki otuz cemse var. Arkadan ikinci cemseye biz bindik. Dört kişi varız. Gidiyoruz geceleyin ama nereye gittiğimizi bilmiyoruz. Her arabada bir tane adamları ayakta duruyor, elinde silah. Tayyareyi gördüler mi "van kun" diye bağırıyorlar ve ateş ediyorlar. Arabalar farları söndürüyorlar. Tayyare geldi, aydınlatma mermilerini üstümüze atmaya başladı. Paraşütlü mermi bunlar. Sonra tayyare başladı arabaları taramaya ama biz de arabaların içindeyiz. Ötede varmış onların cephane deposu. Tesadüfen tutturdu mu depoyu tayyare. Bir başladı mı patlamaya güm güm diye. Tayyare gitti. Orada dağın arasında bir tünel varmış üzeri örme. Dağı yarmışlar, üstünü örmüşler, uzun tünel yapmışlar. Arabaların hepsi sıralandı içine ama tayyare geldi orayı bombalamaya başladı. Tesadüf tünelin girişine bir tane oturttu, betonlar göçtü gerideki arabanın üzerine. Belki elli tane Çin askeri o betonları kenara taşıdılar.

Arabalar ileri geçemiyormuş, bütün arabalar gerisin geriye geldiler. Bizi indirdiler arabalardan, bıraktılar başımıza iki nöbetçi. Onlar kaçtı, bizi orada bıraktılar. Nöbetçiler bir eşek arabası bulup getirdiler, bizi bindirip götürmeye başladılar. **Getirdiler dağa, mevziye bıraktılar bizi. Mevzide üç ay kaldık orada. Oradan Mançurya bölgesinde "soğuk kamp" denen yere getirdiler. Orada binada yatıyoruz. Söylemesi ayıp bizde bit var ama nasıl.**

Üstümüzü süpürüyoruz, yerlere dökülüyor. Yerleri süpürüyoruz, su döküyoruz geçmesin diye. Karınca gibi sakalımızdalar. Zaten traş hiç yok. Otuz ay kaldım hiç traş yok. Velhasıl o soğuk kampta yatarken bizim bombardıman uçağı geliverdi, geçti üstümüzden. Çin birlikleri hemen bizim başımıza

dikildiler. "Buradan gideceğiz" dediler. O soğuk kampta bir hafta kaldık. Sonra aldılar bizi başka kampa götürdüler.”³² Diye anlatıyordu.

GAZİNİN ADI SOYADI : ŞAİR VARİŞLİ

DOĞUM TARİHİ : 1929

RÖPORTAJ TARİHİ : 19 MAYIS 2004

RÖPORTAJ YERİ : AYDIN

NİSAN 1951 MUHAREBESİNDE Esir Düşen Türk Esirlerin Anlattıkları

(bb) ÇAVUŞ ŞAİR VARİŞLİ

CEVAP: 23 Nisan 1951'de esir düştüm. O zaman zaten en büyük zayıyatı verdik. 22 Nisan'da biz taarruz emrini aldık. Çinlilerin de büyük bir kuvvetle geldiğini bize bildirmişlerdi. 9. Bölük, 1. Bölük ve bir de benim takımı Alay (Komutanı) ileri gönderdi. 22 Nisan'da sağımızdaki Amerikalılar boşalttılar. İmjin Nehri bölgesindeydik.

Ben Alaya bildirdim. Gece yarısı bize baskın yaptılar. Öyle bir baskın ki hiç böyle harp olmamıştır. Her tarafımızı sardılar. Telefon geldi bana sen takımınla 40 metre ilerdeki köprüyü işgal et diye. Ben takımımınla gidip köprüyü aldım ve sürekli ateş ederek kimseyi yaklaştırmadım. Sabah sekizde kadar askerden bir ses çıkmadı. Kimi şehit olmuş, kimi yaralı. Ben orada kaldım tepede. Daha yara almamıştım. Öğleden sonra baskın yaptılar ve bacağımdan yaralandım. Esir olmak üzereyim.

³² a,g,e, s.136-140.

Bir Çinli geldi ve dedi ki "Siz burada dün kaç kişi muharebe ettiniz?". O esnada bir muhabereci üsteğmen vardı. Baktım nehir kenarında ölmüş saçları suda oynuyor. Ben onu görünce ağladım. (MUHTEMELEN ŞEHİT TOPÇU ÜSTEĞMEN MEHMET GÖNENÇ) ÇVŞ ŞAİR VARİŞLİ 9 NCU BÖLÜK ASKERİ, ŞEHİT TOPÇU ÜSTEĞMEN MEHMET GÖNENÇ 9 NCU BÖLÜK TOPÇU İLERİ GÖZETLEYİCİSİ.

Yetmişten fazla bizim ölümler var, iki yüz falan da onların ölümleri var. "Niye ağhyorsun?" dediler. Ben de "Niye ağlamayayım, vatandaşım ölmüş" dedim. Bana iki üç tekme vurdu, sonra aldı götürdü beni kampa.

SORU: Kaç kişi esir düştünüz, hatırlıyor musunuz?CEVAP: 92 kişi idik. Çoğunluk bizim bölükten 9. Bölük. Bölük Komutanı da var. 10. Bölükten de var. Zaten 9. Bölük büyük kahramanlık gösterdi. Kurşunlar havada çarpışıyordu ama yine de o bölük "Allah Allah" diye saldırıyordu. O bölük o kadar direnmeseydi diğerleri de çekilemezdi.

SORU: Esir düştüğünüz ilk anda neler hissettiniz?CEVAP: Hiç üzülmedim, memleketime, orduma sadakat besledim. Eşim bir aylık gelindi ben Kore'ye giderken. Dedim ne olacak? memleketim sağ olsun. Orada götürdüler bizi kamplara, beş kampa böldüler.

SORU: Konuşabildiniz mi o anda etraftaki arkadaşlarınızla?CEVAP: Tabi konuşabiliyoruz. Yalnız subaylarımız ile bir ay sonra görüşebildik. Onları başka kampa vermişlerdi.SORU: Hangi kamptaydınız?

CEVAP: Pyoktong kampındaydım 5 no'lu kamp.SORU: Esir düştüğün anda üzerinizde neler vardı?CEVAP: **Nüfus kağıdım, çantam, dürbünüm, silahım, param (318 dolarım) vardı, aldılar. Yüzüğümü ve saatimi aldılar. Tekme vurarak, tükürerek, küfür ederek aldılar. Bıyıklarımı çektiler. Yaram vardı kocaman, bacağımda, bakmadılar. Sekiz gün yürüttüler, bir kampa getirdiler.**

SORU: Esir kampına giderken esirlerden öldürülenler oldu mu?CEVAP: **Oldu. En fazla Amerikalılardan öldürdüler. Bizden de ölenler var. Örneğin Necati Yavuz, Karamürselli, çavuş, Sepetler köyünden, Musa Atmaca, çavuş, Adanalı, Fahir Kırak, bunları yolda öldürdüler. Örneğin Necati Yavuz, (GENELKURMAY LİSTESİNDE KAYIP GÖZÜKÜYOR – BURSA KARACABEY NÜFUSUNA KAYITLI) Karamürselli, çavuş, Sepetler köyünden, Musa Atmaca, çavuş, Adanalı, Fahir Kırak, bunları yolda öldürdüler. Onlar biraz iri yarıydı ondan. Sekiz günün sonunda bizi bir kampa getirdiler.DİĞER 2 İSMİ LİSTELERDE BULAMADIM.**

SORU: Yaralı olarak sekiz gün nasıl yürüdünüz, bizim esirler sırtında taşımış yaralıları galiba?CEVAP: **Onu iki gün yaptılar, sonra bıraktılar. Bazen yürüyerek gidiyordum, bazen sopa yardımı ile yürüyordum. Kampa geldik.”³³ Diye anlatıyordu.**

(cc) İngiliz Taburunun neredeyse tamamının esir düştüğü 22 Nisan 1951 gecesi Türk Tugayı 6. Bölükte görev yapan Onb. Kamil Bozkurt tarafından şöyle anlatmaktadır;

“Gece saat dokuz sularında taarruza geçtiler. Büyük taarruz o zaman başladı. Taarruza geçince biz bekliyoruz çekil emri gelsin. Çekil emri gelsin, yok! Ne emir veriliyor, ne bir şey! Yahu ne yapacağız düşman geliyor sürüyle? Çinli kalabalık! Bir kişi değil 100 kişi geliyor omuz omuza. Atıyorsun vuruyorsun, şey yapıyorsun yok! O düşüyor öbürü yürüyor. Silah, mermilerimiz bitti nereye gideceğiz? Bayağı insan öldürdük, bayağı arkadaşlar orada şehit oldu.

³³ a.g.e.s.146-147.

Ben de onbaşı olduğum için en son çekilmem lazım. Manga komutan vekili, kanunda öyle! Bizinkiler biraz yürüdüler ileriye bayıra doğru. Bende bekliyorum, en son. En son derken yolum kesildi, düşman sardı nereye gideyim? Hiçbir yere gidemem. Bu sefer mermi bitti. O sırada gelen mermi, şuradan girdi, buramdan çıktı. Mevzi, öbür mevzide mermi bulayım derken o arada tepeme bindiler...”.

(dd) Aynı dakikaları Tğm.Kazım Ün’ün erlerinden biri olan İsmail Gökçen şu şekilde anlatmaktadır;“...arkadaşlarımın gözlerine baktım, hepsinin gözyaşları yanaklarına doğru süzülüyordu...Esir olursak ne yaparlar, öldürürler mi yoksa beş on sene sonra salarlar mı? ...Moralimiz çok bozuk, şaşkınlık içerisindeyiz ve bu arada da Bölük Komutanının Yzb.Hamid Yüksel sesi kulaklarımda, ‘Arkadaşlar hazırlanın hemen altımızdaki dereye inin, dereden sessizce kaçmaya devam edin. Belki Allah’ın izni ile kurtulabiliriz’ ”.

(ee) Bölük askerlerinden Onb. Ali Akdoğan ise esir düştükleri anı şöyle anlatmaktadır;“...telsizle bildirdiler. Biz arkanızdan geliyoruz takviye geliyoruz diye. Halbuki ne takviye, ne bir?.. Düşman çok kuvvetli geldi. O zaman böyle karşı karşıya, yani böyle geceleyin muharebeye girdik. Orada da epey zayıf verdik yani. Orada bizi püskürttüler yani. Bizim Bölükle 9.Bl., 2’nci Bölük dağıldık orada yani, yalan yok şimdi. Ondan sonra aşağıya indik böyle bir dereye, bir dere daha var oraya indik. ...mermimiz kalmadı, cephane kalmadı, o tepedeki arkadaşlarımız yaralananlar, ölenler bağıyorlar.

Çinliler böyle, sabah ışıdı karanlık ışıdı. Çinliler etrafımızı dolanılar hep. Biz bir derenin içinde kaldık 5-6 kişi. Yüzbaşı da var yanımızda ağır yaralı... Neyse geldiler, bizi kak kuh işte ettiler bizi. Kaldırdılar şöyle çıkartılar, üstümüz başımız aradılar. Bizi biraz, yarım saat falan ileri doğru götürdüler. Bizim o gittiğimiz yerlerde çok arkadaşlar bağıyorlar, yaralılar. Ondan sonra bizi geri çevirdiler.”

22/23 Nisan 1951 gecesı 346 rakımlı tepede 9’uncu ve 1’inci Bölüklere yakın görev yapan 2’nci Bölük ise, kesin çekilme emri alınca, hiç kimsenin ışıık göstermemesi, silah atmaması emrini verildikten sonra bulunduğu mevzii boşaltmaya başlamıştır. Başa geçerek dereden ilerleyen Bölük Komutanı ve onu takip eden erler birkaç düşman erinin açtığı ateşe emre aykırı olarak karşılık verince Bölüğün yeri belli olmuştur. Dört taraftan açılan ateşe sonucunda Bölüğe vekaleten komutanlık yapan Yzb. İhsan Serim ve bazı erler esir düşmüşlerdir.³⁵

³⁵ Erlevent,a.g.e., s. 68-69.

3 NCÜ TÜRK TUGAYI MUHAREBELERİ

28 MAYIS 1953

IV. 3 ncü Türk Tugayı İstihkam Bölük Komutanı Yüzbaşı Şinasi Sükan, Yaralı iken Hastanede Yaralı 6 ncı Bölük erlerinden Kemal Uçankaya ile Görüşmelerini Şöyle Anlatmaktadır

“ Kore'de son savaşımı Karson (Carson) tepesinde yaptım. Bu tepe, Batı Cephesinde bu muharebe İleri Karakolu idi. Burasını, 28 Mayıs 1953 tarihinde 6 ncı bölüğün 3 ncü Takımı; yani benim mensup olduğum birlik işgal ediyordu. Ayrıca, bu tepedeki tahkimat ve engellemeyi geliştirmekle görevli; Ali Çavuş komutasında 14 erden ibaret depo taburu istihkâm takımı ile takviye edilmiştik.

Pan - Mun - Jon'da mütareke görüşmelerinin yapıldığı şu sırada, Kızıl Çin Birliklerinin bir sürpriz saldırısı ile karşılaşılacağı bekleniyordu. 14 - 15 Mayıs 1953 Vegas Savaşlarından beri düşman topçusunun ve havanlarının taciz atışları devam ediyordu.

Bu atışlar, 28 Mayıs 1953 günü saat 18,00 den itibaren artmaya başladı. Uğursuz mermilerden biri siperlerin içine tam isabet ederek bir arkadaşımızın şehit olmasına sebep oldu. **Durum Komutanımız Üsteğmen Rüştü Ürer'e bildirildi. Artan düşman ateşi karşısında ateş desteği istendi. Bunun üzerine, Türk topçusu ile birlikte Amerikan topçularının düşmanın işgal ettiği tepelere, ara sahaya amansız ateşi başladı. Sıklaşan düşman mermileri ölüm sağnağı halinde Karson Tepesinin üstüne yağmaya başlamıştı.**

Bu anda üsteğmen Rüştü Ürer şu emri verdi: **«Gözcüler hariç herkes tilki oyuklarına girsin ve düşman taarruzuna karşı herkes uyanık olsun»** Saat 19.00 sıralarında gözcüler düşmanın tel üstüvane ve antipersonel mayın tarlalarını bulunduğu yere kadar sokulduğunu, kuvvetinin bir bölük kadar olduğunu bildirdiler. Bu sırada topçu ve havan' ateşi daha da dayanılmaz hale gelmişti. Daha sonra, düşman tarafından çok miktarda sis mermileri de yağmağa başladı. Karson Muharebe İleri Karakolunda artık göz gözü görmez olmuştu. Zaten hava yağışlı ve puslu idi. Buna ilâveten yoğun sis, görüş imkânlarına tam manasıyla felce uğratmıştı.

Tehlikenin daha da yaklaşmış olduğu, engel hattına kadar yanaşmış düşmanın aydınlatma fişekleri ile vermiş olduğu işaretlerden anlaşıyordu. Karson'daki bütün, savaşçılar emri beklemeden siperleri işgal ederek, düşman istikametine, bütün silâhlar ile körlemesine ateşe başladılar. Saat 21.00'e doğru düşmanla karşı karşıya, boğaz boğaza çarpışmaya başladık. Karşılıklı atılan el bombalarından, her iki tarafın büyük zayıtı oluyordu, ölenlerin ve yaralananların haykırıışlarına anlamsız bağrıışmalara, küfürlere, makinalı tabancaların çıkardığı keskin ve sürekli atış seslerine, bomba patlamalarından meydana gelen sesler de karışarak korkunç bir uğultu halinde göğeyükseliyordu.

Hemen yanı başımda bir patlama sonucunda, beş arkadaşımın vücutlarının param parça olduğuna dehşetle tanık oldum. Saat 22.30'a doğru artık herşey belli olmuştu. **Erlerin başında siperlerde kahramanca savaşan Üsteğmen Rüştü Ürer, makinalı tabanca mermileri ile boğazından ve ellerinden ağır yaralar almıştı. Üstü başı kan içindeydi. Takım Assubayı Ahmet Yermez-ŞEHİT (AYDIN-KARACASU'LU) de gene makinalı tabanca mermisi ile ağır yaralı olarak yerde kan revan içinde yatıyordu Ben de yaralanarak yere düştüm. Yöremde yarasız ancak bir tek kişi kalmıştı. O da takımın;**

telsizcisi ismail Gürses idi. İSMAİL GÜRSER'S'DE ŞEHİT OLMUŞ – DENİZLİ-TAVAS'LI

Karson Muharebe ileri Karakolunun içi Çin'li askerlerle dolmuştu. Şimdi gök yüzü, topçu ve havanların attığı yüzlerce aydınlatma mermilerinin ışığı ile aydınlanıyor, oradan dökülen ışınlar, Karson. tepesinin kanlı topraklarını aydınlatıyordu. Durum tam anlamı ile bir faciaydı. Parçalanmış cesetler ve yaralılar, yığın yığın siperleri doldurmuştu. Sağ tarafımızdaki Muharebe ileri Karakolu Kukada da galiba yangın vardı.

Çin'liler, bazı Türk hafif yaralılarını dipcikleterek bir araya topluyor, üstteğmen Rüstü Ürer ve birkaç ağır yaralıyı da sırtlayarak geri götürmeğe çalışıyorlardı. Sonuç olarak, düşmanın eline esir düşmüştük. Esir Türkler, on bir kişiden ibaretti. Bunlardan bir ikisi sağlam, diğerleri hafif ve ağır yaralı durumdaydılar. Bizim küçük esir kafesi, makinalı tabancalı Çinli muhafızlar tarafından, gerideki Çin mevzilerine doğru sevk ediliyordu. **Artık Karson'u arkada bıraktık. Bu kanlı savaş alanında yüzlerce Çin'li asker ölü ve yaralı olarak yatmakta.** Elko Muharebe İleri Karakolunun önü hizalarında kuzey doğuya, düşmanın işgalinde bulunan RENO tepesine doğru kabilemiz ilerlerken, Elko tepesindeki boğuşmalar hayâl gibi farkediliyordu.

Yer yer Türk Muharebe ileri Karakol mevzilerine doğru ilerleyen küçük düşman birliklerinin akınları hâlâ devam ediyordu. Bunlar kendi ölüleri üzerinden atlıyarak, inatla taarruza devam ediyorlardı. Bir ara sığınak gibi bir yere bizleri yerleştirdiler. Yürüdüğümüz arazi bizim topçumuzun atışı altındaydı. Nitekim bir isabetli Çinli muhafızlardan bir kaç, bu esnada havaya uçtular. Bu yerde fazla durmıyarak, daha gerilere Reno tepesi batısına doğru bizi sevkettiler.

Reno tepesi içine doğru giren tünel gibi bir sığınağa bizi dipcikliyerek soktuktan sonra, Türkçe bilen bir tercüman vasıtasıyla ilk sorgumuzu burada yaptılar. Kahraman komutanımızı ağır yaralı olmasına rağmen çok sıkıştırdılar, ancak ağzından bir şey alamayınca onu orada şehit ettiler. ELKO'DA ÜSTEĞMEN RÜŞTÜ ÜRER ŞEHİT OLUYOR (ÜSTEĞMEN RÜŞTÜ ÜRER'E AMERİKAN ÜSTÜN HİZMET MADALYASI VERİLMİŞTİR.³⁶)

³⁶ http://www.homeofheroes.com/valor/books/foreign/05_DSCkorea

Foreign.doc.Üsteğmen Rüştü Ürer: Türk Ordusu'ndan Üsteğmen Rüştü Ürer, 28 ve 29 Mayıs 1953 tarihlerinde, Kore'nin Sanggorangp'o bölgesinde, Birleşmiş Milletler'in silahlı düşmanlarına karşı yürütülen operasyon esnasında gösterdiği sıradışı kahramanlıktan dolayı Üstün Hizmet Haçı ile ödüllendirilmiştir. Üsteğmen Ürer komutasındaki birlik, Karson İleri Karakolu'nu savunurken, 1 tabur kuvvetinde bir düşman kuvvetinin saldırısına uğramıştır. Üsteğmen Ürer, yaralanana kadar, yoğun topçu ve havan ateşine rağmen, mevzileri tek tek gezerek adamlarını cesaretlendirmiş ve ateşi yönlendirmiştir.

Can güvenliğini hiçe sayan Üsteğmen Ürer, tahliye edilmeyi reddetmiş ve adamlarını kahramanca bir karşı taarruza kaldırmıştır. Bu karşı taarruzla düşman bulunduğu mevziden sökülerek atılmış ve mevziyi savunan 17 düşmandan, 16 tanesi öldürülmüştür.

Ağır yaralılarından bir kısmı kan kaybından burada şehitlik mertebesine ulaştılar. Düşman karargâhı olduğunu anladığım yerde bir gün kaldık, bu süre içerisinde bizi bir çok kere sorguya çektiler. Bundan sonra yaya olarak bir gece daha gerilere götürdüler. **Bu yaya yolculuk bir kaç gün sürdü. Yaralarımız**

BU KÜÇÜK KARAKOL TAMAMEN SARILMIŞ OLMASINA VE KENDİNDEN SAYICA ÇOK ÜSTÜN OLAN DÜŞMANIN ARDI ARDINA YAPTIĞI TAARRUZLARINA RAĞMEN, KENDİNDEN KAT BE KAT ÜSTÜN OLAN DÜŞMAN KUVVETLERİ TARAFINDAN İMHA EDİLENE KADAR, TAM 2 SAAT BOYUNCA DİRENMIŞTİR. TEĞMEN ÜRER, KENDİ MEVZİSİNDEN SAVAŞMAYA, DÜŞMANIN ATTIĞI EL BOMBALARI İLE ÖLÜMCÜL DERECEDE YARALANMASINA RAĞMEN DEVAM ETMİŞTİR.

DEPARTMENT OF THE ARMY: GENERAL ORDERS No. 17 (MARCH 8, 1954)

ÜRER, RÜŞTÜ

First Lieutenant, Army of Turkey

Army of Turkey, Date of Action: May 28 & 29, 1953

Citation: The Distinguished Service Cross is presented to Rustu Urer, First Lieutenant, Army of Turkey, for extraordinary heroism in action on May 28 and 29, 1953, at Sanggorangp'o, Korea.

His unit, while defending Outpost Carson, was attacked by determined enemy forces estimated to have been of battalion strength. Undaunted by heavy barrages of artillery and mortar falling on the position, he moved from one position to another, encouraging his men and directing the fire of his command until he was wounded. Refusing to be evacuated and with complete disregard for personal safety, Lieutenant Urer led his platoon forward in a valiant counterattack, which drove the hostile forces from the trenches and killed sixteen of the seventeen enemy encountered.

Although surrounded and subjected to repeated attacks, the small outpost, greatly outnumbered by the enemy, fought back for more than two hours until it was finally annihilated by a numerically superior force. Lieutenant Urer continued to fight from his bunker until he was mortally wounded by enemy grenades.

Department of the Army: General Orders No. 17 (March 8, 1954)

doğru dürüst sarılmamış, yarı aç yarı tok bir halde, mihnetli bir yolculuk yapmıştık. Yolculuğumuzun sonunda, küçük bir dere üzerinde kurulu bir köprü başında at arabalarına bindirildik.

O gün gece saat 02.00 ye kadar araba ile yolculuk ettikten sonra, bizi kargılardan yapılmış bu köy evine soktular. Orada öğleye kadar bitkin bir durumda istirahat ettik. Bize bir çanak içinde pirinç lapası ile bir kaç kuru balıktan ibaret yemeklerimizi dağıttılar. Bitkin olmamıza rağmen bunları iştahla yedik, biraz kendimize geldik. Öğle üzeri bir öküz, arabasına sıkış tepiş dolarak, eğri büğrü toprak yollar üzerinde bir günlük yolculuktan sonra, esaretimizi geçireceğimiz son nokta, son mahalle ulaşmıştık. Ancak, burada uzun süre kalmadık.

Tanrıya şükürler olsun ki, esaret hayatımız burada ancak iki ay kadar devam etti. PAN - MUN - JON'da mütareke olmuştu, bu nedenle esirler tekrar Hürriyetlerine kavuşmuşlardı. **Artık ben de hürdüm, bu yüzden çok mutluydum. Hürriyet ne güzel şeymiş, esareti tatmayanlar Hürriyetin değerini ölçemezler. Bununla beraber, şehit arkadaşlarımın içimde bıraktığı burukluk ve acı, halâ canlı olarak yaşamaktadır. O büyük kahramanları bütün kalbimle anarken, mübarek ruhları önünde saygı ile eğilirim.”**³⁷ Diye anlatmaktadır.

³⁷ Şinasi Sükan, Marikko Matsubara Kore'den Japonya'dan Anılar, Ankara, 1974, s. 152-157.

F A C T S H E E T

Prisoners of War in the Korean War

KAHRAMAN YÜZBAŞI HAMİT YÜKSEL ESİR KAMPLARINA ÖLÜM YÜRÜYÜŞLERİNİ ŞÖYLE ANLATMAKTADIR.

“ Esir oluşumuzun üzerinden 8 gün geçmişti. Artık hep kuzeye gündüz örtülü arazide ve geceleri yollarda ölüm yürüyüşlerine başlamıştık.

Yeni esirlerde de ağır yaralıları vardı. Hepside adeta ölüme terk edilmiş gibi, esir bekçilerinin kolları bile kıpırdamıyordu. Bu ne insanlıktır tanrım. Bu komünist rejimde hiç mi insan kıymeti yoktu. **Çünkü arda kalan ağır yaralıları ayak bağı oluyor gerekçesi ile öldürdüklerini son günlerde müşahade etmiştim.**

Bilhassa Amerikalılar bu ızdıraplı ve yoklulara hiç dayanamıyorlardı. Yollarda dökülmeye başlamışlardı. Tanrı bizlere güç vermişti. 40 gündür gece yürüyor gündüz siniyorduk.

Bu yürüyüşün adını vermiştik(ölüm yürüyüşü). Çinliler öldüremediklerini,aç,susuz ve pislikle öldürmeye çalışıyorlardı.”³⁸

**Yüzbaşı Hamit Yüksel
Esir Subay**

³⁸ Yüzbaşı Hamit Yüksel’in Kendi Yazdığı Anıları, Oğlu Ergin Yüksel’den alınmıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM ESİR KAMPI YERLERİNE İNTİKALLER ÖLÜM YÜRÜYÜŞLERİ

Esirlerin geçirdikleri birinci sıkıntıları ve ekseriya en fecisi, bu kamplardan birisine yapılan yürüyüştü. Kuzey Koreliler ekseriya esir ellerini arkadan veya kollarını telle bağhyorlardı. Yaralı esirleri kamyonlara balık istifi gibi dolduruluyor ve bozuk yollarda sarsıla sarsıla kan kaybediyorlardı. Birçok yaralı kampa gelinceye kadar hiçbir tedavi görmüyorlardı. Bâzıları da ancak aradan günler geçtikten sonra tedavi ediliyorlardı. Yürütülen esirler şayet düşecek olurlarsa ayağa kalkmaları için tekmelenmeye ve dayağa maruzdular. Bir kısmı Kuzey Koreli subaylar, yani vahşi bir muhitin meydana getirdiği eli kırbaçlı barbarlardı. Belki de Cenevre Mukavelenamesini veya sair harp kaidelerini hiç duymamışlardı.

Bu sınıfın en kötöleri yorgunluktan koldan dışarı çıkan veya yol kenarına yıkılan askerlerin öldürülmesinden mesul olanlardı.

Bilhassa Güney Koreli esirlere karşı gaddardılar. Bir Güney Kore Cumhuriyeti esirlerinin öldürülmeden önce kendi mezarlarını kazmağa icbar edildiklerine dair deliller vardır. (Mücrimlerin idamında tatbik olunan eski bir sark âdeti). Böylece esir kamplarına yapılan seyahatler bir «Ölüm Yürüyüşü» idi. Bilhassa 1950 - 1951 kışında diz boyu karla kaplı patikalarda kutup rüzgârları ile didinen esirin kollarını kamçılıyordu. Bu yürüyüşlerin birisinde 700 esir Kuzeye doğru yol alıyordu. Bunlardan 500'ü esir kampına erişmeden yollarda mahvolmuştu.³⁹ Kore Savaşı'nda BM Ordusu esirlerinin yakalanmalarından itibaren sağlam veya yürüyebilecek durumda bulunan yaralılarından teşkil edilen kabileler derhal kuzeye, geçici tutulma noktalarına doğru yürüyüşe başlıyorlardı.

Esirler tarafından "ölüm yürüyüşleri" olarak isimlendirilen bu yürüyüşler çok sayıda muhafız nezaretinde ve günlerce sürmekteydi. Yukarıda da belirtildiği gibi, çoğu yaralı olarak ele geçirilmiş ve öncelikle üzerindeki yürümeyi kolaylaştıracak ve hayatta kalmasını sağlayacak ayakkabı elbise parka dahil tüm donatımı zorla alınan esirlerin genellikle

³⁹ Muzaffer Kıran, Harp Esirleri, Ankara, 1959. s.87.

çıplak ayakla yapmış oldukları ve yakalandığı bölgeye göre değişen mesafelerinin 350 km.yi bulduğu bu yürüyüşlerde "çoğu zaman ağır surette yaralı olanlar olduğu yere bırakılıyor veya tüfek ateşleri ile öldürülüyor veya süngüleniyor, veyahut da her ikisi birden tatbik olunuyordu.

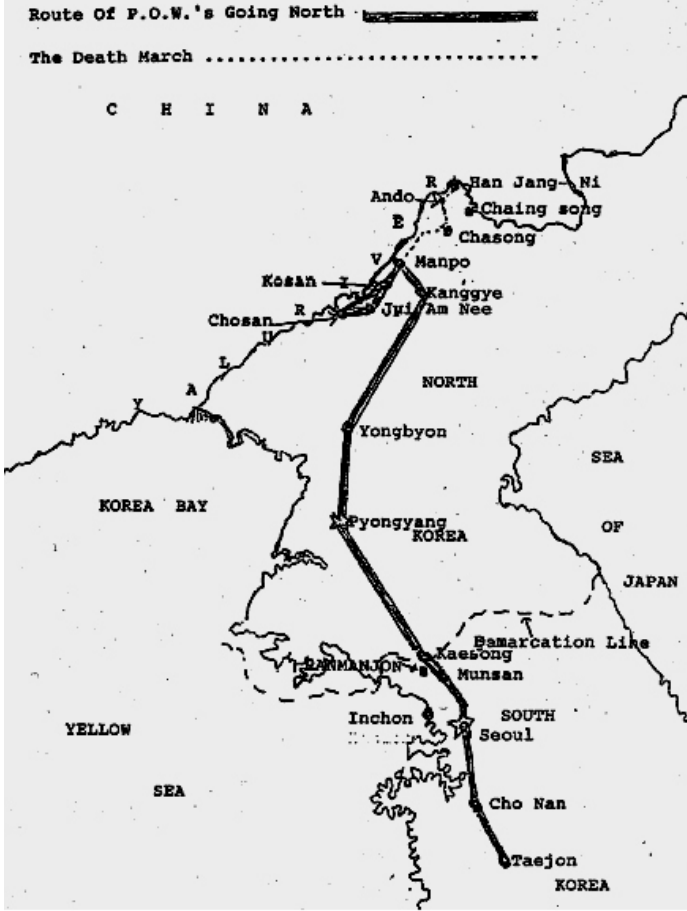
Büyük çoğunluğu Kunuri savaşlarında gece çevrilerek yarı yaralı, yarı baygın bir halde düşman içinde kalarak esir düşen Türk askerleri ile birlikte bu muharebelerde, kızıların aldığı esirlerin komünist kuvvetlerce kuzeye, Kızıl Çin ülkesine doğru bir "ölüm yürüyüşü"ne başlatılır.⁴⁰

Esirlerin anlatımlarından açıkça anlaşılacağı gibi yolculuklar oldukça ağır şartlar altında gerçekleşmiştir. BM askerleri esir düştükleri harp bölgesinden ya da cepheden olabildiğince kuzeye sevk edilmişlerdir. Ağırıklı olarak Mançurya sınırında konuşlandırılan esir kampları; Kuzey Kore ile Mançurya'yı birbirinden ayıran Yalu Nehri'nin hemen güney kıyılarında yer almaktadır. Bununla birlikte esirler ana kamplara doğrudan sevk edilmemiş, yolculuk sırasında yol üzerindeki bazı belli başlı geçici toplama kamplarında bir süre bekletilmişlerdir.

Geçici kamplarda bekleme süresi esir kabilelerine göre farklılıklar göstermiştir. Doğrudan ana kamplara yürütülen az sayıda BM askerleri olduğu gibi, aylarca geçici toplama kamplarında sevk edilmeyi bekleyen kabileler de olmuştur. Öte yandan özellikle Kunu-ri Muharebelerinde esir düşen Türk askerlerinin en az üç gündür aç ve uykusuz bir şekilde savaşıyor olmalarının yanında, 1950'de havaların erken soğuması da gece yürüyüşlerini bir kat daha zorlaştırmıştır. Bu yüzden esirler açlık ve uykusuzluk haricinde bir yandan soğukla da başa çıkmak zorunda kalmışlardır. Örneğin 1950 Aralık ayında esir kafilesi kuzeye doğru yükseldikçe, hava sıcaklığı yaklaşık eksi 40 dereceye kadar düşmüştür.

⁴⁰ a.g.e., s. 89.

ÖLÜM YÜRÜYÜŞLERİ KROKİSİ

Kaynak : Erlevent,a.g.e.,s.220.

O sırada konvoyda neredeyse donmak üzere olan Amerikalı bir askerin, içine düştüğü durumdan panikleyip en yakındaki Çinli nöbetçiye doğru koşarak; “Kahrolası öldür beni!” diye bağırdığı rapor edilmektedir. Ayrıca böylesi bir dondurucu soğuk altında Çinli nöbetçilerin bazı esirlerin (Çvş. Muzaffer Şenburç vd.) üzerlerinde bulunan paltoları veya ayağındaki botları (Shh. Onb. Veli Atasoy) almaları ya da almaya yeltenmeleri esirleri çok zor durumda bırakmıştır. Kimi yaralı esirlerde kendilerine geldiklerinde kaputsuz ya da botsuz kaldıklarını fark etmişlerdir. Bu tür gasp olayları mevcut şartları daha da zorlaştırmış hatta ölümcül boyutlara taşımıştır.

Diğer yandan 1951 yılı Nisan Ayında esir düşen Türk askerlerinin ölüm yürüyüşleri ise, 20-21 Haziran 1951 Çarşamba günü (sabah erken saatlerde) Pyongtong şehrindeki 5 No.lu Kampa vardıklarında tamamlanmıştır. İkinci grup esirler olarak adlandırabileceğimiz bu askerler de kendilerinden önce esir düşen BM askerleri gibi kuzeye sevkıyat süresince eziyet çektikleri anlaşılmaktadır. Yolculuk sırasında sık sık nehir ve dere içinden geçtikleri ve ıslandıkları için sabaha kadar ayazda ıslak elbiseleri ile bekletildikleri hatta baraklarda birbirlerine sokularak yatmak zorunda bırakıldıkları anlatılmaktadır. Fakat aylardan nisan olması sebebiyle hava sıcaklıklarının kış aylarına oranla daha avantajlı olmasından dolayı soğuktan donarak ölen herhangi bir Türk askerine rastlanmamıştır.

Her ne kadar hava sıcaklığı kış ayları kadar sert olmasa da; Kunu-ri Muharebelerinde esir düşen Türk askerlerinde olduğu gibi ikinci grup Türk esirlerine de ihtiyaç duydukları halde yolculuk sırasında battaniye verilmemiştir. Oysa Sarıkamış iklimine sahip olan bu bölgede nisan soğğunun etkisini olağan gücüyle sürdürmekte olduğu belirtilmektedir.⁴¹ **Hava çok soğuk ve karlıdır. Kafiylede çokça yaralı ve hasta vardır. Yürüyemeyen esir, yolun bir kenarına çekilir, Kızıl Çinli muhafız gelir, takati olmayan ve yürüyemeyen bu insana önce tüfek dipçığı ile vurur. Yaralı veya hasta bu zorlama ile ayağa kalkıp kafiyleye katılırsa ne âlâ. Aksi halde hemen kafasına bir kurşun sıkılır ve bu askercik orada temelli kalır. Bu sahne her milletten yürüme gücü olmayan esirlere aynen tekrarlanır.**⁴²

Fakat Türk esirlere gelince iş tamamen değişir. Bizden de gücü kesilen yürüyemeyen ve yol kenarına çekilen olur elbette. Kızıl muhafızdan evvel, hemen bizden iki üç kişi fırlar ve arkadaşlarını kaldırıp sırtlarına alırlar. Halbuki onlar da yaralı, hasta ve yorgundur. Bu korkunç facialarla dolu göç günlerce sürer. Nihayet Imjin ve Yalu nehirleri geçilir. Kızıl Çin topraklarına ulaşılır. Ölmeden buraya kadar gelebilen esirler esir kamplarına yerleştirilir. Birleşmiş Milletler Ordusu'nun bu şanssız insanları için yepyeni şartlarda yeni bir yaşam başlar.

Esir Recep Koç geçici tutulma noktasından sonra araçlarla yapılan intikal esnasında Amerikan uçaklarının taarruzuna uğradıklarından bahsetmektedir. Dönemin BM Başdelegesi Selim Sarper tarafından yapılan açıklamada da bu intikaller esnasında;

⁴¹ Erlevant, a.g.e., s. 79-80.

⁴² The History Of The United Nations Forces In The Korean War, The Ministry Of National Defense The Republic of Kore, 1973 (1-6 Cilt), s. 680.

Süleyman Demir adlı bir Türk esirin kendisini sırtında taşıyan esir Türk arkadaşının sırtındayken süngülenerek öldürüldüğü, Mehmet Çelik adında ağır yaralı bir Türk esirin de yaralarından dolayı yürüyüşü yavaşlattığı için intikalde götürülmeyerek yola bırakıldığı, ayrıca İstihkam Üsteğmen Orhan Tokgöz'ün de kendisini taşıyan harp esirinden alınarak kabile komutanının emri ile yolda terk edildiği belirtilmektedir.

TÜRK HARP TARİHİ KAYNAKLARI ÜSTEĞMEN ORHAN TOKGÖZ, MEHMET ÇELİK VE SÜLEYMAN DEMİR'İ KAYIP GÖSTERMEKTEDİR.

Türk harp esirlerinden yolda öldürülenler hakkında Çavuş Şair Varışlı, "...Bizden de ölenler var. Örneğin Necati Yavuz, Karamürselli, çavuş, Sepetler köyünden, Musa Atmaca, çavuş, Adanalı, Fahir Kır ak, bunları yolda öldürdüler..." demektedir.

Süleyman Irmak ise; Onyediyi öldürdüler bizden. Biz görmedik ama sonradan gelen iki arkadaş vardı Zonguldaklı, onlar söyledi. Ağır yaralıymış öldürdükleri... " şeklinde açıklamada bulunmaktadır. Yürüyüşlerle ilgili olarak, Türk harp esiri Er Faik Kutlu; "...esir düştükten sonra bir ay kadar yol yürüdük..,Bizimle beraber başka müttefik esirleri de vardı. Onlara yardım ettik ve bazen sırtımızda taşındık. Türkler hepsinden daha kuvvetli idi.

Komünistler bizi dövdüler ve kafi gıda vermediler" demekte; Er Mehmet Gümüş de kendisinin de içinde bulunduğu bir grubun "...buz gibi bir havada günlerce..." yürütüldüğünü söylemekte ve "...yürüyüşün gece yapıldığını, komünistlerin yollarda düşüp kalan esirlere hiç aldırış etmediklerini..." belirtmektedir. Bir diğer Türk harp esiri Çavuş Muzaffer Şenburç'da; esir kampına intikal ile ilgili başından geçenleri "...beni diğer esirlerle birlikte arabalara hasır iplerle bağlamışlardı. Arabalar her an devrilme tehlikesi geçiriyor,...düşen yaralıları oluyordu.

Düşenleri bir daha almadıkları gibi bir de vurup öldürüyorlar, arkasından kahkahalar savuruyorlardı. Yanımdan Amerikalı siyahlardan biri düştü. Hasır ipe tutunarak bir müddet arabanın peşinden sürüklendi. Takatsiz kalınca ipi bıraktı. Komünistlerden biri beynine bir kuşun sıkı" şeklinde anlatmaktadır. Bu sıkıntı dolu yürüyüşler, günlerce, İmjin ve Yalu Nehirleri geçilip Mançurya topraklarına ulaşarak esirlerin kamplara yerleştirilmesine dek sürmüştür.⁴³

⁴³ Özaylar, a.g.e.,50-60.

I. Tugay İstihkam Bölüğü 2 nci Takım Komutanı Teğmen Ahmet Atasu Keşif Takımının Baskına Uğramasını Şöyle anlatmaktadır

“Kore’ye Birleşmiş Milletler emrine gidecek Türk tugayının istihkâm bölüğü 2. Takım Komutanlığına tayin emrimi Adana’da İs. Tb. ’da iken aldım. Tabi ki çok heyecanlandım. İki sınıf arkadaşım İstihkam Yusuf Kutlu ve Orhan Tokgöz’le birlikte seçildiğimi öğrenince heyecanım dağıldı sevindim ve gururlandım.

Her birimiz ayrı yerlerden tayin olup gelip, gemide buluştuk. Kore İstihkâm Bölüğü komutanı Yzb. Nihat EVREN’di. 1.Tk.Tğm. Yusuf Kutlu, 2. Tk. Tğm. Ahmet Atasu, 3.Tk. Tğm Orhan Tokgöz; takım komutanı idiler. Ve biz bekâr 3 takım komutanı çok samimi sınıf arkadaşlarıydık. İkmal subayımız da evli çocuklu Ütgm. Muzaffer Arca idi.

Düşmanın nerede olduğu bilinmeden öncü keşif birliği ve emniyet tedbirleri ile Tokchon istikametinde yol boyunca vasıtalarımızla ilerliyorduk. Piyade birliklerimizin arazide ne şekilde ve tertipte olduğundan da bizim haberimiz yoktu.

Karıyon dağının uzun yamaç yoluna girmiştik. Yolun Kuzeyi 4-5 metre şev ve alt tarafı da 5-10 metre iksâ duvarlı, yine ormanlıktı. Geri çekilme ve Wovan Boğazı hattında savunmaya geçilmesi emri verildiğinde en ilerde piyade keşif takımı ile İs Tgm Yusuf Kutlu'nun İnci takımı ve 1 muhabere timi Karıyon geçidi boyun noktasının ilerisinde idiler.

Boyun noktasında da üst kademe ile tugayın irtibatını sağlayan Amerikalı muhabere subayı Yzb. Lorenzo Komutasında telsiz aracı vardı. Bu araç bozulmuş, İs.Bl'nin 1.Tk komutanı is.Tgm. Orhan Tokgöz'de İngilizce bildiğinden bu aracın tamirine yardım ediyordu.

Bizim arkamızda muhabere takımı, daha geride de topçu diziliyordu. Topçu birliğinin ağır ve manevra kabiliyetinin daha az olması sebebiyle önce onların geri çekilmesi istendi. Emniyetleri için de biz bekledik. Topçu birliği ileri geçerek sadece boyun noktasından dönüş yapabilecekti. Fakat boyun noktası da manevra ve dönüşü müsait değildi. Bizim bölüğün iş makineleri ile bir bina yıkıldığı gibi, düzeltme ve genişletme yapıldı. Zor da olsa topçu araçları döndüler ve geriye, yanımızdan geçip gittiler.

Bu uzun bir süre aldı. Hava çok soğuktu. Yol boyunca ateş yakıp gruplar halinde toplanıp ısınıyorduk. Biraz da muhabere aracının tamiri için beklendiği için iyice geceye kalmıştık.

27/28 Kasım 1950 saat 24.00 civarında önce en ilerdeki keşif kıtamız, istihkâm takımı ve muhabere timi aniden baskına uğradı. Düşman ormandan sızmış büyük bir ateş desteği ile yüksek şevlerden yoldaki araçlara atlayarak cüretkâr bir şekilde yakın muharebeye girmiş. Karanlıkta onları dağıtmışlar. O sırada biz yol üzerinde ısınmak için yaktığımız ateşlerle ve düşmanın aydınlatma mermileriyle iyi bir hedef teşkil ediyorduk.

Ateşlerimizi acele ile söndürdük. Araçlarımızı ateş altından kaydırmak istedik, şaşkınlıkla bazı şoförler farlarını yanık bırakmışlar. Can pazarı idi. Karanlıkta iz mermilerinin aydınlığından da istifade ederek 200-300 metre aşağı kayıp mermi ateşlerinden kurtulmuştuk.

Biraz bekledik haber almaya çalıştık; vurulmayanlar ateşten korunmak için iyi görmedikleri iksâ duvarlarından aşağıya atlamış bir yerlerini kırarak sakatlanmış kalmışlar. Ben takımımı ve araçlarımı, önümdeki muhabere birliği ile birlikte dağıtmadan karartma ile birliklerimizin tuttuğu Wovan Boğaz'ına getirmiştik.

Geldiğimde, yoldan atlayıp yaralanmayan bazı askerler, hatta en ilerdeki keşif takım komutanı P.Ütgm Kamil Doğan boyun noktasından dere yatağını takiben gelmişlerdi, komutanlara bilgi veriyorlardı. Benim Jeep aracım ve diğer araçların tente ve kaportaları mermi delik ve izleriyle kalbur gibi olmuştu ama çalışıyorlardı. Birçok yaralı, esir ve şehit vermiştik. Araçlar ve havan, makineli gibi ağır silahlar terk edilmişti.

Sabahleyin çare aranmaya başlandı Acaba bir çıkış hareketi yaparak ormana dağılmış veya yaralı askerlerimizi toplayabilir miyiz diye. Yzb. Nedim Aydınoğlu komutasında havan takviyeli bir kıta teşkil edildi. Ben de bu kıtaya gönüllü olarak yol ve yer göstermek, takımım ile piyade gibi savaşmak üzere iştirak ettim. Taarruzumuz maalesef düşman ateşi karşısında 100 metre bile ilerleyemedi.

Bu düşmanla ilk temasta ve baskında en büyük zayıyatı keşif takımı ile birlikte istihkam bölüğü verdi. İki istihkâm takımını kaybettiğimiz gibi sınıf arkadaşlarım İs.Tgm. Yusuf Kutlu, Orhan Tokgöz ve Ütgm. Muzaffer Arca'yı da kaybettik.

Sonradan öğrendiğimize göre; İs. Ütgm Muzaffer Arca olay yerinde kurşun isabeti ile o gece şehit olmuş, İs. Tgm. Yusuf Kutlu ise sığındıkları çatısı pirinç sapları ile örtülü bir dağ evinde kısırılmış, uzaktan çatısı yakılan evden esir olmamak için dışarı çıkmayarak çarpışarak şehit olmuştur.

İs. Tgm. Orhan Tokgöz kalçasından yaralanarak esir düşmüş yürüyemediği için bir müddet esir askerlerimiz tarafından taşınmak işlenmişse de esir kafilesinin yürüyüşünü aksattığı gerekçesi ile vurularak şehit edilmiştir. Aynı yerde keşif takımı ile birlikte olan muhabere teğmen Tahir Ün de şehit olmuş, Amerikalı muhabere Yzb. Lorenzo ise esir düşmüştür.

Piyade birliklerimiz düşmanın kuvvetini bilmeden çok inatçı bir müdafaa yapıyor ve cesur bir şekilde savaşıyordu. Düşman bize önceleri çok büyük kuvvetler olduğumuzu zannederek ve çok zayıat vererek cepheden saldırdı. Sonra karşısındaki birliğin bir alay kuvvetinde olduğunu öğrenince cephe taarruzlarından vazgeçip yanlarımızdan sarkarak cephedeki taburlarımızı kuşatmaya çalıştı.

Cephedeki birliklerimiz kuşatılmamak için başarı ile geri çekilerek Wawon Boğazı hattında müdafaaya geçti.

Düşman gece elde ettiği başarıdan şırmamış, ertesi gün bütün cephede saldırıya geçmiştir. Gördüğü büyük mukavemet karşısında çok zayıat vererek hayal kırıklığına uğramıştır.”⁴⁴ Demektedir.

Er Mestan Atar esir düştüğü ilk günlerde konakladıkları binada sol omzundan vurularak ağır yaralanmış bir Üsteğmen ile devrilen askeri aracın altında kalarak göğüs kemikleri ezilmiş yaralı bir Er’den bahsetmektedir. Bu iki Türk askerlerine karşı yapılan muameleyi şöyle anlatmaktadır:

“O bağırıp durur ‘Ölüyorum, ölüyorum’ diye. Üsteğmenceğiz... Bana hem ağlıyor yazık! Hem ağlıyor.. .Orada bir gece bir gündüz kaldırdılar, yola devam.

⁴⁴ Ahmet Atasü, Kore Harbi Hatıraları, Özel Anı Kitabı Tarihsiz, s.15-17.

Hareket ettik. Yahu bu göğsünden kırık şey olan, sakat olan çocuk ve üsteğmen orada kaldı. Orada onlar, iki kişi kaldılar... biz epey açıldık. Buradan o boyun yolu kadar 200-300 m. açıldık. Ondan sonra... gidiyoruz gayri biz, ‘Taak, taak’ dedi silahlar. ‘Eyvah’ dedim ben. ‘Bizim subayla, o çocuğu vurdular’ dedim. Ben ki birer kurşunla onları orada öldürüverdiler. Çünkü öldürdüklerinde; zaten vurmasalar, öldürmeseler, zaten aynı yere arkamızdan o kampa getirecekler. Sedyelerini taşıyorduk da! Zaten yaralıları, şimdi Amerikalılar sağlamlarına, sedye verdiler, yaptılar, sedyeye taşıyoruz. Bizde taşıyoruz hafif yaralıları, kendi yaralılarımızı. Onları vuruverdiler çünkü onlar iyi olmayacak ağır yara... Oncağızları vuruverdiler. Bir daha çünkü yüzünü görmedik. ...biz kendi yaralılarımızı taşıdık. Hep taşıyorduk.”⁴⁵

⁴⁵ Burçin Erlevent, 1950-1953 Kore Savaşında Esir Kamplarındaki Türkler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2014, s. 82.

I. Yüzbaşı Hamit Yüksel, Esir Kamplarına Doğru Yaralı Halde 50 Günlük Ölüm Yürüyüşünü Şöyle Anlatmaktadır

Esir Kampına İntikal

“ Bizleri bu defa geri çevirip kuzeye geldiğimiz yollardan yürütmeye başladılar.Son savunduğumuz 425 rakımlı tepemizi geçerken, mevzilerini terk etmemiş iki adet A.4 makinalı tüfeği arada sırada sırada ateş kusuyordu.

Yerlerini terk etmemiş bu kahraman nişancılarım yinede son kozlarını sürdürüyorlardı. Tanrı onları korusun diyerek öğleye doğru bir ufak köye getirildik ufak bir dama balık istifi kapatıldık. **Çok yorgun ve uykusuzduk. Hele benim gibi hala ıslak olanlar çok daha perişandık. Artık çenelerimiz birbirine vuruyor dudaklarımızı oynatamıyorduk birkaç ağır yaralı olanlarımızda vardı. Hiçbir tedavi yöntemi uygulanmıyordu.**

Türk çocuğunun en büyük vasfı yardıma koşmaktır. Yaraların pansumanını yapmak,ıslakları kendi kuruları soymak ile en belirgin vasıfları olmuştu öğle üzeri hamur kanatıp birer kap verdiler çok açtık kaynamış hamuru adeta süpürdük.

Komünist Çin ordusunun muharebe esnasında devamlı yediği bir kumanya idi un ve bir miktar susam kavrulup torbalara doldurularak savaşçı erlerin

boynunda taşınıyor. Bizim hayvanlı(atlı) birliklerde kullandığımız çağ torbası şeklinde ince ve uzun torbalarda ve yine bizim atların sırtında taşıttığımız gibi onlarda un torbalarını erlerinin boyunlarında taşıtıyorlardı.

İşte biz ilk verdikleri yiyecek bu kavrulmuş un bulamacı idi. Bu bulamacıda düşman hava taarruzlarından masun yerlerde ateş yakarak yapabiliyorlardı.

Muharebe esnasında ise bu kavrulmuş unu bir kapta sulandırarak yiyorlardı. Geceyi damda koyun sürüsü gibi birbirimizin nefesleriyle ısınarak geçirdik. Sabah gürültüyle gözlerimi açtığımda bütün vücudum kırılıyordu. Islak elbiseler üzerimde kurumuş ve bütün kemiklerim kırılıyordu sanki,yaralarım sızlıyordu. Yarım pabuç kalmıştım. Sol dizim ve topuğumun mafsala yakın yerinde derin yara açmıştı el bombalarının parçaları. pansuman için sargıları sıyırdığımda acayip bir renk gözüme ilişti..simsiyah bir kabuk bağlamıştı üstleri. Çok canım sıkılmıştı.ilk tedavi çok ilkeldi.

Pansuman yapmak için dahi ne alkol ve nede oksijen vardı.sıcak bir suyu dahi tedarik etmek mümkün değildi. Bütün yaralıları aynı dertte idi. Bir tas dere suyu ile yarayı temizledim dakikalarca sonra da sardım. Sol kolum sarsılmasını diye de mendilimle de boynuma astım. Artık her şeyi tanrıya bırakmıştım. Çünkü daha normal bir bakım sistemi yoktu.

Sabah yemeği için yine bulamacımızı çöpledik. Aksama kadar aynı bölgede bu defa da tepe yamaçlarında kazılmış arka yamaç mevzilerinde gizlediler. Çünkü Amerikan uçakları düşman avına çıkmıştı. Bütün gün

görünürde hiçbir canlı görünmüyordu. Ne zaman ki hava karamaya başladı, hava tehlikesi ortadan kalkınca yüzlerce Çinli ot biter gibi etrafı dolduruvermişti. Bağırış;

Çin askeride bir taraftan aynı yiyecekleri yerken yürüyüş için hazırlık yapıyorlardı. Henüz hangi istikamete gideceğimizi bilmiyordum

Muhafız Çinli askerler içinde çok hainler olduğu kadar halim ve güleç yüzlerde vardı. Hainler daha ziyade parti üyeleri idi. Ötekileri zorla harpe sürüklenmiş zavallı Çinlilerdi. Komuta heyeti komünist eylemlilerdi. Hiçbirinde rütbe yoktu. Sadece giyimleri ve teçhizatlarından ayırım yapılabiliyordu. Yani aynı elbiseleri giymelerin rağmen komutan oldukları bellerindeki tabancadan ve boyunlarındaki dürbünlerden anlaşılabiliyordu.

Erler de ise tüfek ve marinalı tabanca taşıyorlardı. Tabancalar Rus malı tamburalı idi. Bu makinalı tabancalar teneke gibi ses çıkarıyordu ateş ederken. hoh hoh diyerek (öküz toplar gibi) bizleri ite kaka yürüyüş koluna soktular.

Türk esirleri bir kez daha ızdıraplı gece yürüyüşüne hazırlanmıştı. Bu defa geldiğimiz yöne yani güneye harekete geçtik. Niçin böyle yapıyorlardı? Acaba kovalamaca bitmemiş miydi? Yoksa esirleri peşlerinde taşımakla birliklerine gösterip moral vermek mi istiyorlardı? Bunları belki ilerde çözebilecektim. Şimdi bir kolum askıda, sağ elim de bir sopa olduğu halde sürümüzden geri kalmamak gayret ile yürüyordum. En çok istediğim sigara idi. daha ilk günü bir sigara içeyim diye ıslak ceketimin ceplerine elimi soktuğumda bir şey bulamamıştım.

Halbuki taarruza kalktığımızda cebimde iki paket açılmamış chestirfield sigarası vardı. soygunda onların yok oluverdiğini anlamıştım. Yüzük para ne varsa o anda yok olmuştu. Şimdi iki gündür bir tek sigara dahi içmemiştim. Şu anda bayağı bir nefese bile razıydım, ama gereksizdi. Daha iyi içmemek daha uygundu bu şartlar altında.

Halbuki bizler onlardan aldığımız esirlere hiçte böyle muamele yapmıyorduk. Onların garip hallerine acıyor ve yardım ediyor en iyi yiyeceklerimizi sunmak için yarış yapıyorduk. Değil üzerlerini soyarak birde giydirip öyle yolluyorduk esir kamplarına. Zaten milletler yasası da öyle buyurmamış mıydı? İnsanlık düşmanı komunizm şu halim ve selim Çin halkını ne kadar zalim ve acımasız yapmıştı. Biz onların yaralıları için dahi ilk yardımı esirgemiyor yürüyemeyenleri araçlarla hastahanelere süratle göndermeyi bir insanlık borcu kabul ediyorduk.

Şu rejim hakikaten korkunçtu.

Gece zifırı karanlıkta birbirimize destek olarak yürüyor ve zaman zaman beş on dakikalık molalar veriliyordu. Her zaman yanımda olan teğmenim Kazım Ün ile dertleşirdik. Bana Simninni ve Kunuri savaşları hakkında bilgi verir, iyi ve kötü anılarını hikaye ederdi. **Son şehitlerimizin de anılarını tazelerdik. O zaman içimden ağlar hiç değilse sen kurtulsaydın gencecik delikanlı derdim.** Böylece sabaha karşı 411 rakımlı tepenin kuzey yamaçlarına ulaşmıştık.

Orada hemen yine mutat mevzilere sokulduk. Havadan görünmemek için beşer onar dağıtıldık. Beni birliğimden ayırıp bir sığınağa soktular. İçeride bir tek Çinli vardı. Ona Çince bir şeyler söyleyip bıraktılar. Genç ve güleç yüzlü bir

Çinli idi. İngilizce’si oldukça iyi idi. Kendisinin yedek top teğmen olduğunu söylüyor ve yaralandığı için beklediğini geriye gönderileceğini ifade ediyordu.

Bende fazla İngilizce bilmiyordum ama anlıyordum. Bana liyanza diye hitap ediyordu. Çince liyanza yüzbaşı demekmiş. Zaten bu sözcüğü bundan sonra hep işitecektim. Geceyi Çinli ile geçirdim. Bana yarasını gösterdi. Sağ kalçasından koca bir et parçası koparmıştı isabet eden bir top mermi pat... bana kısa kısa hayatını anlattı. Üniversitede okuduğunu komünist olmadığını ve fakat geniş ailesini komünist partizanlarının rahat bırakmaları için bu savaşa gönüllü katılmak mecburiyetinde kaldığını kendisini onlardan taraf göstermek suretiyle ailesinin yaşamalarına garantilemiş olduğunu acı acı dilinin yettiğince ve benimde anlayabildiğim kadarı ile sohbet ettik.

Bir sürü resim gösterdi bana mum ışığında. Kanaat getirdim ki Şanghay yakınlarında bir çiftlik sahibinin iyi yetişmiş bir ferdi olduğuna. Yaralandığına bir dereceye kadar seviniyordu. Mermi nerdeyse bacağını koparıp alacakmış ama buda bana yeter diyordu. Yakında yurduna ve yuvasına dönecekmiş. Akşam yemeğini biraz etle (konserve) soya fasulyesi yedik. Yanında Rus yemeği vardı jelatine sarılı. Benim için bir ziyafet olmuştu bu yemek. Tabi anlaşma biraz da kuş dili oluyordu. İzahlı ve işaretli. Rahat bir gündüz geçirmiş ve gece yürüyüşüne hazırlık olsun diye uyumuştum.

Çinli çok iyi bir Çin genci idi. Hiç de şimdiye kadar gördüklerime benzemiyordu. Akşam üzeri yine Çinli yemek yedik ve karanlık basarken bir muhafız gelip beni aldı ve hazırlanmış Türk esirlerinin yürüyüşüne kattı.

Yine çileli gece yürüyüşüne başlamıştık. Bu defa düzgün bir yol takip ediyorduk. İmjinine kadar(İmjin nehri) sabaha kadar aralıksız yol yürüdük. Nehri geçtiğimizde kafilemize Amerikalı esirler de katılmıştı. Kafilemiz her konakta kabarıyordu. Amerikalılarda uyku takımları da vardı. Ama onlarda da bitkinlik seziliyordu. Nehri geçerken bir hayli sıkıntı çektik. Yağmurlardan nehir yer yer kabarmıştı. Köprü bombalanmış olduğundan sık yerlerden ve enkaz üzerinden sulara bata çıka karşıya geçebildik. Bir kez daha yarı belimize kadar ıslanmıştık. Bizler galiba bu şartlar altında ölecektik.

İmjin nehrini geçtiğimizde bir köy meydanına geldik. Hava bombardımanına uğramış her taraf hayvan ve insan ölüleri ile dolmuştu. Dikili bir duvar dahi yoktu. Her şeyi yerle bir etmişti bizim Amerikan Hava Kuvvetleri.

Bu manzarayı görünce tanrıya dua ettim o an. Bunlara iyi bir ders vermişti pilotlarımız. Allah razı olsun elleri dert görmesin bizim şehitlerin intikamı alınmıştı ama ne çıkar bizim canım gençlerimiz yeniden dünyaya gelemezdi ki. Sabaha karşı yine kovuklara gizlendik. Fakat bu nedir böyle demeye kalmadı nereden çıktıklarını göremediğim bir sürü kadın, ihtiyar, çocuk Kore halkı bize bağırarak geliyorlardı. Niyetleri bozuktu. Çünkü sesleri ve hareketleri hiçte iyi niyet tepkisi değildi. Çinli muhafızlar derhal silahlarını doğrultarak azgın halkın önünü kestiler.

Birbirlerine kendi dilleri ile bağırdılar,çağırdılar ve nihayet onları geri yolladılar ama uzaktan olsun bizlere tükürük atmalarına mani olamadılar. Hepimiz bu tepki karşısında donmuş kalmıştık. Sonra muhafız komutanı bize durumu izah etti Çince ve İngilizce olarak. Bu masum köylüleri dün gece evlerinde uyurlarken Amerikan uçakları gelerek bombalamış. Hayvanlarını dahi imha etmiş kendilerini yurtsuz ve yuvasız bırakmış. Onun için bizi linç etmeye azmetmişler sopalarla.

Fakat komünist Çin halk ordusu barışçı bir ordu olduğundan elindeki esirleri böyle halk eline bırakmazdı diyerek Çin silahlı kuvvetlerinin propagandasını da ayak üzeri yapıvermişti. Bu yerli Kuzey Kore Halkına harbin getirdikleri bu idi. Kısasa kısas, sen bana ve bende sana aynı yöntemdi. Sığındığım yerde düşünüyordum,sabah bulamacımı çöplerken yurdumu düşümdüm bir an.

İkinci Dünya harbi 4 kıtada hanlar hamamlar yakıp yıkarken yaşlıları ve bebeleri acımasızca yok ediyordu. Alman orduları daha on sene evvel kapımıza kadar gelmiş bize saldırmayı tasarladığı bir anda yön değiştirivermişti. **Bu günü ve Kore halkının çektiklerini gözlerimle görünce tekrar tekrar o zamanın Türk yöneticilerini takdirle anıyor ve bilhassa İnönü'yü içimde**

yüceltiyorum. O dönemde her şeyi karne il yedik ve çocuklarımızın şekerini kestiler diye oy avcılığı yapanlara İnönü paşanın cevabını hala hatırlıyor ve düşünüyorum.(Yavrum sizleri şekersiz bıraktım ama öksüz ve yuvasız bırakmadım) demişti.

İşte hem de iki kardeşin başlattığı kavganın getirdiği evsiz babasız kalan çocuklar kocasız kalan dullar yetişmiş evlatlarını yitiren kocamış ana ve babalar hepsi burada ve gözlerimizle görüyorduk. **Tanrıya dua ediyorum vatanıma böyle bir harp göstermesin. Harp edeceksek dışarıda yurt dışında edelim. Vatanımız ve vatandaşımız böyle acı günleri görmesin ve yaşamasın.**

Geceyi beklemek için yine koyun sürüsü gibi birbirimize sokularak yattık nisan olmasına rağmen Kore oldukça soğuktu. Tanrı bizleri koruyordu. Şartlar çok acı idi. İçimde bir fanila ve külot üzerimde ceket ve pantolon bir tek mendilim vardı. O mendilde kolumda askı vazifesi yapıyordu. El yüz yıkamak neye yarardı ki. Kurulama işini ceketin yenleri görüyordu. **Hakikaten sağlam bir bünyem varmış. Yarı tok bir durumda kan kaybımda üstüne caba idi. Askeri orta ve lise sınıflarında bilhassa Bursa Işıklar Lisesinde okuduğum yıllar soğuk sporlara çok önem vermiştim. Her sabah diz boyu kar olduğu sabahlar arkadaşım Hüsamettin Arpak ile iç bahçeye iner yarı belimiz çıplak kar dövüşü yapar ve sonrada avuç avuç karları vücudumuza sürerek birbirimizi ovalardık.**

Belki de direnme buradan geliyordu. Yalnız yaralarım pek iyi değildi soğuk sularla pansuman yapıyor ve aynı sargıyı tekrar kullanıyordum. **İki erimin yaraları daha ağırdı. Birinin omzunda bir kurşun henüz duruyordu. Öteki de bacağından bomba yemişti. Üç yaralı birbirimize destek olarak yolları arşınılıyorduk. Gece yine güneye doğru hareket ettik.**

ÇİNLİLERİN KUZHEY KORE'YE SIZMASI

Yolda bizimle birlikte Çin kuvvetleri de güneye akıyordu. Yolun bir kenarını bizim esir kafilesi ilerlerken diğer kesiminde ise büyük bir kuvvet Çin askeri birlikleri adeta koşar adım ilerliyordu. **Yine hepsinin boyunlarında çağ torbası ve omuzlarında tüfekleri ayaklarında lastik ayakkabılar koşar adım gidiyorlardı. Her birliğin arkasından ikmal kısımları takip ediyordu Çin ordusunun ikmal kısmı gayet basitti.**

Araç yerine insan gücü çok boldu. Kazanları ve gereçleri birer sopa uçlarına iliştilmiş olarak omuzlarda dengeli olarak taşıyor, birliklerini takip ediyorlardı. Gündüz siniyor ve geceleri meydana çıkıyorlardı. O gecede hadisesiz bizler bir kavşakta ayrıldık. Yine bir virane köye girdik. Çin kuvvetleri doğuya akıp gittiler. Sabaha karşı alaca karanlıkta köye girdiğimizde karşı sırtlardaki ışıldakların etrafı aydınlatıldığını fark ettik.

Demek ki Birleşmiş Milletler ordusu yani bizimkiler karşımızda mevzilenmişlerdi. Muharebelerde bizim eski erler buraları gide gele iyi bellemişlerdi. Düşman acele doğuya akımını sebebi anlaşıyordu. Herhalde kuvvet kaydırıyorlardı. Ne güzel bir durumdu. 8-10 kilometre bir uzaklıkta dost birliklerimizin hemen karşısına bulunuyorduk. Burada bir çok esirlerle buluştuk. Sanki toplama yeri idi bu köy. Harap binalar bomboştu. Yerli halk yoktu. Karşımızda devamlı ışıldaklar siperlerin önünü aydınlatıyor hiçbir ses ve seda işitilmiyordu.

Yeni esirlerle buluştuk. Amerikalı, İngiliz ve Filipinli,Kostarikalı, er ve subaylar vardı. Bir hayli kalabalık bir kabile oluşturmıştık. Bu Çin ordusunun gece baskınları ve inatla takipleri sayesinde bu kadar ilerleyebilmişlerdi.

Yoksa ellerinde yeterince ne tankları ne uçakları ve ne de ikmal için motorlu araçları vardı. Müthiş bir insan gücü onların en büyük ve tesirli silahları idi. Bir kere cepheyi yırtıkları anda dalga dalga akıyorlardı. Gece taarruzlarında birbirlerini tanıyabilmeleri için burunlarına ameliyat haneye giren doktor ve hemşireler gibi beyaz bez sarıyorlardı. Biz ise bu tanıtmayı sırtımıza beyaz bant takardık gece hareketlerinde. Bunlarında bu tür işaretleri vardı. Gündüz yok oluyor ve gece birden kum gibi ortaya çıkıveriyorlardı.

Halbuki Amerikan taktiği bambaşka bir muharebe usulü idi. Gece istirahat et hatta uyku tulumuna üst başla ve ayakkabılarla gir,sabah mesaisi ile taarruza kalk,bol cephane, bol öldürücü silah. Tank ve uçak. Hele topçu gerilere ölüm saçar. Aynı silahlar karşısında olsa neler yapmaz bu insan gücü ile. Bir taraf araç gereç harcıyor,karşı taraf insan harcıyor. Tabi her iki tarafta var olanı harcıyordu bu savaşta. Hele yiyecek ikmaline diyecek yoktu Amerikanın.

Esir grubumuzla gündüz uykuya geçmeden önce biraz yarenlik ettik. Yeni esirlerde sigara vardı. Birazda ilk yardım malzemesi tedarik ettik. Yaralarımızın bezlerini değiştirdik. **Yeni esirlerde de ağır yaralıları vardı. Hepside adeta ölüme terk edilmiş gibi, esir bekçilerinin kolları bile kıpırdamıyordu. Bu ne insanlıktır tanırım. Bu komünist rejimde hiç mi insan kıymeti yoktu.**

Aynı bölgede bir gün bir gece geçirdik. Gece yine karşıımızdaki tepeler ışıldı. İlk defa geceyi bir damda geçiriyorduk. Sarmaş dolaş ve iç içe uyumaya çalışıyordum. Düşünüyor hayaller ve hakikatler gözlerimin önünde sinema şeridi gibi kayıp gidiyordu. **Karşımızda yurttaşlarımız ve dost birliklerimiz mevzide düşman taarruzlarını hazırlıklı olarak bekliyorken bizler hemen karşı düzlükte eli kolu bağlı hiçbir şey yapamamanın ızdırabı içinde idik.**

Kaçıp kurtulmamıza imkan yoktu. Çünkü bulunduğumuz bölge Çin ordusunun en yoğun olduğu ve yığınak yaptığı bölge idi. Karım, çocuklarım ve yakınlarım gözlerimin önüne gelmişlerdi. En büyük oğlum Engin daha 10 yaşını doldurmamıştı.İkinci oğlum Ergin 8 yaşında 1 temmuz da 8 yaşını dolduracaktı. Karım üçüncü çocuğuma hamile idi. Onun da doğumuna birkaç ay vardı.

Zavallı karım şu anda nasıl bir hava içinde yaşıyordu? Benim akıbetim muhakkak ki telsiz ile yurda bildirilmiş ve radyo ile de tüm yurda duyurulmuştu. İki çocuğu ve birde karnında taşıdığı yavrusu ile nasıl bir

hale düşmüştü? Anam babam ve kardeşlerim ne yapıyorlardı? Bunları bugün daha berrak bir şekilde düşünüyorum kahroluyordum. Karımın ana babası kardeşleri hep beraberdiler. Onları yalnız bırakmazlar sahip olurlar diyerek teselli bulmaya çalışıyordum. Böyle düşüncelerle dalmış gitmişim. Gündüzümüzde aynı bölgede hiç dışarı çıkmadan geçti.

Karşıdaki cephede silah ve top sesleri aralıksız devam ediyordu. Çinliler bugün çok telaşlı ve acımasızdılar. Hallerinden fevkalade hallerin arifesinde olduğumuz anlamak güç olmuyordu. Cephede aleyhlerine gelişme olsa gerekti.

Çünkü akşam üzerine doğru bir sürü Çinli ve komutanları bütün esirleri teker teker yoklamaya ve ağır yaralıları ayırmaya başlamışlardı. Yine büyük bir yürüyüş hazırlığı göze çarpıyordu. Yaralıları teker teker ayırıp bir kenarda toplarken bana da kolum askıda ve bir elimde sopama el attılar. Bir anda olmasamda durumu düşünebildim ve elini askıdan çıkarıverdim. Onları başka ellere teslim edeceklerini ve sonrada kurtulmak için öldüreceklerini sanmışım.

Çünkü arda kalan ağır yaralıları ayak bağı oluyor gerekçesi ile öldürdüklerini son günlerde müşahede etmişim. Toplu olduğumuz ve yürüyebildiğimiz sürece toplu katliama gidemezler düşüncesinde idim. Toplumdan ayrılmadım. İki ağır yaralı erim ayrılmıştı bizden. Amerikalı ağır yaralılarla birlikte bizimkileri başka bir yere götürdüler.

Sonrada acele olarak her zamanki yemeğimizi yer yemez sıraya soktular. Alaca karanlık başlamıştı. Bu defa nereye götürülecektik. Hiçbir şey bilmiyorduk. Sadece kalk kalk diyen komutlar ve yürümek için çuh çuh diye harekete geçmeler.

Artık alışkanlık haline gelmişti. Çinlilerin dili hep çe,çu,ça gibi hecelerle başlar ve biter. Bize Türko,İngilizlere İngo Amerikalılara mikodi Korelilere. .. kendilerine de çünko diye seslenirlerdi. Caddeye çıktık ve yönümüz geldiğimiz istikamet kuzeydi. Çabuk çabuk ve süratle yürütüyorlar ve pür telaş idiler. Geri kalmama gayreti içinde adeta koşar adım götürüyorlardı. Bizim yürüyüş kolunu birerli kola çevirip yolun soluna aldılar,kuzeyden güneye karşıdan büyük bir kuvvetle karşılaştık. Yolu hemen hemen kaplamışlardı.

Koşar adım ilerleyen Çin kuvvetleri oldukça kalabalıktı. Bu müşterek ters yürüyüş kolu tam 4 saat devam etti. Belki bir kolordu kuvvet güneye akın ediyordu.

Bizde aynı tempo ile kuzeye ilerliyorduk. Yolumuz sarp bir uçurumla sınırlı ve sağımız ise sarp ve kayalık tepelerdi. Gece yol hariç sağlı sollu amerikan uçaklarının attıkları aydınlatma mermileri ile zaman zaman gündüz gibi oluyordu. Fakat akli evvel pilot çıkıp da yol güzergahına bir tek mermi atmıyordu.

Hem yürüyor hem de ellerimi havaya kaldırıp dua ediyordum ve buraya da atın ne olur bre allahın kulları diye çırpınıyordum. Ne tesadüftür ki 4 saat cadde(sosa) koca bir Çin ordusunun geçmesine engel olmamıştı. **Eğer bir uçak yol güzergahına bir tek aydınlatma mermisi atsa idi kuvvet kaymasını görecekti ve kısa zamanda o koca yürüyüş kolundan bir tek insan kurtulmayacaktı. Yolu hiçbir fert terk edemezdi. Çünkü yolun bir yanı uçurum ve diğer yanı ise sarp dağdı. Yol boyu binlerce düşman imha olurdu. Tabi bizlerde sağ kalmazdık ama hiç değilse bire yüz bire iki yüz zayıat verdirirdik.**

Dört saat boyunca tepeler hattında kol gezen uçaklara gelin görün diye çırpındım, birinin belki aklına gelir diye umutlandım maalesef intikamım

kursağında düğümlendi kaldı. Artık sabaha kadar yol alarak yine İmjin nehrine ulaştık bu pilotların niçin böyle hareket ettiklerini. .. Amerikan pilot ve subaylarında sadece verilen bölge ve hedefler ilgilendirirmiş. Kendilerinden hareket etme alışkanlıkları olmazmış.

Bir pilota harita üzerinde yapacakları ve bombalayacakları bölge ve hedefler işaretlenir ellerine verilir haydi göreve dendiğinde sadece o hedefler ilgilendirirmiş. Bir köprüyü sadece iki yerinden veya sadece orta yerinden köreltecekse ondan başka bir şey düşünmez yani sadece o görevi yaparmış. Hedefi dışında gördüğü düşman dahi inisiyatifini kullanıp ateş etmezmiş. Yani bir nevi robot pilot. Halbuki bizim taktiğimiz inisiyatif taktiğidir. Çinliler bütün hareketlerini gece yaptıklarına göre onları işaretlediği yerde bulamazsa birazda araştırması ikmal yollarında bir kerecik olsun yoklamak ve şüphesini oluşturmak gerekmez mi? İşte Amerikan pilotu çok iyi ve çok cesur pilot olmalarına rağmen inisiyatif yok.

Askerlik bir bakıma bu haslet iyi bir sistem ama bazı zamanlarda hoş değil. Yine birkaç gün evvel konakladığımız yerlere gelmiştik. Yine kızgın kuzey köylülerinin misafiri olmuştuk. Bizi bir tepe gerisine getirip çöktürdüler. Uzun bir esir kafilesi oluşturuyorduk.

Aralarımızda muhafız Çinliler karşımızda bir bölük makinalı tabancalı muhafız. Onlarda karşımızda tek sıra halinde dizilmişlerdi. Cepheleri bize dönük adeta kurşuna dizilecekmiş gibi bir durumda idik.

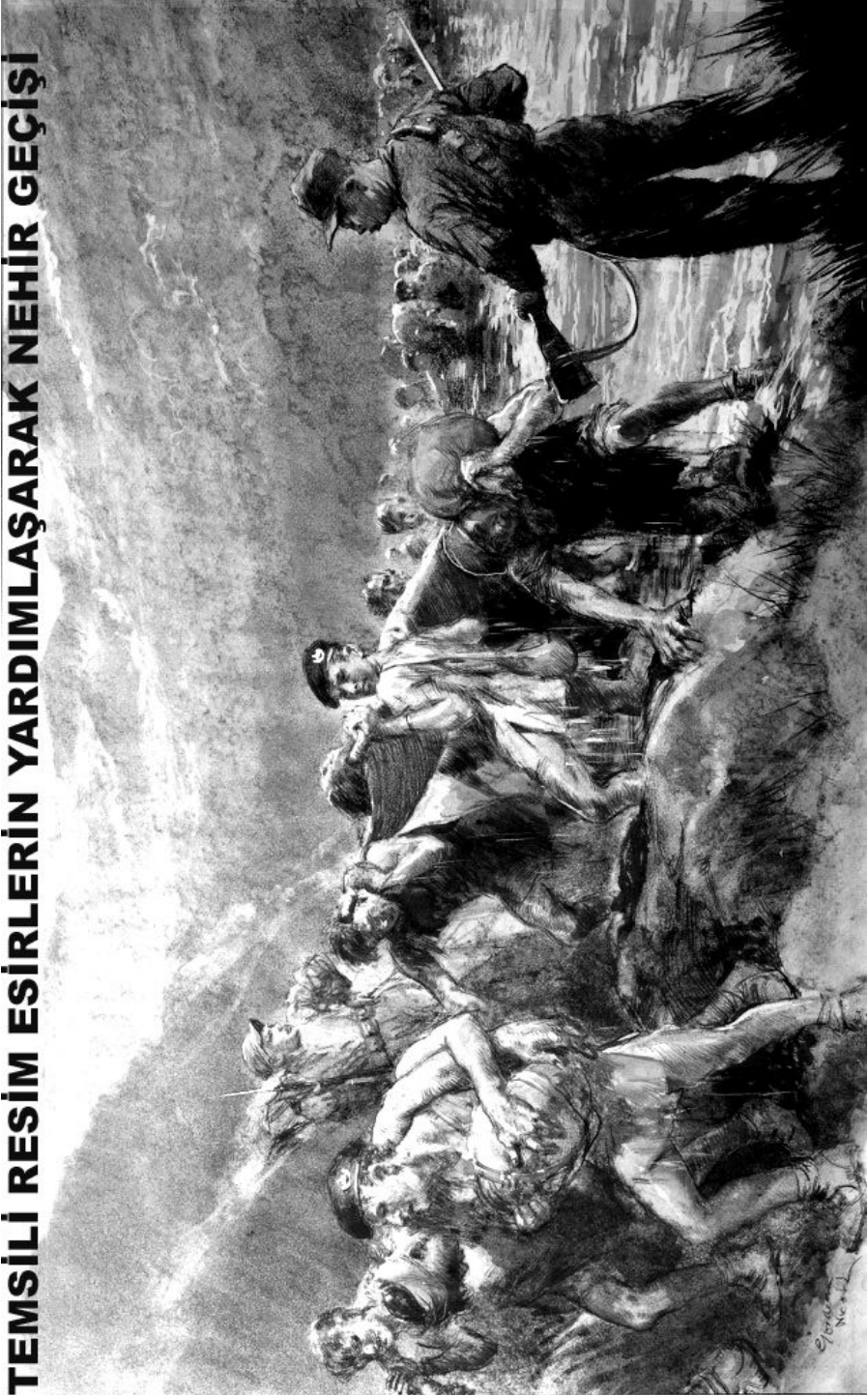
Bütün esirler aynı duygu içinde olmalı ki hemen fısıldamaya başlamıştık. Eğer böyle bir niyetleri varsa kendimizi ucuza satmamayı kararlaştırıverdik. Tetikte beklemeye başladık.

Bu durumumuzu hisseden bir Çinli muhafız eri birden benim önümde durarak kendi dili ile adeta ağlar gibi sesler çıkartarak bizim düşüncelerimizin doğru olmadığını karşımızda duran bölüğün nöbet değiştirdiğini artık kuzeye götürüleceğimizi anlatıvermişti.

Teğmen Kazım Ün elini boynunu sürterek kılı (sizi keseriz) demesi onu çok etkilemişti tekrar tekrar böyle bir şeyin olmayacağını kendisinin Müslüman olduğunu açıklayıverdi. O günün heyecanlı dakikalarına ve Müslüman Çinli askerin aksini ispat için çırpınısını hiç unutmam. Zaten pek yaşayacağımızı da sanmıyordum bu şartlar altında. Şimdiden oradan araya sürünerek hareketlerimiz ve yeterince gıdadan yoksun oluşumuz, kan zayımiz bilhassa beni düşündürüyordu.

Kuzeye nereye götüreceklerdi. Hem de yürüyerek? Bu un bulamacı bizi daha ne kadar zaman ayakta tutabilirdi? O gün muhafızlarımız değişti ve yine sığınaklara teslim edildik. Nisanın son günleri olmasına rağmen müthiş bir ayaz vardı. Yine birbirimize sokularak uykuya başladık. Günde iki defa yemek yiyorduk. Akşam üzeri yine yolculuğa hazırlandık. Bu defa da kuzeye gidiyorduk. İmjin nehrini sığ yerlerden ayakkabılarımızı omzumuza asarak bir kere daha geçtik. Bu üçüncü geçişimizdi İmjin nehrini. Bizim eski savaşçılarımızın bu nehri geçişleri beşinci idi. Benim ise üçüncü geçişimdi.

TEMSİLİ RESİM ESİRLERİN YARDIMLAŞARAK NEHİR GEÇİŞİ

İlk geçişim bölüğümle düşman ile savaşıarak geçmiştim. İkinci ve üçüncü geçişlerim esir olarak tahakkuk etmişti. Yarı belimize kadar ıslanarak bir kere daha sıırsıklam olmamız mukaddermiş. Yine sabaha kadar elbiselerimin ıslaklığı üzerimde kurumuştı. Esir düştüğüm bölgeye geldiğimizi sabaha karşı ceset kokusu ile anımsadım. Bölüğümün yüzlerce şehidi bu derede hala yatıyordu. Geçerken şahit yurttaşlarımın ruhlarına bir fatiha okudum. Hiç olmazsa bunları toplayıp gömebilirlerdi.**Yukarıda belirttiğim gibi bu komünist rejimi diriye saygısı yok ki ölüye olsun. Esir oluşumuzun üzerinden 8 gün geçmişti. Artık hep kuzeye gündüz örtülü arazide ve geceleri yollarda ölüm yürüyüşlerine başlamıştık.**

Kuzeye Kore topraklarında ilerliyorduk. Kafilemiz bir hayli kabarmıştı. Yollarda hastalıklar başlamıştı. Bilhassa sular mikrop yuvasıydı. Bir çok esirler ishal olmuşlardı.**Bilhassa Amerikalılar bu ızdıraplı ve yoklulara hiç dayanamıyorlardı. Yollarda dökülmeye başlamışlardı. Tanrı bizlere güç vermişti. Bütün yokluklara rağmen yürüyor ve yürüyorduk. Sabun ve sıcak sudan yoksun hiçbir kalorisi olmayan yiyeceklerle adeta mücadele ediyorduk.**

Türk çocuğunun yoksulluğa karşı direnci cidden şayan-ı hayretti. Koyun gibi birbirimize sokularak geçirdiğimiz günlerin eseri olarak bitlenmiştik. O da bir problem olmuştu bizim için. Güneşi görür görmez uykuyu terk edip bütün üstümüzü çıkartıp bitle mücadele etmeyi görev kabullenmiştik. Elbiselerimizin yenlerine ve dikiş yerlerine yerleşmiş bitleri ve sirkeleri tırnaklarımızla öldürüyor ve temizliyor sonra uykuya geçiyorduk.

Bu kadar dirençli oluşumuz ve birbirimize olan dayanışmanın birer sonucu idi. Biz Türkler insan sevgisi ile dopdolu insanlardık. Diğer milletlerde bu haslet maalesef noksandı.

Aylar geçiyordu hep aynı minval üzere kuzeye doğru yürüyorduk. Gündüzleri konakladığımız bölgelerde bizim uçaklarımız devamlı olarak üzerimizden geçer ve topluluk gördüğü anda ateş ederdi. Tabi bizim kim olduğumuzu bilmezlerdi. Gördükleri zaman hemen ateş ederlerdi. Yine bir gün sabah henüz kendimize sığınak ararken seyrek bir orman da tepemize dikilivermişti bir bombardıman uçağı. İkmal noktalarını arayan uçak bizleri görünce düşman birlikleri sanarak şöyle bir üzerimizde bir tur atıp ateş kararı verivermiş olmalı ki hiç vakit geçirmeden süzülerek makinalı tüfeklerle mermilerini kusuvermişti.

Ben tam bir 15 dakika sabah sabah yorgun argın iki çam ağacı arasında koşa koşa hedef değiştirerek canımı kurtarmıştım. Bu ağaç değiştirmeler 15 dakika sürmüştü. Sonra çekip gitti ama telsizle haber vermiş olmalı ki yarım

saat sonra 3 adet jet uçağı geldi. Ama biz artık sığınaklara kendimizi atmıştık. **Esarette dahi ölümle burun buruna idik. Bu bilinçsiz uçak taarruzları komünistlere propaganda aracı oluyordu. Rahat kapalı bir yerde toplu halde bulunduğumuz zamanlarda esir muhafız birliğinin komünist yetkilisi hemen propagandasını yapıveriyordu.**

Kendi uçaklarımızın bizleri öldürmek için takip ettiğini ve sonrada bize vermek üzere Çin'den getirtmekte oldukları yiyecek kollarını bizim uçakların imha ettiğini, bizleri beslemek istedikleri halde gelecek yiyecekleri yine bizim uçakların yok ettiklerini nede güzel anlatıveriyordu.

Zavallılar kimi kandırıyorsun yahu! Bizim uçak bizim esir olduğumuzu ve kafilenin esir kafilesi olduğunu nereden bilecekti. Bizi esir aldığımızdan bugüne kadar tam 40 gün geçti. Birleşmiş milletler sizlerin esirlerinizi böyle ölüm yürüyüşü yaptırmadan her türlü seri vasıta ile esir kamplarına gönderip en iyi şekilde bakarken böyle bir gaddarlığı düşünebilir mi? Kimi kandırıyor ve kimi bu saçmalıklarınızla aldatıyorsunuz? 40 gündür gece yürüyor gündüz siniyorduk. Bu yürüyüşün adını vermiştik (ölüm yürüyüşü). Cephede öldüremediklerini, aç, susuz ve pislikle öldürmeye çalışıyorlardı.

Nitekim dirençleri az olanlar hazan yaprakları gibi dökülmeye başlamıştı. Bilhassa bit ve dizanteriden geride bıraktıklarımız çoğalmıştı. Bunlar daha ziyade Amerikalılardı. **En sıkışık muharebe de dahi sıcak yemeğini yiyebilen ve su yerine kutu biralarını yudumlayan Amerikan askeri böyle yokluk ve eziyete hiç tahammülü yoktu.** Çinlilerin verdikleri kalorisiz ve iştah kaçıracı yemekleri yiyebilmek ve karnımızı mümkün mertebe tok tutabilmek için acı biber yiyorduk. Bunu bizim erler konakladığımız yerlerde araştırıp bulurlardı. Sonrada yemeklerde bir tek piçko biber iştahımızı açar o yenemeyecek yemekleri yiyebilirdik.

Erlerimiz kısmen de Amerikalılara ikram da ederdi. Hatta sigara tiryakileri bunun da yolunu bulmuştu. Kaldığımız köy evlerini delik deşik ararlar ve yaprak tütün dahi bulup gazete kağıdı ile sararak birer nefes tiryakilere ikram ederlerdi.

Tuz dahi bir bulunmaz nesne idi. Onu da araştırıp bulurlar ve paylaşırlardı. Bu bakımdan birçok Amerikalı esir bizimle olmaktan adeta zevk duyardı. Yoklukla mücadele bulduğunu da bölüşmek bizim Türk çocuğunun en büyük özelliğı idi. Bitten arınma tekniğini de biz öğretmiştik onlara.

Artık söylendiğine göre kampa yaklaşmıştık. Kuzey Korenin oldukça mühim ve büyücek şehirlerinden tren yolu istasyonu olan Kujandong şehrine gelmiştik. Burası hava bombardımanları ile harabeye dönmüş ve fabrika bacaları yıkılmış bir sanayi bölgesi idi. Burada parça parça birkaç okula yerleştirildik. Okulların hemen yakınlarında da hava baskınlarından korunmak için sığınaklar vardı.

Bizim bulunduğumuz okulun çok yanında tren istasyonu vardı. Trenlerde ancak geceleri yola çıkabiliyordu. Burada ilk defa konserve sığır eti ve pirinç lapası verdiler. Bizim için büyük bir ziyafetti. Tabi yine partizan görevli bu yemek için büyük bir nutuk çekmeyi de ihmal etmedi. Efendim; Çin ordusu bizim için büyük fedakarlıklarla iyi yiyecekler getirmeye çalışıyormuş. Velakin bizim hava kuvvetleri ikmal kollarını daima tahrip ediyormuş. Biz zavallıları kapitalist Amerika ve dolayısıyla Amerika ile işbirliği yapan tüm kapitalist ülkeler bizlerin ölümünü düşünüyormuş.

Halbuki komünistler buna rağmen bizleri beslemek için her türlü fedakarlığı yapıyorlarmış. Yalu nehri üzerinde ikmal gemileri bizim (yani kapitalist) uçaklar bombalamış ve batırmış. Hey gidi dünya ne herzeler savuruyorlardı şu verdikleri bir avuç et için. **Ne deseler vız gelirdi bizlere. Şu anda az da olsa iyi bir gıdaya kavuşmuştuk. O gün oldukça mazbut bir binada uykuya çekildik.** Akşam üzeri okul bahçesinde güneşin son hüzmelerini seyrederken çok yükseklerden bir bombardıman uçağı görünüyordu. Hemen alarm boruları ötmeye başladı. Bu yetmezmiş gibi şehrin etrafındaki tepelere yerleştirilmiş uçaksavar bataryaları ateşe başlamaz mı?

Eh sen misin ateş eden o yolunu almış giden uçak dönüverdi şehrin üzerine evvela istasyona birkaç bomba bıraktı ve tekrar yoluna devam etti ama telsizi ile de jetleri çağırmaı ihmal etmemiştı. Çok zaman geçmedi. Belki de bombardıman uçağının refakatçileri idi. 3 tane jet geliverdi. Çin uçaksavar topları ateşe başladı.

Ne ne gerek be uçaksavarcı. Uçaklar belki de başka yerlerdeki görevlerini yapmış üslerine dönerken onları uyarmak. İşte böyle zamansız ötmenin neticesi çok acı oluvermişti. Uçaksavarlar birden susuverdi. Çünkü ateş etmekle yerlerini belli etmişlerdi. O gece yola çıkarmadılar bizleri de. Binalarımız da tahrip olmuştu. Biz sığınaklarda geceyi geçirdik. Ertesi gece yolumuza devam ettik.”⁴⁶ Diye anlatmaktadır.

III. Türk Harp Esiri Üsteğmen Fevzi Gürgen Ölüm Yürüyüşlerini Şöyle anlatmaktadır

“ İrtibat görevini bırakıp sabaha kadar savaştık. Düşman ümidini kesip gerilere sarmaya başladı. 3 ncü Tabur Miktat Uluünlü'nün Taburu kahramanca savaştı, süngü muharebesiyle cepheyi yarıdık, daha geride bir vadiye geldik.

⁴⁶ Yüzbaşı Hamit Yüksel'in Kendi Yazdığı Anıları, Oğlu Ergin Yüksel'den alınmıştır.

Akşama yakın birlikler epeyce zayıat verdi, orada da tekrar çekilme emri verildi. Bu esnada ben göğsümden yaralandım.

Çinliler süngü muharebesini bilmiyorlardı. Birlikler çekildi, biz yerde yattık. Benim gibi 30, 40 kişi vardı. Düşman üzerimizden çiğniyerek geçti. Bana çok sert bir vuruş oldu. **Çinliler ilerliyorlardı. Kalkamadım, şok da geçirdim. Bir grup daha geldi, yaralıları taşıyordu. Benimle 14 kişi ayağa kalktı. Bizi toparladılar, esir kampına gittik.** Öldüreceklerini zannediyorduk. Bir vasıta içinde Çinli bir komutan bizi görmüş, kendisi Sincan Türklerindenmiş. Biz onun Türkçesini anlıyorduk. Bizi ayırdı ve kendi askerleri ile kampa gönderdi. 15 günlük gece yürüyüşünden sonra haşlanmış mısır kırması, süpürge tohumu ve kum darı yedik.

Geceleri yürüyorduk. Bir odada 40, 50 kişi uyukluyorduk. Bizi Pyogyang'a Yalu nehri kenarındaki kampa götürdüler. 32-33 ay kaldık. **Üsteğmen OrhanTokgöz ağır yaralıydı. Orhan'ın geri kaldığını gördüm, ancak akibetini bilmiyordum.⁴⁷”** Diye anlatmaktadır.

GAZİNİN ADI SOYADI :	SÜLEYMAN IRMAK
DOĞUM TARİHİ :	1929
RÖPORTAJ TARİHİ :	22 AĞUSTOS 2004
RÖPORTAJ YERİ :	DOLAYLI KÖYÜ/ÖDEMİŞ İZMİR

IV. Türk Harp Esiri Süleyman Irmak Ölüm Yürüyüşlerini Şöyle Anlatmaktadır

SORU: Esir alındıktan sonra ne kadar yürüdünüz?CEVAP: Hatırladığım üç, beş gün yürüdük. Gündüzleri geçici kamplarda evlerde dururduk, geceleri yürütürlerdi takip etmesinler, görmesinler diye.

SORU: Yolda ölen, ya da öldürülen oldu mu?CEVAP: **On yedi kişiyi öldürdüler bizden. Biz görmedik ama sonradan gelen iki arkadaş vardı Zonguldaklı, onlar söyledi. Ağır yaralıymış öldürdükleri. Onların da yarası ağırımı ama onlar biraz düzelmişler. Ben de yaralıydım. Yaralı, yaralı yürüdüm. Yolda yürüyemeyenlere, yürüyüşü ağırlaştıranlara dayak atıyorlardı.**

⁴⁷ Esir Üsteğmen Fevzi Gürge'nin Anıları, teyp kaydına Alınmıştır

SORU: Kampa varışınızı anlatır mısınız?CEVAP: Sonra 'Soğuk Kamp' diye bir kampa geldik. Çok kötü bir yerdi. Amerikalıların çoğu öldü orada. Pislikten ve bakımsızlıktan. Biz de kötü durumdaydık. Bir ay kaldık orada, bir ay daha kalsaydık, orada hepimiz ölecektik. Bet beniz kalmadı hiçbirimizde. Yemek olarak bezelye gibi bir şey veriyorlardı azıcık. Pişirdin mi bezelyeye benziyor, pişirmedin mi nohuta benziyor, acayip bir şey. Kendileri pişirirlerdi orada.

Sonra başka bir kampa gittik. Orada da bir ay kadar durduk. Amerikalılar ve İngilizler de vardı yine o kampta. Amerikalılar bizi çok severlerdi, dillerini de çat pat öğrenmiştik. Oradan 5 no'lu kampa gittik. Çok büyük kamptı orası. Mançurya Barajının yanındaydı. Büyük nehirdi. Üç kere makineli tüfekleri kurdular, "Amerikalılar sulha yaşıyor" ⁴⁸ diye anlatmaktadır.

⁴⁸ Özaylar, a.g.e., s. 163.

Kurman Albay
Ali Denizli

Albaymıla görüştük
memnun kalarak ayrıldım
Saygılarımla

Ahmedi Hamdi
Ökten

3 Ekim 2005
Salı.

V. Türk Harp Esiri Çavuş Ahmedi Hamdi Ökten Ölüm Yürüyüşlerini Şöyle Anlatmaktadır

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: 8 Gün yürüttüler, yaram vardı her şeyimi aldılar, diyor bunun üstündeki bütün malzemesini, her şeyini aldılar diyor doğru mu acaba?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Hatta parmağında yüzük olanların parmağını kesip de aldılar onların geldiği tarihi biz bilmiyoruz biz evvel olduğumuz için bizim kafiye de hiç ölü vermedik çok ağır yaralı vardı bir tane kızakla sürüyorduk ağaç dallarından kızak yaptık götüremeyecek hale geldik vurdular onu öldürdüler

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Kamp da Amerikalılar, İngilizler, Fransızlar, Kanadalılar vardı diyor.Ahmet Hamdi ÖKTEN: Bir kişi Yunanlı vardı.Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Süleyman Irmak da şöyle diyor biz yolda giderken 17 kişiyi öldürdüler diyor yani esir kampına giderken 17 kişiyi öldürdüler diyor sizden öldürülen var mıydı?

Ahmet Hamdi ÖKTEN: Yok efendim birçok ağır yaralı vardı aşağı yukarı birkaç gün onu dalların üzerinde sürümekle götürdük ve nihayet götürecek takatimizde kalmadı geceleri yürüyoruz bıraktık orda onu da vurdular ama kim olduğunu hatırlamıyorum.”⁴⁹ Diye anlatmaktadır.

⁴⁹ Esir Çavuş Hamdi Ökten’in Anıları, Video kayda Alınmıştır.

VI. Türk Harp Esiri Onbaşı Veli Atasoy Ölüm Yürüyüşlerini Şöyle Anlatmaktadır

Esir Onb. Veli ATASOY: Tabi biz nasıl kıtada amirimizi, subayımızı, askerimizi sayar seversek orada da birbirimize hiçbir fark gözetmeden şey yaptık hatta o İsmail Acarı sırtımda taşıdım ben yaralı vaziyetimde bir odun elde ettim kızak gibi hayli taşıdım onu hatırlıyorum ama en son aramızdan ayırdılar onu vurmuşlar, görmedim.

Ben öyle ayırdılar biz, ben şahsen birbirimize çok bağlıyız Sayın Paşam zaten ondan istifade ederek bir tereddüt vermeden memleketimize döndük başka bir şey yok yani”⁵⁰ diye anlatmaktadır.

⁵⁰ Esir Onbaşı Veli Atasoy’un Anıları, Video kayda Alınmıştır

VII. Türk Harp Esiri Çavuş Muzafer Şenburç Şöyle Anlatmaktadır

"Kunuri'de arkamda patlayan top mermisi ile yere yuvarlandığımı görenler beni şehit bırakmışlar ve böylece sağ kalanlar beni şehit bildirmiş, şehit listelerine de böyle girmiştim. **Bu arada bana da bir Çinli tüfekte Ben ölmekten korkmuyorum. Kıpırdamadan öldür diye işaret ettim.**⁵¹

ESİR KAMPINA INTIKAL

Gece yarısı dışarı çıkardılar. Dışarıya 30 cm. kadar kar yağmış. Bizi yaya yola düşürüp iki dağın arasında ki boğaza doğru götürürlerken gayri ihtiyari içimden gelen bir hisle kendimi karın üstüne attım. Arkadaşlar ben ölüyorum hakkınızı helal edin derken onlar da kalkmam için yalvararak gidiyorlardı.

İzmirli Lütfi Mert geri gelerek beni kaldırıp koluma girip götürdü ve böylece bir köye getirildik. Köyde bir evde altı gün yattık bize komünistler esaretin ilk yemeği olarak yağsız ve tuzsuz mısır kırmacı verdiler. Fakat yiyemedim. Kar yiyor su içiyordum. Yaralar içimi de yakıyordu. Açlığa, alışmıştım. İdrarım kesilmişti.

Kendimi Allah'a bırakmıştım, köye geldiğimiz yedinci günü idi. Elime cebimdeki ufak Kur'anımı aldım okumakla meşguldüm. İçeriye bu arada bir Çinli girdi. Elimdeki Kur'anı görünce elimden alıp bağrına bastı ve öptü. (Türki) diyordu. Biz de Türk diyerek Türklüğümüzü anlattık.

Babasının Türk olduğunu ve namaz kıldığını işaretle anlattı. İhlâsı Şerif sûresi ile elham sûresini okuyarak İslam olduğunu ispata çalışıyordu. Biz kendi isimlerimizi söyleyerek işaretle ismini sorduk ve Mehmet diye cevapladı. Etrafına bakınarak çantasından sigara, kibrit ve yiyecek çıkarıp verdi. Dışarıya çıkıp tekrar gelerek yaralarımıza baktı. Ağlıyordu. İlerlere gitmememizi ve yine geleceğini işaret edip gitti.

⁵¹ Akay, a.g.e., s. 44.

AMERİKALI ASKER ELLERİ BAĞLI ÖLDÜRÜLMÜŞ

AMERİKALI ESİRLERİN ÖLDÜRÜLMESİ

Bir gün sonra üç silahlı Çinli daha geldi. Bizleri götürceklerini işaret ettiler. Amerikalı ve Korelileri kaldırdılar. Bana kalk işareti ile birkaç tekme attılar. Üzerindeki battaniye açılınca belimden aşağısının çıplaklığını ve kanlar içindeki bacaklarımı görünce bizleri bırakıp, Amerikalı ve Korelileri alıp gittiler. Biraz sonra silah sesleri işittik. Onların bu silahlarla öldürüldüğünü anladık.

O gece hep düşüncelerle geçti. Sabah Müslüman Çinli yine geldi. Nöbetçi bizleri kanlar içinde gördüğü için kaçmazlar düşüncesi ile bırakıp gitmişti.

Müslüman Çinli yakındaki evlerden aldığı pamuk ve bezi getirip verdi. Bizim gidip gidemeyeceğimizi öğrendikten sonra bir müddet düşündü ve Türk birliğine katılmak istediğini, katılırsa öldürölüp öldürölmeceği hakkında işaretlerle bilgi aldı. Kendisine bir şey yapılmaması için bizden vesika istedi. Bir kâğıda künyelerimizi yazıp verdik. Cebinden çıkardığı kırmızı bir Çin parasının içine sarıp koynuna saklayarak bizlerle vedalaşıp gitti.

Bize yardım edecek veya cefa verecek kimse kalmamıştı. Kendi acılarımız yetiyordu da artıyordu bile. Aç, susuz ve yaralı olarak her an ölümü beklerken günler yine bizi öldürmeden bitiyordu. Arkadaşlardan biri yakındaki boş evleri ararken kavrulmuş susam bulmuş, getirdi ve yedik.

O günden sonra 11 gündür yaramdan gelen idrarım, kan ve iltihapla karışık olarak büyük bir sızı ile ilk defa olarak normal yolunu takiben geldi. Burada bu halde ölümü beklemek çok zor. Arkadaşlardan yarası bize nazaran hafif olanlar iki koltuk değneği yaparak beni dışarı çıkardılar. Amerikalıların bıraktıkları araçları almaya gelmeleri ihtimalini düşünerek tekrar oraya doğru yürüdük. Amerikalı yerine karşımıza yine Çinliler çıktı. Bizi alıp bir dere istikametinde götürdüler. **Dereye inerken bizi vurup öldürecekler diye aramızda helalleştik. Fakat nedense öldürmeden başka bir köye götürdüler.**

Çinliler bizi açık ve harap bir eve koymayı istiyorlardı. Acı çekmektense ölümü tercih ederek Çinlilere işaretle bizi vurun, buraya girmeyiz fikrimizi anlattık. Onlar da bir Korelinin evine götürdüler. Koreli bize turp çorbası ile kum darısı verdi. Bir gün sonra bizi Korelinin evinden alıp, jeep arabasıyla Keçon'la Pyongyang şosesi üzerine götürmeye başladılar. Belki Pyongyang istikametine götürürler diye boş yere ümitlenirken araba yolda kuzeye Keçon istikametine döndü.

Keçon şehrinden çıkarken jeep bozuldu. Bizi orada bir mağaraya koydular. Mağarada iki Kuzey Koreli düşman subayı, iki düşman muhafız eri, iki de Güney Koreli esir vardı. **Bize 24 saatte bir yiyecek olarak yumurta büyüklüğünde sıkılmış pirinç veriyorlardı.** Güney Koreli esir başını yaramın üzerine koymuş yatmak istiyor. Elimle başını itince düşman subayı ile Korece bir şeyler konuştu. Netice olarak düşman subayı sopa ile bana üç defa vurdu. Yaralarımın acısına bir de sopa yerleri karıştıktan sonra ağlayacağım halde sadece acı acı gülüyordum.

Arkadaşlar neden gülüyorsun diye sorarak yüzüme bakıyorlardı. Cevaben ben artık ölmeyeceğim, ölecek olsaydım yediğim kurşunlar veya kendimi vurmak istediğimde bayılmaz ölürdüm. Bunlar cefaların başlangıcıdır. Çekeceğimiz geridedir. Şimdiye kadar çok kurtulmak umutları geçirdik. Asıl esaret bundan sonra başlıyor. Bu mağaradan alınarak öküz arabalarına bindirilip başka bir mağaraya götürüldük. Mağaranın kapısında süngülü Çinli bir nöbetçi vardı. İçeri girer girmez gördüğümüz ilk esir bir Türk'tü. Türkçe konuşarak içeri girdiğimizi görünce bize küfürler savurmaya başladı. Şuuru tamamen bozulmuştu. Biraz sonra kendini toparlamaya çalışarak «sizi bana Allah mı gönderdi» diye boyunlarımıza sarılıp öpmeye başladı.

Bu karanlık rutubetli mağarada 24 saatte bir yudum su ve bir avuç pirinç yiyerek yaşıyormuş. Bizi de onun yanına verdiler. Mağaranın geniş olduğu anlaşıyordu. Bölmeli yerler vardı. Diğer bölmelerden Amerikalı esirlerin sesleri geliyordu. Soğuk toprağın üzerine bitkin vücudumuzu bırakmıştık. Hataylının ve benim gözlerim yaşla dolmuştu. Yaralarımızın acısı bir türlü dinmiyor, aciz ve perişan, düşman elinde inliyorduk. Çinli sıhhiyeciler geldiler.

Önce Hataylının yaralarını sarıp sonra benim yaralarımı sarmaya başladılar. Bantlar vücudumu tutmuyor, Çinli sıhhiye homurdanıyordu. Belli idi ki küfrediyor. İçerden bir Amerikalı çağırdılar. İngilizce birer kâğıt yazıp ceplerimize yerleştirdiler. Biz bu kâğıtların anlamını anlayamadık.

KUZEY KORELİ MUHAFIZLARIN HIRSIZLIĞI

Bir gün sonra Hataylı ile beni öküz arabasına bindirerek 24 saat yolculuktan sonra, bir köye getirdiler. Bizi bir eve bıraktılar. Orada Koreli komünistler, arkadaşın battaniyesini, üzerimizdeki palto ve ceketleri soyup aldılar. Oturup cephede topladıkları mermileri seçtikten sonra bizi kaldırıp öküz arabası ile götürmeye devam ettiler. Yollar çok bozuktu, öküz arabası geçemiyordu. Arabayı bırakıp, öküzlerin üzerine semer vurup bizi birer öküzle bindirerek yolumuza devam ettirildik. Bir köyde öküz değiştirdikten sonra başka bir köye getirildik. Bu köyde beyaz gömlekli insanlar dolaşıyordu. Belki hastane var oraya götürüleceğiz diye düşündükse de bu düşüncemizin boş olduğunu biraz sonra anladık. Bu köyde bir gün kaldıktan sonra yine öküz arabası ile bir köprüden geçerek düzlükte ilerlerken araba üzerimize devrildi.

Yarım, metre kadar kar vardı. Karın yumuşaklığı bizi korumuştı. Arabayı kaydırıp yola devamla bir kasabaya getirildik. Bizi götürönlör iki Kuzey Koreli idi. Kasabada bizi bir nöbetçi çevirdi. Onun gösterdiği yere götürüldük. Bizi bir eve soktular. Orada dokuz da Amerikalı vardı. Dördü siyah derili, beşi beyazdı. Amerikalılar işaretle yemek yiyip yemediğimizi sordular. Karnımızın zil çaldığını öğrenince orada bulunan ve Çinli olduğu anlaşılan kadın subayla konuştular. Kadın subay biraz haşlama pirinç getirdi. Yiyecek halde değildik ama açlık insana her şeyi yediriyordu.

Hava çok soğuk bütün vücudum zangır zangır titriyor. Bir siyah Amerikalı da benim gibi titremekte. Herkesin ufak bir yorganı vardı. Biz kuru yerde idik. Bizim halimizi görünce bize de birer yorgan verdiler.

O geceyi yorganlarımızın arasında geçirdik. Sabah, Amerikalıları ve bizi iki arabaya bindirerek kuzey istikametinde bir gün yolculuktan sonra ismini

bilmediğimiz bir harabe şehre getirildik. Yol kenarında yıkılmamış birkaç ev vardı. İkisinde aile oturuyormuş, ikisi boşmuş. Boş eve bizi koydular. Altı gün aç susuz orada kaldık. Kuru pirinç saplarını topluyor ayçiçeği yer gibi onların pirinçlerini çıkarıp yiyorduk. Bizi tekrar arabalara bindirip bir köyde bir eve bıraktılar. O evde kazanda ıslak kum darısı bulduk. Pişirirken yemek için hepimiz sabırsızlanıyorduk. Açlıktan başımız dönüyordu. Amerikalı siyahlardan birisi yemek için çok sevinçliydi. Yerken hindi gibi kabarıyor, komik hareketleri ile gayri ihtiyari bizi güldürüyordu.

Yollar bir türlü bitmiyordu. Arkamızdan iki esir arabası daha geliyordu. Onlar onüç kişi idiler. Yaklaştıkları zaman içlerinde bir de Türk olduğunu gördük. Yollar çok bozuktu. Arabalara bizleri hasır ipleri ile bağlamışlardı. Arabalar her an devrilme tehlikesi geçiriyor, tekerler tangur tungur taşların üstünden atlayarak yuvarlanıyor. Arabadan düşen yaralılar oluyordu.

24 kişiden o geceki yolculukta 10 kişi kalmıştık. Sabaha karşı Sudan'a geldik. Sudan'da(Suwon)olabilir Amerikalılar ile bizi ayrı ayrı odalara koydular. Bu evin altındaki ocakların üzerine salllar döşenmiş. Ocaklar yıkılınca çıkan ateşler salları ısıtıyor. Böylece ev de tabandan ısınmış oluyor. Soğukların şiddetle devam etmesi bizi fena halde perişan ediyordu. Ocakları yakıp evi ısıttılar. Kavurdıkları mısırdan biraz da bize verdiler. **Fakat benim içim bir türlü ısınmıyordu. Yaralarım soğuktan tahammül edilemeyecek kadar sızlıyordu.**

Aşağıda Çinli komünistler ocak başında keyif çatıyorlardı. Ben de ısınmak için ocağın başına vardım, ocağın yakınına kıvrılıp yattım. Bir Amerikalı ile Hataylı Abdullah da su buharından ısınıyorlardı. Çinliler onları kovdular. Sıra bana gelmişti. Çinli beni kalkmam için ayağı ile kakmaıyordu. Bense kalkacak halde değildim. Yaralarım beni soğuk et ve kemik yığını haline getirmişti. **Kalkmadığımı gören Çinli tüfekle üzerime ateş etti. Mermi saçlarımın arasından başımı sıyrarak geçti. Ben ölmekten korkmuyordum. Kıpırdamadan öldür diye işaret ettim. Aralarında konuştuktan sonra tüfeğin ağzını yaralı bacaklarıma çevirdi. Ölmeden bu şekilde daha çok yara ile azap çekeceğimi düşünerek sürüne sürüne inilti ile orayı terkettim.**

Bu evde iki buçuk ay kaldık. Günler kolay geçmedi. Kendi kendimize bakmaya mecburduk. Düşe kalka etraftaki evleri geziyor, çömlekler ve sandıklar içinde bulduğumuz mısır ve pirinç kırıntıları ile ölmeyecek kadar yiyecek bir şeyler bulup yaşamaya çalışıyorduk. Muhafızlar şehrin ortasından geçen şoseden öbür tarafa geçmemize müsaade etmiyorlardı. Zaman zaman şehirden geçen düşman birlikleri bizlere çeşitli işkenceler yapıyorlardı.

Bir gün Çinlilerle iki Güney Koreli kız geldi. Bu kızlar fırsat buldukça bize yardım ediyorlardı. Biz biraz iyi olmak sonra da kaçmak düşüncesiyle hürriyetten mahrum yanıyorduk. Bu kızlar Çinliler yokken Kore haritası çizip şehir isimleri yazıp, bizim birliklerin bulundukları yerleri okla işaret ederek birlikte kaçalım diyorlardı. Bunları yaparken âdeta heyecanlanıyorlar ve yüreklerinin çarptığını hissediyorlardı. Ne yazık ki yaralarımız bizi bu imkândan mahrum ediyordu.

Şimdi bulunduğumuz yerin göklerinde Birleşmiş Milletlere ait jet uçakları dalışlar yapıyorlardı. Görünmeden uçakların dalışlarından faydalanarak kendimize ve yerimizi tanıtmak için işaretler verdik. Biraz sonra bombardıman uçakları düşmana ait yerleri bombalarla harap etmeye başladılar. Harp malzemesi bulunan evleri biliyorlarmış gibi atış yapıyorlardı. Atılan hiçbir bomba boşa gitmiyor, daima bizim bulunduğumuz yeri korudukları anlaşılıyordu.

Bir gün önce gelen yüzlerce benzin, mazot ve yağ bidonlarının bulunduğu eve atılan bombalarla patlayan bidonların yükselip düşmesi insana dehşet, içimize sevinç veriyordu. Uçaklar yangın bombası atmaya başladılar. Arkasından makinalılarla tarayıp geçiyorlardı. Her taraf ateş ve duman içinde yanıyor, çok enginlere kadar dalış yapan uçaklara komünistlerden bir ateş açan olmuyordu. Korkudan her biri bir köşeye saklanmaya çalışıyordu. Şehrin harap olmayan kısımlarını da göçüren uçaklar uzaklaşıp gittiler. Şiddetli soğuk devam etmekte.

SIHHİ DURUMUMUZ

Pislikten kokuyoruz, bitler nerdeyse gözümüzü oyacaklar. Soğuk, açlık, bit ve yara afeti önce bir Türk sonra da üç Amerikalıyı öldürdü. Afrika ormanlarının vahşi insanlarına benziyorduk. Saç sakal hepsi birbirine karışmıştı. Sefalet son haddini bulmuştu. Yiyecek bir şeyler bulabilme ümidi ile büyük bir eve girmiştik. Etrafı ararken mutfakta büyük bir kazan gördüm.

Kazanı kaldırdığım zaman arka taraflarında sığınak kapısı gibi bir yer açıldı. Solda bir dolap vardı. Dolabı açtım, içerisi çukurca idi. Çukura indim. Toprağın üstünde birkaç patates vardı. Bir ağaç parçası ile eşeledim, patates çıkıyordu. Burası patates kuyusu imiş. Her gün patates alıp, pişirip yiyorduk. Yalnız, muhafızlar görmeden bu eve gizli gidiyordum.

Yine bir gün gizlice gitmek için dışarıya çıkmıştım. Çok kar yağmıştı, ayağımdaki yara da bir parça hafiflemişti. Eve doğru ilerlerken önüme bir

Çinli geçti. Biraz zayıfça idi. İşaretle ceketimi ve üzerimdeki kazağı istedi. Sık sık sağa sola bakınıyor etraftan arkadaşlarının beni soyduğunu görmesini istemiyordu. Çinli heyecanla beni soymayı ceketimle kazağımı giyip soğuktan kurtulmayı düşünürken, ben de; ona gücümün yetip yetmeyeceğini, hangi usulle onu haklayabileceğimi düşünüyordum.

Evi göstererek orada soyunup verebileceğimi işaret ettim. Eve doğru o önde ben arkada topallayarak yürüdüm. Çinli kapıyı itip eve girerken ben de onu takip ettim. Evin içerisine merdivenle iniliyordu. Ben içeri girip kapıyı örterken o da üçüncü basamağa inmiş bana doğru dönmekteyken üzerine atıldım ve ellerimi boğazına kenetledim.

Yere yuvarlandık. Boğazımı bırakmadan üzerinde idim. Gözleri dışarı fırlar gibi büyüdü. Mukavemet edemez halde kolları yana düştü. Bıraktığım zaman tamamen ölmüştü. Aylardır kesilmek bilmeyen tırnaklarım kan içinde kalmış birer ufak bıçağı andırıyordu. Boğazına yaralar açılmış cesedi kucaklayıp, dolaptaki patates kuyusuna attım. Kapsını örtüp izlerimizi ayağımla bozdum. Bütün bunları soğukkanlılıkla yapmıştım. Birden vücudum heyecanla titredi. Muhafızlara görünmeden sarp yollardan geçerek arkadaşların yanına geldim. Onlara da sadece hasta olduğumu bahane ederek yattım.

Yine yaran mı sancıyor Muzaffer? Hem yaram sancıyor, hem de açlıktan bayılıyorum. Ben yiyecek bir şey bulamadım. Kalk belki sen bulursun bir ara bakalım. Açlık insana herşeyi yaptırıyordu. Yanımızdaki Amerikalılar olsun biz olalım dilencilik ediyor, bunu yapmazsak akşamları hırsızlık edip yiyecek şeyler çalıyorduk. Sivil halktan yiyecek verenler olduğu gibi kovanlar da çok oluyordu.

İŞKENCE EDİLME

Aç ve yaralı halimize bir nebze olsun merhamet etmeden üç gün işkence ve zulüm ettiler. Saati göstererek 8 saatlik yola gideceğimizi işaret ettiler. Bir subay iki erle ordugâhlarına götürüldük. İşkence ve yolculuktan ayaklarımız şişmiş, yaralarımız sızlar halde generallerinin huzuruna çıkardılar. General bize baş ve küçük parmaklarını göstererek «Truman, Stalin» diye işaretle soruyordu.

İşkenceden kurtulmak için baş parmağı Stalin, küçük parmağı da Truman olarak gösterdik. Bu sefer de bir para çıkardılar. Paralı mı askerlik yapıyorsunuz? Parasız ve gönüllü askerlik yaptığımızı işaret ettik. Çocuğumuz olup olmadığını öğrenmek istediler. Cevaplandırdık. Koreli ve Çinli subaylar kendi aralarında konuştuktan sonra bir harita getirdiler. Türkiye'yi işaret edip Türk müsünüz demek istediler. İftiharla tasdik ettik. Birer tas içinde bir şey getirdiler. Biz şerbettir diye düşünmüştük. İçmeye başladık. Sıcak sudan başka bir şey değildi. İçimiz bu kaynamış suya da hasretti. Günlerdir açtık. Getirdikleri turp çorbası ile pirinci büyük bir iştahla yemiştik.

Bir subay altı er muhafızla tekrar yola çıkarıldık. Bu seferki yolculuğumuz otomobille idi. Pyongyang şehrine gelmiştik. Vasıta orada durmuştu. Sarışın bir adam bize bir müddet baktıktan sonra (Türkîş-Pyongyang-İstanbul) diyerek parmaklarını sürtüştürüp gülererek uzaklaştı.

ESİR KAMPLARINDA Kİ RUSLARDIR.

Biz bundan bir şey anlayamadık. Biraz sonra hareket edip Pyongyang kuzeyinde bir kasabaya getirildik. Kasabada üç gün kaldık⁵².” Diye anlatmaktadır.

⁵² a.g.e.,s. 38-50.

KAHRAMAN YÜZBAŞI HAMİT YÜKSEL ESİR KAMPINA GELİŞİ VE GÖRDÜKLERİNİ ŞÖYLE ANLATMAKTADIR.

“ Esir olup yollara döküldüğümüzün 50 nci günü idi. Yalu nehrinin kıyısındaki Piyangtong şehrine sabaha karşı girdik. Bu şehir kuzeyde Çin ve Mançurya’ya hudut. Her millet kendi öz vatandaşını bularak sarılıyor ve gözyaşı döküyordu. Benim de karşımda ufak,tefek ve daha da ufalmış Üsteğmen İsmail Oknaz duruyordu. Kendisini hiç tanıımıyordum. Daha bir sürü Türk çocuğu etrafımızda fır dönüyordu. Hepsi ile sarıldım ve öpüşüm.

Hele üsteğmen İsmail Oknaz’ı sarılıp öperken adeta ölüm kokuyordu. Çok bitik ve çok zayıftı. Küçücük bir insan müsveddesi görünümünde idi. Ya diğer birleşmiş milletlerin esirleri farkımı idi sanki? Hepside pejmürde kıyafetli ve tanınmayacak şekilde zayıftılar.

8 aydır çekmedikleri çile kalmamış. Ne altlarında ve ne de üstlerinde hiçbir şey kalmamış. Eski giysileri ile koca bir kuzey kısmı geçirmişler. Sonra üsteğmen Fevzi Gürgen, Başçavuş Yakup Serdar, Başçavuş Ali Ünal geldiler. Onlarla da sarıldık. Birbirimize geçmiş olsun temennisinde bulunduk.

O gün ve gecesi bizlere dokunmadılar. Gündüz ve gece pis bir kandil ışığında onlar anlattı biz dinledik ve biz anlattık onlar dinlediler. Harplerden, nasıl esir olup buraya getirildiklerinden tüyler ürpertici mezalimlerden söz ettiler.

Yiyecek istihkaklarının azlığı nedeniyle nelere başvurduklarını anlattıklarında korkunç sahneler gözlerimin önüne geliyor ve ağlamamak için kendimi zor tutuyordum.

Duymak hikayeyi dinlemek insanın tüylerini diken diken yapmaya yeterliydi. Gece birbirimizi ısıtmak için sarılarak yattığımız arkadaşınızı sabahleyin uyandığınızda buz gibi ölüsünü buluyor ve öyle fırhıyorsunuz ayağa.”⁵³

**Yüzbaşı Hamit Yüksel
Esir Subay**

⁵³ Yüzbaşı Hamit Yüksel’in Kendi Yazdığı Anıları, Oğlu Ergin Yüksel’den alınmıştır.

ALTINCI BÖLÜM

ESİR KAMPLARI YERLERİ

The picturesque but totally evil place – Pyoktong

Kore Savaşı'nın başlamasıyla birlikte geçen birkaç aylık süre zarfında, düşman birlikleri tarafından ele geçirilen BM askerleri için herhangi bir esir kampı tesis edilmediği gibi, esirler için sadece derme çatma toplama alanları meydana getirildiği bilinmektedir. Merkezi esir kamplarının ise, Çin Halk Cumhuriyeti'nin (Çin Gönüllülerinin) savaşa dahil olmasından sonraki süreçte hizmete girdiği görülmektedir. Esir sayısının hızla artmasıyla birlikte acil ihtiyaca binaen Çinliler tarafından ilk defa model olarak nitelendirilebilecek ve diğer kamplara göre oldukça büyük ebatlarda bir merkezi (daimi) esir kampı inşa etmeye başladıklarını anlaşılmaktadır. Kampın emniyet sebebiyle cepheden olabildiğince uzak bir bölgede, Kore'nin kuzey sınırında tesis edildiğini tespit edilmektedir.

İlk merkezi kamp olan Pyoktong isimli esir kampının tesis edilmesinden sonra, savaş boyunca günbegün artan BM esir sayılarına bağlı olarak, yine Yalu Nehri kıyıları başta olmak üzere daha pek çok daimi esir kampı açılmıştır. Çin ve Kuzey Kore yönetimlerinin yeni açılan daimi kampların dışında, tüm hızıyla devam eden savaşın ülke sınırlarında yarattığı değişkenliğe bağlı olarak

birbirinden farklı bölgelerde, sayıları neredeyse 50'yi bulan geçici esir toplama alanları/kampları oluşturdukları anlaşılmaktadır.

Amerikan kaynaklarında sıkça adları geçen Pak's Place (Sorguya Çekme Merkezi), Pukching Mining Camp (Ölüm Vadisi), Suan Mining Camp isimli kamplar bunlardan sadece bir kaçıdır. Bahsi geçen geçici esir barınaklarının neredeyse tamamı yakınının inşa edilmesinde hiçbir masraf ve emek harcanmamış, sadece halk tarafından terk edilmiş, harap haldeki bir yerleşim biriminin geçici esir kampı olarak tayin edilmesi şeklinde oluşturulmuştur. Bunun en önemli belirtisi, bu kampların etraflarının tel örgüler veya çitler ile çevrili olmaması; esirlerin konulduğu barakaların kapı ve pencerelerin kırık dökük bir halde ısıtma tertibatından yoksun olmasıdır.⁵⁴

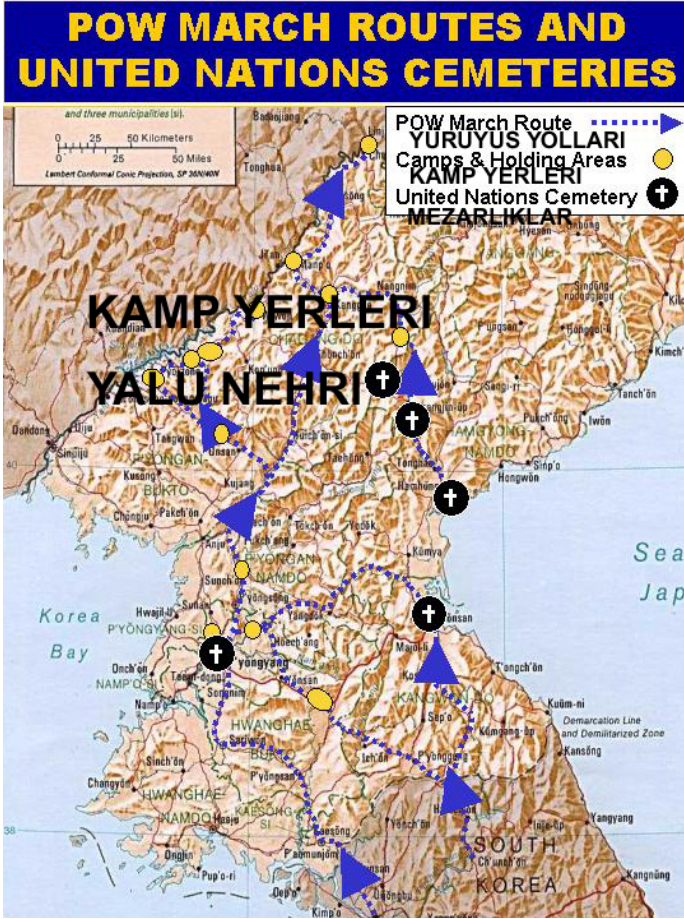
I. Kamp ve Geçici Tutulma Noktalarının Yerleri

Kuzey Kore'deki esir kamplarının sayısı ve isimleri hakkındaki bilgilerin hemen tamamı, konu ile ilgili Amerikan ve İngiliz kaynaklı internet siteleri ile İngiliz Savunma Bakanlığı'nın Kore Savaşı ile ilgili yapmış olduğu çalışmada yer almaktadır.

Kuzey Kore'liler, başlangıçta sabit bir esir kampı tesis etmemişler, yakaladıkları esirleri geçici toplanma noktalarında barındırmışlar, 1951 yılı sonlarına doğru muharebeler yoğunluğunu kaybedip statikleşmeye başlayınca, Yalu Nehri civarında ve. kısmen Mançurya sınırında çeşitli esir kampları tesis etmişlerdir.

ABD Savunma Bakanlığı'nın resmi internet sitesinden elde edebildiğimiz bilgiye göre, Kuzey Kore'de müttefik savaş esirleri için tesis edilmiş ve içinde irili ufaklı bir çok kamp bulunan toplam 6 adet esir kampları bölgesi, 7 adet de geçici tutulma kampı mevcuttur. Geçici tutulma noktaları,

⁵⁴ Erlevent,s.86-87.

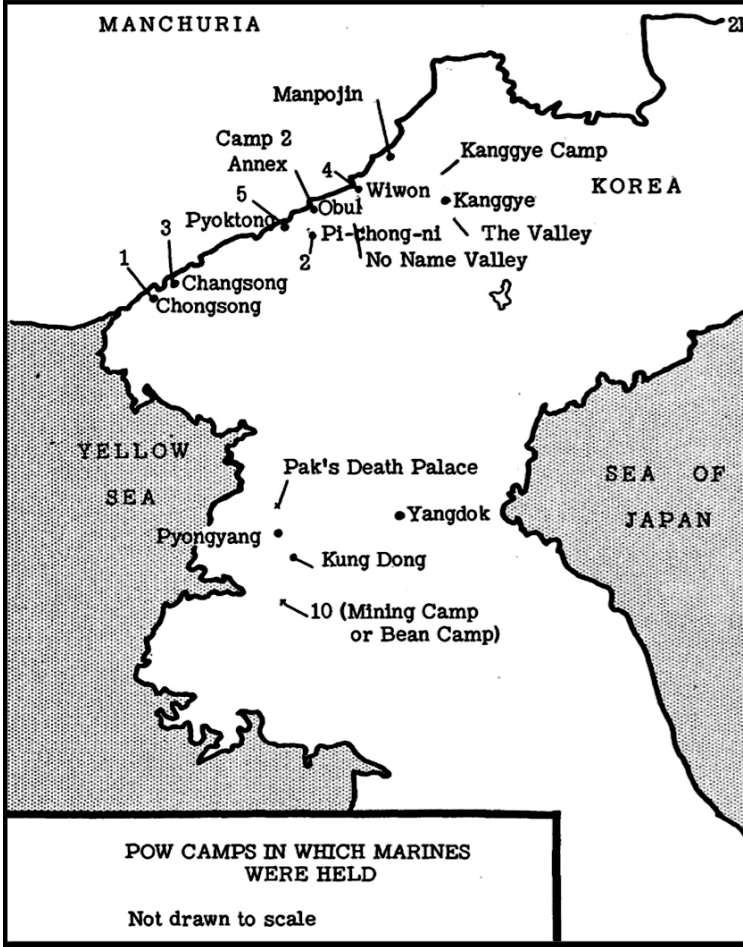

"Pak's Palace, Kangdong, Pike's Peak, Pukchin-Tarigol, Deaih Valley, Kanggye ve Manpo" bölgelerindedir. 1950 Kasım ve 1951 Ocak ayları arasında alınan tüm savaş esirleri Çinliler tarafından pratik bir uygulama ile bu kampların en azından birisinde belli bir süre kalmıştır. Uzun yürüyüşlerin verdiği bitkinlik ve fena koşullar nedeniyle esirler bu kamplarda günlerini hayatta kalabilme mücadelesi ile geçiriyor, zamanın çoğunu yakacak odun aramakla tüketiyordu. Defnetme işleri dışında çok fazla esire ihtiyaç duyulmuyordu.

Barınma koşulları çok ilkel ve kalabalıktı. Öyle ki, ilk birkaç hafta boyunca kap, kaçak olmadığı için esirler, yemeklerini ya ters çevrilmiş şapkalarının içinde, ya da bulabildikleri teneke kutularda yemekteydiler. Bu dönemde Kuzey Kore Ordusu'nca herhangi bir kalıcı kamp henüz tesis edilmemiş, esir olarak alınan tüm müttefik askerleri bu bölgede geçici olarak tutulmuşlardır.

Bir kamp bölgesinde irili ufaklı ve farklı amaçlara hizmet eden birkaç kamp olduğundan kampların toplam sayısı 20 kadardı. Türk harp esirleri, "1951 yılı ortalarına kadar muhtelif şehirlerdeki geçici tutulma noktalarında tutulmuşlar ve bilahare merkezi kamplara sevk edilmişlerdir".

ESİR KAMPLARI YERLERİ

Kaynak : Erlevent ,a.g.e.s.222.

A. GEÇİCİ KAMPLAR

(1) DEATH VALLEY –ÖLÜM VADİSİ- KÖMÜR MAGARALARI KAMPI

Bu tutulma noktaları içinde en dikkat çeken, Kunuri Muharebelerinde esir düşmüş Türk harp esirlerinin de bir süre tutulduğu ve "Kore Savaşı'nın ilk kışında, komünistlere esir düşen, çoğunluğunu Amerikalıların oluşturduğu binlerce müttefik askerin alakasızlıktan dolayı öldüğü maden havzası" olan "Death Valley (Ölüm Vadisi)"

Amerikalı askerler tarafından ilk günlerde “Mining Camp [Pukching Mining Camp]” olarak adlandırılan bu yer daha sonraki günlerde ölümlerin fazlalaşması sebebiyle “Ölüm Vadisi (Death Valley)” olarak anılmaya başlanmıştır. Türk esirlerin de söyleşilerde bahsetmiş olduğu gibi askerlerin kuzeye yolculukları sırasında bir süre kaldıkları ve köy gibi bir yer olarak nitelendirdikleri “Yazlık Kamp” veya Türk askerlerince daha çok benimsenen adıyla “Soğuk Kamp”; aslında yabancı kaynaklarda adı sıklıkla geçen “Death Valley” isimli geçici esir kampı olmalıdır.

Esirler, Soğuk Kamp olarak tabir ettikleri bu kampta yaklaşık bir ay kaldıktan sonra Pekton olarak adlandırdıkları başka bir kampa sevk edilmişlerdir. Yalnız bazı kaynaklarda 26 Aralık 1950’den beri esirlerin tutulduğu Death Valley isimli kampın 12 Mart 1951’de kapatılarak, kampta sağ kalan Amerikalı, Güney Koreli ve az sayıdaki Türk askerin yayan başka bir kamp sevk edildikleri ve 17 Mart 1951’de 5 No.lu Pekton (Pyongtong) Kampına getirildikleri yazmaktadır.

Kunu-ri’de esir düşen Türk askerlerinin Soğuk Kampta içinde bulundukları durumu ve esirlerin ölüme ne kadar yakın olduklarını Er Süleyman İrmak’ın aşağıdaki ifadelerin de çıkarmak mümkündür:

“Soğuk Kamp! Bir saat kadar gün görüyor mu görmüyor mu bilmiyorum valla? Öyle bir soğuk kamp!.. [Her yer] Açık. Ev gibi de mesela [ama] kapı pencere yok... Zaten üç dört kişi öyle, orada, yerde yatıyorsun. Dört beş kişi hasırın üstünde... O kampta neredeyse ölecektik ya! Vallahi, hani bir ay daha duraydık orada ölecektik. Bit adamı yiyecekti hani!..” demektedir.

Resmi kaynaklarda Soğuk Kampta günlük ölüm oranı 30-50 kişi olarak rapor edilmektedir. Esirler daha sonra 5 No.lu Kampa sevk edilmeye başlanmıştır. Yürüyemeyecek kadar hasta veya yaralı olanların Soğuk Kampta alıkonulmuştur. Örneğin Mart 1951’de bir grup esir yola çıktığında geriye 250-300 kadar yaralı ve hasta Amerikalı asker bırakılmak zorunda kalındığı ifade edilmektedir. Buna rağmen o anda kafiye yürümeye elverişli 109 Amerikan

askerinden bir kısmı yola çıktıktan, bir kısmı da 5 No.lu Kampa vardıktan sonra ölmüştür. Her gün onlarca askerin öldüğü Soğuk Kampta, Amerikalılar yaklaşık 500 askerini kaybetmiştir.⁵⁵

"Ölüm vadisi" ile ilgili olarak Sıhhiye Onbaşı Veli Atasoy, "...komünistler bizi iç taraflarda kömür madenlerinden boşalan mağaralara sevk ettiler. Aç ve susuz bu ışıksız mağarada günlerce kaldık Daha sonra bir esir kampına nakledildik" demektedir. Haziran 1951'de barış müzakerelerinin başladığı sırada, Çinliler, esirlerin refahı ile ilgili endişelerini beyan etmeye başladılar. Pek çok esir, kamplarda gördükleri cömertliği ve yaşadıkları neredeyse lüks koşulları öven açıklamalarda bulundular. (Onları esir alan Çinlilere göre) Esir kamplarındaki koşullar, en az yerel halkın ve Çin birliklerinin içinde bulundukları koşullar kadar iyiydi. 12 Mart 1951 de, Kuzey Korede, kış hükmünü sürdürürken düşman ölüm vadisindeki kampı terk etti. Zira sayıları iyice azalmış olan esirleri daha küçük bir kampta toplamak mümkündü. Ölüm vadisinde bulunan esirler barakalardan çıkarılarak kuzeye doğru yürüyüşe başlatıldılar.

⁵⁵ Erlevent,s.91.

Amerikalı Çavuş Schlichter hastaların üzerine yatırıldığı hasırları ateşe vererek hastaneyi kapattı. Hasırların, yanmağa başlamasıyla ortalık pireden görünmez hale geldi. Schlichter yürüyemiycek durumdaki 20 kadar hastayı katırların çektiği arabaya yükleyerek yola çıktı. Vadiyi terkeden en son canlı çavuş Schlichter oldu. Ayrılırken arabada doğrularak geriye baktığında, ortalıkta bırakılan Amerikan ölülerinden ve karınlarını doyurmağa çalışan üç köpekten başka bir şey görememişti.⁵⁶

Ölüm vadisinden yola çıkarılan çavuş Charles B. Schlichter ile arkadaşları 17 Mart 1951 günü, Yalu Nehri üzerinde Pyoktong yakınındaki 5 No. lu esir kampına vardılar. Subaylar, assubaylar ve erler ayrı ayrı bölmelere yerleştirildiler. Yapılan yoklamada çeşitli rütbede 3200 savaş esiri mevcut olduğu saptandı.⁵⁷

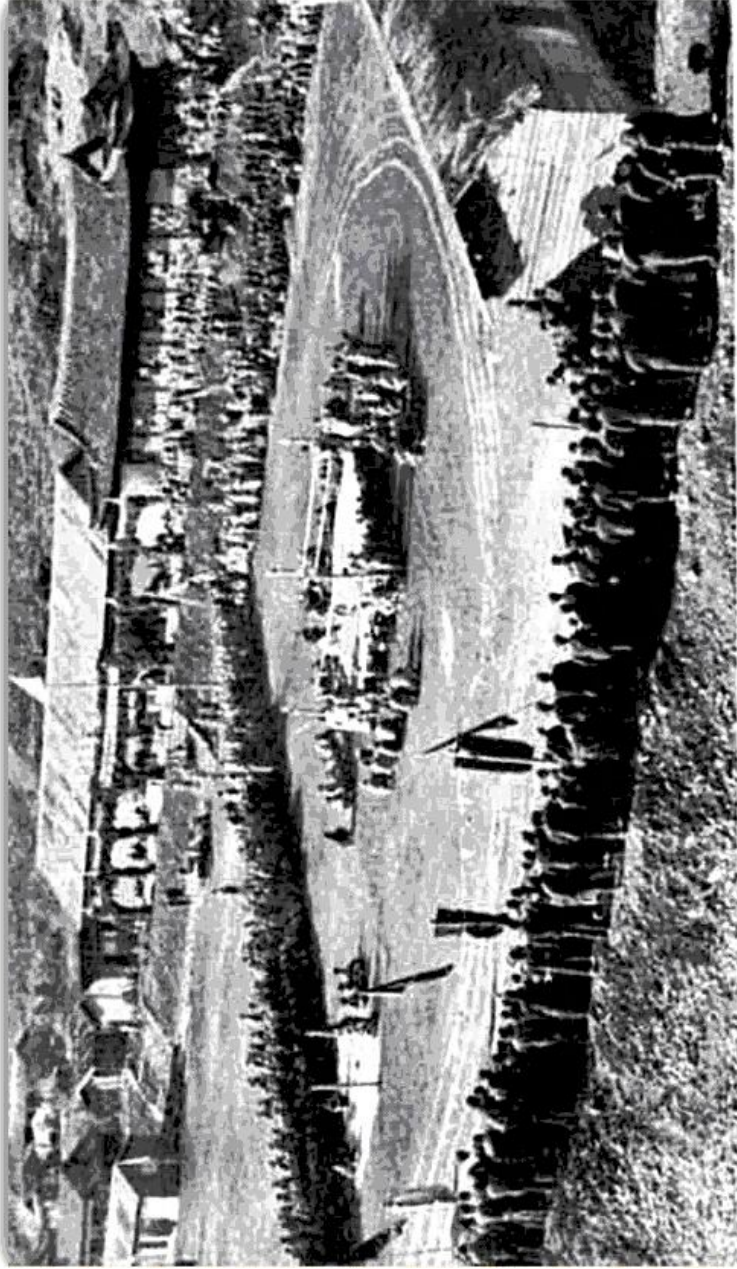
(2) SOĞUK KAMP

Türk harp esirlerinin geçici olarak tutulduğu bir başka kamp "Soğuk Kamp" olarak adlandırılan kamptır. Diğer geçici kamplar gibi bu kamp da savaşın başında kullanılmış ve tesis yokluğundan, kıtlıktan ve ilgisizlikten binlerce müttefik esirinin hayatını kaybetmesine sahne olmuştur. **Soğuk Kamp ile ilgili olarak, Kunuri Muharebelerinde esir düşen Türk harp esiri Er Süleyman Irmak; "...sonra Soğuk Kamp diye bir kampa geldik. Çok kötü bir yerdi. Amerikalıların çoğu öldü orada. Pislikten ve bakımsızlıktan. Biz de kötü durumdaydık. Bir ay kaldık orada, bir ay daha kalsaydık orada hepimiz ölecektik. Bet beniz kalmadı hiçbirimizde"** demektedir.

⁵⁶ Lütfü Sel; Kore'de Cereyan Eden Muharebelerden Alınacak Dersler, Ankara, 1971, s. 363.

⁵⁷ a.g.e., 423.

SAHTE OLİMPİYATLAR KAMP YERİ

THROWING THE LEATHER: An overall view of the boating arena.

Kaynak: Erlevent ,a.g.e-, s.228.

B. AÇILAN SABİT ESİR KAMPLARI

Önceleri, Çinliler, aynı Kuzey Koreliler gibi, esirlerle başa çıkabilecek uygun tesislere sahip değillerdi. İlk daimi savaş esirleri kampı – Pyoktong (Kamp 5) – Ocak 1951 tarihine kadar kurulmamıştı. Bu tarihle aynı yılın Ağustos ayı arasında yeterli yiyecek, barınak ve tıbbi bakım olmaması nedeniyle 1600’den fazla Birleşmiş Milletler esiri Çinlilerin ellerinde ölmüştür.

Pyoktong şehri yakınlarında model kamp niteliğinde ilk olarak açılan ve içinde “Esir Kampları Merkez Komutanlığı” da bulunan ana esir kampı; Türk askerlerinin ağırlıklı olarak “Pekton [Pyoktong]” ismini verdikleri 5 No.lu kamptır. Bu kampın Ocak 1951’de tesis edildiği anlaşılmaktadır.

İlk merkezi esir kampının tesis edilmesinden sonra açılan diğer daimi savaş esirleri kampları sayısının (ele geçen esir sayısındaki artış oranını karşılamamakla birlikte) günden güne arttığı dikkatleri çekmektedir. Aralık 1951’de taraflar arasında ilk kez yapılan esir listeleri değiş tokuşundan elde edilen bilgilerden, Komünistlerin 11.559 adet tutsak askeri 11 farklı esir kampında tuttukları anlaşılmaktadır. Fakat savaş sonrasında BM esirleri ile ilgili hazırlanan komite raporları incelendiğinde, BM askerlerinin alıkonuldukları daimi esir kampları sayısının 12 olduğu tespit edilmektedir. Bu kamplar aşağıdaki gibidir:

1 No’lu Kamp, Chongsong’da (Pyoktong’un yaklaşık 20 km güneybatısında) Mart 1951’de,

2 No’lu Kamp (Kısım 1), subaylar için Pyongyang-ni’de (Amerikan kaynaklarına göre Pyoktong’un 10 mil doğusunda Pi-cong-ni’de) Türk Subaylarının uzun bir dönem tutuldukları kamp, Ekim 1951’de,

2 No’lu Kamp (Kısım 2) Ogye-dong’da ceza infaz kampı olarak (Bazı kaynaklarda kısım 1’den izole edilerek oluşturulan bölümdür ve yoğun/ağır sorgu merkezi olarak kullanılmaktadır), Ağustos 1952’de,

2 No’lu Kamp (Kısım 3) Yalu Nehri üzerinde öncelikle subaylar için Chang-ni’de (2 No.lu kampın 2.Kısımının 16 km kuzeyinde veya bir başka deyişle 5 No’lu kampın 40 km kuzeydoğusunda) Kampın diğer adı Obul’dur. Mart 1952’de,

3 No’lu Kamp (Kısım 1) Changju’da Yalu Nehri yakınlarında (1 No.lu kampın kuzeyinde) Ağustos 1951’de,

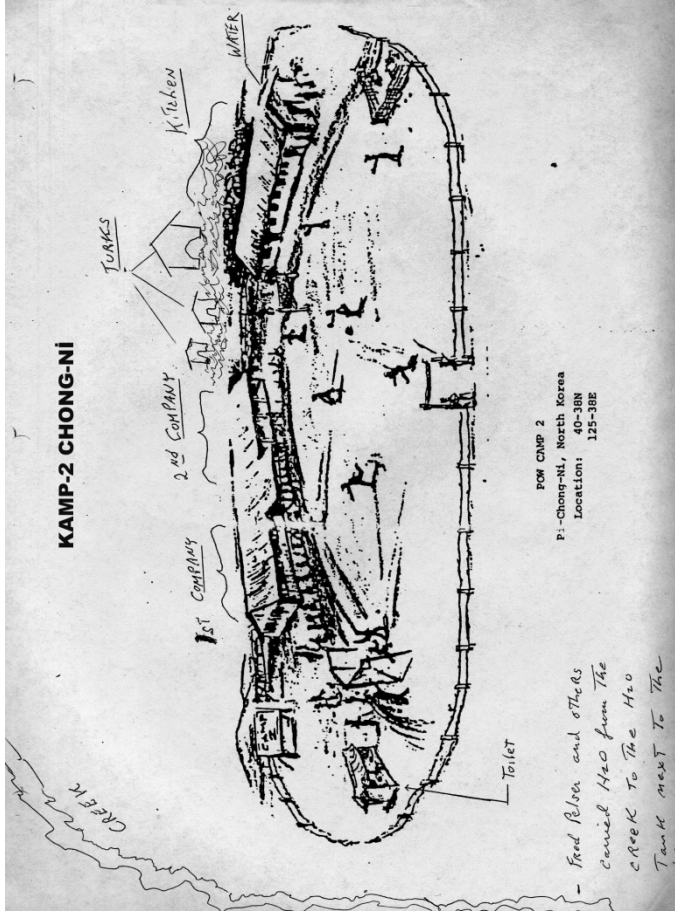
3 No’lu Kamp (Kısım 2) Songp’yong-ni’de (2 No.lu Kampın 1.Kısımının yaklaşık 16 km güneybatısında ve Sinuiju’nun yaklaşık 60 mil kuzeydoğusunda) Ağustos 1952’de,

4 No’lu Kamp çavuşlar için Yalu Nehri kıyısında (Kimi kaynaklarda Wiwon Köyü yakınlarında) Kuup-tong’da, Ağustos 1952’de,

5 No’lu Kamp Pyoktong’da (Esir Kampları Merkez Komutanlığının bulunduğu ve Türklerin ağırlıklı olarak tutuldukları kamp), Yalu Nehri kıyısında, Ocak 1951’de,

6 No'lu Kamp Pyongyang yakınlarında, şehrin batısında,
7 No'lu Kamp 5 No.lu Kampın güneyinde,
8 No'lu Kamp Pyongyang'ın kuzeydoğusunda,
9 No'lu Kamp diğer adıyla The Caves, Pyongyang yakınlarında şehrin
hemen kuzeydoğusunda,
10 No'lu Kamp Kanggye'de Şubat 1951'de,
11 No'lu Kamp The Death Valley isimli kampın kuzeyinde,
12 No'lu Kamp Diğer adıyla Peace Fighters' Camp, Pyongyang
yakınlarında, şehrin hemen kuzeybatısında yer almaktadır.⁵⁸

(1) Chongsong bölgesindeki 1 no 'lu Esir Kampı,

⁵⁸ Erlevent, s. 106-107.

(2) Pi 'Chong-ni 'deki 2 no 'lu Esir Kampı, ÇİNLİLERE KARŞI GELEN ESİRLER 2 NOLU KAMPTA KALMIŞTIR.

(3) Chongsong bölgesindeki 3 no 'lu Esir Kampı,

(4) Wivon 'daki 4 no 'lu Esir Kampı,

(5) Pyoktong 'daki 5 no'lu Esir Kampı" idi.

PYONGTONG 5 NOLU ESİR KAMPI

Türk harp esirleri, bundan sonraki esaret sürecinde subaylar için tesis edilmiş Pi'Chong-ni'deki 2 no'lu kampta, çavuşların barındırıldığı Wivon'daki 4 no'lu kampta ve 5 no'lu kampta tutulmuşlar ve nihayet esaret hayatlarının büyük bölümlerini geçirecekleri Pyoktong'daki 5 no'lu kampa nakledilmişler ve tüm Türk esirleri burada toplanmışlardır. Ocak 1951'de tesis edilerek esir değişiminin sonuna kadar açık kalan ve muhtemel kaçma olaylarına karşı doğal engel teşkil etmesi maksadıyla Yalu Nehri kıyısında, Pyoktong şehrinin batı ucunda tesis edilen 5 no'lu esir kampı, ilk kalıcı savaş esiri kampıydı.

Kamp ilk açıldığında 3500 esiri barındırıyordu, ancak kamptaki ölüm oranının yüksekliği nedeniyle esir sayısı sürekli değişmekteydi. Yalu Nehri'ne burun yapan bir yarımadaı ikiye bölen ve 15 m. yüksekliğinde bir dikenli tel ile Pyoktong şehrinden ayrılan kamp, savaş süresince pek çok kez yeniden organize edilmiştir. Kampın çevresinde yaklaşık olarak 200 Çinli muhafız 10-12 yerde nöbet tutmakta, ayrıca 1500 civarında Çin askeri takviye amacıyla Pyoktong'da bulunmaktaydı.

Geniş bir alana yayılmış ve çok kapasiteli bir kamp olup içinde rütbeli personel için ayrı bir bölüm tesis edilmişti. Güney Koreliler hariç diğer müttefik esirlerin büyük bölümünün barındırıldığı bu kampta, Türk esirleri diğer geçici kamplardan gelerek burada toplandıklarından üç ay sonra subay, astsubay ve bazı çavuşların da bulunduğu rütbeliler büyük gruptan ayrılarak rütbeli personelin bulunduğu bölüme alınmışlar, bu personel diğer grup ile değişimden bir ay öncesine kadar bir daha görüştürülmemişlerdir.

27 Kasım 1950'de Kunu-ri Muharebelerinde esir düştükten sonra 3-4 ay boyunca yollarda çeşitli köylerde, mağaralarda ve Soğuk Kampta konaklayan birinci grup Türk askerleri, ancak 5 No.lu Pyoktong (Pekton) Kampta bir araya toplanabilmişlerdir.⁵⁹

Buradan hareketle birinci grup (Kasım 1950) ve ikinci grup (Nisan 1951) Türk esirlerinin ilk kez 5 No.lu esir kampında bir araya geldikleri tespit edilmektedir. Ancak bu kampta Çinliler tarafından yaklaşık bir gün süreyle bir

⁵⁹ a.g.e.,s.105.

arada tutulan Türkler hemen başka kamplara sevk edilmişlerdir. Fakat sevkiyat sırasında Türk askerlerinin oluşturduğu (sayıları 200'ün üstünde olan) bu bölük, Çinlilerce ikiye bölünmüştür. 40-50 kadar Amerikan ve 130 Türk esirden oluşan birinci grup Yzb. Hamid Yüksel sorumluluğunda alelacele Yalu Nehri üzerinden başka bir kampa sevk edilmiştir. 15-20 Haziran 1951 tarihleri arasında nehirdeki çatanalarla yapılan sevkiyat, aynı günün akşamı Yalu Nehri'nin kuzeyinde bulunan Çen-Çen isimli bir kasabada son bulmuştur. Askerler kasabadaki evlere yerleştirilmişlerdir. Ağırlıklı İngiliz Kraliyet taburundan üst rütbeli subaylar ve askerlerin bulunduğu bu kampta birkaç gün kalan Yzb. Yüksel ve beraberindeki askerler, daha sonra tekrar 5 No.lu kampa getirilmişlerdir.

Pekton Kamp'ta yine sadece bir gece konaklayan grup, ertesi gün tekrar 16-30 km uzaklıktaki Pikçanlı köyüne sevk edilmiştir. Türk esirleri bu köyde bir süre alıkonulmuşlar ve çalıştırılmışlardır. 1951 yılı başında otuz günlük hummalı bir inşaata sokulan Türkler, Pikçanlı köyünde mevcut olan esir kampının yanına (dereyi çepeçevre çevreleyen) yeni bir subay kampı inşa etmişlerdir. Hatta kamp komutanlığı da derenin hakim sırtlarından birine kurulmuş ve subay kampının sürekli olarak gözetlenmesi sağlanmıştır. Resmi kayıtlarda Mart 1952'de açıldığı belirtilen "Pikçanlı" isimli bu kampa; Türk askerlerinden 6 subay (Ütgm.İsmail Oknaz da dahil), 3 astsubay, bir çavuş ve bir onbaşı olmak üzere toplam 11 rütbeli Türk asker gönderilmiştir.

Sihhiye Er Faruk Pekerol'un verdiği bilgilere göre, 130 kişilik Yzb. Yüksel nezaretindeki grubunun kamptan çatanalarla ayrılmasına müteakip, kampta geriye kalan 100'den fazla Türk askeri de 23 Haziran 1951'de Ütgm. İsmail Oknaz sorumluluğunda başka bir kampa (yayan) nakledilmişlerdir. Pekton Kamptan 8 km uzaklıkta bulunan ve adı belirtilmeyen bu kamp, Yalu Nehrinin 2-3 km içerilerinde konuşlandırılmıştır. 25 Kasım 1951'e kadar bu kampta kalan Ütgm. Oknaz grubu daha sonra yine 5 No.lu Pyoktong (Pekton) isimli kampa sevk edilmişlerdir. Yukarıdaki bilgilere göre 100'den fazla Türk askerinden oluşan Oknaz grubunun (1. grup) da inşaatta çalıştırılmak üzere Pikçanlı'ya sevk edildiği anlaşılmaktadır.

1952'nin ilk çeyreğinde çavuşlar ve rütbeli askerler Pekton Kamptan alınarak Yalu Nehri'nde (baraj içerisinde) bulunan başka bir kampa nakledilmişlerdir. Sevkiyat işlemi asker sayısının fazla olmaması sebebiyle olsa gerek nehirde bulunan kayıklarla yapılmış ve yolculuk 8-10 saat kadar sürmüştür. Böylelikle BM askerlerinin bulunduğu 5 No.lu kampta bu sevkiyatla birlikte subaylarla çavuşlar birbirlerinden ayrılmışlardır.⁶²

* Çen-çen isimli kasaba resmi raporlarda bahsi geçen "Çonçong" isimli kasaba olmalıdır.

⁶² a.g.e.,s.108-109.

Mart 1952'den sonra Pekton Kamp'ta Türk askerlerinden sadece onbaşı ve erler kalmışlardır. 1953 yılında savaşıyan taraflar arasında esir değiş tokuşu yapılan kadar, Türk esirlerinin yerleri bir daha değiştirilmemiştir.

PI-CHONG-NI 2 NOLU ESİR KAMPI-SUBAY ASTSUBAY KAMPI

Türk harp esirlerinin kaldığı ve bir bölümü ağırlıklı olarak ceza masadıyla kullanılan diğer bir kamp olan 2 no'lu kamp ise dört bölükten teşkil edilmişti. Yalu Nehri'nden altı km. uzakta, dağların arasında geniş bir vadide yaklaşık 50 haneli Pi'Chong-ni köyünde tesis edilmiş olan bu kampın güney bölümünde esirler bir okul binasına doldurulmuşlardı.

İlk bölümü Ekim 1951'de teşkilatlandırılan kampta çoğunluğu Amerikalı olmak üzere İngiliz, Avustralyalı, Güney Afrikalı, Filipinli ve bazı Türk subaylar bulunuyordu.

Rütbeli Türk askerlerin 1951 Haziran Ayının son günlerinde ilk kez sevk edildikleri Pikçanlı'da önce köy okuluna yerleştirildikleri, daha sonra Pikçanlı sınırları içine inşa edilen yeni 2 No.lu subay kampına transfer edildikleri belirtmektedir. Bu kampın 1'inci kısmında, tabanı hasırla kaplı küçük öğretmen odasında “koyun koyuna” kalan 11 rütbeli Türk asker haricinde kampta Amerikalı, İngiliz, Filipinli ve Porto Rikolu subaylar da bulunmaktadır. 2 No.lu subay kampında tutulan Türk askerlerinin isimleri şöyledir:

Yzb.Hamid Yüksel (grup kıdemlisi), Yzb.İhsan Serim, Ütgm.İsmail Oknaz, Ütgm. Fevzi Gürgen, Ütgm.Ali Büyükkirişçi, Tgm.Kazım Ün, Bçvş.Yakup Serdar, Bçvş.Abdullah Ünal, Üçvş.Ali Özkaş (grup aşçısı), Çvş.Şair Varışlı ve bir Onbaşdır [Çvş. Nafi Güley].⁶³

WIWON-GANG 4 NOLU ESİR KAMPI

Çin Ordusu kontrolündeki diğer kamplardan daha kuzeyde, Wivon-gang nehrinin yataklarına kurulmuş olan ve Ağustos 1952'de, kullanıma açılan 4 no'lu kamp çavuşlar için düzenlenmişti. Aynı zamanda asi olan ve eğitime uymayanların da sevk edildikleri bu kampta yaklaşık 600 civarında esir üç bölük halinde barınmaktaydı. Birinci bölükte Fransız, Portorikolu, ve İngiliz çavuşlarla birlikte 23 Türk esiri, ikinci bölükte beyaz Amerikalılar ve üçüncü bölükte ise tamamen siyahi Amerikalılar bulunmaktaydı.

⁶³ a.g.e.,s.112.

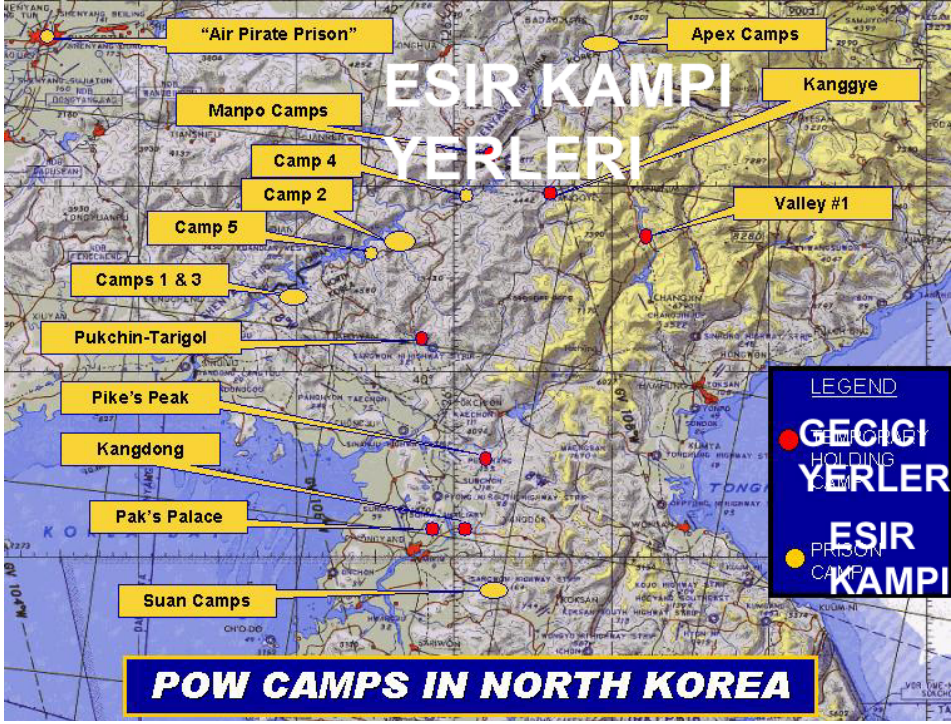

II. TÜRK ESİRLERİ KAMPI

A.Türk Harp Esirlerini Teslim Alan Hakim Yüzbaşı Muzaffer Kiran'ın Esirlerle Görüşmelerini Şöyle anlatmaktadır

**KAMPLAR FENADAN ÇOK KÖTÜYE DOĞRU
SINIFLANDIRILIYORDU**

«Çok Kötü» kamplarda esirler çok güçlük ve sırf cesaretleri sayesinde varlıklarını idame edebilmişlerdir. «Fena kamplarda» birkaç hafta içinde 20-25 kilo kayıp ediyorlardı.

«Fena Kamplar», Şuan civarında «Fasulye Kampı» diye anılan bir kampı, Pukchin civarında bulunan ve «Ölüm Vadisi» diye tanınan bir ikinci kampı, Kanggye yakınlarında bulunan ve «Vadi» denilen diğer bir kampı ihtiva ediyordu. «Çok kötü» kamplar meyanında Pukchin yakınındaki «Sorguya Çekme Merkezi» ve, bunun yanında «Mağaralar» diye isimlendirilen disiplin merkezi vardı.

Bu sonuncusu, kelimenin tam mânasiyle mağaralardan müteşekkil olup esirler burada hapsediliyordu. Burada battaniyesiz olarak yatmağa icbar ediliyorlar, yemekleri kendilerine atılmak suretiyle veriliyordu. Apteshane tertibatı mevcut değildi. Esirler «Mağaralarda» hemen hemen inanılmıyacak bir sefalet ve haysiyetsizlik mertebesine indiriliyorlardı. «Mağaralara» gönderilen esirler serkeşlik, kamp nizamlarını ihlâl etme, isyana teşebbüs etme gibi suçlarla itham ediliyorlardı. Buradan Ölmeden kurtulanların şehadeti, cürüm ile ceza arasında nadiren bir uygunluk olduğunu göstermektedir. Bâzi esirler kendilerini sorguya çekenlere cevap vermeyince «Mağaralara» gönderilmekle tehdit ediliyor veya gönderiliyordu.

240 kişiyi bulan esirlerimiz, 1951 yılı ortalarına kadar, muhtelif şehirlerdeki muvakkat esir kamplarında konuklatılmış ve bilâhare merkez esir kampına sevk edilmişlerdir. 1951 yılı sonlarına doğru Kore muharebeleri seyyaliyetini kaybedip, sabit siper harbine intikal etmesi üzerine komünist

muhasım taraf da Kuzey Kore bölgesinde ve Yalu Nehri civarında ve kısmen Mançurya hududunda muhtelif esir kampları tesis etmişler ve bunları numaralarına göre adlandırmışlardır.

Bunlardan Pochon, Pekton kasabalarında kurulan esir kamplarında Türk esirleri tutulmaktadır. **1951 yılı içinde bu kampta, Türk harp esirleri (Subay ve astsubaylar dahil) tutulmakta iken Türklerin müteaddit defalar kamp idaresine karşı grev yapmaları ve kamp içinde belirli bir muhalefet göstermeleri üzerine, komünist idareciler bundan kuşkulanmış, evvelâ telkinle işe başlamışlardır.**

Esirlerimize «burası esaret kampıdır; burada er, subay, çavuş yoktur; subaylar da sizden farksızdır; sakın onlara selâm vermeyin, onlara itaat etmeyin, sözlerini tutmayın..» gibi yıkıcı propagandaya girişmişlerdir. Türk erleri bu menfi propagandaya rağmen, asıl bir ruhla, yine üstlerine itaat etmiş, hürmet göstermiş, ve işaret ettikleri yolda yürümüşlerdir. Bu ittihadı dağıtamıyacağını anlayan komünist idare, nihayet subay ve çavuşları bu kamptan alarak başka bir kampa nakletmişlerdir. Bu ittihat diğer hiçbir Birleşmiş Milletler esirlerinde müşahade edilmemiştir. Subay esirler muhtemelen Pochon esir kampındadır.⁶⁴ PİNCHONGNİ'DE

⁶⁴ Kıran, Harp Esirleri, a.g.e., s. 90-91.

Hakim yüzbaşı Muzaffer Kıran'ın görüştüğü bir esir ifadesi; “ Esirlere verdikleri iş ormandan ağaç kesmek, yol yapmaktı.. Verdikleri yemekleri esir Amerikalılar yemiyor çok kere aç kalıyorlardı. Bir kısmı da açlıktan ölüyordu... Üç ay sonra içimizden çavuş ve subayları ayırdılar.

Bizi Çin hududunda bulunan (P..) PEKTONG kampına şevkettiler. Orada da başka bir felâket baş göstermeğe başladı. Her gün Amerikan tayyareleri geliyor (P..) yi bombalıyorlardı. Bir gün Amerikan tayyaderiyle Komünistlerin tayyareleri çatıştı. Havada zorlu bir muharebe oldu... Nihayet Amerikan tayyaresi ateş aldı. Pilot paraşüt açarak kampın uzağına indi. Komünistler onu da esir almışlardı.

İşin asıl kıyak tarafı, bombalar daha ziyade kampın uzağındaki şehre komünist muhafızların bulunduğu binalara düşüyordu... Her halde bizi bildikleri için bombalamıyorlardı. Fakat nede olmasa Allah yapısı değil ki mili miline koysun. Bir gün kampın içine bir bomba düştü... Bizi darma dağınık etti. O zamandan sonra aklımız başımıza geldi. Bombardımanlarda hemen bir hendeğe koşuyor, yüz üstü yatıyor, alarm bitinceye kadar yerimizden kıpırdamıyorduk. Bu bombardımanlarda bir kaç arkadaş şehit verdik.⁶⁵” diye anlatmaktadır.

⁶⁵ Kıran, Hürriyet Kapısı (Panmunjon), a.g.e., s.45.

B. Yüzbaşı Hamit Yüksel, Esir Kamplarına Şöyle Anlatmaktadır

Pyoktong Esir Kampına Geliş

“ Esir olup yollara döküldüğümüzün 50. Günü idi. Yalu nehrinin kıyısındaki (pi yang tong) şehrine sabaha karşı girdik. Bu şehir kuzeyde Çin ve Mançurya’ya hudut. Yalu nehri kenarında kuzey Korelilere ait bir kasaba idi. Birleşmiş milletlerden alınan esirlerin çoğu burada tutsaktı. Sabah sabah hepimizi şaşırtan bir şamata ile irkildik. Türkçe konuşanlar, İngilizce,çeşitli dille konuşan bir sürü pejmürde kılıklı, renkleri solgun bitik bir çoğunluk.

Her millet kendi öz vatandaşını bularak sarılıyor ve gözyaşı döküyordu. Benim de karşımda ufak, tefek ve daha da ufalmış Üsteğmen İsmail Oknaz duruyordu. Kendisini hiç tanıımıyordum. Daha bir sürü Türk çocuğu etrafımızda fır dönüyordu. Hepsi ile sarıldım ve öpüştüm. Hele üsteğmen İsmail Oknaz’ı sarılıp öperken adeta ölüm kokuyordu. Çok bitik ve çok zayıftı. Küçücük bir insan müsveddesi görünümünde idi. Ya diğer birleşmiş milletlerin esirleri farklı mı idi sanki? Hepside pejmürde kıyafetli ve tanınmayacak şekilde zayıftılar.

Çinliler bizleri serbest bırakmışlardı. Sarmaş dolaş barındıkları kulübelere gittik.100 küsur eski esir Türkler etrafımızı sarıvermişti. Bu eskiler Simninni ve Kanuri baskınında birçoğu yaralı olarak esir edilmişler ve buraya getirilmişlermiş.

EMEKLİ BİNBAŞI FEVZİ GÜRGEN (241nci PİYADE ALAY MUHAFAZ TAKIM KOMUTANI VE ESİR DÜŞEN SUBAY)

8 aydır çekmedikleri çile kalmamış. Ne altlarında ve ne de üstlerinde hiçbir şey kalmamış. Eski giysileri ile koca bir kuzey kışını geçirmişler. Sonra üsteğmen Fevzi Gürgen, Başçavuş Yakup Serdar, Başçavuş Ali Ünal geldiler. Onlarla da sarıldık. Birbirimize geçmiş olsun temennisinde bulunduk. Başçavuş Yakup benim ilk kıtam olan Sürbahan alayından Ethem yüzbaşının bölüğündendi. 1.5 yıl aynı bölükte beraber çalışmıştık. Birbirimizi hemen tanıyıverdik. Diğerlerini de orada tanıdım.

Artık bütün Türk esirleri eri ile astsubayı ve subayı ile birden kaynaşıverdik. 8 aydır bu kampta çektikleri ızdırabı anlatmalarına gerek yoktu. Üstleri ve çehreleri her şeyi anlatıyordu.

O gün ve gecesi bizlere dokunmadılar. Gündüz ve gece pis bir kandil ışığında onlar anlattı biz dinledik ve biz anlattık onlar dinlediler. Harplerden, nasıl esir olup buraya getirildiklerinden tüyler ürpertici mezalimlerden söz ettiler. Yiyecek istihkaklarının azlığı nedeniyle nelere başvurdıklarını anlattıklarında korkunç sahneler gözlerimin önüne geliyor ve ağlamamak için kendimi zor tutuyordum.

Kuzey Kore evlerine 20’şer 30’ar taksim edilen esirlere esir adedine göre pek cüzi erzak çıkarıp teslim edilir ve o istihkakı pişirip kendi aralarında pay

ederlermiş. Tabi bu yiyecek miktarı doyurucu olmuyormuş yani çok az verilirmiş. **Bunlarda zaten bizimde yol boyu yediğimiz susamlı un bali dedikleri bir nevi darı (bunun haşlanmışını Amerikada domuzlara verirlermiş) çok ender pirinç,patates, soya fasulyesi ve yağı, şalgam.**

Ekmek haftada bir istimde yapıp verilirmiş. Tabi miktar doyurucu olmadığı gibi kalori bakımından çok zayıf. Duymak hikayeyi dinlemek insanın tüylerini diken diken yapmaya yeterliydi. Gece birbirimizi ısıtmak için sarılarak yattığınız arkadaşınızı sabahleyin uyandığınızda buz gibi buluyor ve öyle fırlıyorsunuz ayağa.

Bu böyle yüzlerce ve binlerce sekiz aydır devam ediyor. Her esir koğuşundan birkaç kişi ölüyor ve bunlar en az iki gün aynı koğuşta muhafaza edilerek günlük istihkakları çıkıyor ve bunları diğer açlar aralarında pay ediyor. Aynı odada birkaç gün ölü ile birkaç gece yatıp kalkmak nasıl bir yöntemdi. Esirlere nasıl yiyecekle köpekleştiriyor ve kolları kıpırdamıyordu. Esirlerin kamp yerlerini ve esirlerin miktarını dahi karşı tarafa bildirmiyorlardı. Devletler hukukuna dahi imza attıkları halde uymayan bir millet görülmüş müdür acaba?

Kamp yerleri belirlenmediğinden öz uçaklarımızın bombardımanına uğrattıyor ölümler verdiriliyordu. Sonrada bütün dünyaya basıyorlardı yaygarayı. Esir kamplarını dahi acımasızca bombalıyor ve kendi ırklarını öldürüyorlar bu Amerikalılar diye propaganda yapıyorlardı. İnsanlık tarihinde emsali görülmemiş bu yöntem bu rejimde ana prensipti.

Yine Türk çocuklarının anlattıklarına göre sekiz ayda Birleşmiş Milletler askerinden bu kamplarda 4000 kişi ölmüştü. Her gün her esir damında bir gün bekletilen eski ölümler birer hasıra sarılarak kazılan çukurlara atılıyormuş. Bugüne kadar bunun vebalini kabullenmeyen Çinliler, zaten hastalıklı idiler deyip geçiyorlarmış. Dünyanın ilk tıp alemini yaratan, türlü ilaçları ilk bulan bu uzak doğulu 700 milyonluk Çin neden bakmamıştı bu hastalıklı dedikleri esirlere? Niçin tedavi etmemişleri? Bizlerde de aynı yöntemi kullanmadılar mı? Yaralıların dahi ilk yardımını yapmamışlar bir sargı bezi dahi vermemişlerdi.

Her şey Tanrı'ya bırakılmış ve bu Tanrı'da ancak ve ancak müslüman kullarının akli selimi ile ve iman gücü ile her türlü kötü şartlardan kurtulmasını bilmişti.

Bizimkiler oldukça harap olmalarına rağmen bugüne kadar esir kamplarından ölü vermemişlerdi. Çünkü bizim Türklerde dayanışma vardı. Nitekim ben vurulup esir edildiğimde kanlarımı ilk gören Teğmenim Kazım Ün o kargaşada dahi ilk yardımı yapmış çabucak kendi yanında bulunan ilk yardım malzemesi ile ilk tedavimi yapıvermişti. Birde kanı durdurmak için hap yutturmuştu. İşte ben 52 günlük ölüm yürüyüşünü tamamlamış ve bugün bu kampa ulaşabilmiş isem o ilk yardımın sayesinde idi.

Burada da içlerinde bulunan sıhhiye erlerinin (esir) Türk hastaları ile yakından ilgilenmeleri ve aç olanların ölse de istihkakını bölüşelim zihniyeti bertaraf edilerek kendi yiyeceğini bölüşen ve bölüşmeyi asil geleneğinde devam ettiren bizim Türk çocukları birbirini korumasını bilmiş ve hiç ölüm vakası ile karşılaşmamıştı. Kamp kıdemlisi üsteğmen İsmail Oknaz Amerikalılar nezdinde de sevilmiş Türklerde Birleşmiş Milletler subay ve erleri ile güzel bir ahenk kurmayı başarmıştı.

MAP 1

From: *Red And Flow*, November 1950-July 1951
Center of Military History, 1990
By Billy G. Mosman

Çençen Kampına Gidişimiz

Bizim 130 kişilik yeni esir kafilemizi iki gün sonra birkaç çatanaya bindirerek Yalu nehrinden batıya doğru hareket ettirmişlerdi. 40-50 kadar da Amerikalı esirler vardı kafilemizde. Çatanaya binerken bizim esirlerde iskeleye kadar gelerek uğurluyorlardı. Oknaz ile biraz konuştuk, “yüzbaşım her zaman emrinizdeyim” dedi yine sarılarak ayrıldım.

Türk esirlerinin en kıdemli bir ferdi olarak yeni görevler düşüyordu bana. İki yüzbaşı, üç üsteğmen, üç astsubay, 230 kadar çavuş, onbaşı, er. Çavuş, onbaşı, erlerle beraber ayrılmış başka bir kampa gidiyorduk. Cenevre Anlaşması falan vız geliyordu bu komünistlere. Er ve subay koyun

koyuna yatıyorduk ve birlikte yaşıyorduk. Bizim Türk askeri hiçbir zaman ve hiçbir yerde astlık ve üstlük münasebetlerini bozmuyor ve karakterini değiştirmiyordu. Bu haslet milletimizin irsi bir asaleti idi. Bir bakıma subay ve er diyerek ayırmadıklarına memnunduk, dayanışma devam ediyordu.

O gün çatanada güneşleniyordum, bir ara kaşınmaya başladım. 52 gündür sıcak görmemiştik. Sabuna dahi hasrettik. El, yüz ve vücudumuz pislik içinde idi. Mevcut üzerimdeki bir kat çamaşır üzerimden hiç çıkmamıştı. Güneşi görünce çamaşırımı sıyırdım ve çıplak yukarı kısmımı güneşe verdim bu arada da fanılamı yoklamak istedim. Birde ne göreyim bitler yürüyor fanılamda, o anda müthiş bir korku sardı içimi.

Bitlenmişim hem de tazecikti bitler belki de çatanadan sarmıştı. Evire çevire ayıkladıklarımı nehre atıyor arınmaya çalışıyordum. Nispeten temizlemiştim ama daha esaslı bir temizlik gerekiyordu. Bu şartlar altında ise mümkün değildi. Akşama doğru nehir kıyısında bir kasabacığa geldik. Orada indirilerek başka muhafızlara teslim edildik. Yine yirmişer otuzar Kuzey Kore evlerine yerleştirildik. Evler düz dam olarak tek katlı bir mutfak ve uzunlamasına bir odadan ibaretti.

Tüm Kore'nin küçük kasaba evleri aynı biçim ve aynı dört duvardan ibaretti. İki basamak taş merdivenle bir sürmeli kapıdan oluşuyordu. Mutfak kapısı diğer uçta ve düz ayakta. Evler çok basit yapıları. Ağaçlarla bağdadi ve çamur sıvalı ve damlar pirinç sapları dikine örtülmüştü. Odanın mefruşatı sazlardan örülmüş hasırdı. Yalnız bir özelliği mutfak kısmında yanan ocağın dumanı odanın altından geçiyor. Isınma o yolla yapıyordu. Ekseri ormanlık olan Kuzey Kore ısınmayı da orman dallarının ve pirinç saplarının tutuşturulması ile temin ediliyordu. Yani bizim Türk hamamları gibi alttan yakılıyordu. Çalı ve çırpının alevleri odanın altından geçerken oda zeminini ısıtıyor ve soğuklara bu yöntemle karşı koyuyorlardı.

Bu bölge 41 ve 42. Arz daireleri arasında idi. Bizim Sarıkamış ve Kars bölgesinin aynı idi. Soğuk ve dağlık, ormanlık bir bölge idi. Kasabanın ismini de öğrenmiştik (Çençen). Daha ziyade Çin denizine yakındı. Hemen Yalu nehrinin kuzeyinde Kızıl Çin’le huduttu. Yerleştirildiğimiz Kuzey Kore evinde yerleşiverdik. Yalnız benim bir kere daha bittin arınmam lazımdı. Beraber bu damı paylaştığım erlerimizin gayreti ile elbiselerim bir daha gözden geçirilerek istirahata geçebildim. Cidden Türk çocukları bu gibi haşarat karşısında çok titiz ve sağlıklı idiler. O akşam İngiliz esirlerinin konuğu olmuştuk. Onların pişirdikleri islim ekmeklerini patates aşı ile katık ettik. Sade soya yağı ve patatesten ibaret sıcak yemek ve ikinci defa yediğimiz bu islim ekmeği karnımızı doyurmuştu. İlk kez gecemizi henüz soğukların devam ettiği günler gibi birbirimize sokularak geçirdik. Hala bir battaniye dahi verilmemişti. Galiba bu durum hep böyle devam edeceğe benziyordu. Çünkü Kunuri esirlerine dahi koca bir kışı çıplak geçirten bu insanlık dışı milletten bir şeyler beklemek safillik olurdu.

Artık Her şey Tanrıya kalmıştı. Ya dayanacak veya ölecektik. Ertesi sabah ilk olarak beni kendi öz kardeşlerimden ayırarak ve bir İngiliz-Amerikalı karışımı içine getirdiler. Bir okul binasında kalıyorlardı. Oda oda taksim olmuşlardı. Bunlarda son 22-23 Nisan 1951 Bahar taarruzunda esir edilenlerdi. İngilizler tabur komutanları başta olmak üzere doktor ve papazları ile toptan esir edilmişlerdi. İngiliz kraliyet taburunun hemen hemen tümü burada idi. İmjin kıyılarında sarılmışlar ve esir edilmişlerdi. Beni İngiliz tabur komutanı yarbay Kan güler yüzle karşıladı. Hatta birazda tütün verdi sigara sarmam için. Aralarında Amerikan er ve subayları da vardı. Hepsi ile tanıştım. Bana tahtadan yaptıkları bir kaşık dahi hediye ettiler. O gün ikinci yemeğimi onlarla birlikte yedim.

Bir İngiliz astsubayı aşçıları vardı. O gün domuz kesmişlerdi. Fakat benim için domuz eti haramdı. Fakat şöyle düşündüm; yaşamak için yemeliyim Tanrı affeder dedim ve orada ilk defa domuz suyunda bir parçacık eti gözlerimi kapayarak yiyiverdim. Açtım, ete ihtiyacım vardı. Yanımdakilerde bana yemem için destek olmuşlardı. İngilizler cidden birbirine bağlı ve emir komuta zincirine dikkat eden bir millettir.

Bana da Keptin Hamid diye yakınlık göstermişlerdi. İngilizcem zayıf olmasına rağmen anlaşılabiliyor ve onlarda benim yarım yamalak konuşmalarımı doğrultarak ders veriyorlardı. O gecemi vatandaşlarımdan ayrı İngiliz ve Amerikan subayları ile koyun koyuna geçirmiştım. Haziran ayının sonlarına gelmiş olmamıza rağmen geceler çok soğuktu yine bir hasır üzerinde koyun sürüsü gibi birbirimizin nefesleri ile ısınyorduk.

Fakat ne olmuştu bana; müthiş kaşınıyor ve uykum kaçıyordu. Sabahı zor getirdim. İlk güneşle birlikte avluya attım kendimi. Haziranın sabah güneşinde ceketimi ver fanılamı çıkartıp bit aramaya başladım. Aman efendim yine bitler birerle kolda asker yürüyüşü yapıyorlardı. Birden bire moralim bozuluverdi. Tabi bu defa bütün gücümle mücadeleye giriştim. Baş parmaklarımın tırnakları arasında çat çat kırıyor ve yere atıyordum. Birde baktım ki bir Çinli asker başımda dikilmiş beni izliyor.

Başımı kaldırıp öfke ile kalayı bastım namussuz ve vicdansız millet diyerek. O tabi öylece başımda dikilmiş bir taraftan başımı sallıyor bir yandan da kendi dili ile pışın pışın deyip duruyordu. Sonradan öğrendiğime göre bana doğru değil doğru değil diyormuş, ulan pezevenk dedim bizden bir kalıp sabunu ve bir teneke sıcak suyu dahi esirgediniz aylarca. Bu durumda ne olsun ki diye bağıryordum.

Açlıktan ve yorgunluktan öldüremediğiniz esirleri bu defa pislik ve bittten öldüreceksiniz vicdansızlar dedim. Uyanan yanıma gelir etrafımda halka olup beni seyrediyordu dost esirler. Her birinde meraklı bir bakış vardı. Benim Türkçemden hiçbiri anlamıyordu. Bende veryansın Çinlilere basıyordum küfürü. Yaptığım işi çok iyi anlayan dostlar bu defa teker teker etrafıma çöreklenip soyunmaya ve çamaşırları üzerinde gezen bitleri tırnakları ile ezmeye başladılar sonrada birbirini çağırıp güneşte bit mücadelesine giriştiler. Bu ilkel mücadeleyi derhal benimsemişlerdi.

Tüm esirler bitlenmişlerdi. Onlara ayrıca çamaşırların dikiş yerlerini gösterip kırmızı lekelerin (rays) bit yumurtacıkları olduklarını ve onların tırnaklarla kazınması gerektiğini öğrettim. Bir anda batılılara Türk usulü haşaratla mücadeleyi öğretmiştim. Dün gece yan yana yattığımız Amerikalı üstegmen Mayk'da karşımda soyunmuştu. Hele onun vücudunda bitler sıra sıra hareket halinde idi. Mayk parmakları arasında tuttuğu bitleri yüzünü buruşturup yere atıyor ve birde pis diye iğrenerek bakıyordu.

Ona hemen çıkıştım. Hayır dedim onları böyle öldürüp öyle atacaksın diyerek tırnaklarımı gösterdim. Ancak böyle kurtuluruz bu haşarattan dedim. Senin yaptığın bir işe yaramaz dedim.Zavallı Mayk Amerikan subaylarının en genci ve Amerikanın en iyi askeri okulundan mezundu. (Wespointli idi.) zayıflamış adeta bir deri bir kemik kalmıştı. Onun bu yazı dahi çıkartacağından şüpheli idim.

Hem bitik hem de mücadeleden acizdi. Çinli komünist liderleri bu bölgeyi daha sakin görmüş olmalı ki büyük bir propaganda kampanyası açmışlardı.Kapitalist ülkeler hakkına bir propaganda idi bu. Bilhassa Amerikayı hedef alıyorlardı. Esirlerin beyinlerini yıkama kampanyasını

esir erlerle başlatmışlardı. Bilhassa renk meselesini ele almışlar ve Amerikan zenci erlerini sahneye çıkartmışlardı. Hepimizi bir alanda toplayarak İngilizce ve Çince nutuklar atılıyor sahneye bir zenci er çıkıyor ve öyle zannediyorum demokrasiyi yerdireyorlardı.

Ben her iki dilden anlamadığım için bir kenara çekilmiş oturuyordum. Beni gören Çin komünist yardakçıları orada boş oturmamı, konuşmacıları alkışlamamamı hoş karşılamamışlardı. Beni o gün tekrar Türklerin yanına getirdiler. O kadar çok sevinmişim ki Türk çocuklarını kaşımda görünce her biriyle sarmaş dolaş oluvermişim. Yattıkları kulübeye girmeden etrafımı saran öz yurttaşlarım hemen oracıkta beni soyarak ve nereden, nasıl tedarik ediverdikleri bir pantolon bir ceket giydiriverdiler.

Tüm üzerimdekileri mutfığa götürüp kaynar suya atmışlardı. Bir ufak kazan tedarik etmişler ve kendileri birkaç gündür her şeylerini kaynatarak bitten arınmışlar ve beni de arındırmak hayretine geçivermişlerdi. **Bir ceket ve bir pantolonla içeri girdiğime rahatlayıvermişim. Sabunları yoktu ama her şeyimin kaynatılması sevindirmişti beni. Bir saat sonra ateşte kuruttukları çamaşır ve elbiselerimi tekrar giydiğimde asil milletimin temiz çocukları arasına karışivermişim.**

Her şeyi yokluktan var bu kardeşlerime teşekkür ettim ve gece rahat bir uyku uyudum. İşte bu dayanışma sadece biz Türk çocuklarında mevcuttu. Onun için kamplarda en kötü şartlarda dahi birbirlerine olan samimi dayanışma sayesinde ölümle mücadele edebilmişlerdi. Eskiler Piyank-yonkta anlatmışlardı. Yiyecek ikmali yapan gemileri boşaltmada Çinliler yardım etme bahanesi ile avuç avuç aşırıdıkları pirinç, balı ve unları ceplerinde saklayarak odalarına getirerek günlük istihkaklarını arttırdıklarını ve onlarla yiyecek dengesi sağladıklarını ve bu suretle ölüme meydan okuduklarını anlatmışlardı.

Hatta Türk sıhhiye onbaşı Çinli doktora yardımcı olmayı kabul ettirmiş ve ilaçlardan arkadaşlarına yarayacakları Her şeyi göze alarak getirmeyi başarmıştı. Bunlardan faydalanan Amerikalılardan dahi işitmek benim gözlerimi yaşartmıştı. Esirim diyerek kendilerini bezginliğe hiçbir zaman bırakmamışlardı. Ne şahsiyetlerinden, ne görgülerinden nede insancılıklarında hiçbir şey kaybetmemişlerdi.

Kampına Gidişimiz

Birkaç gün daha bu kampta kaldıktan sonra yine ansızın bir kararla yolculuk için çatanaya bindirilivermiştik. Sadece 130 kişilik Türk kafilesi olarak başka bir kampa götürülüyorduk. Akşam Piyonk-Tong'a geldik. Akşamüzeri kuzey Kore'nin bir köy okuluna yerleştirildik. Erlerimizin yarısını eski kamplarında bırakmışlardı.. ”⁶⁶Diye anlatmaktadır.

⁶⁶ Yüzbaşı Hamit Yüksel'in Kendi Yazdığı Anıları, Oğlu Ergin Yüksel'den alınmıştır.

C.Türk Harp Esiri Süleyman Irmak Şöyle Anlatmaktadır

“ Pirinç sapından, sazdan yapılmış barkalardı. 7-10 kişilikti. İçeride beş kişi bu tarafta, beş kişi bu tarafta yatar, ayakları üst üste gelirdi. Döşek diye bir şey yoktu, altımız hasırdı. Bir tek battaniye verdiler. Yalnız kışın altında ateş yanıyordu, fırın gibi oluyorsa da üst tarafın üşür, yarı beline kadar buz tutardı⁶⁷.” Diye anlatmaktadır.

D. Türk Harp Esiri Çavuş Şair Varışlı Şöyle Anlatmaktadır

SORU: Pyoktong kampında tahminen kaç tane Türk vardı?ÇİNLİLERE KARŞI GELEN ESİRLER 2 NOLU KAMPTA KALMIŞTIR.ŞAİR VARIŞLI DA BU KAMPTADIR.

CEVAP: Orada bir subay kampı vardı, bir tane de er kampı vardı. Ayrı ayrı yerlerde. Subay kampında İsmail Oknas, Fevzi Gürgen, Hamit Yüksel, Kazım Ün, İhsan Serin, Ali Büyükkirişçi, başçavuşlardan da Serdar ve Ünal vardı. Çavuş olarak ben, Emin Durmuş ve Selahattin Güney başka kimse yoktu. Diğerleri er kampındaydı.⁶⁸” diye anlatmaktadır. ALİ BÜYÜKKİRİŞÇİ ERLERLE OLAN 5 NOLU KAMPTADIR.

RESİM:7 5 NO'LU ESİR KAMPI (PYOKTONG)'NDA TÜRK ESİRLERİ

KAYNAK: The Chinese People's Committee for World Peace, U.N. POW's in Korea, Pekin, 1953, s.5.

⁶⁷ Özaylar, a.g.e.,s. 164.

⁶⁸ a.g.e.,s. 151.

E. Türk Harp Esiri Ahmed Hamdi ÖKTEN Şöyle Anlatmaktadır

Ahmet Hamdi ÖKTEN: Pek hatırlamıyorum ama 1000’e yakın esir vardı bizim kampımız 5 nci kamptı. Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Esir olan er Şair Varışlı biz diyor Pyongyang kampındayız; 5’ nolu kamp, sizde o kampta mıydınız?

Ahmet Hamdi ÖKTEN: Bizde o kamptaydık, Türkler, sonradan subayları ayırdılar. Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Kamp da Amerikalılar, İngilizler, Fransızlar, Kanadalılar vardı diyor. Ahmet Hamdi ÖKTEN: Bir kişi Yunanlı vardı. Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Şöyle diyor bu 5 nolu kamp çok büyük bir kamptı, Mançurya barajının yanında diyor.

Ahmet Hamdi ÖKTEN: Nehire yakındı çok yakındı. Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Piriç sapından yapılmış sazdan barakalarda oturuyorduk. Ahmet Hamdi ÖKTEN: Hayır kendimiz yaptık barakaları falan orası bombardıman altında kalmış bir şehirdi bir yarısı kalmış siviller oturuyordu bir yarısında bizi aldılar. Ustalar getirdiler tek katlı 4 oda 5 oda bir arada kendimiz yaptık.

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Burada şey diyor çok bit oluyordu ateş yaktırıp su kaynatmamıza müsaade ediyorlardı diyor. Ahmet Hamdi ÖKTEN: Doğru ateş yakıp üzerine silkiyorduk patır patır öldüğünün seslerini duyuyorduk.⁶⁹ diye anlatmaktadır.

RESİM:5 5 NO’LU ESİR KAMPI (PYOKTONG)’NDA TÜRK ESİRLERİ

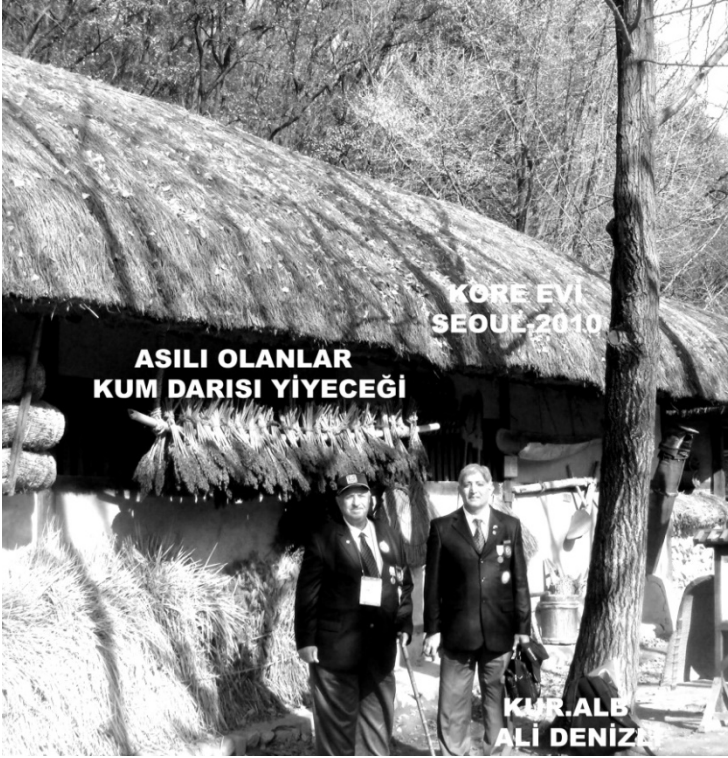

KAYNAK: T.R.Fehrenbach. This Kind of War-The Classic Korean War War

⁶⁹ Esir Çavuş Hamdi Ökten’in Anıları, Video kayda Alınmıştır.

F. Türk Harp Esiri Onbaşı Veli Atasoy Şöyle Anlatmaktadır

Esir Onbaşı Veli ATASOY: Bizi seçtiler,Amerikalılarla şey yapmadılar.Mağaradan sonra seçtiler.Amerikalılarla Türkleri seçtiler ve yılbaşına yaklaşına kadar yürüyüş yaptık aç soğuklarda çok sert şeylerde en son bir soğuk kampa girdik. Kamp dediğim bir dere içerisinde,bizim Hüseyin Gazi deresi varya Ankara'daki o dereден daha hayın bir dere. Karanlık bir dere.Orada barakalar kurmuşlar.Artık özel olarak esirlerin kalması için mi?Yoksa başka bir işletmemi yapmışlar ?Oraya bizi götürdüler.Sonra çok pis bir yerdi orası çok bitlendik efendim.

Gıdada vermiyorlar, Un darı veriyorlardı, süpürge tohumu veriyorlardı. Orada yaklaşık 1,5-2 ay falan kaldık. Bitleri, elbiselerimizi dışarı bırakmak sureti ile öldürüyorduk. En son bir kampa gittik, 3-5 ayda bu kampta kaldık. En son Pekton kampına geldik. Pekton da Amerikalı, Meksikalı, Havaili, Türk pek çok esir vardı.

Orada da aç susuz perim perişandık. Lakin şükür ki biz Anadolu insanlarıyız.Bu vahim geçen zamanlar içerisinde dayandık Sayın komutanım.Açlığa susuzluğa perişanlığa göğüs gerdik.

Bize iki seneye kadar elbise vermediler. Üzerimizdeki elbiselerle kaldık.Ama ben orada elimden geldiğince arkadaşların yaralarını sardım.Ondan sonra Amerikalılarında yaralarını sardım,elimden gelen yardımı yaptım,aynı zamanda orada bir benzin bidonu elde ettim.Ona su doldurduk,kaynattık elbiselerimizi kaynar suya attık o vaziyette temizledik.

Kur.Albay Ali DENİZLİ: Şimdi şunu sorayım,subaylar diyor Ping Chung Lee deki 2 nolu kampta kalmışlar ilk önce çavuşlar, Minyondaki 4 nolu kampa diyor,sonrada Pektondaki kampa gelmişler. **Esir Onbaşı Veli ATASOY: Şimdi sayın paşam,o ilk kaldığımız kampların ismini bilmiyoruz. Kampta değil barınaklar,çok haşere ve bit var orada.** Kuzeyliler Güneylileri almışlar orda bırakmışlar. Kuzeyliler Güneylilerin arayı çok pisletmişler. İster istemez esir adamlar orada tavuk gibi sürünen hayvan gibi yatırmışlar,kaldırmışlar.

Bizi de öyle yaptılar ve bitlendik. Ondan sonra 1 yıl soğuk kampa gittik ismini bilmiyorum.Kampın orada bize süpürge tohumu veriyorlardı,kurutulmuş balık çirozu yiyorlardı.İnsanın yiyeceği şekilde değil yani.Kur.Albay Ali DENİZLİ: Şimdi,5 Nolu kampa mı geldiniz en son Kiyonk'taki, yani dere kıyısında ki?

Esir Onbaşı Veli ATASOY: Derenin kenarında ki Penktongtaki 5 nolu kamp,orda bizim askerlerimiz,subaylarımız,onbaşılarımız,erlerimiz hep beraberdik,yaklaşık 6 ay falan beraber kaldık.Fevzi bey, Hamit bey,ali veli, efendim Yakup çavuş.Onların subay olduklarını mı anladılar nedir,onları bizden ayırdılar.⁷⁰ diye anlatmaktadır.

F.Türk Harp Esiri Çavuş Muzaffer Şenburç Şöyle Anlatmaktadır

“ Getirildiğimiz kampta hergün ellerinde kırbaç bulunan süngülü nöbetçiler önünde hasta, yaralı hiçbir insanî his olmadan hayvan sürülerine yapılmayacak işkencelerle dağlardan odun söküp getirmeye götürülüyorduk. Ağır odun yükü altında yıkılıp inleyerek can veren yaralılar, odun yolunda süngülenenler, kırbaçlarla vurulup yıkılanlar, perişan, vahşet dolu işkence ve zulüm altında insanlıklarından utanmayan zalimler eline düşmüştük.

⁷⁰ Türk Harp Esiri Onbaşı Veli Atasoy ile görüşen Albay Ali Denizli Görüşmeleri video kayda almıştır.

**MUZAFFER ŞENBURÇ ÖLÜM KAMPLARINDA
BOMBA KAMPI**

Aç susuz geceli gündüzlü dört gün yolculuktan sonra Pyongyang'ın güneydoğusunda bir kampa geldik. Kampa gelip de Amerikalı askerlerin yanlarına yaklaşınca zafiyetten sallanarak yıkılacakmış gibi yürüdüklerini görünce ıstırabımız bir kat daha arttı. **Çokları yarasız esirler olduğu halde açlık ve işkence onları insanlıktan çıkarmıştı. Onların da bizler gibi saçları sakalları büyümüş, kir ve pislik içinde sitilsiz ağaç gibi sallanıyorlar.**

Kampın ismine «Bomba kamp» deniliyor. Hepsi aynı şekilde beş sıra her sırada elli altmış ev var. Evlerin bazılarının çatıları teneke, bazıları otlarla örtülü. Evler iki tepe arasına kurulmuş etrafı dikenli tellerle çevrilmiş, tepelerde nöbetçi kulübeleri. Bir kısım Amerikalı esirler etrafımıza toplanmış bizden sigara istiyorlardı. Sigarayı nereden bulacaktık ki Amerikalı esirlerin istediğini yerine getirelim.

Kampın onüçüncü mangasına verildik. Aç olduğumuzu öğrenince mutfağa götürdüler. Mutfak pis pis kokuyordu. Kazanın dibinde yanmış yemek parçalarını yerde duran pis tahtaların üzerine dökmüşler. Açlığın ve sefaletin içinde ümitsiz, çaresiz bulunan bizim gibi çeşitli müttefik esirleri bu tahtanın önünde mısıra yanaşan hayvanlar misali, sıra sıra oturmuşlar yemeye çalışıyorlar. **Bize de orada bir tahta ve yanında yanık yemek bulunan bir kazan gösterildi. Günlerce aç ve perişan yolculuk etmiştik. Ne bulursak yemeye mecburduk.**

Bu kampta bizden başka Türk yoktu. Müttefik kuvvetlere mensup esirlerin sayısı 1600'ün üstünde idi. Fakat sefalet güz mevsiminin yaprak dökümü gibi esirleri öldürüyordu.

Her gün ellerinde kırbaç bulunan süngülü nöbetçiler önünde hasta, yaralı hiçbir insanî his olmadan hayvan sürülerine yapılmayacak işkencelerle dağlardan odun söküp, getirmeye götürülüyorduk. Ağır odun yükü altında yıkılıp inleyerek can veren yaralılara, odun yolunda süngülenenler, kırbaçlarla vurulup yıkılanlar perişan vahşet dolu işkence ve zulüm altında insanlıklarından utanmayan zalimler eline düşmüştük.

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi işte başımıza bir felaket daha ölüm yağdırmaya başlamıştı. Burasının bir esir kampı olduğunu bilmeyen müttelikler uçaklarla tepemize bombalar atıyorlar, yüzlerce esirin ölümüne sebep oluyorlardı. Gökten imdat beklerken her gece makinalı tüfek ateşi dökülüyor. Felek bizden ne istiyor diye isyan ettiğimiz anlar oluyor ağlıyorduk.

Arkadaşım Abdullah'ın dizleri tutmaz bir hale geldi. Kendi dizlerine sopa ile vuruyor, diken batırıyordu da yine bir şey hissetmediğini söylüyordu. Bu halde oduna götürülüyor, düşüp yıkılması kırbaçlanmasına sebep oluyordu. Artık hiç yürüyecek hali kalmamıştı. Uçak taarruzları başlayınca hemen onu sırtıma alıp yeraltı sığınaklarına götürüyordum. Evlerde kalanlardan sağ kalan olmuyordu.

Açlığa, susuzluğa ve işkenceye tahammül eden fakat sigarasızlığa tahammül edemeyen tiryaki esirler çoktu. **Hepimiz deliden farksız cefa içinde ölümü beklerken 13 yaralı Türk esir daha getirdiler. Gözlerimin yaşını tutamıyor hep ağlıyordum. Allah onların alınına da bu zulüm çölünde ölmeyi yazmış diyordum.** Talihimiz birbirine çok benziyor diye düşünürken bir de beni onlardan ve arkadaşım Abdullah'tan ayırmak istiyorlardı. Ağır yaralıları bu kampta bırakıp biraz hafifleri götüreceklerini bildirdiler. Ben arkadaşşımdan ayrılmayacağımı anlattım.

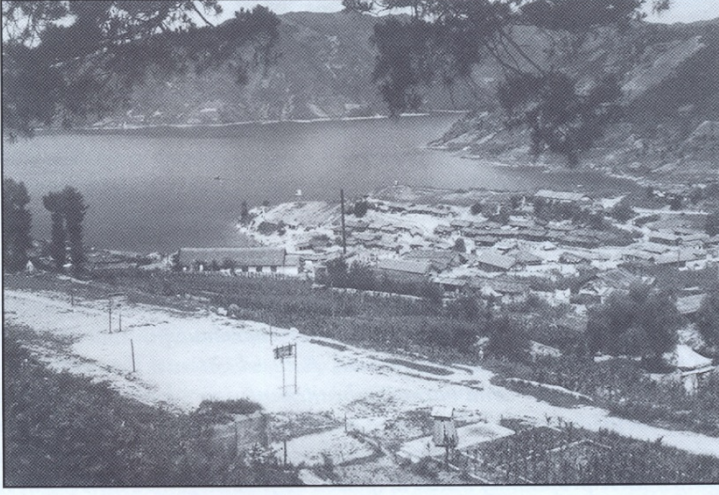
Onüç Türk esirinden dördü ile arkadaşım ve ben kuzeyde başka bir esir kampına götürüldük. Yiyecek olarak yolda un vermişlerdi. Gazete kâğıdı ile tütün yaprağı da verdiler. 480 kişi yaya yürüyerek süngülü muhafızlar arasında sığır sürüşü gibi götürülüyorduk. Sağlığımı diğer esirlere nazaran iyi hissediyordum. Yüksek ve çam ağaçları ile örtülü bir tepenin eteklerinde ilerlerken idrar yollarımda şiddetli sızı ve sancılar başladı.

Kafile komutanı Vaa isminde Arap harflerini okumasını bilen Çinli bir doktordu. Türklere karşı biraz ilgi gösteriyordu. Çat pat konuştuğumuz cephe ve kampta öğrenmiş olduğumuz İngilizcemizden faydalanarak bizimle konuşabilmek için İngilizce birtakım sorular sorarak bizimle konuşmak istiyordu.

Bir ara yolculuğa mola verdiler. Dağ köyündeki evlere doldurulduk. Aptese çıktığımda idrarımdan kan geldiğini gördüm. Çok acı hissediyordum. Gözlerimin önü karardı. Yere düştüm. Bir müddet bitkin kaldıktan sonra kendime gelince kalkıp ağır ağır manga komutanımız İspanyol'un yanına giderek vaziyeti işaretle anlattım. O da kafile komutanı Çinli doktorla konuştu. Kafile harekete hazırlanmakta, Çinli doktor benim bu dağ köyünde kalmamı söylüyor. Bense arabadan düşen esirlerin yollarda öldürülüşlerini düşünüyorum. Arkadaşlarıma beni bırakmayın diye yalvardım. Onların yardımı ile yeni bir kampa gelinceye kadar kafiyleyle yürüdüm.

Bu esir kampı da büyük bir dere içerisinde dörtyüz hanelik kadar bir köyde, kurulmuş okul gibi büyük bir binaya doldurulduk.«Bomba kamp» ta taş ve toprak üzerinde yatırılıyorduk. Soğuğun şiddetinden korunmak için birbirimize sarılarak geceyi geçirirdik. Bir gün yine yaralarımızın sızısı soğuğun donduruculuğu ile titrerken benim gibi titremekte olan bir esirle sarılıp yatmıştık.

O benim üzerimden elini dolamıştı. İkimizde uyumuşuz. Ben uyandığım zaman o uyuyordu. Elinin ağırlığı hâlâ üzerimde idi. Uyandırmadan elinin altından sıyrılmak için biraz dikkatli kalktım. Fakat elinin, yüzünün eski sanlığına bir morarma karışmış nefes almadan uyuyor. Biraz dikkatli bakınca soğuktan kaskatı donarak ölmüş olduğunu gördüm. Sabaha kadar bu ölünün kolları arasında uyumuştum. Bu gibi olaylar sık sık oluyordu. Bu yeni esir kampı biraz daha insafli görünüyordu. Toprakta yatmıyorduk. Altlarımıza hasır vermiştiler. Taş yastık yerine ağaç takozlar vardı. Uçak bombardımanı da yoktu. Yine bir haftadır idrar edemiyordum. Günler ağlamakla geçiyor ne benim ne de benim gibilerin derdine çare arayan kimse mevcut. Yardımı yalnız Allah'tan bekliyoruz. Türk esirlerinin sayısı ondördü bulmuştu. Birbirimize elimizden gelen yardımı yapıyoruz.

The picturesque but totally evil place – Pyoktong

PEKTON KAMPINA INTIKAL-PYOKTONG

Bu kampta geçici olarak tutuluyormuşuz. Geriden gelen esirler tamamlanınca yirmi dört gün ezici yaya yolculuktan sonra kuzeyde Pekton kampı denilen yere getirildik. Bu kamp çok kalabalık ve genişti. Türkçe bilen bir Çinliden, er, astsb, sb, 220 Türk esirinin bu kampta bulunduğunu dağda odun çekmekte olduklarını ve bir haftaya kadar kampa geleceklerini öğrendim. Kampta onbini aşan müttefik kuvvetlere mensup esir vardı. Pekton kampının diğer kamplara benzemeyen bir tarafı da her gün esirleri büyük salonlarda toplayıp mecburi komünizm propagandasından ibaret olan derslerin dinletilmesi idi.

Müttefikler buranın esir kampı olduğunu biliyorlarmış onun için bu kampta bombalanma tehlikesi yoktu. İlk Rus uçaksavar birliklerini bu kampa gelirken görmüştük. Uçaksavarlar müttefik jetlerine ateş ediyor, jetler roket yağdırıyorlardı. Bu arada yine müttefik kuvvetlere mensup başka istikametten filolar halinde gelen jet grubu yönü değişik olan Rus uçaksavarlarını bombalayıp yok etmişlerdi. Esaretin zincirleri arasında her an sefalet ve ölümle karşı karşıya bir yıl geçmişti.

Bu uzun zamandan sonra ancak ilk defa Pekton kampında su buharı ile pişirilmiş hamur halinde ekmek parçası verilmeye başlanmıştı. Bu arada ilk defa olmak üzere birer adet sabun dağıttılar. Esaretin ikinci kışı başlıyordu ki birer kat çamaşır da verdiler. Komünistlik propagandası yaptıkları için eski günlere nispeten daha iyi bakıyorlardı. **Çinliler Kanada dolarına çok kıymet**

veriyorlar? Elinde bir Kanada doları olan birçok ihtiyaçlarını temin edebiliyor. Fakat biz dolar yerine sırtımızda bit taşımıştık.⁷¹” Diye anlatmaktadır.

III. Türk Dostu Amerikalı Esir Yarbay Frederic Pelsler Kamp Yerlerini Şöyle anlatmaktadır

İlk kamp yeri maden kampı veya fasulye kampı, altın madeni esir toplama yeri. Yaşam ümidi olmayanlar her gece ölüyordu. Cenazeleri diğer esirlerce sabah gömülüyordu. Genç insanların yaşama ümidi yoktu. Kamp hayatı, ölüm muhafızlar, odun toplama ve bit haşeresi.

Biz Rus kamyonları ile Pyogtong kampına geldik, **HALA RUSLAR BİZ SAVAŞTA YOKUZ DİYOR, RUS KAMYONLARI, ŞÖFÖRLERİ, CEPHANESİ GÜNEYE ÇİNLİLER'E GİDİYORDU.** Hastalar tavuk çigeri ile iyileştirilmeğe çalışılıyordu. Bu hastalardan 22-35 öldü.

BEN 2 NOLU KAMPA VERİLDİM BURASI PİNCHONGNİ'DE İDİ 300 KİŞİ KAPASİTELİ, ÇİNLİLERE KARŞI KOYAN İŞBİRLİĞİ YAPMAYANLARIN KAMPI İDİ.Güney Afrikalılar, Yeni Zelandalılar, TÜRKLER, İngiliz ve Amerikalı esirler vardı.⁷²” diye anlatmaktadır.

⁷¹ Atay, a.g.e.,s.4.

⁷² Frederick Pelsler; Freedom Bridge, California 1983, s. 33-39. Orijinal metin için Bkz. Finally one night, still in early October, we arrived at the area known in POW (Prisoner of War) circles as either the Mining Camp or the Bean Camp. Having once been a gold mining

area, it was at that time being used as a POW collection center. For the first time (not counting our strange encounter with the Iowan). We met other prisoners of war — British Major Guy Ward, Chaplain Sam Davies of the famed British Gloucester Regiment, and Captain Tomas Batilo of the Philippine Army, among others. We were besieged, because of our recent capture, for news of the outside world. They wanted to know about sports, about the economy, about the status of the front lines.

And it was here we were introduced to POW death. Wounded and depressed men were dying every night. Their bodies were collected and hauled off in the morning for burial by other POWs. Death was a much a part of POW life as any other of the unique rituals, like wood-runs, for instance. I learned quickly about wood-runs at the Bean Camp. Closely guarded by Chinese soldiers, we hiked high into the mountains, collecting and dragging back huge logs to serve as kitchen firewood. It

YOUR BUDDIES ARE DOING FINE HERE
IN A POW CAMP

From Dickie Gremlies to Mrs. Amanda Gremlies of Ring Street,
Howland, Maine dated February 25th 1951.
"I am in fair health and in high spirits. We are receiving
excellent treatment."

COME OVER! Join your buddies here. You will go to
the rear in safety and get home in one piece.

Leave Korean to the Koreans.

----- USE THIS AS A SAFE CONDUCT PASS -----

When you see a Korean People's Army soldier or a Chinese
Volunteer soldier, lay down your gun and shout:

投 "TOW SHONG" 降
(Surrender)

We guarantee you safe conduct and good treatment.

THE CHINESE PEOPLE'S VOLUNTEER FORCES

SAHTE İLAN

**ARKADAŞLARINIZ
ESİR KAMPINDA
ÇOK İYİDİR**

**ONLARA
KATILINIZ**

**ÇİN HALK
GÖNÜLLÜ
KUVVETLERİ**

YEDİNCİ BÖLÜM

ESİRLERE UYGULANAN BEYİN YIKAMA, İDEOLOJİK TELKİN VE KOMUNİZM PROPAGANDASI

I. Esirlere Uygulanan Beyin Yıkama ve Komünistleştirme Faaliyetleri

A. BEYİN YIKAMA ÇALIŞMALARI

Kore Savaşı'nda uygulanan propaganda faaliyetleri, daha önce cereyan etmiş diğer savaşlarda ender görünen bir durum olarak, esirlere, onları yeniden silah tutmaya engel olmaya, ya da **istihbarat açısından ihtiyaç duyulan bilgileri elde etmeye yönelik olarak icra edilen propaganda türünden ziyade, rejimin doktrinini kabul ettirmeye yönelik beyin yıkama çalışmaları olarak öne çıkmıştır.**

Bu savaşta, Kuzey Kore ve Çin kuvvetlerinden oluşan Birleşik Komünist Ordusu psikolojik harp üniteleri, ele geçirilen BM Ordusu askerlerini komünizm safına geçirme amaçlı propaganda ve beyin yıkama metodları geliştirerek yoğun bir şekilde uygulamışlardır.

(1) BEYİN YIKAMADA İLK ADIM

Bu beyin yıkama faaliyetlerindeki ilk adım, esirleri aç, soğukta ve bir kafa karışıklığı durumunda bırakarak onların normal direncini kırmaktır.

(2) BEYİN YIKAMADA İKİNCİ ADIM

İkinci adım, resmi ders programlarından oluşuyordu. Burada esirlere ABD'nin birkaç zengin kişi tarafından yönetilen, emperyalist bir ülke olduğu ve komünist doktrinin tüm insanların amacını yansıttığı konusunda bilgiler veriliyordu.

Bu dönem süresince giyecek ve yiyecek konusunda gelişmeler oldu. Üçüncü adım, küçük gruplara ayrılan esirlerle görüşmelerden oluşuyordu. Bu görüşmelerde ırk, din ve ekonomik durum gibi konularda farklı kişisel görüşlerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştı.

Esirlerin esir alındıklarında neler yapacakları konusunda eğitimleri ve siyasi beyin yıkamanın yarattığı strese karşı hiçbir hazırlıkları yoktu. Hastalıkla, açlıkla, soğukla ve sosyal hayattan tecrit edilerek yaşamak gibi uygulamalara insanüstü bir güç ile dayanmalarına rağmen yapılan propagandalar sonucunda esirlerin büyük bir bölümü, örneğin İngiliz ve Amerikalı esirlerin 2/3'ü düşmanla şu veya bu şekilde işbirliği yapmışlardır.

Savaş sonunda 21 Amerikalı esirle 1 İngiliz esir, yapılan propagandalar sonucu komünizmi benimseyerek, ülkelerine dönmeyi reddetmişlerdir.⁷³

⁷³ Özaylar, a.g.e.,s.67.

Türklerin de işbirliği yapmaları istenmişti Fakat Türkler işbirliğinde bulunmadılar. Çünkü her Türkün inancı kuvvetliydi ve Türkler, içlerinden kimsenin düşmana yaklaşmasına izin verilmeyeceğini biliyorlardı. Çinlilere yardım eden bir Türk kendi ölüm vesikasını imzalıyordu ve bunu biliyordu.⁷⁴ **Pyktong'daki 5 No. lu esir kampında Çinliler esirleri yeni bir eğitime tabi tutmağa çalıştılar. Usulleri, bütün Komünistlerin kullandığı usullerden farklı değildi. Tekrarlama, yalan, şaşırtma, korkutma ve kuvvet tatbiki unsurları ihtiva ediyordu.**

Kullanılan usullere beyin yıkama adı veriliyordu. Fakat bu usullerin hiçe yeni bir tarafı yoktu. Sovyetler aynı usulleri Stalingrad'da aldıkları esirlere karşı aşağı yukarı aynı derecede başarıyla uygulamışlardı. **Zira tel örgülerin arkasındaki esirler daima eline düştükleri insanlardan korkarlar. Esirler, ancak, çok kuvvetli disiplinle ve tam anlamıyla bir birlik kurdukları takdirde, eline düştükleri insanların yaptırmak istediklerine direnebilir. Baskı yapıldığı zaman bazı insanların düşmana boyun eğeceğine kuşku yoktur.**

Tel örgüler içerisindeki Amerikalılar arasında böyle bir kenetlenme yoktu. Hangi millete mensup olursa olsun her insan topluluğunda caniler, aptallar ve muhtemel vatan hainleri vardır. Gerçi esir Amerikalılarda bu tipleri tasvip etmiyorlardı ama hoşgörüyü karşılıyorlardı. Bazı Amerikalılar arkadaşlarına karşı cinayet işlediler. Pek azı da ihanette bulundular. Bununla beraber pek az sayıda da olsa bir kısmıda sonuna kadar mukavemet ettiler.

Böyle bir durumda ne şekilde hareket edileceği konusunda hiç bir talimat almamış, hiç bir eğitim görmemiş oldukları halde teşkilâtsiz ve şaşırmış insanların büyük bir çoğunluğu anti kapitalist beyanlarda bulunmayı ve talepnamelemleri imzalamayı reddettiler. Bu işleri önlemek üzere Türkler gibi bazı tedbirler aldılarsa da bu konuda kesin bir yol tayin etmediler. İşin olurlarına bırakmayı tercih ettiler.

Çinli eğitimciler şeytan gibi zeki değillerdi. Hatta bazı konularda çok akılsız davranıyorlardı. Buna karşın ellerindeki esirleri hiç bir zaman kendi hallerine bırakmadılar. Savaş esirleri hiç bir zaman Komünistleri anlayamadı ve anlayacak seviyeye de gelemediler. Bütün savaş esirleri her an yok edilme korkusu altında idiler. Bununla beraber bu tehdit hiç bir zaman uygulamaya konulmadı.

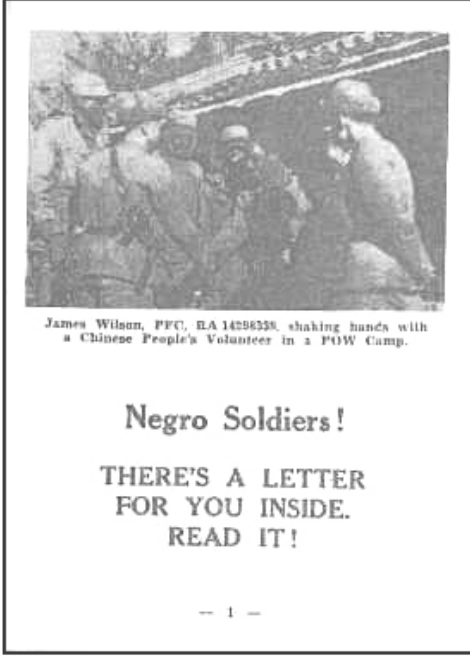
⁷⁴ Sel, a.g.e., s. 426.

Savaş esirleri her gün zorla derslere sokuldular. Tahta sıralar üzerinde 6-8 saat süreyle Çinli konferansçıların, değişik aksanlarla, durup dinlenmeden Amerika'daki Katoliklerden, siyahilerden hükümetteki bütün memurların zengin olduğundan, bütün mebusların yüksek tahsilli olduğundan, işçinin hükümetin tutumu üzerinde söz hakkı bulunmadığından bahsedişini dinlediler.

Savaş esirlerinin hiç bir surette dersten uzak kalmasına izin verilmedi. Ders sırasında bayılanlar oldu. Fakat dersin sonuna kadar bayıldıkları yerde kaldılar. İshal olanların bile dersten ayrılarak gitmesine engel olundu. Donunu kirletenler de dershanede o vaziyette oturtuluyordu.

Çinli öğretmenler, savaş esirlerinin Amerikan Hükümetinin düzeni veya tutumu hakkında hiç bilgi sahibi olmadığını anlayınca bunu istismar etmeye başladılar. Askerlerin bu kadar bilgisiz oluşunun idarecilerin işine geldiğini söylediler. Kore Savaşının ilk aylarında askere alınan Amerikan gençlerinin çoğunluğunun eğitimi düşüktü. Eğitim düzeyi ortalaması sekizinci sınıfa bile tekabül etmiyordu. Keza ne oldukları ve ne için büyütüldükleri konusunda da annelerinden pek az şey öğrenmişlerdi.

**ZENCİ
ASKERLER
BU
MEKTUP
SİZE**

Negro Soldiers!

Komünist konferansçıların yanlış düşündüğünü biliyorlardı, fakat bunu nasıl anlatacaklardı. Amerikan gencine ilk ve orta okulda Amerikan Katoliklerinin anayasaya aykırı tutumları öğretilmediği gibi Amerikan hayatında siyahilerin problemleri de müzakere edilmemekteydi.⁷⁵ Komünizm! Daha sonra da kalanların güvenini bu azınlığı kullanarak yok etmek ve böylece onların kafalarını Komünist doktrinle yıkanmaya açık hale getirmek. Bu amaç, Çinlilerin savaş esirlerine karşı izlediği ve “Yumuşak Politika” olarak adlandırdığı politikada gizliydi. Bu politika, Kore Savaşı’nın Amerika’nın saldırganlıklarından biri ve kapitalist dünyanın barışa karşı düzenlediği komploların bir parçası olduğu yalanlarına dayanırdı. Çinliler, bu haksız saldırıda rol alan tüm Birleşmiş Milletler esirlerinin savaş suçlusu olduğunu ve bunların yakalanmaları durumunda bunları yakalayanların onları öldürmeye hakları olduğunu iddia ettiler.

Ancak Çinlilerin tezleri bununla bitmiyordu; “saldırganların” askerleri de, sonuç olarak, gerici yöneticileri tarafından aldatılan ve yanlış

⁷⁵ A.g.e., s.430.

yönlendirilen sıradan emekçi insanlardı. Bu nedenle, esirler, yakalanır yakalanmaz idam edilmeyecekti (bu ilke nedeniyle “yumuşak” denir). Bunun yerine onlara, işledikleri suçlardan ötürü vicdan azabı ve pişmanlık duymaları için fırsat verilecekti.

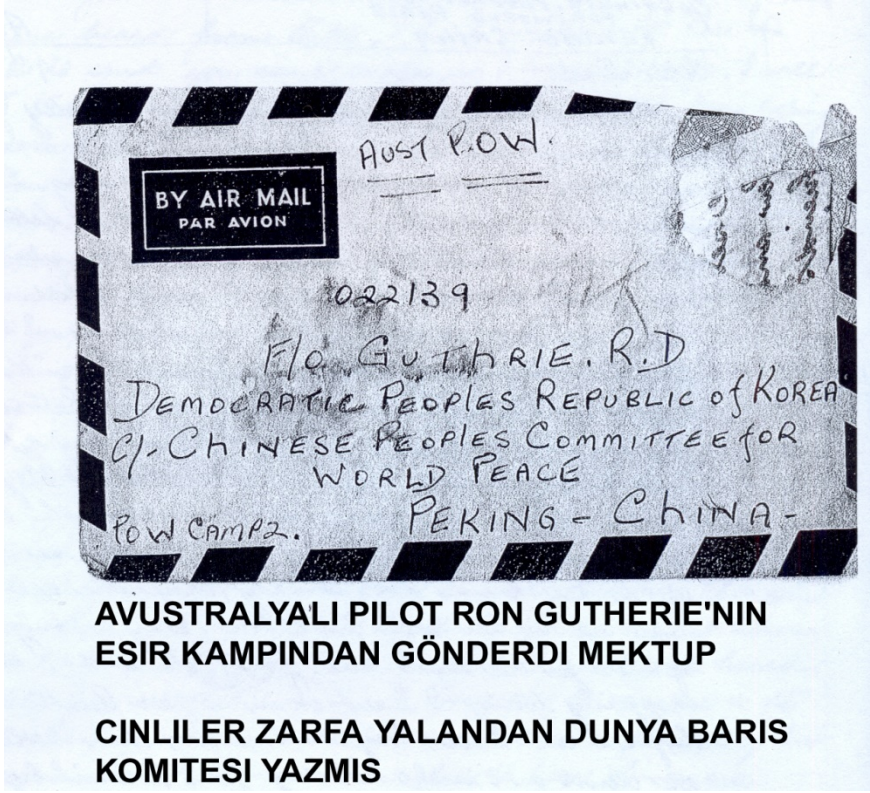
B. KOMÜNİSTLEŞTİRMENİN BAŞLANGIÇ SAFHASINDAKİ İDEOLOJİK TELKİNİN AMACI

"Esir kamplarındaki ideolojik telkin işlemi, Çin anayurdunda bir bölgeyi komünistleştirme işleminden, şüphesiz, bir dereceye kadar farklıdır. Çin'de komünistler, gerici unsurları ortadan kaldırmak ve araziyi bölüştürmek yolunu arıyorlardı; esir kamplarında hedefleri gericileri tecrit etmek ve fikir dağıtmaktı. **İdeolojik telkin, tamamen mecburî komünistleştirmeden çok daha az zorlamaya ihtiyaç gösterir; çünkü, ideolojik telkin işlemi, zahiri bir tatlılıkla veya, pek zora gelirse, kuvvetli bir psikolojik baskı ile fikir değiştirmeyi hedef edinmiştir.**

Komünistler, esirleri öldürmek istemiyorlardı. İdealleri; onları, müridleri haline getirmek, verecekleri ispiyonluk görevlerini kabullendirmek ve Amerikan vatandaşları arasında komünizmi açık veya kapalı - yaymaya elverişli hale getirmektir.⁷⁶ Bu çeşit muameleden beklenen ideal sonuç, nihayet, geçici bir karakter değişikliği elde etmektir. Bunda takip edilen usul, şahsı tecrit etmek ve kendisine, ağır psikolojik baskı uygulamaktır.

Esir, çok defa, en kötü şartlar içinde, tek başına bırakılıyor; uykusu ve yiyeceği tahdit ediliyor; varsa, yarasına, hastalığına aldırış edilmiyordu, Bitkinlik baş gösterince, bir veya bir kaç sorgulama personeli tarafından, durmadan dinlenmeden, sorgulaması başlıyordu, ilk yapılan iş; her saat başı, her gün, esirin kafasına tek başına kaldığını, arkadaşlarının da, vatanının da kendisini unuttuğunu, hiç birinden yardım ummamasını, tek kurtuluş çaresinin, kendileriyle işbirliği yapmak olduğunu işlemek oluyordu.

⁷⁶ Eugene Kinkead, Neden İşbirliği Yaptılar ?, (Çev. Baha Ataman) Genelkurmay Bşk. Yyn, Ankara, 1967,s.53.

Amerikan Kara Ordusu; yaptığı İncelemenin bir sonucu olarak, ideolojik telkin, sorgulama ve bu çeşit mektup işlemlerinin, üç maksatlı ve çok iyi planlanmış bir komünist programı olduğu neticesine varmıştır. Birincisi; bütün dünyaya, özellikle Asya ve Afrika'daki kritik bölgelere, komünizm lehinde ve batı aleyhinde propaganda yapmak; ikincisi, asgarî zorluk ve asgarî muhafızla esirlere sahip olmak; üçüncüsü, personelimizi komünistleştirmek bunda başarı sağlanamadığı takdirde, hiç değilse, kendilerine, komünist iddiasında haklılığı kabul ettirmek.⁷⁷ Amerikan Kara Ordusu; bu programın, ilk iki maksada ulaşmayı başardığına inanmaktadır. Propaganda yapılmış ve başarı ile yapılmıştı; esirler, asgarî bir gayretle kontrol altında tutulmuşlardı. Üçüncü maksadın başarı derecesinde oldukça şüphelidir. Tek tek esirlerin, komünizmi ne dereceye kadar kabul, ne dereceye kadar reddettiklerine ve düşman esir kamplarında geçirdikleri tecrübeden sonra, memlekete karşı sadakatlerinde zayıflama mı, yoksa kuvvetlenme mi olduğuna karar verebilmek biraz daha zaman alacaktır.⁷⁸

⁷⁷ a.g.e., s.66.

⁷⁸ a.g.e., s.6.

C. KOMUNİST ÇİNLİLERİN BEYİN YIKAMA VE İDEOLOJİK TELKİN YÖNTEMLERİ

Eserin Yazarı (Esir mübadelesinde - Panmunjonda)

Türk Harp Esirlerini Teslim Alan Hakim Yüzbaşı Muzaffer Kıran Şöyle Anlatmaktadır

“ Sorguya çekme ekibi bâzan işe, esirleri hayrete düşüren bir gürültülü siyasî nutukla başlıyorlardı. Daha sonra düşmanın, doktrinleri öğretme kursu tesis ettiği haber veriliyordu. Esir, işe güç tarafından başlıyabilirdi. Meselâ istihkakları tahdit edilir ve bâzı mahrumiyetlere tâbi olurdu. Kendisini esir edenlerle işbirliğinde bulunmak için «gereken canlılığı» göstermeğe başlayacak olursa kendisi konferanslara tâbi tutulur ve komünizme müteallik yazılar verilirdi.

Verilen yazıları okuyan ve konferansları nezaketle dinliyenler dama iyi bir sınıfa terfi ettiriliyorlardı. En nihayet «Aşure Vadi» ye gönderilebilirdi. Bu şefik kampta yemekler nisbeten daha iyi idi. Esirlere sigara bile verilebilirdi. Burada esirlere her türlü Marksist propaganda yapılıyordu. «Aşure Vadi» den mezun olanlara ve komünist doktrinini kabul edenlere «Müterakki-İLERİCİ-İŞBİRLİKÇİ HAIN» deniliyordu. Programa katılmayı kabul etmiyenler ekseriya daha ağır şartlara tâbi tutuluyorlardı. Bunlar «Mürteci-KARŞI KOYAN DİRENÇLİ KAHRAMANLAR» olarak telâkki ediliyorlardı.

Düşmanın takip ettiği kat'i bir Sistem mevcut değildi. Esirlere karşı yapılan muamele daha ziyade değışikti. Zorbalığa hemencecik boyun eğen esir bâzan istihfafla karşılanıyordu. Yaygara, tehdit ve darbelere mukavemet edip dayanan esir bir omuz silkmesi ile dışarı çıkarılabilir ve Kuzey Kore'deki mülayim esir kamplarından birisine, şayet bunlara mülayim, iyi demek caiz ise, gönderilebilirdi. Netice itibariyle, muti-sessiz esirler, uysallıklarından dolayı fazla bir şey, bâzan da hiçbir şey kapamıyorlardı. Pak'a ve onun hempasına karşı gelen esirin dayak yemesi muhtemel olduğu gibi yememesi de muhtemeldir. Mâruz kaldıkları büyük sıkıntı asla kolay birşey değildi. Fakat diğer taraftan siperlerde savaşılan muharip askerler için de işler kolay değildi.

**MÜTERAKKİLER (İLERİCİ - İŞBİRLİKÇİ HAINLER) VE
MÜRTECİLER (KARŞI KOYAN DİRENÇLİ KARAMANLAR)**

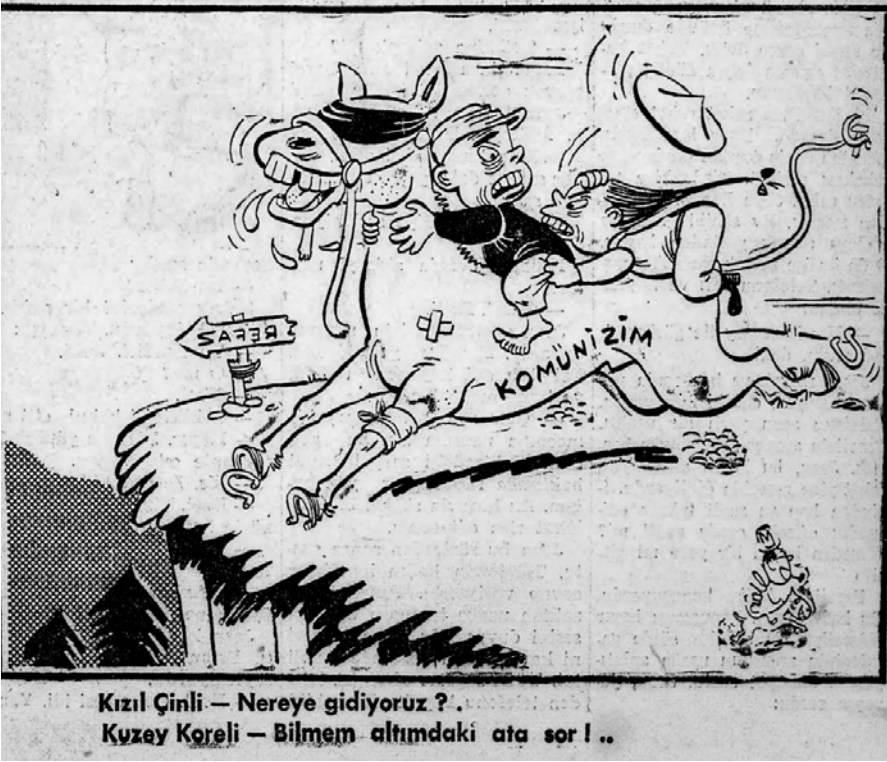
Kuzey Kore'deki harp esirlerine mahsus siyasî okullar, şüphesiz Sovyet Rusya'dakiler örnek ittihaz edilerek tesis edilmişlerdi. Bunlar Marksizm ideolojisini yaymak ve beynelmilel komünizm için taraftar elde etmek gayesini takibeden büyük bir programın bir parçası idiler.

Müterakkilere konferanslar vermek, risaleler yazmak ve propaganda yayınları yapmak için müracaat olunuyordu. Müterakki liderler mürteci grupların arasına sokularak orada nutuklar veriyorlardı. Kapitalizmi ve «Kore'deki Amerikan tecavüzü» nü takbih-tenkid eden nutuklar hazırlıyorlardı. **Bunlar «Sulh Savaşçıları» diye bilinen bir grup teşkil etmişlerdir.** Bereket versin pek az müterakki - İŞBİRLİKÇİ Amerikan subayı mevcuttu. Bununla beraber, bunların erat üzerindeki tesirleri maalesef kuvvetli idi. Eğer Yüzbaşı yapabiliyorsa ben neden yapmıyayım? Şayet Albay bir sulh dilekçesi imza eder ve bizlerin aynı surette hareket etmesini emrecek olursa, bizim de emirlere itaat etmemiz lazımdır, değil mi? Erat tamamıyla zor bir durumda idi. Birçoklarının Müterakkilere iştirak etmeyi reddetmesi (bâzan yerine getirilmeyen daha iyi gıda, bâzı ufak tefek lüks, mektup almak gibi bir vaadi reddetmek) erler ile astsubayların maneviyatı hakkında bir fikir verecektir.

Müterakkiler-İŞBİRLİKÇİ ile münakaşa eden faal Mürteciler-KARŞI KOYANLAR ise sert bir grubu teşkil ediyordu. Liderliğin bölünmesi tamamıyla düşmanın istediği bir şeydi. Subayları ekseriya tecrid ediyorlardı. Bir kampta tabii bir lider ortaya çıkar çıkmaz, o da başka bir yere götürülüyordu. Müterakkiler liderlik mevkillerine getiriliyorlardı. Şayet diğer harp esirleri bunlara itaat etmiyecek olursa «serkeş esirler» için ceza hazırды.

Bir kısım subaylar mes'uliyet deruhte etmediğinden, bâzı harp esiri kamplarında teşkilât kendiliğinden bozulmuş ve herkes kendi başının çaresine bakmağa başlamıştı. Bâzı kamplar tasvir olunamıyacak surette kötü bir duruma gelmişti. Esirler, yemek için yekdiğeri ile çekişiyor, kavga ediyorlardı, işgalçiler sigaraların hepsini zorla ellerine geçiriyorlar di. Ahlâk yok denecek kadar bozulmuştu. Kimse kimseye itimat etmiyordu. Zorbalar zayıf ve hastalara eziyet ediyorlardı Pislik, hastalıkların çıkmasına ve bütün kampa sirayet etmesine sebep oluyordu.

D. DOKTRİN ÖĞRETME

Vasatı Amerikan Harp Esiri, bir komünist doktrin öğretme müessesesine gönderildiği zaman birtakım ciddi müşküller ile karşılaşılıyordu. Düşman siyasî subayları onu Marksizme ait yazıları okumağa zorluyorlardı.

Münazaralara iştirake zorlanıyordu. Amerikan politikacıları ve tarihi hakkında bildiklerini söylemek mecburiyetinde idi. Ekseriya Çinli veya Koreli öğretmenlerin bu mevzular hakkında kendisinden daha fazla bilgisi vardı. Bu gibi fikir münakaşaları. Amerikan esirlerini gafil avlıyordu. Birçokları için bu,

bir baskın mahiyetinde oluyor ve hazırlıksız yakalanıyorlardı. Bir propaganda tipisi ve şiddetli hitabet kasırgası olan konferanslar, tetkik grupları, münakaşa grupları, bütün bunlar, düşman tekniğinin bir kısmı idi.

Amerikan harp esirlerinin büyük bir kısmının Komünist Programının ne olduğu hakkında bilgisi yoktu. Bâzıları şaşırılmışlar, şahsî menfaatlerini düşünen bâzıları da bunu bir kurtuluş yolu olarak karşılamışlardı; pek azının bu programa inanması muhtemeldir. **Sulh dilekçesi imza etmişler ve komünist risalelerini dolaştırmağa başlamışlardı, insana ilham veren bir manzara idi. Vatanlarına sadık olan grupları işbirlikçi gruplarla karşı karşıya getirmiş ve kamp teşkilât ve disiplinini ikiye bölmüştü. Bir kısmını ahmak mevkiine koymuş, diğerlerini de onlara âlet etmişti. Ve düşmanın propaganda gösterileri için gereken vasıtayı temin etmiş oluyordı.**

Bu sıkıntının mühim bir sebebi cehaletti. Askerî hizmette bulunanların birçoğu henüz yirmisini aşmamış gençlerdi. Vatanlarında iken politikayı kuru makaleler ve ilgi uyandırmıyan nutuklar olarak kabul etmişlerdi. Bu konular üzerinde siyasî komiserlerle münakaşa yapmak için hazırlanmamışlardı.

Bilahare bozguncu olan bâzı harp esirleri komünizmin sadece ismini duymuşlardı. Birçokları ise Karl Marks adını bile duymamışlardı. İşte burada komünizm, insanlığın kurtarıcısı olarak ilân ediliyor ve bunun kurucusu da Karl Marks oluyordu. Komitenin dinlemiş olduğu deliller, harp esirlerinin Amerika'nın idealleri ve gelenekleri hakkında pek az bilgileri olduğunu göstermiştir. Bu bakımdan Çinli doktrin öğreticilerin üstünlüğü vardı.

Bu konu üzerinde bilgisiz bulunan harp esirleri birtakım müşkülât ile karşılaşılıyordu. Kendi vatanları Amerika hakkında pek az bilgileri bulunduğundan, komünizm lehinde ileri sürülen delilleri Amerikanizm lehindeki delillerle çürütemiyorlardı.

Komitenin dinlediği bir kısım sabık harp esirleri, komünizm hakkında şayet bilgileri bulunmuş olsaydı, bu rejimin sakat taraflarını kamp arkadaşlarına teşhir etmeğe muktedir olabileceklerini beyan etmişlerdir. **Kızıl doktrin öğretmenleri fabrika işçilerinin desteğini kazanmak için çok çalışmışlardır. İşçilerden birisi: «Biz bu masalları çok dinledik. Onların maksatlarını biliriz» demişti. Bilgi, savunma için lüzumlu bir silâhtı.**

Esirlerin pek azının komünizme samimiyetle inanmış oldukları filhakika nisbet görünemiyecek kadar küçüktür, keyfiyeti her nekad iddia edilebilirse de, birçok esirlerin demokrasi lehinde konuşmak iktidarında olmamaları memleketine sâdık kalmış harp esirlerine elem veriyordu.

Faal işbirlikçilerin haricinde bir de passif bir surette komünizmi benimsemiş olan esirler vardı. Bunların Amerikan demokrasisi hakkında mahdut bir bilgisi olduğundan kâfi derecede vatansever değildiler.

Bahis konusu harp esirlerinin mücadelelerini daha askerî hizmete girmeden önce kaybetmiş oldukları görülmektedir. İyi vatandaş - sadık Amerikalı - yetiştirmekten aile, okul, kilise ve cemiyet sorumludur. Bir kimse silâhlı kuvvetlere iltihak ettiği zaman, bu tekâmülü silâhlı kuvvetler devam ettirmelidir.

E. KOMÜNİST ÇİNLİLERİN BEYİN YIKAMADA KULLANDIKLARI METHOD

WANG RAPORU

Esirler, bir Çinlinin, kendilerini el sıkarak karşılamasına tamamen hazırlıksızdılar, şaşırıyorlardı. İdeolojik telkin de, işte o anda ve o noktada başlıyordu. Eğer esirler, bu konuda bir bilgi ile teçhiz edilmiş olsalardı, tesir başka türlü olabilirdi".**Wang Raporu, Mimografla basılmış yetmiş kadar sahife tutan bu doküman, önce Çin'de kullanılan ve daha sonra esirler üzerinde ideolojik telkin için değişikliğe tabi tutulan, temel komünist metodlarını tarif ediyordu.**

Rapor; bir Amerikan hükümet ajanının, 1953 Ağustosunda, bir Güney Kore adası olan Chejudo'daki Birleşmiş Milletler harp esirleri kampında, Wang Tsun-ming adında, o zaman yirmiyedi yaşında, komünizm aleyhtarı bir Çinli esirle yaptığı bir seri mülakatta elde edilmiş bilgilerden ibaretti.

Wang; Çin iç savaşında, komünistler tarafından esir alındığı 1950 tarihine kadar, Milliyetçi Çin Ordusunda dört yıl, karşı istihbarat subayı olarak hizmet görmüştü. Bir yıl kadar komünizm eğitime tabi tutulduktan sonra, görünürde komünizm dâvasını benimsemiş ve bir er olarak, Kore'ye gönderilmisti. Burada, 1951 baharında aralık araziye (no man's land) geçip kuvvetlerimize teslim olmuştu. Hâlen, Formosa'da Chiang Kai-shek'in yanındadır.

Raporda, anadan doğma bir lider ve kuvvetli bir aksiyon adamı olarak tarif edilen Wang, Milliyetçi Çin Ordusunda karşı istihbarat subayı olarak çalıştığı sırada, komünistlerin cemaatleri ve halk topluluklarını elde edip bunlar üzerinde güç kazanmak maksadiyle uyguladıkları usulü yakından müşahede etmek imkânı bulmuştu. Tarih 1940; Çin kıtasında savaş yayılma istidadındadır ve bir bölgenin kontrolü, iki yıl içinde, bir çok defalar, milliyetçilerden komünistlere, komünistlerden milliyetçilere geçebiliyor. Bir bölgeyi her ele geçiren taraf, o ana kadar öbürünün halk üzerindeki başarısını bozmaya çalışıyor.

Wang'ın, komünist tekniği üzerinde bizzat yaptığı müşahede, kanaatımca, hepimiz için faydalı. Wang'ın ifadesine göre, komünistler bir köyün tam mânasiyle sahibi olduktan sonra, komünistleştirme işlemi sekiz ay veya daha fazla bir zaman alıyormuş. İlk safhada - ki bu üç ay sürmektedir her şey tatlılıkla ve kuşkusuz geçiyor. Komünistler, hoşla gitmiyecek hareketlere girişmemektedirler ve yaptıkları her iş açık ve ayan beyandır. Sloganları kolaylıkla anlaşılabilir ve en zor işleri, gayet basit yoldan haletmesini bilmektedirler.

Askerler halkla kardeş gibi geçiniyor; hatta, toprak işerinde kendilerine yardım dahi ediyorlar. Hayat, öylesine kolaylaşmış ve sakinleşmiştir ki, birçokları bu ilk safhada komünist olmaya başlıyor. Ama, komünistlerin, bu devrede gerçekte yaptıkları iş, gizliden gizliye araştırmalarda bulunmak; köydeki ve civardaki her şahsı ve şahısların birbiriyle münasebetleri hakkında, bilinmesi gereken ne varsa öğrenmektir.

Lüzumlu bütün hususları öğrendikten sonra, komünistler, mahallî hükümetin teşkiline başlıyorlardı. Ayak takımı, yoksul, hırsız ve dolandırıcılar toplanıp bunlara "ilerici" adı takılıyor ve kendilerinden, zengin sınıfı tasfiye edip köyün idaresini ellerine almaları söyleniyordu. Bunun üzerine, bütün köy toplantıya çağırılıyor ve bu sözde "ilericiler", zenginlere karşı şikâyetlerini açıklamaları tenbih edilmiş olarak, topluluk içinde, şuraya buraya dağıtılıyorlardı. Bazı zengin kişiler, halkı sömürmelerinin hesabını vermeye çağırılıyor ve gerçek veya hayalî, suçlarını topluluk önünde, itirafa zorlanıyordu.

Ama, ne söylerse söylesin, kendisine hatta, hiç bir zaman işlemediği ne suç isnat edilirse edilsin, itiraflar "ilericiler"i, hiç bir zaman, tatmin etmiyor; tekme, yumruk yere yıkılıyor ve nevi şahsına münhasır toplantı sona erinceye kadar, bunu bir başka suçlu takip ediyordu. Bu, işin daha başlangıcı idi.

Sonra; komünistler, kasabanın dışındaki fakir çiftçileri teşkilâtlandırıyor ve bunlara, bir başka toplantıda, benzeri şekilde, zengin çiftçileri suçlamaları emrini veriyorlardı. Bundan sonra da, ayak takımını - hatırlarsınız, o ilk "ilericileri" tasfiye etmek için orta sınıf çiftçiler seferber ediliyordu. Bunun için sebep icadı kolay; komünistler gelmeden önce işledikleri ve herkesin pek âlâ bildiği suçlar.

Raporunda, Wang, komünizmin güç kazanma ve kazançlarını pekiştirme usulleri ile, daima tam ve mutlak bir kaos yaratmayı hedef tutan, ihtilâlcı bir parti olduğuna işaret ediyor. Komünistler, sınıfları sınıflar aleyhine çevirmekle yetinmiyorlardı. Ferdleri birbirine düşürmek suretiyle, sınıfı perçinleyen bağları, tamir kabul etmez şekilde gevşetmek için, her sınıfın, hatta her ailenin içine nüfuz ediyorlardı. Kadınları, çeşitli kadın birlikleri halinde teşkilâtlandırmak; böylece, kocalarının karşısına dikmek suretiyle, aile münasebetlerini parçalamaya uğraşıyorlardı.

İnsanlar arasında daima mevcut olan tabîî rekabeti istismar yolu ile, nifak yaratmaya çalışıyorlardı. Büyük çocukları, ana babalarını gerici olarak ihbara ikna ediyor; ana babaları hakkında bilgi veren küçük çocukları teker teker övüyorlardı. Ebeveyne bağlılığı en yüksek faziletlerden biri sayan erki ananelerin esiri Çinliler, kendi evlâtlarının verdikleri delillerle tevkif ediliyor; ya da, kökleşmiş eski fikirlere, yeni komünist istikbalde müsaade edilmeyeceğini halka göstermek için özel surette tertiplenmiş toplantılarda, herkesin önünde, evlâtları tarafından dövülüyorlardı.

Bunlar, komünizmden evvel, hiç bir Çinlinin aklına getiremeyeceği hareketlerdi; ama, komünistler yaptırabiliyorlardı. Şaşkınlık artıp, kimse ne yapacağını, nereye sığınacağını bilemez hale gelince, komünistler, ihbar edilenlerin idam edilmeleri emrini veriyorlardı, ilk üç aylık güler yüzlü sosyal düzen, böylece, kudurmuş bir canavara dönüyordu. **Emlâk sahipleri ve zengin çiftçiler temizlenip varlıkları ellerinden alındıktan sonra arazi, en seçkin parçalar, komünistler tarafından, kendi davalarına en faydalı olacaklarına inandıkları kimselere verilmek suretiyle, yeniden dağıtılıyordu. Ama, yeni mülk sahipleri de, gerçek bir emniyet altında değildiler; çünkü, temizlik ve müsadere, keyif istedikçe ve keyfe bağlı olarak, devam edip gidiyordu. Müsadere için gösterilen sebepler, bazen, çocukça idi.**

Wang'ın anlattığına göre, bir defasında bir çiftçi, bir başka çiftçi tarafından, bir yumurtasını çalmakla suçlandırılmıştı. Sonradan bu hırsızlığın o çiftçi değil, fakat dedesi tarafından yapıldığı ortaya çıkmış. Davacı; halk topluluğu önünde, mahkemeye ciddî bir yüzle çıkmış; o yumurtadan tavuk oldu; tavuk bir çok yumurta yumurtladı, onlardan da tavuklar oldu, demiş. Ve çiftçinin, o ilk çalınan yumurtadan üretilerek elde edilen kârın cezasını ödemesi gerektiğini iddia

etmiş. Yapılan suçlamanın yalan mı, doğru mu olduğundan habersiz, şaşkına dönen çiftçi, dedesinin suçunu kabullenmiş; mahkeme, ceza olarak, çiftliğini müsadere etmiş. Komünistler, bu gibi hilelerle, kendisinin veya geçmişlerinin başkalarını.

Sözde, istismarı karşılığı olarak, bir kimsenin malını mülkünü elinden alabiliyorlardı. Para cezaları, genel olarak, topluluğun oyu ile veriliyor ve eğer bir adamın, nesi var nesi yok elinden alındıktan sonra, kesilen ceza üzerinden, daha borcu kalırsa geri kalanını arkadaşlarından ve akrabalarından borç alması isteniyordu.

Komünistler, bir kimseden tamamen kurtulmak istedikleri zaman, son safha olarak, topluluk önünde bir itirafta bulunmaya zorlanıyordu. Bu itiraf, adamın kaşarlanmış bir yalancı olduğu bahanesiyle, reddediliyor; suçluluğunun sabit olduğu ve karakterindeki gerici unsurların değişmesine, düzelmesine imkân olmadığı söyleniyordu. Topluluktan bir tahrikçi, adamın, ölünceye kadar, dövülmesi fikrini ortaya atıyordu. Toplantı salonuna dağılmış bulunan "ilericiler" bu fikri kabul ediyorlardı. Bazen, topluluğun bütün üyeleri ölüm cezasının yerine getirilmesine katılıyordu.

Herkes, elinde bir bambu, birerle kolda yanından geçiyor ve adam, ölünceye kadar, bu bambularla dövülüyordu. Böylece, cemaatta her erkeğin, hatta bazen cezanın yerine getirilmesine, bölgedeki bütün aileler katılmaya mecbur edildikleri için, " kadın ve çocukların da ellerine bulaşmış oluyordu. Suçu paylaştıkları için de, müşterek bir kabahatin damgasıyla, birbirlerine ve komünizme bağlanmış oluyorlardı.

Amerikan Kara Ordusu esirlerine uygulanan ideolojik telkinin, Wang Raporunda açıklanan çoğu hususları aksettirmekteydi. Amerikan Personeline aralarındaki münasebetleri çökertmek ve zayıflatmak için kullanılan usuller, esas itibariyle, Çin'de kullanılanların aynı idi, Şu farkla ki burada maddî baskının yerini ruhî baskı almıştı. Bu faaliyetlerden Çinliler tek başlarına sorumlu idiler ve Kuzey Korelilerin yardımı olmaksızın iş görüyorlardı.

Wang Raporunda, işgal edilen bir bölgedeki vatandaşlarına, ilk üç ay için, pek nazik davranan komünist askerler gibi, ellerinde esir tutan Çinliler de, insancıl görünmek için ellerinden gelen gayreti gösteriyorlardı. Ellerini sıkıp sigaralar ikram ettikten sonra, kapitalist esaretten kurtuldukları için tebrik ediyorlardı.

SAHTE BARIŞ İSTERİZ PANKARTI TAŞIYAN ESİRLER

Kendilerine "Barış savaşçısı ol!" gibi basit ve anlaşılması kolay sloganları tekrarlıyorlardı, iş birliği hususunda biraz mütereddit gördükleri esirlere şu yolda yaklaşıyorlardı: 'Barış taraftarı mısın? Ona şüphe yok. Akli başında her insan barış taraftarıdır. O zaman, tabii, barış için savaşmak lâzım. Pek âlâ; bundan böyle, barış dâvasında gerçek bir savaşçı olacaksın. Şimdi, hareketlerini, inançlarına uydurmak ve barış uğrunda çalışmak için eline bir fırsat geçirmiş bulunuyorsun". Sonra, esirden, bir "barış" çağrısı imzalaması isteniyordu. Atlatmaya çalışırsa, bunu imzalamakla, fikir adamlarının evrensel bir arzusunu teyitten başka bir şey yapmamış olacağı söyleniyordu.

F. BEYİN YIKAMA VE TELKİN

Amerikan harp esirleri ruhî ve bedenî işkencelere, psikiyatrik tazyiklere «Pavlov Köpekleri» muamelelerine tâbi tutulmuşlardı.⁷⁹ Her nekadhar esirlerden ekserisi beyin yıkamaya mâruz kalmamışlarsa da, kendileri propaganda maksatları için yüksek dozlu telkinlere tâbi tutulmuşlardır. Her iki halde de, Silâhlı kuvvetlerimizin mensupları, bu gibi metodlara mukavemet ve bunlarla mücadele edebilmeleri için istikbalde mümkün olan en iyi eğitime ve öğretime tâbi tutulmalıdırlar.

Amerikan Harp Esirlerini İnceleme Komitesi, Kore'deki harp esirlerine uyuşturucu ilâçlar verilmediğini öğrenmişti. Yemek vermemek veya uyutmamak gibi metodlar aynı derecede müessir ve daha fazla pratik idiler.

TEL ÖRGÜSÜNÜN ARKASINDAKİ PERDE

Kızıl düşman, Amerikan, harp esirleri üzerinde, diğer esirlerden belki daha fazla çalışmıştır. Bir propaganda broşürünü, sulh dilekçesini veya bir mikrop harbi itirafnamesini imzalayan bir Amerikalı, düşman için büyük bir zafer nişanesi idi. Komünist esir kamplarında bulunan Amerikalıların birçoğu ya bir şey imzalamış veya yazmıştır. Muhtelif şekillerde cebir ve tazyike mâruz kalan 78 harp esirinden 38 tanesi mikrop harbi itirafnameleri imza etmişlerdir. Kırkı imza etmemiştir. Her iki grup da tazyik altında bulunuyordu.

⁷⁹ http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0van_Pavlov

Bkz. PAVLOV KÖPEKLERİ NEDİR ? **van Petroviç Pavlov (14 Eylül 1849 Ryazan – ö. 27 Subat 1936 Leningrad) Rus fizyolog, psikolog ve hekim.** Pavlov laboratuvarında mide üzerine bir çalışma yaparken bir şeyi farketmiştir. Köpek daha et verilmeden önce ayak seslerini duyduğunda salya akıtmaya başlamıştır. Bu olaydan sonra Pavlov çalışmalarını bu yöne doğru geliştirmiştir. Pavlov'un [köpekler](#) üzerinde yaptığı [klasik koşullanma](#) deneyleri ünlüdür. Köpeğe ilk olarak birkaç kez zil çalınır. Fakat köpek tepki vermez. Sonradan et verilir. Köpeğin salyalı akar.

Sonra et ile birlikte zil çalınır. Daha sonra et verilmediği halde zil çalındığında köpeğin ağzının suyunun aktığı görülür. Şartlı ya da şartlandırılmış refleks denen olay da budur.

Pavlov, bu davranışın, psikolojik etkinlikle özdeş olan yüksek düzeyde sinir etkinliğinin belirtilerinden biri olduğunu öne sürer ve psikoloji alanında geçerli tek yaklaşımın deneysel yöntem olduğunu vurgular.

Bâzılarının mukavemet etmesinin, bâzılarının mukavemet edemiyerek boyun eğmelerinin sebebi nedir? Askerlerin birçokları, kendi varlıklarıyla ve mensup oldukları birlikle iftihar ettiklerini göstermişlerdir. Bu hal bilhassa, senelerce aynı birlikte bulunanlar arasında müşahede edilmiştir.

Dirençli Askerler «Kardeşler Birliği» gibi birbirine destek olmuşlar ve dayanmışlar. Şayet askerlerden birisi hasta ise, arkadaşları ona bakmışlardır. Çamaşırlarını ve kendisini yıkamışlar ve onu hastalığı sırasında yalnız bırakmamışlardır. Hakikî arkadaşlık ruhu ve askerlik gururu göstermişlerdir. Bu askerlerden hiçbirisi diğerini sukutu hayale uğratmadığı gibi Koreli Kızılar da bunlardan pek fazla işbirliği sağlayamamışlardır.

Sorguya çekme ve telkin birbiriyle alâkalı bir surette yürütülmüştür. Bir harp esiri askerî istihbarat bakımından sorguya çekildiği gibi kendisine aile hayatı tahsili hakkında da sualler sorulmuştur. Kendisinden tercümeihali yazması istenmiştir. Basit bir hal tercümesiyle kifayet edildiği nadiren görülmüştür. Esir daha fazla ve daha teferruatla yazmağa icbar ediliyordu. Şayet onun edebî gayretleri ıstıraplı ise, bu sadece bir başlangıçtı. Hal tercümesi kendi aleyhine bir delil olarak kullanılıyordu.

En küçük tenakuzun bulunması, yalancılıkla itham edilmesi için kâfi idi. Bir nevi itirafname yazmış olduğunu anlaması da muhtemeldi. Ve verilen malûmat her halükârda sorguya çekenleri, daha fazla tazyik için faydalı bir manivela ile teşhiz etmiş oluyordu. Esirin hatâsı kalemi eline almakla başlıyordu. Kore'deki esirlerden ancak pek azı, askeri sorguya çekme karşısında mutlak bir sükûnet idame etmeğe muktedir olmuşlardı. Amerikalı esirlerden hemen hepsi isim, rütbe, sicil numarası ve doğum tarihinden gayri malûmat vermek suretiyle «mutlak sükutu» tecavüz etmişlerdir...»

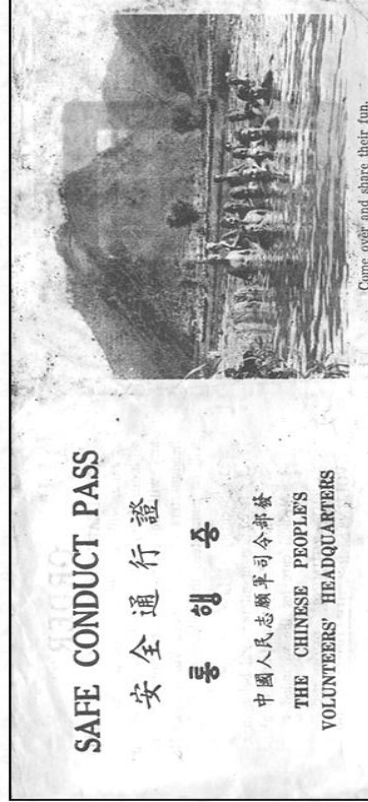
SAHTE PROPOGANDA İLANLARI

KAMPLARDA SPORDA VAR

The back depicts prisoners doing exercises and promises:

Camp has its sports. Every camp has its baseball and football teams too.

Camp has its sports. Every camp has its baseball and football teams too.

GEL YÜZENLERİN EĞLENESİNE KATIL

ESİRLERİN GÜNLÜK PROGRAMI

Normal bir günde kampta esirler için günlük çalışma programının sabah saat yedide başlayıp, yatma saati olan akşamın yedisine kadar devam ettiğini söyledi. **İdeolojik telkin devresinde, bu on iki saatin beşi - sabah dokuzdan on ikiye ve öğleden sonra ikiden dörde kadar - konferanslar dinlemek ve tartışmalara katılmakla geçiyordu.**

Ayrıca; okumak için daha çok zaman verilmesini isteyenlere gece dokuza kadar yatakhane yoklamasında affedilebiliyor ve bu iki saati kamp kitaplığında geçirebiliyorlardı. Kitaplık, akşam altıdan dokuza kadar açıktı ve komünizm konusunda, bol miktarda, İngilizce eser vardı.

Ortalama bir kitaplıkta 150 kadar eser bulunmakta idi. Bunlar arasında; Kominform tutanakları, Komünist Partisi yayınları, tanınmış Marksist yazarların komünizm nazariyeleri ile ilgili eserleri ve Tolstoy, Victor Hugo, Dickens, Upton Sinclair, Erskine Caldwell, John Steinbeck gibi, komünist olmayan - fakat kapitalist idarede veya krallık idaresinde sosyal şartları tarif eden ve her halde komünizm için yararlı buldukları - yazarların romanları yer alıyordu.

Kitaplık memurları, genel olarak, Çinliler tarafından tayin edilmiş ilerici esirlerdi ve kitaplığı açık, temiz bulundurmaktan kitapların bakımından sorumlu idiler. Konferanslar, büyük binaların bir odasında veriliyordu. Bir kampta, bu iş, komünistlerin kamp yapmak için bütün köylüleri yerlerinden ettikleri bir köyde, okul binasında görülmüştü.

Her konferans salonunda, öğretmenin arkasında, kırmızı bir zemin üzerinde beyaz bir güvercin bulunan koca bir bayrak sarkıyordu. Güvercinin üzerinde, İngilizce olarak: "Dünya Barışı İçin Birleşiniz!" kelimeleri yazılı idi. İyi havalarda, dersler dışarda yapılıyordu.

G. İDEOLOJİK TELKİN SAFHALARI

İDEOLOJİK TELKİN'İN 1 NCİ SAFHASI FİKREN HAZIRLAMA

İdeolojik telkin programı iki safhaya bölünmüştü. Birincisine, Amerikan Kara Ordusu psikiyatristleri "fikren hazırlama" safhası diyorlardı. Bu devrede konferanslar, esirleri Amerika'dan soğutma gayesi güdüyordu.

Kendilerine; Güney Kore'nin, Başkan Truman ile Sygman Rhee arasında dönen dalaverelerin bir sonucu olarak, barışçı Kuzey Kore'ye saldırdığını; bu dalaverelerin de, borsa fiyatlarını artırmak için bir üçüncü dünya harbinin başlamasını isteyen Wall Street kapitalistleri tarafından körüklendiğini, Çin komünistlerinin, sırf, Truman'ın, Rhee'in, MacArthur'un Mançurya'yı işgal için Kuzey Kore'den bir üs olarak faydalanma arzularını engellemek maksadiyle Kuzey Kore'nin yardımına koştuklarını (Çin komünistlerine Texas'a taarruz emri verilse, Amerika Meksika'yı savunmada haklı olmayacak mıydı?)

**ZENCİ
ASKERLER
BU
MEKTUP
SİZE**

Negro Soldiers!

Bir de, zencinin ikinci sınıf vatandaş sayıldığı, yıpranmış ve geri düşünceli bir millet durumundaki Amerika Birleşik Devletlerinin, Formoza boğazına harp

gemileri yerleştirmekle, Chiang Kai-shek haydudunu destekleyip Çin'e hâkim olmayı arzuladığının açık delili olduğu söyleniyordu.

İDEOLOJİK TELKİN'İN 2 NCİ SAFHASI YUTTURMA

İdeolojik telkinin "yutturma" safhası denilen ikinci kısmında düşman, komünizm idaresi altındaki "taze demokrasilerin temiz ve şairane hayatını "köhneleşmiş gerici devletler"deki hayatla kıyaslanıyordu. Öğretmen; Chiang Kai-shek Çin'inde hayata karşılık Mao Tze-tung Çin'inde hayatın, demirperde gerisindeki memleketlerde eskiden buraları idare eden parlâmentolar ve kırıllar zamanındakinden çok, bugünkü hayatın faydalarını sayıp dökmekte idi.

Esirlerden Lenin ve Stalin'in eserlerini okumaları ve fikirlerini anlamada faydalı olması için, bol bol not almaları isteniyordu. İdeolojik telkin işlemine, resmî tahsil seviyeleri ortalama dokuzuncu sınıfta son bulan Amerikan kara erlerinin cehaleti, maalesef, büyük ölçüde yardımcı oluyordu. Esirler, yalnız komünizm tarihi değil, Amerika Birleşik Devletleri tarihi hakkında da, fazla bir şey bilmiyorlardı.

Şu olay cehaletlerinin derecesini gösteriyor. İdeolojik telkin derslerinde komünistler, sık sık, isimleri çoğu Amerikan esirlerince, şüphesiz malûm olan Amerikan askerî üsleri işaretlenmiş dünya haritaları açıyorlardı. Öğretmen, elindeki işaret değneği ile harita üzerinde bu noktalara vurarak: "Şu üslere bakın!" diyordu, "bunlar Amerikan harp malzemesi ile dolu. Amerikan olduklarını pek âlâ biliyor ve görüyorsunuz ki Rusya ile Çin'i çember gibi kuşatmış. Rusya ile Çin'in, kendi toprakları dışında, tek üsleri yok. Harbi kimin istediğini bu açıkça gösteriyor. Eğer Amerika, Rusya ve Çin'e karşı harbe hazırlanmasa, bu üsleri tutup muhafazası için milyonlar sarf eder mi?" Bu muhakeme, çoğu esirlere mantıkî geliyordu.

Bu üslerin, Amerika'nın harp arzusunu değil, barış arzusunu gösterdiği; bunların fütuhâtı değil, kızıl tecavüzü önlemeyi hedef tutan bir seri andlaşmaların icabı olarak kuruldukları hususunda, genel olarak, bir fikre sahip değildiler. Esirlerin bilgilerinde mevcut bu gibi boşluklar bir talihsizlik eseri idi ve çoğu hallerde, dehşetli aleyhe oluyordu. Komünistlerin esirlere uyguladıkları ideolojik telkin usulleri fizikî zorlamaya dayanmıyordu. Dönen esir dosyalarının hiç birinde ideolojik telkin vasıtası olarak fizikî zorlamadan veya bedenî işkenceden faydalanıldığını gösteren kayıt mevcut değil.

H. İDEOLOJİK TELKİN USULLERİ 1 NCİ USUL EZBERLETME

Uygulanan usul, tercihan, tamamen psikolojik ve miktar itibariyle üç çeşitti: Ezberletme, usandırma ve küçük düşürme.

Ezberletme metodundan hem toplu, hem münferit öğretimde faydalanılıyordu, Esirlerden; komünist ideolojisine ait bir risalenin muhtevisiyatı nevinden, her hangi bir dokümanı ezberlemeleri isteniyor ve günlerce, haftalarca bu konu üzerinde yoklanıyorlardı. Durup dinlenmeden bununla meşgul oldukları ve peşpeşe bu konudan sınava tabi tutuldukları müddetçe esirlere, başka görevler verilmiyor, başka eser okumalarına müsaade edilmiyordu. Uygulanan sistem başarılı oluyor; esirlerin kafasına, komünist prensipleri ile ilgili tek taraflı, fakat sağlam bir bilgiyi, adam akıllı işliyordu. Eğitim gören bu Amerikalıların çoğu, zihnen olgunlaşmamış kişilerdi; bazılarının tahsili beş senenin üstünde değildi.

Ama; Amerika'ya döndükleri zaman, Marksizm ile ilgili bir bilgi hazinesine sahip bulunuyorlardı. Bütün pasajlar ezberlerinde idi. Özel surette yetiştirilmiş Amerikan sorgulama personelinin en kültürlüleri ile, komünizmin meziyetlerini ve demokrasiye üstünlüklerini tartışacak kadar, Lenin'in ve Stalin'in komünizm teorisi ile ilgili eserlerini incelemiş bulunuyorlardı.

2 NCİ USUL USANDIRMA

Usandırma tekniği de, aynı derecede başarılı idi. Bunu herkes üzerinde kullanıyorlardı. Hatta; daha geniş bir işbirliği bekledikleri zaman, en ilericilere dahi uygulanıyordu. İstiyerek veya istemeyerek işlenmiş basit bir suç, usulü harekete geçirmeye kâfi geliyordu. Derste bir soruya cevap veremeyen bir esiri göz önüne getirin. Bu şahıs, kamp karargâhına çağrılıyor ve öğretmene bütün dikkati göstermesi, söylediklerini hatırdaki tutmasındaki mutlak zaruret konusunda uzun bir konferans veriliyordu.

Bu sadece bir başlangıç oluyordu. Aynı esirin yeniden, belki de heceleyin, karargâha davet edildiği ve kendisine aynı şekilde konferans çekildiği de oluyordu. Ertesi gün, meselâ tam helada bulunduğu sırada, acele tekrar çağrılıyor ve ağır suçu ile ilgili olarak, bir konuşma daha yapılıyordu. Sonra, ertesi sabah kaldırılıp bir defa daha suçları üzerinde duruluyordu. Komünistler, bu şekilde bir muamelenin, esirleri, her şeyden fazla özledikleri bir şeyden normal bir esir hayatı sürmek için kendi hallerine bırakılmaktan mahrum ettiğini müdriktiler.

Amerikan Kara Ordusu İncelemesi, çoğu esirin, düşmanın arzusuna göre hareket ettikleri takdirde kendi hallerine terkedilecekleri zannına kapıldıklarını göstermiştir. Fakat, bunun hiç bir zaman böyle olmadığını acı şekilde öğrendiler. Usandırma yine devam ediyor; hatta, daha da artıyordu.

3 NCÜ USUL KÜÇÜK DÜŞÜRME

Üçüncü usul olan küçük düşürme, en büyük ruhî hasarı yaptı. Esirlere; esir düşüldükten hemen sonra, muharebe meydanında Çinli komutanlar tarafından yapılan konuşmalarda ve kampta okumak için verilen eserlerde, "müşfik" politikaları uyarınca, hiç bir zaman küçük düşürülmeyecekleri, hakir görülmeyecekleri vaadediliyordu. Bu vaadlere rağmen, esirler, komünistler tarafından, her fırsatta küçük düşürülmekte idi.

İdeolojik telkin dersinde, bir gün, esirlerden biri, harbi, öğretmenin söylediği gibi Kuzey Kore değil de Güney Kore başlattı ise, Kuzey Korenin, birinci günün sonunda hain Güney Kore saldırısını bütün sınırı boyunca karşılamakla meşgul olacak yerde, kırk mil güneyde Seoul kapılarına dayanmasının garip olduğuna işaret ediyor.

Öğretmen, hiddetten çılgına dönüyor: "Sen budalası, cahil sersemin birisin" diyor. "Şu dershanede herkes harbi Güney Kore'nin başlattığını biliyor; sen neden bilmiyorsun?" Ama, esir direnmektedir. Bir cevap

istiyor. Bunun üzerine öğretmen, bütün sınıfı ayağa kaldırıyor ve bu adam muhalefetten vaz geçinceye kadar ayakta kalmalarını emrediyor. Bir kaç saat ayakta kaldıktan sonra, diğer esirler arasında, muhalif arkadaşları aleyhinde mırıltılar başlıyor. Adam, bu baskı altında yelkenleri suya indiriyor. Ama, olay burada son bulmamıştır.

Esire, ertesi gün için, kendi hareket tarzını tenkit eden, sınıfa ve arkadaşlarına bir tarziye ile son bulan bir yazı hazırlaması ve okuması vazifesi veriliyor. Bunu takip eden her dört veya beş günde bir, bu yazı, her defasında üzerinde teferruatla durularak tekrarlanıyor. Dershane arkadaşlarına, kendisini eleştirmeleri emrediliyor.

Bu da yapılıyor. Bu sefer de, esirden, dershane arkadaşlarını eleştirmesi isteniyor. Bu, Wang Raporunun da gösterdiği gibi, grup ilişkilerini allak bullak eden önemli komünist metotlarından biri. Çin köyünde, çeşitli sınıf ve ailelere mensup kimseler, herkesin önünde kalkıp birbirlerini suçlamaya başladı mı, bunun mukadder sonucu, sınıf ve aile içinde ferdlerin birbirine, hatta kardeşin kardeşe itimatsızlığı oluyordu.

Esir kamplarında, bu sınıftakine benzer olaylar kargaşalığa yol açtı ve bir muhbir sisteminin teessüsüne müsait zemin yarattı. Bir insanın kendi suçlarını itiraftan, arkadaşları hakkında bilgi vermeye geçişi, kendisini bu işe alıştırdıktan sonra, gayet tabîi ve kolay bir hareket olmaktadır. Böyle bir hareket, şüphesiz, komünistler tarafından kuvvetle teşvik görmekte idi. "Hiç kimseye güvenemiyordunuz" mütalâası, geri dönen esirlerin sık sık tekrarladıkları bir sözdü.

Bu güvensizlik büyük bir zaaftı. Esir Amerikan Kara Ordusu mensuplarının başlıca görevlerinden biri de kaçmaktır ve kaçmak olmalıdır. Ama, muhbir sistemi bu işi ciddî şekilde engelliyordu. Kore Harbinin bütün devamınca, daimî bir esir kampından başarılı tek firar vakasına rastlanmamıştır. Bunun da, Amerika Birleşik Devletleri askerî tarihinde ilk defa vaki olduğu söylenebilir.⁸⁰

⁸⁰ a.g.e., s.54-58.

II. Neden İşbirliği Yaptılar Kitabının yazarı Amerikalı Eugene Kinkead Beyin Yıkamayı Şöyle Anlatmaktadır

İDEOLOJİK TELKİN VE SORGULAMA SONUÇLARI

“ ideolojik telkin, sorgulama ve bu çeşit mektup işlemlerinin, üç maksatlı ve çok iyi planlanmış bir komünist programı olduğu neticesine varılmıştır. **Birincisi; bütün dünyaya, özellikle Asya ve Afrika'daki kritik bölgelere, komünizm lehinde ve batı aleyhinde propaganda yapmak;**

ikincisi, asgarî zorluk ve asgarî muhafızla esirlere sahip olmak; üçüncüsü, müttefik personeli komünistleştirmek bunda başarı sağlanamadığı takdirde, hiç değilse, kendilerine, komünist iddiasında haklılığı kabul ettirmek.Amerikan Kara Ordusu; bu programın, ilk iki maksada ulaşmayı başardığına inanmaktadır.

Propaganda başarı ile yapılmıştı;

Esirler, asgarî bir gayretle kontrol altında tutulmuşlardı. Üçüncü maksadın başarı derecesinde oldukça şüphelidir. Tek tek esirlerin, komünizmi ne dereceye kadar kabul, ne dereceye kadar reddettiklerine ve düşman esir kamplarında geçirdikleri tecrübeden sonra, memlekete karşı sadakatlerinde zayıflama mı, yoksa kuvvetlenme mi olduğuna karar verebilmek biraz daha zaman alacaktır.

Komünistler elindeki esirlere uygulanan muameleye, Amerikan Kara Ordusu, "beyin yıkama" denilemeyeceğine inanmaktadır. **Amerikan Ordusunun tarifi ile "beyin yıkama", bariz karakter değişiklikleri meydana getiren bir işlemdir. Değişiklik - uyutarak, ilâcla, bedenî işkence ile, aşırı psikolojik baskılarla veya bunlardan bir ikisinin birleştirilmesiyle - başarıya ulaştığı nispette süje, eski şahsiyetini açıkça kaybetmektedir.**

Esaretten dönenlerin anlattıklarına göre, şahsiyet değiştirmeyi gerektirecek ağırlıkta tedbirler, Amerikan Kara Ordusu esirlerine, hiç bir zaman uygulanmamıştır.

Amerikan Kara Ordusu Sağlık Teşkilâtında bir psikiyatrist olan Binbaşı Haryy A. Sengal tarafından açıklananamıştı. Binbaşı Sengal; Walter Reed hastanesinde psikiyatri istişare servisi başkanı idi ve daha önce Kore'den dönen esirlerin tahliyesini idare eden on Müşterek istihbarat İşlem Timi psikiyatri personelinin başkanlığını yapmıştı.

Amerikan Kara Ordusu, bu şahsın düşman propagandasındaki psikolojik vecheleri çok iyi ve esirlerin psikolojik durumlarını, kendi teşkilâtı içinde herkesten çok daha fazla bildiğine kani di. **Seksen esirle psikolojik görüşmeyi**

bizzat idare etmiş; sonra, bir insanı işbirlikçi veya biryandan da mukavemetçi durumuna getirebilecek muhtemel hissî faktörleri meydana çıkarmak gayretiyle 800 kişinin dosyasını incelemiş ve pek uzak ihtimalle de olsa, hastane tedavisine ihtiyaç gösterebilecek durumdaki, ortalama 1400 kişiye ait psikiyatrik değerlendirmeyi gözden geçirmişti. Kendisi hâlen, "Washington'da serbest doktorluk yapmaktadır.

Binbaşı Segal, karakter değişikliği meydana getirecek şiddette bir işlemin, Çinlilerin "mülayim" politikası ile tezat teşkil edeceğini söyledi. Ayrıca; esirlerin idaresinde şiddete müracaat, aralarında infial hatta serkeşlik uyandırabilirdi ki bu da, tamamen, Çin politikasının kaçınmayı hedef tuttuğu husustu. Politikalarının, infiali bertaraf etmedeki başarısı, Amerikan esirlerinin, Çinli düşmanları ile, geniş ölçüde arkadaşlık kurmaları ile de kendini gösteriyor.

Bu arkadaşlık, esirlerin, İkinci Dünya Harbinde Japonlara karşı duydukları nefret hissi ile tezat halinde ve Çin, Japon politikaları arasındaki farkın direkt sonucu idi. Uzak Doğu müşterek refah küresinde Amerikalıların bulunmasını arzu etmeyen Japonlar, esirlere karşı, aralarında kementleşmeye yol açacak derecede haşın muamelede bulunuyorlardı.

Diğer taraftan, Çinliler ılımlı gösterisi yapıyor ve esirlerinin infialini, kendi üzerlerinden başka hususlara intikal ettirmek suretiyle, psikolojik kontrolden istifade ediyorlardı. Düşmana boyun eğen bir esirin öfkesi çoğu zaman, kendi zararına sonuçlanıyor ve nazarında Çinliler, yine masum ve suçsuz kalıyorlardı. Meselâ; geri dönen bir çok esir, Çinlilerin kendilerine "ellerinden geldiği kadar iyi davrandıklarını" söylemiş ve, içinde tutuldukları şartların kötüden de kötü olmasına rağmen, gösterilen ihtimamdan dolayı şükranlarını bile ifade etmişlerdi.

Çinliler politikadan bahsettikleri zaman "komünizm" yerine, çok defa, "sosyalizm" terimini kullanıyor ve halkının çoğu zengin olan Amerikada iyi işlememesi ihtimaline rağmen sosyalizmin, Çin ve diğer, az gelişmiş milletler için iyi bir şey olduğunu; çünkü, mağdur aşağı sınıfların mukadderatını, ancak bu sayede yoluna koymak mümkün olabileceğini söylüyor; böylece, komünist görüşle manidar bir hissî ve entellektüel benzerlik örneği veriyorlardı.

Düşmanın Amerikan esirleri üzerinde uyguladığı usule, Amerikan Kara Ordusunca, ideolojik telkin adı verilmiştir. Bu işlemin, genel mahiyette bir açıklamasını daha önce yapmıştık. Binbaşı Segal; insan karakterinin en zayıf noktalarından faydalanılarak, ideolojik telkin yolu ile, işbirliğinin sağlandığını söyledi.

Eğer şahıs, takatsiz hale getirilerek veya tehditle teslim olacak tipten biri ise, takattan düşürülüyor, tehdit ediliyordu. Tatlı muameleden ve mükâfatlandırılmadan hoşlananlar, tatlı muamele görmekte ve mükâfatlandırılmakta idiler. Segal; mükâfatların küçük olduğunu ve katiyen, mükâfat umuduyla kendini teslim eden şahıstan istenilen fedakârlık hacmi ile mütenasip olarak artmadığını söyledi. İşbirlikçiye, yaptığı işin bedeli, hiç bir zaman, tam olarak ödenmiyordu⁸¹.” Diye anlatmaktadır.

Amerikan Hava Kuvvetleri (bu çeşit siyasî mahpusların bazılarına uygulanıp bazılarına uygulanmayan) bir çok dayak ve kaba işkence olaylarından bahsetmektedir. Doğu Avrupa memleketlerinde standart bir polis tatbikatı olan bu çeşit işlem, istenilen bilgileri koparmada, % 90'nın üstünde bir sonuç vermekle, başarılı olmaktadır. Normal başarı süresi, tevkif anından itibaren, sekiz haftadır.

ÇİN PROPOGANDA KAĞIDI AMERİKA ŞEHİRLERİ BOMBALİYOR ÇOCUKLARI ÖLDÜRÜYOR

⁸¹ Eugene Kinkead, Neden İşbirliği Yaptılar ?, (Çev. Baha Ataman) Genelkurmay Bşk. Yyn, Ankara, 1967, s.66-67.

Komünistlerin, Hava Kuvvetleri esirlerinden bekledikleri başlıca gaye, kendilerinden mikrop harbi hakkında, yalan yanlış itiraf koparmaktır. Çinliler, bu yoldaki kampanyalarına, 1952 Şubatında, 59 Hava Kuvvetleri mensubu üzerinde başladılar. Bunlardan otuz sekizi, sonunda bazı itiraflarda bulunmuştu. Bu itirafların yirmi üçünden, propaganda maksatları için faydalanıldı Düşmanın arzularına boyun eğen bu esirlerden % 15'i, bir ay veya daha kısa süren bir baskı sonucu bu yola sapmıştı. Bunun daha üstünde sayıdaki esir yirmidört haftalık sıkı bir sorgulamadan sonra dahi, Çinlilerin ellerinden geleni yapmış olmalarına rağmen, istenilen itirafa yanaşmamıştı. Bu da; Doğu Avrupa'da, gerek miktar gerek süre bakımından elde edilen sonuçlarla kıyaslandığı takdirde, esirler hesabına, önemli bir başarıyı gösteriyor.⁸² Çinliler'e karşı koyan inatçı grup içinde bir üsteğmen vardı ki, Amerikan Hava Kuvvetlerinden bir araştırma personelinin ifadesine göre: "..... bir harp suçlusu olarak sınıflandırıldıktan sonra, Çin komünistleri tarafından, dört ay sorguya çekilmiş ve baskı altında tutulmuştu.

Sekiz defa, suçunu itiraf etmesi istenmiş; itiraf ederse kurtulacağı, etmezse öldürüleceği söylenmiş her defasında red etmişti. Beş saat, devamlı, esas vaziyetinde bekletilmiş; 1,80 boyunda kapısız bir hücreye sekiz gün hapsedilmiş; iki muhafız tarafından sırt üstü yere yatırılıp bir üçüncüsü tarafından devamlı tekmelenmiş, tokatlanmış; bir başka seferinde, yimridört saat esas vaziyetinde bekletilmiş; tahammül edemeyip düştükten sonra, yerde yatarken, bir el baltasının yanı ile dövülmüş; kaldırılıp iki saat ayakta tutulmuştu.

Yüzüne otuz santim mesafede tutulan bir projektörün karşısında sorguya çekilmişti. Ensesine bir tabanca namlusu dayanmış ve itiraf etmesi emrolunmuştu. Sağnak halinde yağmurun yağdığı bütün bir gece, bir damın yağmur oluğu altında tutulmuştu. Üç gün aç bırakılmıştı. Bir idam mangasının karşısına dikilip kendisine son bir şans tanınmıştı. Ellerinden ve ayaklarından, bir evin çatı kirişlerine bağlanıp asık bırakılmıştı. Bütün bunlara rağmen, tek kelime itirafta bulunmayınca, Çinli komünistler yakasını bırakmışlardı. Her halde iş çıkmaz diye umutlarını kesmiş olacaktardı. Adam dip diri geri dönmüştü".Amerikan Hava Kuvvetlerinden bir başka mukavemetçi, Yüzbaşı Theodore Harris tarafından yapılan beyan, yalnız bu kuvvetler mensupları arasında değil, bütün Silâhlı Kuvvetlerde, ağızdan ağıza yayılmış ve saygı ile karşılanmıştı. Hikâyesi çok anlatıldı.

⁸² a.g.e., s.45-48.

Komünistler tarafından, ondört ay, tek hücreye hapsedilmiş ve bu sürenin büyük bir kısmını, üstü ot kaplı küçük bir toprak kovuğunda, elleri kelepçeli geçiren Harris, harbin en inatçı esirlerinden biri idi. Panmunjom'da serbest bırakıldığı zaman, karşılaştığı kimselere, esaret felsefesini şu şekilde ifade etmişti: "İzzetinefsim kırık olarak dönmektense hiç dönmem daha iyi, diye düşünmüştüm".

Amerikan Deniz Piyadesi; gerek verdiği esir miktarı, gerek esaretteki personelinin tutumları yönlerinden, esas itibarıyla, daha iyi sicile sahip olduğu kanaatindeyiz. Evvelâ; esir olan Amerikan Deniz Piyade Sınıfı personeli yüzdesi daha düşüktür.

Harpte, Kore'de harekâta katılan toplam Deniz Piyade Sınıfı personeli sayısı 129.500, Amerikan Kara Ordusu personeli ise, ortalama 900.000 idi. Kara Ordusundan 150 kişiden birinin esir olmasına mukabil, Deniz Piyadesinden 570 kişide 1 kişi; yâni 227 kişi esir olmuştu. Deniz Piyadesi mensupları, esir kampına geldikten sonra da, düşmanla aradaki mesafeyi kapatmamışlardı.

Amerikan Deniz Piyadesinden, esarete ölenler 31 kişi idi Bu da, % 13 demektir. Amerikan Kara Ordusunda bu miktar, bunun üç katıdır. Nihayet, Amerikan Deniz Piyade Sınıfı, kendi personelinin, ideolojik telkine, daha kuvvetli bir mukavemet gösterdiğini ifade etmektedir.

Esir kamplarında Amerikan Deniz Piyade subayları ile erleri birbirlerinden ayrılmış ve Amerikan Kara Ordusu personelinin aynı sorgulama ve ideolojik telkin işlemine tabi tutulmuştu. Tahliyeden sonra, Amerikan Deniz Piyade Sınıfı, 52 personelinin adlî kavuşturmaya tabi tuttu, ilk yapılan incelemede, bunlardan 49'u fiil ve hareketlerinde bir kötülük görülmediğinden temize çıktı; geri kalanlardan, pilot olan ikisi, bir sorgu hakimi tarafından suçsuz görüldü; tayin yerleri kayıtlı olarak mesleğe iade edildiler; üçüncüsü, düşmana yakınlık gösterme suçundan, bir sorgulama kurulunca, meslekten çıkarıldı. Bu şahıs, Amerikan Deniz Piyade Sınıfının, Kore Harbinde disiplin yönünden verdiği tek kayıptı.

Hiç bir Amerikan Deniz Piyadesi personeli, komünist yönetiminde bir açık oturuma katılmamış, temsilde rol almamış, "Gerçeğe ve Barışa Doğru" adlı komünist mecmuaya yazı yazmamış Merkezî Barış Komitesi adlı propaganda bürosu ile ilgili bir faaliyete katılmamıştı.

Amerikan Deniz Piyade Sınıfı; Kore'deki esaret tecrübesinin, kendi sınıfı için bir problem yaratmadığı kanısındadır.

Amerikan Deniz Piyade Sınıfı; kendi personelinde ideolojik telkine karşı mukavemetin nedenini, liderlik ve disiplin anlayışı ile sıkı eğitimlerinde görmektedir. Bu konuda fikrini açıklayan bir sözcü şöyle konuştu: "Askerlik, Amerikan Deniz Piyade erinin ruhuna işlemiştir. Amerikan Deniz Piyade personeli ister ana vatanda bir yüzme havuzunda, bir sinemada, bir trende, ya da muharebede ve pek tabîi esir kampında nerede olursa olsun, askerlik de onunla beraberdir.

Amerikan Deniz Piyade personeli askerliğe, kendisine şevk veren liderliğe, harekete getiren disipline gönülden bağlanmıştır. Kore'de harp esirlerinin verdiği randıman da, zannederim, bunu gösteriyor.⁸³

⁸³ a.g.e., s.88-90.

Kahraman katolik rahibi olan Kapau,

Kahraman bir birliğin kahraman bir mensubu ve bir katolik rahibi olan Kapau, alayının yaralılarını yalnız bırakmamak için, esir olmayı, geri çekilip kurtulmaya tercih etmişti. Esirler arasındaki ideolojik telkinle başarılı mücadele etmiş, hasta ve ölüm halindeki her mezhepten insana, lâzım gelen dinî telkinlerde bulunmuş, esaret hayatının o hep karanlık günlerinde yetersiz diyet yemeğine bir şeyler katmak, zayıf ve dermansızları takviye için düşmandan yiyecek çalmıştı.

Rahip Kapau; bir barakaya girip, çaldıklarını yere bıraktığı ve başını önüne eğip, orada bulunanları eşit, şekilde paylaşacakları şu yiyecek için, sükûnetle, hep birlikte Tanrıya şükretmeye davet ettiği zaman, hırsızlığı kendi nefisleri için yapanlar yerin dibine geçiyor ve sakladıkları yiyecekleri çıkarıp, onun getirdiklerine katıyorlarmış.

Kendisi, bir esir hastanesinde, gıdasızlıktan ölmüştü. Mevcut kayıtlar; başlangıçta kendisini düşman eline teslim etmekte gösterdiği aynı tevazu ile, fedakârlık anlayışı içinde ve fedakârlık uğruna hayatından feragat ederek, varlığını kayıtsız şartsız başkalarına hasrettiğini ve kelimenin tam mânasiyle, canına kıydiğini göstermektedir.⁸⁴

III. Amerikan Harp Esiri Yarbay Frederic Pesler Beyin Yıkamayı Şöyle Anlatmaktadır

“ Fasulye kampına geldikten 10 gün sonra sorgulamaya alındım. Çinliler esirleri komunist yapabilmek için, yiyecek ve esirin günlük ihtiyaç maddelerini teklîf ederek dönüştürme yapmağa çalışıyorlardı. Esirler arasında gençlerden oluşan bir yaş grubundan 50 yaşında olan bir kaç esirde vardı. Ben de 30 yaşına girmiştim, yeterli tecrübem vardı.

⁸⁴ a.g.e., s.83.

Çinliler bizi GÜNLÜK HAYAT KOMÜTESİ şeklinde bir teşkilata soktular, kütüphane denen salonlarda topladılar, duvarlarda komünist liderlerin resimleri vardı, Mao, Lenin, Marx, sıfırın altında soğukta ve aç bırakarak komünizmin kapitalizmden üstünlükleri kabule zorlanıyor ve 30 sayfa Kore'ye nasıl gelindiği yazmamız isteniyordu”⁸⁵ diye anlatmaktadır.

⁸⁵ Frederick Pelser, Freedom Bridge, California 1983, s. 35-45. Orijinal metin şu şekildedir Bkz.; Ten days after arriving at the Bean Camp, I was "taken out" again for interrogation. To my astonishment, I was asked when it was safest from airplane fire to travel the roads by truck. I felt like I was at a crossroads again, and I took a long time to answer. Bill and I were learning what earlier prisoners already knew that the constant interrogation, and the political indoctrination that was to come, are major components in the Communist way of life.

It is also part of basic Chinese Communist philosophy to use food and other necessities, items they call "daily privileges," as both tools and rewards in pressuring their own people, as well as their captives, to renounce past persuasions and convert to Communism. To the western world that believes every individual is deserving of daily necessities, it was a new concept, a chilling, uncivilized concept. And when a few prisoners of war broke under the pressure and gave public "confessions," the term "brainwashing" was born.

YÜZBAŞI HAMİT YÜKSEL BEYİN YIKAMA DERSLERİNE CEVAP VEREN ASKERİMİZİ ŞÖYLE ANLATMAKTADIR

“ Kampta bir sürü zavallılıklara şahit olurken ve Her şey vesika ile verilirken birde bizlere komünizm cennetinden bahsedilmesi ne kadar garip. Her zaman dersleri çok iyi takip eden ve arada sırada parmak kaldırıp sualler soran bir erimiz yine parmak kaldırıp söz istedi. O zaman tüm partizanlar (azılı komunistler) erimizin sözünü dinlemeyi canı gönülden beklerken yüzlerinde memnunluk fışkırıyordu. Bu gün ismini hatırlamadığım Türk askerinin şu soruları sıralandı ve şu cevaplara da şöyle karşılık verildi.

Hocam komünistliği anladım anlamasına da şuna aklım ermedi.

Her şey devletin veya mahalli hükümetin dediniz ya çifte koşulan bir çift öküz kimin?

Mahalli hükümetin..

Benim bir çift öküzümde mi olmayacak?

Hayır sadece işin icabı kullanacaksın

Bizim aslan er şöyle bir hafızasını sallayarak kükremiş aslan gibi doğrularak,

Yok hocam yok dedi. Ben sizin bu rejimi hiç beğenmedim. Benim bir çift öküzümü alanın ben bilmem nesine okurum deyiverdi. İşte o an ortalık birden karışır. Ben ve subay arkadaşlarım bir köşede otururken heyecanla birbirimize bakıvermiştik.

O anda kalkıp boynuna sarılmak için kıvranıyorduk. İşte o zaman partizanlar öfkeli sesler çıkartarak salonu terk ettiler. Bizde sevinçle erimizin yanaklarından öpüyorduk. Şimdiye kadar partizanların en gözde saydığı askerimiz gafilleri bir anda yere serivermişti iki çift lafla.

İşte o zaman anladım ki bizim Türk çocuğu hiçbir zaman komünist olmaz ve de olamaz. Böyle bir düşünceye sahip bir milletin evlatları olduğumuz için gurur duydum.

Hemen aynı akşam bir telaş ve sıkı bir disiplin uygulamasına geçiverdiler. Subay ve astsubayları derhal erlerin arasından çekip ayrı bir odaya kapadılar. Temasımızı kestiler. Araya gece ve gündüz tüfekli bir nöbetçi diktiler. Bilhassa bahçede istirahat halinde iken erlere oyunlar oynatıyor ve bizi de insan tersi (pisliği) çektirmeye başlamışlardı.”

Yüzbaşı Hamit Yüksel

Esir subay

SEKİZİNCİ BÖLÜM

TÜRK ESİRLERİNE UYGULANAN İDEOLOJİK TELKİN PROPAGANDA BEYİN YIKAMA VE KOMUNİSTLEŞTİRME DERSLERİ

YÜZBAŞI HAMİT YÜKSEL

I. Yüzbaşı Hamit Yüksel, Komünizm Dersleri ve Beyin Yıkamayı Şöyle Anlatmaktadır

“ Burada tam bir hapishane hayatımız başlamıştı. Her sabah bir sürü muhafız Çinli düdük çalarak alaca karanlıkta bizleri kaldırıyor okul bahçesinde evvela koşturarak iki tur attırıyor ve sonrada el, kol, bacak hareketlerini düdükle yaptırıyorlardı. Bu sabah jimnastikleri tam bir saat devam ediyor sonra dere kenarına götürölüp ellerimizi yüzlerimizi yıkamamıza nezaret ediyorlardı.

Sabah saat 07.30’a kadar böyle geçen günlerimiz 12.00’ye kadarda okulun büyük salonunda komünist eğitimi görüyorduk. Yani beyin yıkama dersleri alıyorduk. Bu böyle yaz boyu devam etmişti. Ayrıca öğleden sonraları kazı işleri (yani hava taarruzlarına karşı sığınak) yapar, arta kalan zamanlarda Yalu’nun bir kolu olan Pikeanli’nin hemen yanından geçen ırmaktan tomruk çıkartır ve yola bırakırdık.

Sık sıkta hava hücumlarına uğrar kendimizi sığınaklara atardık. Zaman zamanda her iki tarafın uçakları havada çatışır seyrederdik. Bizim uçakların hiçte sağı solu yoktu. Birkaç insan gördüğü yere bir iki bomba sallamayı ihmal etmezdi.

ÇİN PROPOGANDA KAĞIDI AMERİKA ŞEHİRLERİ BOMBALİYOR ÇOCUKLARI ÖLDÜRÜYOR

İşte o zamanda Çinliler bütün dünyaya Amerikan uçaklarının kendi esirlerini kamplarda bombalıyor diye feryadı basardı. İyi ama senin esir kamp yerlerini nasıl bilebilirsin ki bombalamasın. Ne kamp yerlerini bildiriyor ne de esirlerin isim ve miktarını. Her işimiz tanrıya kalmıştı bu ölüm kamplarında. Ne bir gazete ne bir radyo her şeyden o kadar uzaktık ki hala o üst baş ve hala o çamaşırlar üzerimizde ve hala koyun sürüsü olarak yatıp kalkmalar... Daha ne kadar bu şartlarda yaşayabilirdik Tanrı bilirdi.

Beyin Yıkama Dersleri

Komünist dersleri devam ediyordu. Evvela bir Rus tercüman getirmişler adı Malik'ti. Güzel Türkçe konuşuyordu. Liseyi Galatasaray'da bitirmiş. Türk-Rus kültür anlaşması ile. Derse partizanlarda beraber giriyor ve beraber çıkıyorduk.

Mevzu gayet basitti. Ezenler ve ezilenler; yaşamda adaletsizlik. Bu dersler için hepimize birer defter ve birer kalem vermişlerdi. Bir sabunu dahi vermeyen ve türlü bahaneler uydurup ikmal yollarının Amerikan uçakları tarafından normal işlemediğinden bahseden Çinliler hepimize defter kalem buluvermişlerdi hemencecik.

İNGİLİZ ASKERLERİ AMERİKAN DOLARLARI İÇİN HAYATINIZI TEHLİKEYE ATMAYIN

British Soldiers!

DON'T RISK YOUR LIFE FOR YANKEE DOLLARS!

******Let the American millionaires and their gangster-politicians do their own fighting.*

Here is a letter written by T. Campbell of Liverpool to his son from which you can imagine what your own loved ones at home are longing for you to do.

My Dear Son:

I am writing again to you I don't know if you received my last letter or not. How are you? Son, I hope you are alright. I am glad you are out of danger being a prisoner. The other soldiers are having a rotten time and still there is no sign of this Government breaking with America who are the cause of all the trouble. They are going to cause a world war and England is just doing what they want them to do. While you poor fellows are suffering. Well, son, we are all looking forward to having you home with us soon and believe me I would hope you to be a conscientious objector to war than be in the army again to fight against a country who are only like ourselves, fighting for their rights—but these big money bags here and in America only want wars to make more money for themselves.

Teddy, I wish you could see the baby, now, he is a big fellow but his father said he would shoot him sooner than let him go in the army. Patsy and Peter are OK, they send their love to you. Well Teddy good luck, look after yourself. I am always thinking of you.

Your loving mum and dad.

Kendi milletimizi ve kendi devletimizi yeriyorlar ve bizleri daha ziyade erlerimizi harplere sürükleyerek kapitalistlere köle edildiğini ve hele biz subayların Amerikan köpekleri, Amerikan koşan köpekleri olarak vasıflandırarak 15000 mil mesafeden buralara niçin geldiniz diye sual soruyorlardı. Bizde toprak herkesin diyorlardı. Mülkiyet tanımadıklarını beyan ederek Her şey çalışanın ve hak edenin diyerek beyin yıkama faslı her gün sürüp gidiyordu.

BASIMHAKKINI
Ahmet Emin YALMAN
Çağatay, Molla Fenari Sok. 30-32
VATAN EVİ
Telefon: Başmuharir ve İdari: 24207
(Hissasi satır)
Müdürlük 29316
Yazı İşleri - İstihbarat 29315
Telegraf: VATAN - İstanbul

CUMA
8
ARALIK
1950

VATAN
Yıl: 11 - Sayı: 3433 - "EĞRİYE EĞRİ - DOĞRU"

Korede Kızılların çemberi yarıldı

Hayal ve Hakikat

Yazarı:
Ahmet Emin YALMAN

1948 yılında mehtaplı, pek lütfi bir geceydi. Nafile partiler arasında cereyan eden bir hadiseyi mahallinde görüp anıdıkta sonra Aydın'da düşünürdük. Otomobile Adnan Menderes, Fevzi Lütfi deresi ile beraberlik. Memleketin istikbaline ait derin habislere dalmıştık. Adnan Menderes mevzu hatırı gidişin öyle bir levhasına girer, hatırlardan ders almak suretiyle istikbalde tutulmuş ilim giden meclisi ve ileri yolları o kadar güzel tasvir etti ki ben kâfiya gopordum. Ümmi yıllar memleket için ne kadar hüsranlı duyuyuşum; bu genç, açık görüşlü, akıncı ruhlu siyaset adamının ulanından herşeyin en güzel, en vâzih bir ifadesini kıldırırdım. Ömrümün en tatlı rüyamı açık gözle görür gibi bir halde idim. Kendi kendime dedim ki:

— İşte istikbalimin anlayışlı minneti... Bir gün ikidire mekili, ilme gelirse, muzinin bütün kötü fikirlerini toptan tasfiye edebilir, bu kadar sarahatle görürdük ve tarif ettiğî hatırlardan hiç birini işlemeycek, kurtulmuş bir mülkiyet ve şahsi bir vâsilek yoluyla bir ve modern bir milleti idare etmeye imkan olduğunu bir an bile hatırlamam çıkarmayacak, prensipler için temkinle mücadele etmeye, muvaffak

Amerikan uçakları ile Rus uçakları çarpıştı

38 inci Arz dairesi geçilmedi

Dün gece sabaha kadar gelen habislere göre Koredeki askeri durum şöyledir: Kuzey Korede Amerikan ve İngiliz kuvvetlerinden çemberi içinde kalan birlikler, çemberi yarmaya çalışmaktadırlar. Mc Arthur, cinsindeki bütün savaş uçaklarını bu bölgeye sürmüştür. Çemberi yarablen bazı İngiliz ve Amerikan deniz piyade birlikleri Kuzey Doğu Korede, Doğu sahlini takiben silinir istikametinde ricetleri arasında, «Ölüm Vadisi» adı verilen kesimde çarpış çarpış takriben 14 kilometre ötekiden sonra perşembe günü Koto geyirine ulaşmışlardır. Kuzey-Batı cephesindeki yeni müdafaa hattının bir ucu Sarı Deniz sahili üzerinde olup 60 mil kadar dahile uzanmakta ve Pnyongyan'ın takriben 53 mil Güney - Doğusunda olan Koto sa'na doğru bir kavis çizmektedir. General Mc Arthur'un sözcüsi, dün gazetecilere verdiği bir demetle komünist Çin kuvvetlerinin henüz 38 inci arz dairesini geçemediklerini ve Wonsan - Hungnam bölgesinde de Doğu sahiline eripmediklerini bildirmiştir. Sözünün ilâve ettğine göre Kuzey-Batı kesiminde Kuzey

Senat
ye
mük
Amer
(A.A.)
da ken
katta e
— 1
larda s
tarbire
bir ses
kan m
Se
mül
Hüs
seyde
yandı
müde
Düny
si gü
ülere
sidi
sa u
Fenli
si m
«K
mül

Bir gün de yaşlı bir Çin Türkü ile geldiler. Oda Çağatay lehçesi ile Türkçe konuşuyor ve rejimlerinin iyi taraflarından bahsederken 10 milyonluk Çin Türklerinin de bugün çok refah bir hayat sürdüğünden Çankeyşek devrinin acılı günlerinden bugüne ulaşmış olmalarının saadeti içinde bulunduklarından bahis ederek bizlerin beyinlerini yıkama çabası göstermişti günlerce.

Yine bir gün sabah jimnastiğinden sonra tomruk çekmeye gitmiştik. Orada bir köy binasının önünde bir sürü kadın ve erkek çoluk çocuk birikmiş olarak görmüştük. Merakla dikkat ettiğimizde ellerinde yüzülmüş köpek veya kedi etlerini sevinçle alıp gittiklerini hayretle seyrettik. Evet işitmişim Çin ve Kore’de kedi ve köpek etlerinin çok sevilen et olduğunu. Ama böyle dondurulmuş olarak kuyrukta dağıtıldığına ilk defa şahit olmuştuk. Çin lokantalarının vitrinlerinde kedi ve köpekler canlı olarak teşhir edilir isteyen müşteriye beğendiği kesilerek pişirilip servis yapıldığını. O zaman pek inanmamıştım bu yazıya ama şimdi gözlerimle görerek şahit olmuştum.

Bizim bazı canlı balık satan lokantalarımız gibi. Tabi bunlarda belki kedi ve köpek çiftliklerinde üretilip halka koyun, keçi, domuz etinden daha itibarlı olarak veriliyordu. Bunlar boğularak öldürülüp sonra derileri yüzülüyormuş.

**THEME - LIFE OF A POW IS BETTER
THAN DYING IN AN UNJUST WAR**

SAHTE İLAN

**ESİR YETERLİ
YİYECEK
ALIR**

**ESİR
GEREKLİ
SIHHİ TEDAVİYİ
GÖRÜR**

Kampta bir sürü zavallılıklara şahit olurken ve Her şey vesika ile verilirken birde bizlere komünizm cennetinden bahsedilmesi ne kadar garip. Bir gün bizleri iyi yetişmiş birer partizan görmek hevesine kapılan hocalarımız bir sürü partizanla birlikte dersimize giriverdiler. Yine Çince ve Türkçe nutuklar çektiler ve yetişmişliğimizi ispat etmemizi bekliyorlardı.

Her zaman dersleri çok iyi takip eden ve arada sırada parmak kaldırıp sualler soran bir erimiz yine parmak kaldırıp söz istedi. O zaman tüm partizanlar (azılı komunistler) erimizin sözünü dinlemeyi canı gönülden beklerken yüzlerinde memnunluk fişkıırıyordu. Bu gün ismini hatırlamadığım Türk askerinin şu soruları sıralandı ve şu cevaplara da şöyle karşılık verildi.

Hocam komünistliği anladım anlamasına da şuna aklım ermedi.

Her şey devletin veya mahalli hükümetin dediniz ya çifte koşulan bir çift öküz kimin?

Mahalli hükümetin..

Benim bir çift öküzümde mi olmayacak?

Hayır sadece işin icabı kullanacaksın

Bizim aslan er şöyle bir hafızasını sallayarak kükremiş aslan gibi doğrularak,

Yok hocam yok dedi. Ben sizin bu rejimi hiç beğenmedim. Benim bir çift öküzümü alanın ben bilmem nesine okurum deyiverdi. İşte o an ortalık birden karışiverdi. Ben ve subay arkadaşlarım bir köşede otururken heyecanla birbirimize bakıvermiştik.

O anda kalkıp boynuna sarılmak için kıvranıyorduk. İşte o zaman partizanlar öfkeli sesler çıkartarak salonu terk ettiler. Bizde sevinçle erimizin yanaklarından öpüyorduk. Şimdiye kadar partizanların en gözde saydığı askerimiz gafilleri bir anda yere serivermişti iki çift lafla.

İşte o zaman anladım ki bizim Türk çocuğu hiçbir zaman komünist olmaz ve de olamaz. Böyle bir düşünceye sahip bir milletin evlatları olduğumuz için gurur duydum.

Hemen aynı akşam bir telaş ve sıkı bir disiplin uygulamasına geçiverdiler. Subay ve astsubayları derhal erlerin arasından çekip ayrı bir odaya kapadılar. Temasımızı kestiler. Araya gece ve gündüz tüfekli bir nöbetçi diktiler. Bizler evlerin arasında iken bu derslerin verimli olmayacağı gerekçesi ile sabah sporlarını dahi ayrı yaptırmaya, yemeklerimizi ayrı yedirmeye çalıştırmak içinde başka işler vermeye başladılar.

Bilhassa bahçede istirahat halinde iken erlere oyunlar oynatıyor ve bizi de insan tersi (pisliği) çektirmeye başlamışlardı. Kore’de bütün sebze ve pirinç tarlalarının gübresi insan tersidir. (pisliği) Hele Kuzey Kore’de pek tarla denecek geniş bir toprak ta yoktur. Dere ve tepeden ibaret olan arazinin dere kenarları pirinç tarlası olarak kullanılır, tepe ve tepe yamaçları ise mısır ve soya fasulyesine tahsislidir.

İşte insan tersi (pislği) helalardan kovalarla çıkartılarak evvela bir düzlüğe serilir ve kuruyan insan tersi sallandırılıp şerbet haline getirilir. Kova kova bitki köklerine serpilir. Ama biz artık çok müsterihtik. Hiçbir zaman Türk çocuğunun beyinlerini yıkayamayacaklardı. Türk çocuğu mülkiyete aşıktı. Onun kendine özgü mülkiyetlerini kimse kısıtlayamaz ve elinden alamazdı.

KORE'DE

Komünistler perişan bir halde kuzeye kaçıyorlar

Komünist Başkomutan birliklerine Birleşmiş Milletler Kuvvetleriyle irtibatı kesip

38 inci Arz Dairesi gerisine sığınmaları emrini verdi

Seul, 28 a.a. — (Reuter) Kuzey Kore Başkomutanı Kim İl-sung'un kut'alarına Birleşmiş Milletler kuvvetleriyle irtibatı keserek 38 inci arz dairesinin kuzeyine çekilmeleri hususunda emir verdiği, selâhiyetli kaynaklar bu akşam Reuter ajansı muhabirine bildirmiştir. Komünist liderinin mümkün

Bu günlerde Newyork'ta yapılan İngiliz ve Amerikan resmi beyanatları 38 inci arz dairesinin aşılması kararının esas bakımından 5 nci sütunünde) (Soni 5 noi 3 nci sütunünde)

MacArthur isterse 38 inci arz dairesini geçebilecek Londra, 28 a.a. — (Reuter)

Cumhur Başkanı İl Genel Meclisi

Tarlası olmayacak, öküzü olmayacak peki ne olacak. Daima ırgat ve daima. Bugün belki hiçbir şeyi olmayabilir bir insanın ama çalışır kazanır ve mülk sahibi olabilir. Kendi kendinin efendisi olmak her fakirin idealidir bizim rejimimizde. Ama komünistlik öylemi ya. Her gün ailece ırgat gibi çalış karın tokluğuna, koyun sürüsü gibi bir kaç ailenin içiçe yaşadığı bir damda yaşa hiçbir şeye sahip olma bu rejim midir allah aşkına.

Sonrada bir parçacık et için kuyruğa gir. Ama partizanlar öylemi? Sözde müsavatmış(eşitlikmiş). Burada bile görüyoruz. Parti üyeleri dört başı mamur yemekleri ayrı pişiriyor, kıyafetleri tek tip ama kumaşları kaliteli, diğerleri lastik ayakkabı giyerken onlar sarı çizmeler giyiyor. İşte müsavatı. Sonra herkes partizan olamaz ki.

Kuruculardan başka partizan istemezler ve Her şeyin kaymağını onlar yer. Kim ne derse desin uzaktan davulun sesi hoş gelirmiş, komünist propagandaları da öyle işte. Biz bunların içinde yaşıyoruz. Rejimlerinin ne olduğunu çok iyi öğrendik şu birkaç ay içinde. Yine bir gün nereden getirmişlerse okul avlusuna bir voleybol ağı kurulmuş ve bir de top getirilmiş. Erlerimize voleybol oynatırken bizlere yine pislik çektiriyorlardı.

Üsteğmen Oknaz zayıf omuzlarından çift kovanın ağacını yere indirip gözlerini siliyordu. Ağhyordu bu insanlık dışı mezalime. Hemen kızıverdim. Ne ağhyorsun Oknaz dedim bana oyun sahasını gösterdi. Çin askerleri de daha ziyade partizan askerlerle bizimkiler gülerек oyun oynuyorlardı. Sil gözlerini dedim. Düşmandan ancak böyle hareket beklenir. Bu duruma ağlamak yakışmaz dedim. Eğer bizlere özel muamele yapsalardı işte o zaman ağlamak gerekir.

Çünkü bizleri kendilerine ram etmiş olmaları bizleri zelil eder. Haydi gidelim diyerek göreve devam etmiştik. Rahmetli Oknaz nur içinde yatsın zeki, vatansever, itaatli bir subay olmakla beraber gayet iyi Fransızca bilirdi. Bu Fransızca bilgisinden esinlenerek İngilizce'sini de geliştirmiş bizim yegane tercümanımız olarak ta istifade ediyorduk.”⁸⁶

⁸⁶ Yüzbaşı Hamit Yüksel'in Kendi Yazdığı Anıları, Oğlu Ergin Yüksel'den alınmıştır.

**Korede bir aylık
Komünist zayıfatı**
33 bin kişi

Seul, 30 (a.a.) — Ekim ayı başındanberi Kore'deki müttefik kara kuvvetlerinin komünistlere ölü, yaralı ve esir olarak 32.885 kişilik zayıfat verdir.

**İkinci Yenişehir
gün açıldı**

**STEVENSONA KÜÇÜK BİR
EŞEK HEYKELİ HEDİYE
EDİLDİ**

Vaşington, 30 (a.a.) — Filipinli gazeteci Al Calencia, bir kaç gün evvel, demokrat parti başkanı namzedi Adlai Stevenson'a (Devamı 4. Sayfa) zayıfatı verdir.

Tokyo 30 (a.a.) — b - 29 üstün uçaklarından 70 i dün pyongyang'ın Kuzey ve Kuzey Batısında bulunan iki hava alanını 3 saat müddetle bombalamıştır.

Kore cephesi, 30 (a.a.) — Son 24 saat zarfında merkez cephesinde şiddetli savaşlar devam etmektedir.

Müttefik kuvvetler, kumhva'nın Kuzey doğusundaki nişanları tepesinin dörtte üçünü terar ısgal etmişlerdir (Mamafî mütemadiyen takviye almaktan olan Çinliler müttefiklerin ker

(Devamı 4. Sayfa)

II. Türk Harp Esiri Kadir Yılmaz Beyin Yıkamayı Şöyle Anlatmaktadır

“ Bu müddet içinde bize mütemadiyen her gün Komünistlik hakkında dersler verdiler. Gitmiyenleri hapsedtiler ve aç bıraktılar.. Bize zorla komünistlik iyidir, dedirtiyorlardı. Bir gün:

"Kahrolsun Amerikalılar, Amerikalılar emperyalisttir, açtır" diye, bizi bağıştırmak-. ... bize miting yaptırmak istediler... Grev yaptık. Dediklerini yapmadık. Bu yüzden günlerce aç kaldık."¹ Diye anlatmaktadır.

III. Türk Harp Esiri Yusuf Dönmez Beyin Yıkamayı Şöyle Anlatmaktadır

" Şimdi orada bizi götürdükleri bir okul vardı. Gizlemişler ağaç dalları ile, hiç görünmezdi. Orada bizi toplarlardı. Bir keresinde bir yaşlı getirdiler, Türk imiş ama Çin'de yaşarmış. Seksen yaşındaydı. Ona, bizim konuştuklarımızı onlara söylemesini, onların konuştuklarını bize söylemesini söylediler. **O da Türk olduğundan bizimle konuşmaya başlayınca heyecanlandı, ağlamaya başladı. Hemen aldılar adamı bizim başımızdan ve astılar. Casusluk yapıyor zannettiler. Sonra başka bir Tatar Türkü getirdiler. O da Türkçeyi tam bilmiyor, anlatamıyordu. Onu da aldılar. Daha sonra bir tane Rus getirdiler Rusya'dan ama adam Ankara'da sekiz sene okumuş, bizim gibi Türkçe konuşuyordu. O anlatırdı bir şeyler ama ne anlatacak bize, görüyor durumumuzu. Bir tane bile inanan olmazdı söylediklerine, kimse takmazdı anlattıklarını.**"¹ Diye anlatmaktadır.

IV. Türk Harp Esiri Süleyman Irmak Beyin Yıkamayı Şöyle Anlatmaktadır

" Kamplardakini hatırlıyorum biraz. Bir tercüman vardı Türk. İzmir'de üniversite okumuş, İstanbul'da deniz okulu okumuş. Bize hep "Rusya'da kalın!" diye dersler verirdi. Biz de derdik ki; **"Hocam, bize böyle söylüyorsunuz ama orada bir yerden bir yere gitmek yok, o kadar hürriyet yok diyorsunuz, biz orada ne yapacağız?"** derdik. Bir tane de Çinli vardı, çok namussuzdu, ceza verirdi hep bize."¹ Diye anlatmaktadır.

V. Türk Harp Esiri Çavuş Şair Varışlı Beyin Yıkamayı Şöyle Anlatmaktadır

" Kampta Amerikalılardan var, İngilizlerden var, Fransızlardan var, Kanadalılar da vardı. Orada Çin ve Mao hakkında ders verdiler. Bizim de bir tane tercümanımız vardı, Jan Andronikyan. Ermeniydi ama iyi çocuktu. Albay Celal Dora'nın tercümanıydı, o da esir düşmüştü. Fevkalade İngilizce biliyordu. **Bir gün geldiler, Çin Genel Kurmay Başkanı hakkında ders veriyorlardı. Bize dediler ki, "Üçüncü dünya harbi olursa, Washington, Londra, Ankara komünist ordularının top sahası olacak"; ben de dedim ki "Üçüncü dünya harbi olursa Moskova ve Pekin'e demokrasi gelecek". Bu sözüm üzerine üç ay ceza yedik. Hem de ceza öyle ki; sabah, öğle çıkıyorsun on dakika**

güneşe bak. Bir de Türk vardı yanımda Talip Yıldız. Tünelde yaşıyorduk zaten. Maden tünelleri.

Amerikalılar çok öldü orada. Bizi kurtaran kavuttu (kavut, kızartılmış arpa). Amerikalılar yemiyordu ama biz yiyorduk. Orada üç ay ceza çektim. Cezam da sabah öğle, akşam on dakika güneşe bak. Benim hayatımda en zor ceza budur. Cezamı bitirdim, geldim esir kampına. Bana Esir Üsteğmen Kazım Ün dedi ki; "evladım sen kendini biraz idare et, niye işkence çekiyorsun ?" dedi. İşkence budur.

Bir tane Niyazi Bey vardı Karşı, üsteğmen, istihkam subayı idi, esir kampında kuyu kazdılar, benzin döktüler ve onu yakdılar. KİMDİR ARAŞTIRILMAMIŞ. Bu esnada esir kampında zenginlerin evini tamir etmek için esir götürüyorlardı. Gemlikli Talip Yıldız büyük bir usta idi. Esiri eve götürüyorlar bırakıyorlar, etrafta bekliyorlar. O orada Suriye Konsolosluğunda bir kadının evini tamir ediyor. Orada bir kadınla görüşüyor ve kadın "Evlenelim" diyor. İki üç kez gitti geldi oraya. Biz esaretten dönerken o kadın çocuk doğurdu ve Barbaros Yıldız diye adını koydu ve Mersin'e geldi. Talip Yıldız'ı aradı. Talip de meğer evlenmiş. Kadın onu hep aradı. Şimdi Suriye'de o kadın.

SORU: Esir kampında size sorulan soruları hatırlıyor musunuz?CEVAP: İyi hatırlıyorum. Ekseriyetle komünizm dersi vermek, silah üzerinde araştırmak, "hangi silahı kullanıyordun?" diye, "Sen memlekette ne iş yapıyordun?, çiftçi miydin?, köylü müydün?, anan var mıydı?, baban var mıydı?, ne ekiyordun?, ne biçiyordun?, Türkiye'de zulüm gördün mü?, size devlet baskı yaptı mı?, Şeyh Sait isyanında kaç yaşındaydın?, Dersim İsyanında kaç yaşındaydın?, Ağrı İsyanında kaç yaşındaydın?, Menemen'de kaç yaşındaydın?" diye tercümanlar vasıtası ile sorarlardı.

Tercümanları önce Türk'tür, sonra Çinlidir. Bir de Tatar Türkü Malik vardı. Türkiye'de tahsil görmüş ama bizden iyi Türkçe konuşuyordu. Genelde, sorgulamada bizim Jan olurdu, o iyi idare ederdi. Çinli soruyordu ona, o bize soruyordu. **O gelmediği günlerde o Tatar Türkü geliyordu, iki tane Çin subayı, iki tane silahlı nöbetçi, teker teker çağırıyor odaya. En sonunda da Atatürk hakkında konuşurlardı. Ben Atatürk hakkında kötü bir şey duymadım. Hep "O sizi kurtaran bir kahraman var ya" derlerdi. Öyle sual sorardı ki hayret ederdik. İşte, "siz kaç karıyla evleniyorsunuz?" falan diye.**

İki sene boyunca günde üç saat boyunca ders vardı. En çok da "Mao neden davayı başardı?, Mao halkın emrine girdi. Mao halk ile işbirliği yaptı, böylece halk da geldi" diye söylerlerdi. Bir başka soru da şöyle idi; "Siz evliken bir

dost karınıza gelse kıskanır mısınız?" diye. Ben de dedim ki "Bizde bir ailenin dişi köpeği varsa biz yanına erkek köpeği bile yaklaştırmıyoruz. Biz hayvanları bile kıskanıyoruz".¹ Diye anlatmaktadır.

Kurmay Albay
Ali Denizli

Albaym la görüştük

memnun kalarak ayrıldım
Saygılarımla

Ahmedi Hamdi
Ökten

3 Ekim 2005
Salı.

[Signature]

VI. Türk Harp Esiri Ahmedi Hamdi ÖKTEN Beyin Yıkamayı Şöyle Anlatmaktadır

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Bu esir kampında Fevzi üsteğmen, bana anılarında şöyle anlatmıştı bu eski komünistlerden Nazım Hikmeti de getirdiler dedi.

Ahmet Hamdi ÖKTEN: Nazım Hikmet gelmedi de kitapları geldi, kitapları dağıttılar komünizm üzerinde propaganda yapıyorlardı, ben onun üzerine durmadım orada ben hatırladığım kadar 40 sefer hapishaneye gittim

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Neden gittiniz?**Ahmet Hamdi ÖKTEN: Çünkü muhalif oluyordum, ders gösterdikleri yere gitmiyordum biz buraya okumaya gelmedik harbe geldik ben bir harp esiriyim künyem şudur, ismim budur bundan başka bir ifade almazsınız, sual soramazsınız, ders gösteremezsiniz ben esirim şu anda diyordum beni götürüyorlardı hapishaneye**

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Ne yaparlardı hapishanede?**Ahmet Hamdi ÖKTEN: Hapishanede 5-10 gün yatırırılar, orada elimizde bir şey sinek öldürtürler her 100 sineğe bir sigara verirler sigaramız yok zaten tekrar tercüman gelir Kazan Tatarlarından bir tercümanımız vardı iyi anlaşıyorlardı sonra Rusya dan geldi tercüman, Malik ismi galiba 1929'da İstanbul'da okumuş hem eski Türkçe, hem yeni Türkçe muazzam konuşan uzun boylu iri bir insandı o tercüme ediyordu aynen o ders göstermeler şunlar bunlar devam ediyor, propagandalar devam ediyor, kampta beyin yıkayacak durumlardı.**

Ama kimse inanmadı çünkü biz oradan dağıldıktan sonra derhal baskın yapıyorduk herkese sakın inanmayın Türkiye de şöyle açık varmışta şöyle olmuşta böyle olmuşta falan filan katiyen yalan subaylar da başımızdaydı zaten Ali Büyükkirişçi isminde bir üsteğmenimiz vardı bu bizim içimizden katiyen ayrılmazdı

KAHRAMAN ÜSTEĞMEN ALİBÜYÜKKİRİŞÇİ, SUBAY OLDUĞUNU GİZLEYİP ERİM DEMİŞ VE ERLERLE AYNI KAMPTA KALARAK TÜRK ASKERLERİNE AĞABEYLİK KOMUTANLIK YAPARAK ONLARA SAHİP ÇIKMIŞ, BEYİN YIKAMALARINA MÜSADE ETMEMİŞTİR. NE YAZIK Kİ ANILARI BİR MAKAMCA ALINMAMIŞTIR.

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Ali Oknaz mı acaba ?Ahmet Hamdi ÖKTEN: İsmail Oknaz olacak o değil ondan sonra bir Ali üsteğmen vardı o üsteğmen rütbesini söylemediği için daima bizim aramızda kaldı erim dedi bizden ayrılmadı daima geceleri buluşuyorduk. Diğer subayları götürdüler 3 tane Yüzbaşı vardı Ramazan Bey, Hamit Yüzbaşı, birde Yüzbaşı İhsan Serin Isparta'nın Yenice mahallesindenmiş bende Ispartalıyım dedim Eğirdirliyim demedim şu mahalledenim dedim çünkü ben şoför olduğum için Ispartayı biliyorum Eğirdir'in ismini vermedim

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Neler yediniz, işkence oluyor muydu?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Pek işkence bilmiyorlardı işkenceleri nasıldığını biliyor musunuz,

iki tane taş getiriyorlar böyle üzerine çıkıyorsun elinde 25kg taş 2 saat güneşe doğru böyle tutuyorlar böyle duruyorsun bu şekilde durmana imkan yoktu zaten sıra bana geldiği zaman ben o taşı askerlerinin üzerine atardım, derdim insan böyle durur mu iki saat, elinde silah var çek vur hesabını vereceksin nasıl olsa benim esir olduğumu biliyorlar şeklinde konuşurdum askerler nerde anlasınlar Çinli tercüman olmayınca bu şekilde epey bir zaman geçirdik

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Komünist propagandasını nasıl yapıyorlardı?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Türkiye'nin çok fakir olduğunu, harap olduğunu, sefalet sürdüğünü, komünizmin daha iyi olduğunu bazen tiyatro kızları getiriyorlardı fakir ile zenginin nasıl olduğunu. Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Siz ne diyorsunuz bunarla ?Ahmet Hamdi ÖKTEN: Gülüyorduk bir kağıt getirdiler Türkiye'de ki varlığınızı yazacaksınız dediler hemen dolaştık arkadaşlara 200 dönüm tarla, 20 araba, motor, traktör yazdık kağıtları topluyorlar

Kur.Alb.Ali DENİZLİ: Onlar sizin aç mı beyninizi yıkayabilirler mi ona çalışıyorlar. Ahmet Hamdi ÖKTEN: Yıkayamazlar mümkün değil hiç hatırlamıyorum ki bir tanesi o tarafa meyilli olmadı çünkü daima toplantı halindeydik biz bir guruptuk arkadaşların arasında gezer onlara talimat verirdik aman dikkatli olun fazla şey yapmayın onların ders, toplantı yerlerine bile gitmezdik.¹ Diye anlatmaktadır.

VIII. Türk Harp Esiri Sıhhiye Onbaşı Veli Atasoy Beyin Yıkamayı Şöyle Anlatmaktadır

Kur.Albay Ali DENİZLİ:Şimdi sorgulamaya almışlar bu Fevzi Üsteğmen şöyle diyor.Sorguda benim karşıma bir domuz kızartması koydular diyor,yazarsan yiyeceksin diyordu.Bizi sorgulayan Türkçe bilen bir Rus binbaşı malik diyor,yazarsan demiş domuzu yiyeceksin,öyle sorgulama olmuş.Esir Onbaşı Veli ATASOY:Şimdi,Fevzi Bey güzel İngilizce biliyordu zannedersem, çok güzel konuşuyordu, çok güzel bir teğmenimizdi.

Kur.Albay Ali DENİZLİ: Sizi de sorguladılar mı?Esir Onbaşı Veli ATASOY: Şimdi, beni o Malik çağırdı böyle böyle dedi.Bende dedim ki soğuk kampta böyle böyle yaptım.Bakın dedim,bizi tercüme eden şeyde söyledi kulağından tutan gitsin dedi,öte yana gitsin dedi.Hiç dinlemeyin bunu propaganda yapar size dedi.Onların tercümanı bir tatar vardı,Kazak tatarı,Mancurya'dan ben dedi Mancurya'da lise öğretmeniyim. Söylediğini duymayın dedi.Yalnız Fevzi beyi sorgulamışsa eğer, bize anlatmadı,ama tabi ki onlar subaydır,şudur budur diye götürmüşlerdir.

Kur.Albay Ali DENİZLİ: 2'nci sorgulamada Kamret isimli bir Çinli geldi diyor,Türkiye'de çalışmış diyor ondan sonra diyor,bir seferinde de Nazım hikmeti getirdiler diyor,Türkiye'den kaçmıştı diyor, Nazım Hikmet var.Meşhur komünistleri tutmuşlar,Nazım Hikmeti de kampa getirmişler,bir seferinde.

Esir Onbaşı Veli ATASOY:Sayın paşam,ben bunu duymadım Nazım Hikmetin Türk olduğunu biliyorum, Rusya'ya ne yapmış onu bilmiyorum da, o şey bana sordu tatar,yemek verdilerdi yemeğe baktım beni her zaman rahatsız ediyor,midemi bozuyor ancak arkadaşlara dedim ki pilavını yeyin,balığını yemeyin dedim.

Bunlarda ters çevirmişler o kampta beni 15-20 gün hapis ettiler beni o kampta. Başımıza tayin ettikleri Türkçe bilen şey,onların tayin ettiği şey dedi ki bizim şöyle cezalarımız var,böyle cezalarımız var,anlamadın mı dedi bana ben nasıl cezalar olduğunu anlamadım o yemek şeyinde çok rahatsız oldum.

En son şeyi de yemekleri ters çevirmişler tabakları eskiden sağımızda solumuzda kumanya kutuları,miğferde falan yiyorduk sonra bir tabak gibi şey temin ettiler onlarla şey yapıyorlardı.Neyse ben lafı uzatmayayım,şundan bundan biz ne sorgulandık yalnız batıdan Türk geliyor dedim,git karşınızda şey var bizimle uğraşmayın asker var onla karşılaştım.

Biz esiriz dedim bizi ne yapacaksınız biz sizin şeyinizi kabul etmeyiz,edemeyiz bize gelmez doğru söylüyor dedi.Türkiye'de 80 sene kalmış

güzel Türkçe biliyordu.Malik dediği şahıs oda bana şundan bundan bahsetti sana söyleyeyim dedim, İstanbul’da yaşadın mı dedim evet dedi.İstanbul’daki hayatı gördün mü dedim,buradaki hayatı da tanıyorsun sen daha iyi bilirsin onu iyi bilesin,bizler dedim.

Kati surette şahsen esir olmuşsak kalben tövbe esir olmayız.Niçin dedi.Biz Baltacı Mehmet’in torunuyuz dedim.Nasıl Rusya Ukrayna’da bataklığa sürüklendi dedim. Ben sizi serbest bıraksam Baltacı Mehmet’in torunlarıyız bize sizin şeyleriniz ters gelir.

Sonra biz dinlenmede öksürürdük,boynan onların ettiklerini kafaya koymazdık kaleme gelecek,hesaba gelecek konuşma yapmıyorlardı sayın paşam.Aynı zaman affedersin aç ayı oynamaz misali aç susuz kendi halimizde canımızın derdindeyiz onlarda kalkmış bizi propaganda ediyor, Amerikalısı propaganda bir Çinli, bir Koreli,bir Amerikalı bir Türk’ü nasıl empoze edebilir.

Şu bardak dolu bin defa dolmuş bardak bir daha su alır mı.Bizden hiç şeyler bulamıyorlar tabi ama hayli rezalet çektik,hayli şeyler çektik.”¹ Diye anlatmaktadır.

IX. Türk Harp Esiri Üsteğmen Fevzi Gürgen Beyin Yıkamayı Şöyle Anlatmaktadır

“ Pyagtong sorgulama kampında, "Türk Ordusu Mevcudu"nu bilmeme imkan yoktu. "Süveyş Kanalı Lokları" Sorgularda yalan söylüyorsun, Pavlov metodu şartlı metod, benim karşıma bir kağıt demeti, karşımda mis gibi bir domuz kızartması, yazarsan yiyeceksin diyordu. Bizi sorgulayan bir Rus Türkçe bilen binbaşı ismi Malik, 2 nci sorgulamada Kamred ' isimli uzun yıllar Türkiye'de elçilikte çalışmış bir Çinli, bu Çinli Türk sempatizanı idi. Yaşlı idi, 45-50 arasında.

Bizi gündüz sorguya çekiyorlar geceleri de ayrı ayrı hücrelere koyuyorlardı. Bize pamuklu bir ceket vermişlerdi kulaklı şapkalılardan. 33 ay yıkanma yok. Yalnız yazları Yalu'da yıkandık. Yalu kışın buz tutuyordu. Sakal traşı olmadık. Suyu Çinliler bidonla getirmişlerdi.

Bir seferinde Nazım Hikmet geldi. Türkiye'den kaçmıştı. Amerika'nın bakterolojik silahlar attığı söyleniyordu. İtalya'dan Taglietti, Fransa'dan Tores, İtalyadan Nemni gibi ünlü komünistler toplanmışlar, Nazım Hikmeti'de kampa getirdiler.

Türkiye'nin edebiyatçısı dediler. Çinli tercüman söyledi, Biz sefalet içindeyiz, açız, o bize, Çinliler sizin şartlarınızı düzeltecek, ancak Amerikalılar bombalıyor, gelmiyor diye **BİZİ UYUTARAK KOMÜNİST OLMAMIZI, KOMÜNİSTLERLE İŞBİRLİĞİ YAPMAMIZI İSTİYORDU.**

**SAHTE GERÇEK
DIŞI İLAN**

**AMERİKAN
SUBAY VE
ASKERLERİ**

**SİLAHLARINIZI
ATIN VE TESLİM
OLUN**

**HAYATINIZI
GARANTİ
EDİYORUZ**

**ŞAHSİ
EŞYALARINIZ
ASLA
ALINMAYACAK**

**OFFICERS AND MEN OF THE
AMERICAN ARMY**

At the present time, many of your units have been annihilated by us and you yourselves are encircled or being routed by our powerful forces. It is surely a pity that you came to Korea to fight for the Bankers of Wall Street, but further resistance is both futile and unwise. It can mean nothing but useless sacrifice.

We welcome you to put down your arms and come over to our lines. There is no other way to avoid a horrible end for yourselves.

We ABSOLUTELY GUARANTEE to all surrendered officers and men:

1. You will not be harmed in any way. Your lives will be safe.
2. You will not be abused or humiliated.
3. Your personal belongings will not be taken from you.

The Korean People's Army
The Chinese People's
"Volunteer" Force.

**KORE HALK
ORDUSU VE
ÇİN HALK
GÖNÜLLÜLERİ
ORDUSU**

Tercümanımız Türkiye'de büyümüş, Haydar Paşa Lisesini bitirmiş. O bizi sıradan çağırıyor, bizi ispiyonculuğa teşvik ediyor. Bunlar, bizim için ne konuşuyorlar, ben piyade subayı olduğumu sakladım. Ben personel subayıyım, ben İngilizce bilmiyorum, konuşmaları anlayamıyoruz. Biz tevessül etmedik zor geçti, savaş bitti.

Lorenzo iyi arkadaşımıdı. Belli günlerde komünizm propagandası yapıyorlardı. Bana dediler ki, sen tercümanlık yap dediler. Benim makalem Men dergisinde 1956 Our Boys so brave diye yayınlandı. Tercüme yapacağım, sakın inanmayın bunlara tümü yalandır. Lorenzo biraz Türkçe biliyordu. Ekserisi Komünistlerin söylediklerini yanlış aktardım. Onların maksadı beyin yıkama muamelesi idi. Hafta sonu mübadelelerde beni bu hareketlerimi defalarca Amerikalılar kutluyordular.”⁸⁷ Diye anlatmaktadır

Esir kampında Üsteğmen Fevzi Gürgen tarafından kızılarak sepetlenen Nazım Hikmet; Esir Kampından Döner Dönmez Moskova’da kendisine Sovyet Komünist partisince Şu şiir yazdırılır

“ Türk askeri, ülkenin gelecekteki milletlerarası organizasyonlardaki konumunu güçlendirmek için Kore’de kahramanca çarpışırken, Moskova’dan Nâzım’ın sesi yükseldi:

“...Ne halt edeyim ? deme Ahmet,
Teslim ol.
Biz Türkler yiğitizdir.
Yiğitliğin zerresi kaldıysa sende,
teslim ol.

⁸⁷ Ütğm Fevzi Gürgen’in anıları Alb.Ali Denizli tarafından tep kaydına alınmıştır.

**Teslim ol ananın başı için,
Teslim ol Türk halkı adına,
Ahmet kardeşim,
Kardeşlerine teslim ol.”**

**Yanlış okumadınız, Türk askerine “Teslim ol” diyen, belirli kesimlerin
“Vatan Şairi”...**

**Bu şiir, 1951 yılında, Kore’de Çin uçakları tarafından siperlerimize
atıldı.”⁸⁸**

**Ancak bu şiiri ezbere bilen eski tüfekler Asıl vatan şairimiz Behçet
Kemal Çağları’nın yiğeni üsteğmen Cemal Çağlar’a yazdığı şiirini hiç
bilmezler.**

Eserin Yazarı (Esir mübadelesinde - Panmunjonda)

X. Türk Harp Esirlerini Teslim Alan Hakim Yüzbaşı Muzaffer Kıran Esirlerimizle Görüşmelerinde Beyin Yıkamayı Şöyle Anlatmaktadır

Kendisine esaret hayatı intibalarım sordum. Boynunu büktü ve; “
Kumandanım arkadaşlar ne anlatmışlarsa işte hepsi o... Zaten esirler arasında
fark yoktu. **Kâfirler subayı, eri Çavuşu da bir tutuyorlardı.. Biz subayımızı
görünce selâm veriyor ayağa kalkıyorduk.**

Esir bile olsak subaylar bizim büyüğümüzdü. Yine kıt'alarımızda olduğu
gibi onlara hürmet gösteriyor ve sözlerini tutuyorduk. Fakat Komünistler buna

⁸⁸ <http://www.ahmetakyol.net/nazim-hikmet-rani-sevebilir-miyim/>

çok kızıyorlardı. Bir gün bu yüzden beni sıra dayasına çektiler. "Siz esirsiniz... Burada subay veya er yok... Subaylarınızın sözünü tutmayacaksınız..." Diyerek itaatimize mani olmak istiyorlardı... **Biz ise bildiğimizden şaşmadık.. Çok zaman kampda bize tercümanlık yapan Tatarlarla kavga ettik... Grev yaptık.. Açlıktan günlerce ızdırap çektik, Fakat Komünistlerin söylediklerini asla yapmadık.**

Bu inatçı hareketimiz karşısında kâfirlerin burnu kırıldı. Kampda bizden korktukları kadar, hiç bir milletten korkmuyorlardı. Bu yüzden zorla, komünistler lehine verilen öğütleri tutmayacağımızı anladıkları için bizi tatlılıkla yatıştırmağa çalıştılar...

Türk Harp Esirlerini Teslim Alan Hakim Yüzbaşı Muzaffer Kıran'ın Hazırladığı bir Diğer mühim bir doküman da, Kore'de, 1953 Haziranında «Yaralı ve Hasta Harp Esirleri» nin mübadelesinde, Türk Mümessili olarak bulunması dolayısıyla elde ettiği malûmat ve müşahedelerini bildirir Raporu aşağıdadır

“ 1956 yılında neşrettiğim (Hürriyet Kapısı) adlı kitabımda, esirlerin başından geçen bütün hikâyeleri teferruatı ile anlatmıştım. Bu Rapor, 45 gün süren esir mübadelesinin özünü teşkil etmektedir. **Hiçbir eğitim, görmeden ve sadece millî hasletindeki kuvvetle esirlerimizin her türlü zulme karşı gelmeleri ve komünistlere asla boyun eğmemeleri, Türk ordusu için iftihar edilecek bir neticedir.**

A. Türk Esirlere Propaganda:

Komünist idareciler esaret müddetince, esirlerimiz üzerinde derin bir tesir yaratmaya çalışarak, komünizmin lehinde telkinlerde bulunmuşlardır. Bu propagandalar iki esas üzerinde toplanmıştır. **Komünizm hakkında dersler: Esirlerimize her gün bu sahada dersler verilmek işlenmiştir.** Gülünç olan bu propagandalara nazaran, (komünizmin, kapitalist ve emperyalist olduğunu iddia ettikleri garp demokrasilerinden, daha iyi bir idare olduğunu ve bugün garp demokrat devletlerinin idaresi altında inliyen (!) milletleri kurtarmak istediklerini, Amerika ve ona bağlı olan peyklerin halen yıkılmaya yüz tuttuğunu..) anlatarak Çin komünist şeflerinin resimlerini muhtevi takvimlerden dağıtmışlardır. **Ancak bu saçma propaganda, harp esirlerimiz üzerinde anti tesir uyandırmış ve kamp idaresine karşı şiddetli' bir garezin doğmasını mucip olmuştur.**

Birleşik Amerika aleyhine dersler: Komünizm propagandası yapılırken, idare, Birleşik Amerika aleyhine de tahriklerden, geri kalmamıştır. Erlere, halen Amerika'nın harbi kaybetmiş olduğunu ve iktisaden de yıkılmakta bulunduğunu, Amerika komünistliği kabul ederse yükselebileceğini beyan etmişlerdir.

Hattâ bir gün Amerikan esirlerinden elde ettikleri birkaç esirin ellerine, bayrak ve yazılar vererek «Yaşasın Komünistler.. Yaşasın Amerika komünistleri... Kahrolsun emperyalist Amerikalılar..» diye bağırıp miting yaptırmışlar, Türklerin de bu mitinge iştirak etmelerini istiyerek, erlerimizi

zorlamışlardır. Erlerimiz tazyike rağmen mitinge iştirak etmemiş, kampın bir köşesine toplanarak hep bir ağızdan «Yaşasın Amerika.. Yaşasın Türkler.. Kahrolsun komünistler..» diye bağırarak mukabelede bulunmuşlardır. Buna fena halde içerliyen komünist idareciler erlerimizi şiddetli bir sıra dayağından geçirmişler ve ayrıca elebaşı diye on kişiyi sidikli mağara diye kaya oyuklarına hapsedmişlerdir.

Aynı esir kampında bulunan bir Amerikalı gazeteci, bu hâdiselere şahit olunca, gözyaşlarını tutamamış ve Türklere: **Eğer bir gün bu esaret cehenneminden kurtulacak olursam, şahit olduğum bu hâdiseleri bütün dünyaya anlatacak,, Türklerin Amerikalıları nekadara sevip korumaya çalıştıklarını biiün milletime acıklyacağım. Türklerin bu hareketini ölünceye kadar unutmyacağım... Demiştir.**

Türk esirleri gerek propaganda ve gerekse zoraki dersler ve telkinlerde daima tedbirli hareket etmişler ve Türkiye hakkında söylenecek en ufak kötü bir söze topluca grev yapmak suretiyle cevap vermişlerdir. Meselâ, bir gün ders sırasında komünist kumandan Türklere dönerek:« **Türkiye'de iktisadiyat bozuldu.. Amerikalılar aç kalan Türklere yardım ediyor, domates suyu gönderiyorlar...» Demiştir.**

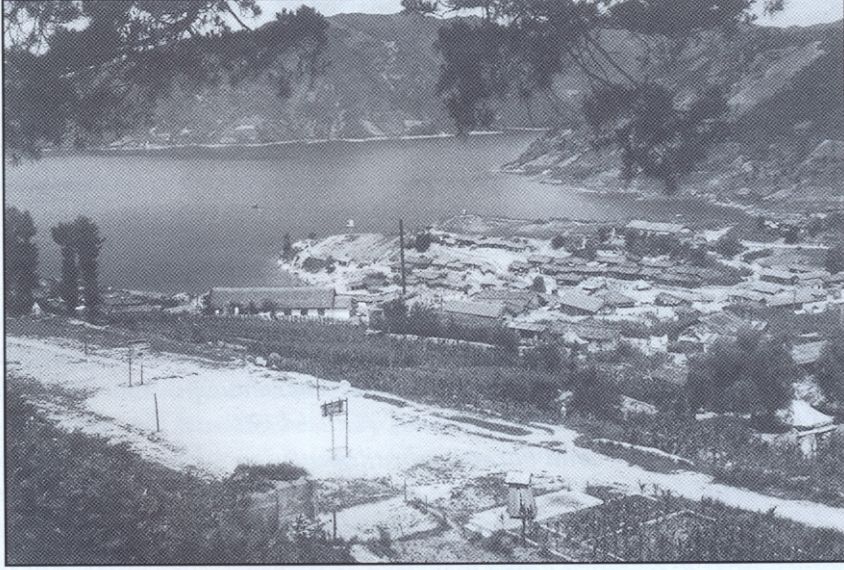
Buna fena halde sinirlenen Türkler: «— Türkler asla aç kalmamıştır. Değil domates suyu almak, bilâkis biz aç kalan Avrupa'ya yardım ediyoruz. Yalan söylüyorsunuz.. Yaşasın Türkler..»⁸⁹ Diye bağırmişlardır.Bu hâdis, tekrar, Türklerin dövölmesini ve aç bırakılmasını mucip olmuştur.

XI.Türk Harp Esiri Çavuş Muzafer Şenburç Beyin Yıkamayı Şöyle Anlatmaktadır

“ Kampa 200 kişilik bir esir kafilesi daha getirildi. Bunların arasında tanıdığım iki Türk'e rastladım. Bunlardan birisi alay komutanımızın tercümanı Jan'dı. Jan-Can'a vaziyetimi anlattım. Can'ı yanıma alarak Çinli doktora gittim. İngilizceyi iyi bildiğini söyledim. Çinli doktora durumu İngilizce olarak Can anlattı. Çinli doktor Koreli subaylarla konuşup beni Korelilerin sivil hastanesine götürdüler. Sonda tedavisine tabi tutuldum. Acılarımın şiddetinden ağlayarak baygın düştüm. Kendime gelince arkadaşlar beni alıp tekrar kampa getirdiler. Kampta Can'ı tercüman olarak kullanıp Çinli subaylar beni sorguya çektiler.

⁸⁹ Kıran, Harp Esirleri, a.g.e., s.94-105.

— Kore'ye niçin geldiniz? Savaşmaya. Askerlerimizden ne gibi yardımlar gördünüz? Askerleriniz beni soyup çıplak bıraktılar. Ölmeyecek kadar da ara sıra yiyecek verdiler.

The picturesque but totally evil place – Pyoktong

How The Chinese Treated Me

by Henry C. Conner
(Plc. R.A. 13250890)

The following article, which has been widely published throughout the world, was written by an American private to describe his treatment after he was captured. He was so grateful for the good medical care and friendly treatment he received that he wanted to tell as many people as possible. Here is his story, in his own words. We have nothing to add.

The Chinese People's Volunteer Forces.

I was crawling slowly, carefully along the side of the road in a ditch when it happened. A hot sharp pain through my right thigh, so intense that it momentarily stunned me. I don't remember very clearly whether I cried out or not. But I knew I was wounded.

I stopped crawling and lay down near another guy who also appeared to have been hit. I don't know how long we lay there—it seemed an eternity—until the battle decreased in intensity, but I was cold and scared and in pain. Eventually the battle moved past us, going for down the hill.

After a while a Chinese soldier came along and took my weapon. After he left, I really began to be frightened. I had always heard that were I ever to surrender to the Korean or Chinese troops, I should be very badly treated—probably shot. Most American troops had this same understanding.

I guess they told us that deliberately, so that we would fight to the end. "So you can imagine what fears I had for my life.

As I was worrying, another wounded man near me began screaming. We tried to quiet him but it was useless

YALAN PROPOGANDA KAĞIDI

**ÇİNLİLER
BANA NASIL
MUAMELE
ETTİ**

**BİR AMERİKALI
ESİR ASKER
ANLATIYOR**

**ESİR OLDUĞUMDA
BANA YAPILAN
ÇOK İYİ SİHHİ
TEDAVİ VE DOSTÇA
MUAMELEYE
MİNNETTARIM**

KOMÜNİST PROPAGANDA DERSLERİ

Günler ve aylar komünist propagandasından ibaret olan dersleri dinlemek, özgürlüğü düşünmekle geçiyor. Derslerde aşağıdaki soruları da cevaplandırmaya mecbur edildik.

- 1 — Amerika Kore'ye niçin yardım ediyor?
- 2 — Almanya'yı niçin silahlandırmak istiyor?
- 3 — Esirleri neden öldürüyorlar ve geri vermek istemiyorlar?
- 4 — Üçüncü dünya harbi patlarsa Amerika'nın durumu ne olacak?

**KAHRAMAN YÜZBAŞI HAMİT YÜKSEL ÇİNLİLERİN
İNSANLIK DIŞI GADDARLIKLARINI ŞÖYLE ANLATMAKTADIR.**

“ Bugün kampımızda İkinci Dünya Harbinde Almanlarla ve Uzak Doğuda Japonlarla harp edip esir olan subaylar da vardı. Alman esir kamplarını ayrı, Japon esir kamplarını ayrı ayrı anlatmışlardı bizlere.

En gaddar olan milletin Japonlar olduğunu sonra da Çin komünistlerinin geldiğini söylemişlerdi. Şu işe bakın ki bugün tekrar esaret hayatı yaşıyorlardı.”⁹⁰

**Yüzbaşı Hamit Yüksel
Esir Subay**

⁹⁰ Yüzbaşı Hamit Yüksel’in Kendi Yazdığı Anıları, Oğlu Ergin Yüksel’den alınmıştır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

HARP ESİRLERİNE ÇİNLİ'LER VE KUZEY KORELİLERCE UYGULANAN İNSANLIK DIŞI MUAMELELER VE VAHŞET

I. Esirlere Uygulanan Vahşet

KOMÜNİST ÇİNLİLERİN, RUSLARLA İŞBİRLİĞİ YAPARAK ESİRLERİ NE HALE GETİRDİĞİ AŞAĞIDAKİ RESİMDEN ANLAŞILMAKTADIR.

Kore'de bulunan esir kamplarında esirlere yapılan vahşî muameleyi bütün teferruatı ile nakletmek imkânsızdır. Yekûnu ciltlerle eseri bulur.

Mütareke imza edildikten sonra sıra esirlerin karşılıklı değiştirmesine gelince, komünist esir kampı hayatının ne demek olduğu bütün teferruatıyla ortaya çıkmıştır. Kamplardaki VAHŞET, KATİL ve ALÇAKLIKLAR bütün çıplaklığı ile gözler önüne serilmiştir, büyük değiştirmede hasta ve yaralıların hakikaten en fena durumda olanları alınmıştır.

Çin ve Kuzey Kore komünistleri ele geçirdikleri esirlerin tamamını iade etmemişlerdir. Bunun sebeplerinden birisi de herhalde ileride yapacakları pazarlık için, mesala Kızıl Çin'e Birleşmiş Milletler'de bir sandalye teminine imkân sağlamak için rehine olarak tutmak isteğinde olduklarındandı. Büyük değiştirme ile dönecekler kamilen döndükten sonra 944'ü Amerikalı olmak üzere daha hâlâ 3404 Birleşmiş Milletler esirini ellerinde tutmuş olduklarına dair kuvvetli deliller vardı.

11.622 harp esiri, müdafasız olarak komünistlerin elinde bulunurken katledilmiştir. Bu bir gaddarlık rakamıdır. Bu gaddarlıklar önceden tasarlanmış ve tatbik edilmiştir. Bundan başka, şunu da anlamış bulunuyoruz ki KOMÜNİST RUSLARIN 2 NCİ DÜNYA HARBİNDE Katyon ormanında komünistler tarafından hür Polonya subayları nasıl bir taktik ve teknikle topyekûn katledilmişlerse Kore'de işlenen cinayetlerde de kullanılan metot aynıdır.

Kore'de askerî personeli hedef tutan hesaplı öldürüşler, çok defa esirin elleri arkalarına bağlanmış olduğu halde yapılmıştır. Bununla beraber kızılar, öldürme ve zulüm teknikleri içine geçmiş asırların gaddarlık ve engizisyonlarını gölgede bırakan birçok yenilikler ithal etmeyi de ihmal etmemiştir.

대전 (大田) 형무소에서 북한군이 무자비하게 학살한 민간인 시체더미 (1950.10)
Corpses of Korean civilians massacred by NkA troops in Taejon

Bazı zamanlar yaralı esirlerin üzerine benzin dökülmüş veya el bombası veyahut da kibrit çakılmak suretiyle ateşe verilip yakılmıştır.⁹¹ Komünist kuvvetleri tarafından esir edilen Birleşmiş Milletler askerleri sağlam veya yürüyebilecek durumda olan yaralılar yürüyüş grupları halinde yaya olarak yürütölmekte idiler.

AMERİKALI ASKER ELLERİ BAĞLI ÖLDÜRÖLMÜŞ

Ağır surette yaralı olanlar olduğı yerde bırakılıyor veya tüfek ateşleriyle öldürölüyor veya süngölüyor, veyahut da her iki şekilde birden tatbik ediliyordu. Birçok hâllerde, ölümle rin sebebi, sıhhî bakımın mevcut olmayışı, gıdasızlık, dizanteri, zatürre üzerinde toplanıyordu. Komünistler tarafından verilen yiyecek pek az ve gıdasız çok defa ise hiç bir yiyecek verilmiyordu.

⁹¹ Mark W. Clark,; From The Danube To The Yalu, Newyork, 1954, s. 254.

RESİM:5 5 NO'LU ESİR KAMPI (PYOKTONG)'NDA TÜRK ESİRLERİ

KAYNAK: T.R.Fehrenbach.This Kind of War-The Classic Korean War

Ayrıca esirler küçük kafesler içerisinde tıkmış, yalın ayak olarak dondurucu soğuklarda ayakta durmaya mecbur edilmiş veya soğuk suya sokulup çıkartılmıştır. Dövülmüş ve kısmen uzun zamandan beri suyla doldurulmuş deliklere atılmışlardır.⁹² Ölüm kamplarından birisi de mağaralar isimindeki kamptı. Buraya gönderilen esir battaniyesiz ve abdesthane tertibatı olmadan yaşıyordu.⁹³

⁹² Clark, a.g.e.,s. 260.

⁹³ Muzaffer Kıran, Şafakta Hücum Kore Harbi, Ankara, 1965. s 92

Bunlardan birisi olan 450 m.lik tünelde kaç gün yaşadığını bilmeyen Sıhhiye Onbaşı Veli Atasoy 48 saatte verilen kumla karışık bulgur yiyerek yaşamıştı.⁹⁴

⁹⁴ “Tutsak Düşen Sıhhiye Onbaşı Veli Atasoy'un Kuzey Kore Kamplarında Geçirdiği 33 Ay, Korsavaş Dergisi, s. 92, Ocak 1983, s. 23.

II. Komünistlerin Bu İnsanlık Dışı Muamelelerine Karşı Birleşmiş Milletler'in Esirlere Muameleleri

25 Haziran 1950'de başlayan Kore muharebelerinde Birleşmiş Milletler Orduları, aldıkları esirleri, muvakkat esir kamplarından geçirdikten sonra Koje-do'daki esir kampına sevk ediyorlardı. Burası mevcut irili ufaklı adalardan en büyüğü olan Koje adası idi. Pusan limanına yakın her türlü hava taarruzları dışındaydı. Burada 70.000'i aşan Koreli ve Çinli harp esirleri iskân ediyordu.

Kamp hakikaten mükemmel denecek derecede idi. Bu haliyle modern bir hapishaneyi andırıyordu. Harp esirleri lehinde her türlü tedbirler alınmıştı, iskân mükemmel, iâşe ise normaldi. Esirler için duş yeri, sıhhi helalar, küçük çapta bir çarşı, hatta sinemalar yapılmıştı.

Harp esirlerinin bakımı ise tamamen insanî idi. Günlük gıdaları 2900 kaloriye yaklaşıyordu. Çok zaman esirlere çikolata ve Amerikan sigarası dağıtılıyordu. Ne yazık ki insanî muameleye alışıkmayan komünist harp esirleri, kısa zaman sonra kampta kendi aralarında teşkilâtlanmaya ve komünizmi içte ve dışta yaymaya başlamışlardı. Esir kampı içinde, teröre dayanan bir organizasyon kurulmuştu ve bu kampa 7 Mayıs 1952'de de isyan etmişlerdir. Bu isyanda, 31 mahkum öldürüldü, 139 mahkum yaralandı. Buna mukabil, bir Amerikan askeri öldü ve 14 asker de yaralandı.⁹⁵

Bu isyanı ve harp esirlerinin işlediği cinayetleri soruşturmak üzere teşkil olunan Birleşmiş Milletler muhakeme komisyonunda Türk delegesi olarak Hâkim Yüzbaşı Muzaffer Kıran görevlendirilmiş ve oradaki esirleri ve olayları incelemişti.⁹⁶

⁹⁵ Further Summary Of Events Relating Of Korea (October 1950 To May 1951), London, s.

6.

⁹⁶ Kıran,a.g.e., s. 78.

BİNBAŞI HAMİT YÜKSEL

KAHRAMAN YÜZBAŞI HAMİT YÜKSEL KOMUNİST PROPOGANDA YAPACAK KOMUNİST ÇİNLİLERİ NASIL PARÇALADIĞINI ŞÖYLE ANLATMAKTADIR.

“ Sahte Barış Görüşmeleri propogandası amacıyla; evvela milletlerin üst düzeydeki kıdemli esirleri ele alınıyor onları teker teker Kamp Komutanlığı binasına davet celp ediyorlardı.

Meydanda konuşuyorduk. Henüz komutanlık binasına girmemiştik. Yanımıza iki de Çinli foto muhabiri katılıverdi. Manzara aydınlanmıştı. El sıkışmak ve bu anda flaşlar parlayacak. Azılı Komunist Partizan hemen sadede girdi.

Şimdi size kamp komutanımız yemek verecek. Orada samimi bir dostluk içinde esir kampında beraber olduk ve iyi ilişkiler kurduk. Bu akşam da Türk kıdemlisi ile olcaz. Evvela şu anda gelişinizi ve bizim yüzbaşı ile karşılaşmanızı el sıkışarak kutlayalım deyince tepem atıverdi.

Ulan bunca yaptıklarınızı bir yemek için sineye mi çekecek ve sonra da Allah razı olsun deyip elimi uzatıp gülerек poz verecek ha... Hemen tecüman üsteğmenimiz İsmail Oknaz’a dönüverdim. Söyle şu zavallılara dedim. Ben hiçbir zaman dost değil, bir düşmanım ve karşımdakiler de daima düşmandır benim için. El veremeyeceğim gibi yemeklerini de istemiyorum aynen söyle dedim Oknaz’a.

O da zaten böyle bir cevap vermeme bekliyormuş ki hiç tereddüt etmeden İngilizce olarak çeviriverdi sözlerimi. Partizan renkten renge girerken, Çinli yüzbaşı gülerек elini uzatmaya çalışıyordu. Flaşlar da patlamaya hazır bekliyordu. Partizan cevabı Çince acayip sesler çıkartarak tabancasına sarılıverdi.

Ne olacak bir fazla bir eksik esir. Sanki kendileri için de öyle değil miydi insanlık. Kendilerine Ram olmayanın yaşama şansı yoktu; bayağı tabancasını çekmiş göğsüme dayamıştı köpek.

İşte o zaman her şey siliniverdi gözümden. Bağırarak ellerimi göğsüme getirerek vur pezevenk diye yakamı parçalayarak açivermiştim. Dünyada insan bir kere yaşar ve bir kere ölür diye bağırıyor, haydi vur diyordum. Sizinle oturup yemek yemektense ölmeyi tercih ederim köpekler diye kinimi adeta kusuvermiştim.

Eli silahlı yüzbaşı tir tir titriyor o da Çince maliki bin diye küfür ediyordu. Hemen araya siyasi komiser girip tabancalı kolu yere indirdi ve bize de haydi gidin dedi.Siyasi komiser Aptal değildi o yüzbaşı gibi.

Yüzlerce esirin gözleri önünde bir esiri tabanca ile öldürmek bunca yaptıkları propagandaları etkisiz hale getirirdi.”⁹⁷

Yüzbaşı Hamit Yüksel

Esir Subay

⁹⁷ Yüzbaşı Hamit Yüksel’in Kendi Yazdığı Anıları, Oğlu Ergin Yüksel’den alınmıştır.

ONUNCU BÖLÜM

TÜRK ESİRLERİNİN MARUZ KALDIĞI ALÇAKLIKLAR VE ONLARIN BU İNSANLIK DIŞI MUAMELELERE KARŞI KAHRAMANLIKLARI

Büyük çoğunluğu Kunuri savaşlarında gece çevrilerek yarı yaralı, yarı baygın bir halde düşman içinde kalarak esir düşen Türk askerleri ile birlikte bu muharebelerde, kızılların aldığı esirlerin komünist kuvvetlerce kuzeye, Kızıl Çin ülkesine doğru bir "ölüm yürüyüşü"ne başlatılır.⁹⁸

Hava çok soğuk ve karlıdır. Kafilede çokça yaralı ve hasta vardır. Yürüyemeyen esir, yolun bir kenarına çekilir, Kızıl Çinli muhafız gelir, takati olmayan ve yürüyemeyen bu insana önce tüfek dipçığı ile vurur. Yaralı veya hasta bu zorlama ile ayağa kalkıp kafileye katılırsa ne âlâ. Aksi halde hemen kafasına bir kurşun sıkılır ve bu askercik orada temelli kalır. Bu sahne her milletten yürüme gücü olmayan esirlere aynen tekrarlanır.⁹⁹

⁹⁸ Kıran, a.g.e., s. 89.

⁹⁹ The History Of The United..., s. 680

Fakat Türk esirlere gelince iş tamamen değişir. Bizden de gücü kesilen yürüyemeyen ve yol kenarına çekilen olur elbette. Kızıl muhafızdan evvel, hemen bizden iki üç kişi fırlar ve arkadaşlarını kaldırıp sırtlarına alırlar.

Halbuki onlar da yaralı, hasta ve yorgundur. Bu korkunç facialarla dolu göç günlerce sürer. Nihayet İmjin ve Yalu nehirleri geçilir. Kızıl Çin topraklarına ulaşılır. Ölmeden buraya kadar gelebilen esirler esir kamplarına yerleştirilir. Birleşmiş Milletler Ordusu'nun bu şanssız insanları için yepyeni şartlarda yeni bir yaşam başlar. Bu hâl, tutum, yönetici kadroyu yani Çinli subay komutanları hem kızdırmakta, hem de ilgilerini artırmaktadır, ilk operasyonda, rütbelilerin kaldırılması denemesinde diğer milletlerin ordularına mensup askerlerde bekleneni vermiş, Türk askerlerinde hiç tesiri olmamıştır.

Özel olarak yerleştirilmiş uzman istihbarat subayları getirilir. Yeni bir denemeye geçilir. Kafilenin kıdemlisi olan yüzbaşımızı grubun başından alıp hapsederler. Türk esirlerinin bundan sonra ne yapacaklarını merak ederler. Bir hafta beklerler, gözlemler yaparlar. Durum değişmez, çünkü yüzbaşından sonraki kıdemli subay olan bir teğmen işi ele almıştır. Yaşam biçimi değişmeden sürmektedir.

Bu paylaşma duygusunun en güzelini Ramazan Bayramı'nda bir keçi kesen Türk esirleri başlarında Yüzbaşı Hamid, Yüzbaşı İhsan ve Yüzbaşı Fevzi Gürgen olduğu halde keçi etini 300 esir arasında paylaşmışlardır. ¹⁰⁰**1951 yılı**

¹⁰⁰ Frederick Pelser, Freedom Bridge, California, 1983, s. 54.

içinde bu kampta, Türk harp esirleri (Subay ve astsubaylar dahil) tutulmakta iken Türklerin müteaddit defalar kamp idaresine karşı grev yapmaları ve kamp içinde belirli bir muhalefet göstermeleri üzerine, komünist idareciler bundan kuşkullanmış, evvelâ telkinle işe başlamışlardır.

Esirlerimize «burası esaret kampıdır; burada er, subay, çavuş yoktur; subaylar da sizden farksızdır; sakın onlara selâm vermeyin, onlara itaat etmeyin, sözlerini tutmayın..» gibi yıkıcı propagandaya girişmişlerdir. Türk erleri bu menfi propagandaya rağmen, asıl bir ruhla, yine üstlerine itaat etmiş, hürmet göstermiş, ve işaret ettikleri yolda yürümüşlerdir. Bu ittihadı dağıtamıyacağını anlıyan komünist idare, nihayet subay ve çavuşları bu kamptan alarak başka bir kampa nakletmişlerdir. Bu ittihat diğer hiçbir Birleşmiş Milletler esirlerinde müşahade edilmemiştir. Subay esirler muhtemelen Pochon esir kampındadır.¹⁰¹ PİNCHONGNİ'DE

EMEKLİ BİNBAŞI FEVZİ GÜRGEN (241nci PİYADE ALAY MUHAFIZ TAKIM KOMUTANI VE ESİR DÜŞEN SUBAY)

Esir kampında Türkler, Çinliler için başlıbaşına bir mesele teşkil ediyorlardı. Bir Çinli, tercüman vasıtasıyla onlara komünizmi izah etmeye kalkıştığında, alaycı ve şaşırtıcı sorularla serseme çevrilmişti, bunun üzerine Çinliler Rusya'dan Türkçe konuşan birisini getirttiler. Fakat o da öylesine bunaldı ki, bir gün ansızın kampı terkedip gidiverdi.

¹⁰¹ Kıran, Harp Esirleri, a.g.e., s. 90-91.

Onu, Monica Felton takip etti. Bu kadın, Kadınlar Millî Meclisi'nin lideri idi. Ancak o da birkaç gün sonra Türkler tarafından hakarete uğradı ve solcu fikirleriyle başka yere çekip gitmesi söylenerek kovuldu. Sonradan iki ayrı komünist propagandacısı daha başarısızlığa uğramış ve bu işten vazgeçmek zorunda kalmışlardı. (Bunlardan birisi, Türkçe konuşan bir Amerikalı esirdi. Bu şahıs yurduna dönmeyi kabul etmeyenlerdendi.¹⁰²

ÜSTEĞMEN FEVZİ GÜRGEN ŞÖYLE ANLATMAKTADIR,

“ BİR SEFERİNDE NAZIM HİKMET GELDİ Nazım Hikmet geldi. Türkiye'den kaçıyordu. Amerika'nın bakterolojik silahlar attığı söyleniyordu. İtalya'dan Taglietti, Fransa'dan Tores, İtalyadan Nemni gibi ünlü komünistler toplanmışlar, Nazım Hikmeti'de kampa getirdiler. Türkiye'nin edebiyatçısı dediler. Çinli tercüman söyledi, kendisini tanıttı.

BU KONU DİĞER KAYNAKLARLA ARAŞTIRILMAKTADIR. İNGİLİZ KOMÜNİST MONİCA FELTON'DA TÜRKLERİN KARŞISINA GETİRİLMİŞTİR. NAZIM MUHTEMELEN 2 NOLU SUBAY KAMPINA GETİRİLDİ. TÜRK ERLERİNİN ESİR BULUNDUĞU PEKTONG KAMPINDAKİLER BİLMİYOR.

Biz sefalet içindeyiz, açız, o bize, Çinliler sizin şartlarınızı düzelterek, ancak Amerikalılar bombalıyor, gelmiyor diye bizi uyutmağa çalışıyordu.

KOMÜNİST KARDEŞLERİNİZE TESLİM OLUN DİYORDU.

Sorgularda yalan söylüyorsun, Pavlov metodu şartlı metod, benim karşıma bir kağıt demeti, karşımda mis gibi bir domuz kızartması, yazarsan yiyeceksin diyordu. Bizi sorgulayan bir Rus Türkçe bilen binbaşı ismi Malik, 2 nci sorgulamada Kamred isimli uzun yıllar Türkiye'de elçilikte çalışmış bir Çinli, bu Çinli Türk sempaticanı idi. Yaşlı idi, 45-50 arasında. Bizi gündüz sorguya çekiyorlar geceleri de ayrı ayrı hücrelere koyuyorlardı.”¹⁰³

ÇİNLİLER NAZIM HİKMET'İN YAPTIĞINI AYNEN PROPOGANDA KAĞITLARI İLE BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ASKERLERİNE ATIYORLARDI.

¹⁰² J.A.C. Brown, Beyin Yıkama ve ikna Metodları, İstanbul, 1973, s. 229.

¹⁰³ Üsteğmen Fevzi Gürgen 'nin anıları, Alb. Ali Denizli tarafından kayda alınmıştır.

**SAHTE GERÇEK
DIŞI İLAN**

**AMERİKAN
SUBAY VE
ASKERLERİ**

**SİLAHLARINIZI
ATIN VE TESLİM
OLUN**

**HAYATINIZI
GARANTİ
EDİYORUZ**

**ŞAHSİ
EŞYALARINIZ
ASLA
ALINMAYACAK**

**OFFICERS AND MEN OF THE
AMERICAN ARMY**

At the present time, many of your units have been annihilated by us and you yourselves are encircled or being routed by our powerful forces. It is surely a pity that you came to Korea to fight for the Bankers of Wall Street, but further resistance is both futile and unwise. It can mean nothing but useless sacrifice.

We welcome you to put down your arms and come over to our lines. There is no other way to avoid a horrible end for yourselves.

We ABSOLUTELY GUARANTEE to all surrendered officers and men:

- 1 You will not be harmed in any way. Your lives will be safe.
- 2 You will not be abused or humiliated.
- 3 Your personal belongings will not be taken from you.

The Korean People's Army
The Chinese People's
Volunteer Forces

**KORE HALK
ORDUSU VE
ÇİN HALK
GÖNÜLLÜLERİ
ORDUSU**

Bu davranışların kökü, Türk askerinin kışlada aldığı terbiyeden evvel,evinde aldığı geleneksel Türk aile terbiyesine dayanır.

Kamlarda Kızılların ilk yaptıkları iş şudur: Birleşmiş Milletler'in ve kendi ülkelerinin esirlere verdikleri tüm üniformaları çıkartılır. Yerine üzerine herhangi bir rütbe alâmeti bulunmayan düz ve tek tip elbiseler giydirilir. Böylece ilk anda bekledikleri gerçekleşir. Birleşmiş Milletler Ordusu'nu oluşturan çeşitli ülkelerin askerlerinde, rütbesiz olmanın getirdiği disiplinsizlik başlar. Arkasından rütbe otoritesi yerine pazu kuvvetinin otoritesi başlar.

Yemek zamanı 190 esir olan bölüme, 15-20 kişiye yetecek kadar yiyecek ve ekmek getirilir. Tevzi edilmez, ortaya bırakılır. Kolu kuvvetli olan aslan payını alır, diğerleri tabî ki aç kalır. Hasta olanlar bakıma alınmaz kendi hallerine bırakılırlar. Tanrı'nın koruduğu kurtulur. Diğerleri bakımsızlıktan ölürler. Sık sık ölüm vakaları görülür.¹⁰⁴

Yalnız, bu esir askerler arasında bir grup vardır ki derhal Kızılların dikkatini çeker. Bizimkiler... Üniformaları yoktur. Rütbe işaretleri bulunmamaktadır. Ama yüzbaşı vardır, o yine yüzbaşıdır, başçavuş yine başçavuştur, onbaşı yine onbaşısıdır, er erdir. Rütbeli gibi, makamlı gibi, disiplinli bir yaşayış vardır. Bu tutum esaret yılları boyunca hiç değişmez. Sabah ve akşamları bir Türk kışlasında, barış şartlarında yarışarcasına,

¹⁰⁴ The History Of The United..., s. 680.

yoklama için dizilir. Mangadan yukarı doğru tekmiller alınır. En kıdemli subay bir yüzbaşımızdır. Mütad denetimini yapar, merhabalaşır, hâli sorulur. Hastalar ayrılır.

Onların başında bakımlarından sorumlu bir sağlık ekibi bulunur. Güçlerince yapabildikleri maddî bakımı yaparlar, manevî destek olurlar, terk edilmişlik duygusunu vermezler. Genel temizlik yapılır. Kendilerine göre bir eğitim programı vardır. Spor yaparlar, güreş tutarlar, oyun oynarlar. Yemek zamanı gelen yemek ve ekmek ortaya konulur. Gözetim altında eşit olarak bölüşülür. Herkes payı kadarını alır. En sonunda yüzbaşı da diğerlerine katılır, diğerleri ne aldıysa o da onu alır ve yer.¹⁰⁵

Onu evvelâ anamızdan öğreniriz. Aile içinde uygularız. Köylerimizdeki kahvelerde, camilerimizde bile davranışlarımızın özel bir disiplini vardır.¹⁰⁶ Tüm Türk esirleri esarete birbirlerine bağlılıklarını ve morallerini muhafaza ettiler ve komünist doktrininin konuşmasını bile reddettiler.¹⁰⁷

Türklerin kamptaki hâllerini Binbaşı Fehrenbach şöyle anlatıyor: **"Türkler Rusların komünist olduğunu biliyorlardı ve onlar Türklerin düşmanıydı ve Ruslardan, komünistlerden nefret ettiler. Bu konu asla tartışılmadı. Türkler güçlülere dayanıklı idiler. Allah veya Çin komünist köpekleri ne verirse yediler, şikâyet etmediler. Kamptaki bir çok iyi eğitim görmüş Amerikalılar onların tohum yiyeşini hayretle seyrettiler."**¹⁰⁸

1953'te Kuzey - Güney savaşı sona erer. Mütareke görüşmeleri başlar. Ama esirlerin iadesi işleme karar verilmez. Böylece esaret hayatı taraflarda 4-5 yıl sürer. Değişim başlayınca, yeni ve diğerlerine benzemeyen bir tutum gösterir. Türk esirleri, Türk grubu, kıdemlileri olan yüzbaşının komutasında bir askerî birlik havasında Güney Kore'ye geçer ve tugaylarına iltihak ederler.

Diğer ülkelerin esir düşen askerleri arasındaki maddî kayıplara ilâveten, manevî kayıplar da vardır. Oldukça büyük sayıda, bilhassa çoğunluğu Amerikalı olmak üzere anavatanlarına dönmeyi reddederler. Artık inandıkları yeni rejim içerisinde komünist insanlar Kızıl Çin'de yaşamayı tercih ederler.¹⁰⁹

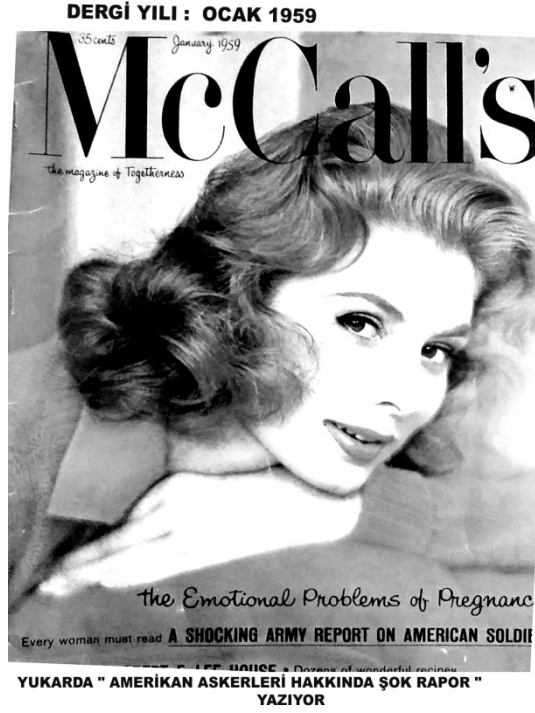
¹⁰⁵ Bunhan Göksel, Bildiriler V, Ankara, 1983. s. 34, 35.

¹⁰⁶ Göksel; s. 36.

¹⁰⁷ The History Of The United..., s. 681.

¹⁰⁸ T.R Fehrenbach, This Kind Of War, Newyork, 1989, s. 542- 543.

¹⁰⁹ Göksel, a.g.e., s. 38.

Türk'ün esaret hayatında bile diğer milletlere örnek olacak millî karakterini inceleyen Amerikan "Mc Call" dergisi bu serüveni, kahramanlarının isimleriyle, tarihleriyle oldukça ayrıntılı olarak anlatır. Sonunda da Amerikalı babaya, anaya, pedagog ve sosyologlarına sertçe hitap eder: "Anadolu bozkırının ortasında doğan, binbir mahrumiyet içerisinde yetişen Türk çocukları bizim her türlü imkânları, konforu vererek yetiştirdiğimiz çocuklarımızla aynı şartlar altında, aynı sınavı geçirdiler.

MC CALL'S DERGİSİ ÇOCUKLARIMIZ ÇÖKTÜ MÜ

Based on the official Army report:

*This is the story of how certain Americans
gave up when they fell into the hands of the Communists.*

*It raises—and answers—questions about the weakness
of American family life, the chances
for our survival in a world in which all the rules
have suddenly changed. You will find it
both fascinating and challenging*

HAVE WE LET OUR SONS DOWN?

Do Americans have "give-up-itis"?
Would we rather die than fight?
Why did a third of our prisoners
die in Korea?
Why did American GIs actually
praise Communism?
Why were sick American prisoners
of war rolled out in the snow to
die—by their own comrades?
How do the Communists make
prisoners "come around"?
What can we do to counteract
Communist "indoctrination"?

ONLY four days after United States ground troops had first engaged the Communist enemy in Korea, in July, 1950, an American communications monitor in Okinawa, who was rather boredly recording foreign broadcasts in that part of the world, received a decided shock. He heard an officer of the Twenty-fourth Infantry Division who had been taken prisoner in Korea forty-eight hours before give a talk in English over the Seoul radio station. Seoul was then in the hands of the enemy. Barely two weeks before, the North Koreans had cold-bloodedly broken the peace by swarming without warning across the border of South Korea in Russian-made weapons carriers and tanks.

The captured American officer, supposedly speaking for all our soldiers, said in his broadcast, "We did not know at all the cause of the war and the real state of affairs, and were compelled to fight against the people of Korea. It was really most generous of the Democratic People's Republic of Korea to forgive us, and give kind consideration for our health, for food, clothing and habitation." He added a few moments later, "Why and for whom are we separated by such an immense distance from our own native country where our dear families live? Having participated in the Korean people's righteous struggle, which aims at the unification of their own fatherland, we came to realize why and for whom we did fight. We realize we were sent here for the benefit of the monopolistic merchants."

Word of what the officer had said quickly got around. Service authorities were dumfounded. Parts of the

(Continued on page 74)

Onlar muvaffak oldular. Tam gittiler, tam olarak geriye dönmeyi becerdiler. Bizimkiler, birbirlerine ellerini uzatmadılar. Birbirlerini korumasını bilmediler. Yalnız kendileri için, bencillikle yaşamının örneklerini verdiler. Kızılardan daha sonraki dönemde de iyi muamele görünce sevindiler, gevşediler, çözüldüler. Onların rejimlerini beğendiler. Ailelerini, vatanlarını unutup, aralarda kaldılar.

RESMİ RAPORLAR AMERİKAN AİLESİNİN ÇÜRÜKLÜĞÜNÜ SÖYLÜYOR

Based on the official Army report:

*This is the story of how certain Americans
gave up when they fell into the hands of the Communists.
It raises—and answers—questions about the weakness
of American family life, the chances
for our survival in a world in which all the rules
have suddenly changed. You will find it
both fascinating and challenging*

**Nedir bu Türk'ün çözülmeven kuvveti, gücünün sebebi? Nedir bu
bizim cemiyetimizin zayıflığının, çürüklüğünün sebebi? vb...." ¹¹⁰**

MC CALL'S DERGİSİ SORUYOR

Do Americans have "give-up-itis"?
Would we rather die than fight?
Why did a third of our prisoners
die in Korea?
Why did American GIs actually
praise Communism?
Why were sick American prisoners
of war rolled out in the snow to
die—by their own comrades?
How do the Communists make
prisoners "come around"?
What can we do to counteract
Communist "indoctrination"?

**AMERİKALILAR YAŞAMAKTAN VAZGEÇİP
ÖLÜMÜ MÜ TERCİH ETTİ ?
NİÇİN 1/3 AMERİKALI ESİR KAMPINDA ÖLDÜ ?
NİÇİN YARALI AMERİKALI ASKERLER
ARKADAŞLARINCA KARDA ÖLÜME TERK EDİLDİ?**

¹¹⁰ Göksel, a.g.e, s. 38.

MC CALL'S DERGİSİ OCAK 1959

The Turks escaped “give-up-itis”: and it was interesting to note, Segal said, that within their rigid discipline lay the vital ingredient psychologists call love. This was created by comradeship in whose dependency of one man upon another all were succored emotionally. “It would be relatively easy were our answer to the problems raised by the Army study simply to imitate the Turks,” Segal said. “But of course it’s not. Americans are not Turks. While strict discipline imposed from the outside works for the Turks, the more difficult *self*-discipline from within must be our solution. Our complex culture demands it.”

TÜRKLER KAÇTILAR

ÖLMEK YERİNE YAŞAMAYI TERCİH ETTİLER

SERT DİSİPLİNLERİ SEVGİ VE SAYGIYI DA GETİRİYORDU

Komünist Çinlilere esir düşen Türk Çavuşu Muzaffer Şenburç esir olduğu andan itibaren başından geçenleri şu şekilde anlatmaktadır: “Kunuri’de arkamda patlayan top mermisi ile yere yuvarlandığımı görenler beni şehit bırakmışlar ve böylece sağ kalanlar beni şehit bildirmiş, şehit listelerine de böyle girmiştim.

Beni yaralı olarak ele geçiren Çinliler diğer esirlerle beraber arabalara bizleri hasır ipleri ile bağlamışlardı. Arabalar her an devrilme tehlikesi geçiriyor, tekerler tangır tungur taşların üstünden atlayarak yuvarlanıyordu. Arabadan düşen yaralılar oluyordu. **Düşenleri bir daha almadıkları gibi bir de vurup öldürüyorlar arkasından kahkahalar savuruyorlardı. Yanımdan Amerikalı siyahlardan biri düştü. Hasır ipe tutunarak bir müddet arabanın peşinden sürüklendi. Takatsiz kalınca ipi bıraktı. Komünistlerden biri beynine bir kurşun sıktı.**

Bu arada bana da bir Çinli tüfekle üzerime ateş etti. Mermi saçlarımın arasından başımı sıyrarak geçti. Ben ölmekten korkmuyorum. Kıpırdamadan öldür diye işaret ettim.¹¹¹ Getirildiğimiz kampta hergün ellerinde kırbaç bulunan süngülü nöbetçiler önünde hasta, yaralı hiçbir insanî his olmadan hayvan sürülerine yapılmayacak işkencelerle dağlardan odun söküp getirmeye götürülüyorduk. Ağır odun yükü altında yıkılıp inleyerek can veren yaralılar, odun yolunda süngülenenler, kırbaçlarla vurulup yıkılanlar, perişan, vahşet dolu işkence ve zulüm altında insanlıklarından utanmayan zalimler eline düşmüştük. Bitten ve pislikten hepimiz kokuyoruz. Yemek olarak kokmuş balık, kuru fasulye suyu veriliyor. Bir kova suda bir avuç fasulye yok desem doğru olur. Bu sudan içenler dizanteri ve binbir çeşit iç hastalıklara yakalanarak ölüp bu cehennem azabından kurtuluyorlar.

Kampta onbini aşan müttefik kuvvetlere mensup esir vardı. Pekton kampının diğer kamplara benzemeyen bir tarafı da hergün esirleri büyük salonlara toplayıp mecburî komünizm propagandasından ibaret olan derslerin dinletilmesi idi. Çinliler Kanada dolarına çok kıymet veriyorlar. Elinde bir Kanada doları olan birçok ihtiyaçlarını temin edebiliyor. Fakat biz dolar yerine sırtımızda bit taşımıştık. Esir değişiminde iade edileceğim zaman başlangıçta, kimlik tespitine, sonra soru yağmuruna tutulmuştuk. Heyecandan düşünemiyor, adeta cevap veremiyorduk. Hele üzerimizdeki Çin elbiselerini çadırlarda soyunurken çıkarmaya sabredemeyip yırtıyorduk. Birleşmiş Milletler üniforması ruhumuzu sıkıntıdan kurtarmıştı, ilk özgürlük yemeği sevinçten boğazıma tıkanıyordu.

Esir cehenneminde çektiğim işkencelerin acısına ilâveten yaralarımın sancısını çekmekten artık bıkmıştım. Bu kadar azabı artık kendime kâfi görüyordum. Vatana yarım insan olarak dönmemeyi ve tedavi edilmeyi istedim, isteğim üzerine beni Army hastanesine kaldırdılar. Orada 28 Nisan 1953 tarihinde ameliyat masasına yatırıldım. Bu ameliyat benim için zor olmadı.

Zira artık ölmeyeceğime inanıyordum. Vücudumu neşterle delen eller hayatımı kurtarmak için didiniyordu. Zaten iyi niyetli ellerde ölmek gam değildi, baygınlık ve ateşler arasında kıvranarak o tehlikeyi de atlattım. Artık hayatın bana güleceğini benimse, hayata nefretle değil, sevgi ile bağlanacağımı tatlı tatlı düşünmekten kendimi alamıyordum" diyordu.¹¹²

¹¹¹ Akay, a.g.e., s. 44.

¹¹² a.g.e, s. 69.

Eserin Yazarı (Esir mübadelesinde - Panmunjonda)

I. İlk esir değiştirme kafilesinde 20 Nisan 1953'te teslim edilen bir çavuşumuzu alan Yüzbaşı Muzaffer Kıran o anı şöyle anlatıyor:

"Kapı açıldı, inen iki İngiliz askerinden sonra, kapının önünde kıvrıcık saçlı yanaklarına kadar uzanan bol bıyıklı bir er dikildi. Etrafına ürkek bir nazarla baktıktan sonra, gözlerini gözlerime dikti. O an vücudumu binlerce elektrik cereyanı sarmış gibi müthiş bir ürperti geçirdim. Esaretine rağmen kapıda heykel gibi dik ve vakur duran bu esir, Türk'ün ta kendisi idi. Bütün eşgali ile ben Türküm diyordu... Kapıya koşup: Hoş geldin oğlum. Ben Türküm... deyince ilk basamaktan, kendini kollarıma attı. Bana sarıldı. Ben de onu kucakladım.

O an için yarım saatten beri devam eden mübadelede vaki olmayan bir durum olmuştu. Çünkü esirlerin herhangi bir mikrop taşımaları ihtimali yüzünden, diğer milletler yanlarına sokmadan hasta çadırına naklediliyorlardı. Amerikalı, Koreli, İngiliz, Yunanlı delegeler böyle yapmıştı. **Halbuki biz iki Türk, bir baba oğulmuş gibi kucaklaşmış, kenetlenmiştik. O beni ben onu öpüyordum.**¹¹³

Hiç bir millet esirinin karşılanması bu kadar candan bu kadar samimî olmamıştı. O an duyduğumuz heyecandan sanki kalplerimiz yerinden fırlayacakmış gibi çarpıyordu. Bir ara kendime hâkim olarak cebimden Türk bayrağını havi kokartı çıkardım. Kemikleri derisini delecek kadar zayıf

¹¹³ Kıran, Hürriyet Kapısı (Panmunjan), a.g.e.,s. 25-26.

parmaklarını dolu bir heyecanla açarak bayrağı kaptı ve dudaklarına götürerek öptü. Arkasından tufan gibi gözyaşları boşaldı.

Allahım bu güne kadar almamanı dilediğim canımı artık al. Artık bayrağıma, hürriyetime ve Türküm'e kavuştum. Biz esir olmamalıydık, Türk'e esaret yakışmaz diyordu. Ona esaret utanç veriyordu. Ancak yaralanmak ve bu yüzden esir düşmek ayıp değildir. Zaten Türk erini düşman kolay kolay ele geçiremez dedim.

Ertesi gün üç Türk esiri daha teslim aldık. Bunlardan en zayıfı; **"Yüzbaşım, bak, biz daha 23-24 yaşındayız... Halbuki içimiz yıkıldı, eridi, 50 yaşından beter olduk. Namussuzlar bizi çürüttüler,"¹¹⁴diyordu.**

Birleşmiş Milletler hasta ve yaralı mübadele heyetine katılan Adli Hâkim Muzafer Kırın'ın esirlerimiz hakkındaki raporu: **"Esarete 234 kişiyi bulan esirlerimiz 1951 yılı ortalarına kadar muhtelif şehirlerde konuklatılmış ve temerküz kapılarında tutulmuştur. 20.4.1953'te başlayan 26.4.1953'te nihayet bulan Pamunjon'da komünistlerce verilen 15 yaralı ve hasta harp esirleri raporu 28.11.1950 arasında Kunuri savaşlarında esir düşmüş er ve çavuşlardır.**

Esirler Pochon, Pekton şehirlerinde kurulan kamplarda tutulmaktadır. Türkler müteakip defalar görevler yapmışlardır. Komünistler burada er, subay, astsubay, çavuş yoktur. Subaylara itaat etmeyin sözlerini müteakip kampın dağılıp, subay, astsubay, çavuş ve erler ayrı kamplara yerleştirilmişlerdir. Muhtemelen Pochon kampındadır.

Erlerimize her gün komünizm hakkında dersler verilmiştir. Dersler bir Koreli, bir Rus Tatar, bir Çinli Türkçe bilen tercüman tarafından verilmektedir. Türk esirler Türkiye hakkında söylenecek en ufak kötü söze topluca grev yaparak cevap vermişlerdir. Bu faaliyetler kamp idaresini korkutmuş, Türklere cephede olduğu kadar esarete de tehlikeli adamlar, demişlerdir.

Amerikalılar ve Türklere çok ağır insanlık dışı muamele yapılmıştır. Açlık ve bittin Amerikalılardan 2000'e yakın harp esiri kamplarda ölmüştür."¹¹⁵

¹¹⁴ a.g.e., s. 48.

¹¹⁵ ATASE Arşivi, D.134, G.3, D.1.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

KORE HARBİ'NDE VERİLEN ESİR MİKTARLARI

1950 Kasımında Kuzey Koreliler tamamiyle yenilmiş, hükümet merkezleri Müttefiklerin ellerine geçmiş ve bakiye kuvvetleri bozulmuş ve dağılmışlardı.

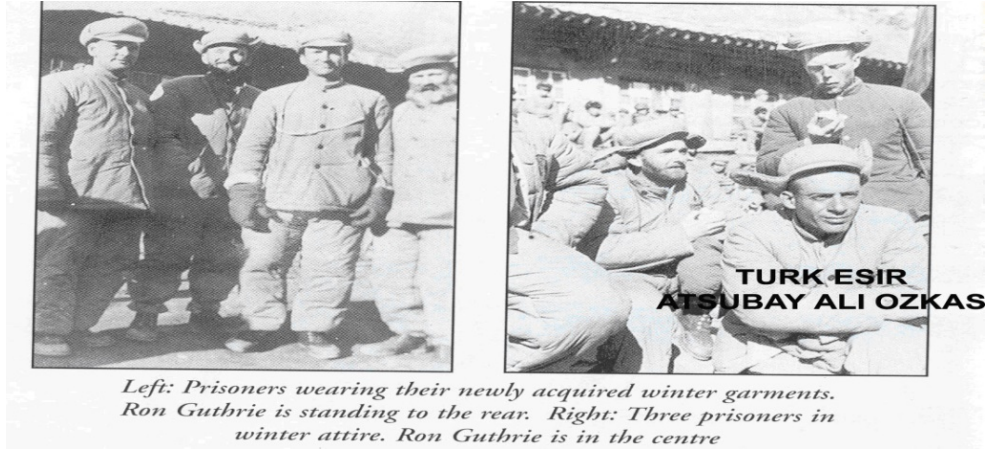
Zafer hemen nerede ise elde edilmekte iken, Yalu Nehrinin üzerinden Kızıl Çin çığ gibi boşandı. Bu hâdise Ekimin 25 inde oldu. Bir ay sonra: Çinliler kütle halinde mukabil bir taarruza geçerek kuvvetlerimizi geri attılar ve onları ric'ate mecbur ettiler. Aralığın başında Amerikan ve Müttefik Kuvvetleri Chang-Jin Bentlerinde tuzağa düşürülmüşlerdi.

Şiddetli savaşlar neticesinde bu yumağı yardılar ve savaşarak Hungnam'a geldiler ye burada tahliye edildiler. Bunu, sıfırın altında bir soğukta ve sırtları duvara dayalı olarak savaşılan bir kış takip etti. İşte bu çok yorucu devre içinde Amerikalılardan birçok harp esiri alınmıştı

A. AMERİKALILARIN VERDİKLERİ ESİR SAYISI

Kore Harbi esnasında Amerikalılar düşmana 7190 esir vermişlerdi. Bu esirlerden 5565 i Kara Ordusuna, 263 ü Hava Kuvvetlerine, 231 i Deniz

Piyadesine ve 40 tanesi de Deniz Kuvvetlerine mensuptu, en fazla esir zayıyatını Amerikan Kara Ordusu vermişti.¹¹⁶ Esirler kuzey Kore'nin iç kısımlarındaki muhtelif esir kamplarına yürütölmek suretiyle götüölmüşlerdir. Bu kamplardan 20 tane mevcuttu.

(1) Amerikan Harp Esiri Yarbay Frederic Pelser Şöyle Anlatmaktadır

Çinli'lerce iade edilen esir sayısı 12773 kişiydi. Birleşmiş Milletler esirlerinin % 42 sini ifade ediyordu. Yani % 58 kayıptı. Bu iade edilenlerin 4418 Amerikan esiriydi. Sadece kurtulanlar bu kadardı. Ben de onlar arasındaydım. Geride 2701 Amerikalı esir ölü ve 8177 kayıp Amerikalı'yı bırakmıştık.¹¹⁷ Bu Amerikan esirlerinden 2701'i ölmüş, 4418'i de geri dönmüştü. Yetkililer, bu oranı çok yüksek bulmaktaydılar. 21 Amerikalı esir ise, vatana dönmek istememiş, düşman ülkede kalmayı tercih etmişti.

Üstelik, Kore'deki her üç Amerikan esirinden birisi, düşmanla şu ya da bu şekilde işbirliği yapmış olmaktan suçluydu. Fakat işin en kötü tarafı geri dönenlerden 75 kadarının, komünistler hesabına casusluk yapmak üzere, aralarında teşkilâtlanmış olarak tespit edilmesiydi. Buna göre; 980 İngiliz esirinden sadece bir tanesi vatana dönmeyi kabul etmeyerek Çin'de kalmıştır. Erlerin üçte ikisi düşmanla işbirliği olarak nitelendirilebilecek

¹¹⁶ Kıran, a.g.e.,s. 89.

¹¹⁷ Frederick Pelser, Freedom Bridge, California 1983, s. 64. Orijinal metin şu şekildedir Bkz.; We had no inkling of the fact that 12,773 repatriated prisoners of war, representing only 42 percent of the U.N. prisoners taken during the Korean "Conflict" (4,418 of them Americans), were crossing over that bridge on their way to freedom. They were the only survivors. And I was among them. We had left a record 2,701 American prisoners of war dead, and 8,177 missing in North Korea.

hiçbir harekette bulunmamış, subay ve astsubayların ise hiç biri komünistlere karşı zaaf göstermemişlerdir.

Geri dönenlerden, komünizmi benimsemiş oldukları açığa çıkan (yüzde dört oranındaki) esirlerin, eskiden beri sol fikirlere yatkın olduğu tespit edilmiştir.¹¹⁸

Esir edilen Birleşmiş Milletler askerî doktorlarına hasta ve yaralı esirlerine bakmak için hiç bir suretle müsaade edilmemiştir, buna rağmen esir düşmüş askerî doktorlar ve sıhhiye erleri tarafından diğer esirlere mümkün olan her şeyi yapmışlardır. Meselâ bir Türk doktoru harp esirlerine devamlı ihtimam ve yorulmak bilmeyen gayret sarfederek bir çok hayatı kurtarmıştır.

İki yıl süren pazarlıktan sonra A.B.D. generali Mark Clark 27 Temmuz 1953'te mütareke imzalıyor. Koramiral Robert Briscoe ve Koramiral J.J. Clark olaya tanıklık ediyor.

Barış Anlaşmasının imzalanması - 27 Temmuz 1953

Esareten dönmek istemeyen Amerikalılar için General Mark Clark şöyle diyordu: "Şüphem yok ki bütün bunlardan en acı ve en kötüsü nihayet sonunda dayanamayarak komünizmi seçmiş olan 21 Amerikalıydı. Bunlar, kendilerine isterlerse memleketlerine dönebileceklerini söyleyen aynı kamptaki diğer esirlere küfürler savuran Amerikalılardı. Fakat şu nokta üzerinde tekrar tekrar durmak isterim. Memleketimizdeki hürriyet ruhunun kuvvetine ebedî bir kredi olmak üzere, harp esirlerimizin pek cüz'î ve pek mahdud bir kaçı müstesna, hepsi böyle bir hıyaneti, nefretle reddetmiş ve bu güne kadar komünistlere karşı direnmişlerdir. O müthiş esir kamplarında, büyük kahramanlar vardı... Birkaç korkak, bir kaç fare de vardı..."¹¹⁹

¹¹⁸ Brown, a.g.e., s. 220.

¹¹⁹ Clark, s. 265.

Türklere gelince; toplamı olan Türk esirlerinin bir teki dahi düşmanla en ufak bir işbirliği yapmamıştır. Esir düştüklerinde, Türklerin hemen hemen yarısı yaralı olduğu halde, esaret sırasında ölüm olayına rastlanmaz. Çin esir kamplarından birinde Amerikalıların 1.500 - 1.800 esirden 400 - 800 kadarını kaybetmelerine karşılık, 110 Türk'ten hiçbiri esaret sırasında can vermemiştir. Amerikan askeri yetkilileri, bu sonuçları Türk askerinin esaret sırasında bile emir ve komuta zincirine harfiyen riayet etmesine bağlıyor.¹²⁰

Neden İşbirliği Yaptılar Kitabının yazarı Amerikalı Eugene Kinkead Şöyle Anlatmaktadır¹²¹

TÜRK ZAFERİ - AMERİKAN HEZİMETİ

Kore'den tahliye edilen, Amerikan Kara Ordusu dışındaki, Amerikan esirleri 235 havacı, 198 deniz piyadesi ve 31 denizci idi. Kara Ordusu, bunların davranışları üzerinde bizzat incelemede bulunmadı; ama, kendi sınıflarının yaptıkları ve yayınladıkları incelemeler mevcuttur.

Kore'de Birleşmiş Milletler Polis Kuvvetine dahil diğer milletlere ait birliklerden Büyük Esir Mübadelesi'nde tahliye edilen daha 1400 kadar harp esiri var ki, bunların ekseriyetini İngiliz esirleri teşkil etmekte idi. **İçlerinden bine yakını Birleşik Krallıktan, miktarları altmışı bulan karışık bir grup da Kanadalı, Avusturyalı ve Güney Afrikalılardandı. Bunların işlemleri İngiliz birlikleri tarafından yapıldı.**

308 kişiyi bulan diğer esirler, esir tahliye programını uygulamakla görevli Amerikan Kara Ordusu tarafından işlem görmüştü. Bu grupta; 229 Türk, 40 Filipinli, 22 Kolimbiyalı, 12 Fransız, 2 Yunanlı, 2 Hollandalı ve 1 Belçikalı bulunmakta idi. Amerikalılar arasında, Kara Ordusundan sonra en fazla yekûn tutan Hava Kuvvetleri idi. Bu grubun, gerek terkip gerek düşmandan gördüğü muamele bakımından, Kara Ordusundan bariz farkı vardı. Grubun üçte ikisini Kara Ordusunun % 5'ine kıyasla - subaylar teşkil ediyordu.

¹²⁰ Brown,a.g.e., s. 228.

¹²¹ Kinkead, Neden İşbirliği Yaptılar ?, (Çev. Baha Ataman) Genelkurmay Bşk. Yın, Ankara, 1967, Eugene Kinkead, Why They Collaborated. New York: Longman, 1960. s.87.

Yarisından fazlası kolej tahsili görmüştü. Bu nispet Kara Ordusunda, yine % 5 ti. Seviye yüksekliği, yalnız sosyal duruma ve tahsil durumuna inhisar etmiyordu; düşman istihbarat subayları için değerleri de yüksekti. Havacı, teknik bakımdan yetişmiş bir şahıstır. Kafasında; hava malzemesi ve muharebe tekniği mevzuunda, düşman için - vasat bir Amerikan Kara Ordusu personelinkinden daha önemli, daha büyük kıymet ifade eden - rutin bilgiler mevcuttur.

ESİR SAYISI

Kore'de mütarekenin gerçekleşmesini takip eden altı ay içinde, Trudeau, 4435 Amerikan esirinin serbest bırakıldığını veya, şu ya da bu şekilde, komünist esaretinden döndüğünü söyledi. Üç grup halinde dönen bu esirlerden en büyük kısmı, mütareke fiilen imzalandıktan sonra gelmişti. **İlk grup; komünistlerin eline düşmeden kurtulan, kısa bir süre ellerinde kalan, ileri hareket esnasında kurtarılan veya propoganda maksadiyle iade edilen 650 kişilik, gayri mütecanis bir kitle idi.**

İkinci grup; 1953 Nisanında, hasta ve yaralıların nakli için, karşılıklı varılmış bir anlaşmayı ifade eden Küçük Mübadele Hareketi ile gelmiş 149 kişiden ibaretti. Üçüncü grubu da; ekserisi, Ağustos ve Eylül 1953'de mütareke hükümlerine göre yapılan Büyük Mübadele Hareketinde dönen esirler teşkil ediyordu.

Birinci gruptakiler; komünistlerin propaganda maksadiyle salıverdikleri pek cüzî miktar müstesna, daimî kamplara intikal etmeden ve çoğa kendi batlarımızdan, bir iki gün gibi kısa bir süre ayrı kalıp döndükleri için, pek verecek bilgiye sahip değildiler. **Bu sebeple, bütün ilgi, iki Mübadelede dönen şahıslar üzerinde toplandı. Geri dönen esirlerin, sınıf itibariyle 31'i Denizci, 196'sı Deniz Piyadesi, 235'i Havacı, 3973'ü de Karacı idi; bu sonunculardan 3323'ü Büyük Mübadelede iade edilmişti.**¹²²

B. TÜRK ESİRLERİ SAYISI

Kore'ye Giden Türk Birlikleri ve Kayıplar

Türkler, Kore'ye giden ilk Türk Tugayının 25 Eylül 1950'de İskenderun'dan yola çıkmasından ve 30 Haziran 1971 tarihinde son Şeref Kıtasının yurda dönmesine kadar geçen 21 yıl boyunca Kore'de BM adına aralıksız görev yapmışlardır. 25 Ekim 1953'de yayınlanan bir gazete haberine göre sadece üç yıllık bir dönem içerisinde Kore'de 29.822 Türk askeri görev

¹²² a.g.e., s.15.

yapmıştır. 17 Ağustos 1960 tarihine kadar Kore’de Tugay bazında konuşlandırılan Türk birliklerinin sonuncusu 10’uncu Türk Tugayıdır. Türkiye, bu tarihten sonra Kore’ye asker göndermeye yaklaşık altı yıl boyunca bölük bazında devam etmiş, 26 Temmuz 1966’dan 30 Haziran 1971’e kadar da Şeref Kıtası adı altında temsili bir birlik bulundurmıştır. Böylece ilk Türk Tugayından, 5’inci son Şeref Kıtasına kadar yaklaşık 52.000 Türk askeri Kore’de görev yapmıştır. Bazı kaynaklarda bu sayı 58.960 olarak ifade edilmektedir.

27 Temmuz 1953’de taraflarca imzalanan barış anlaşmasına kadar geçen sürede bilfiil savaşa katılan Türk Tugayları 1’nci, 2’nci ve 3’üncü Türk Tugaylarıdır. Bu üç muharip Tugaydan özellikle 1’inci ve 3’üncü Türk Tugayları çetin şartlar altında savaşmışlardır. En çok kaybı 1’inci Türk Tugayı vermiştir.¹²³

Böylelikle Kunu-ri Muharebelerinde esir düşen subaylar Ütgm.İsmail Oknas ve Ütgm.Fevzi Gürgen ile birlikte Çinlilerin Bahar Taarruzunda esir düşen dört subay da göz önünde bulundurulduğunda, 1’inci Türk Tugayında esir düşen subay sayısı altıya yükselmektedir. Toplam esir düşen er ve erbaş sayısı ise 234 olarak ifade edilmektedir. Bu sayıya esir düştükten sonra Çinli ya da Kuzey Koreli askerler tarafından vurulan Türk askerleri dahil değildir.

İkinci ve Üçüncü Türk Tugayında Esir Düşen Askerler

Yayınlanan Türk Genelkurmay verilerine göre Kore Savaşı’nın durağan bir döneminde görev alan 2’nci Türk Tugayında esir düşen asker olmadığı görülmektedir. Amerikan kaynaklarında da bu dönem içerisinde esir düşen Türk askeri kaydına rastlanmamıştır. Buna karşılık 3’üncü Tugay görevi devralmasından sonra tekrar hareketlenen Kore Savaşında az sayıda da olsa esir düşen Türk askerine rastlanmaktadır. En son yayınlanan resmi rakamlara göre 3’üncü Türk Tugayında esir düşen asker sayısı 10 kişi gözükmektedir.

Kore Savaşı’na ait kayıpları gösteren tabloda 3’üncü Türk Tugayından 2 subay ve 7 erin esir düştüğü anlaşılmaktadır. Amerikan resmi kayıtlarında esaret dönüşünde sorgulaması yapılan 183 Türk askerinden 3’ünün Nisan 1953; 7’sinin de Mayıs 1953’te esir düştüğü görülmektedir. Fakat sorgulanan askerlerin içinde 1953’te esir düşen subay yoktur. Mevcut diğer kayıtlara göre de 3’ncü Türk Tugayında esir düşmüş ve esir kamplarında bulunan Türk askerlerinin yanına intikal etmiş herhangi bir subay ismine de rastlanmıştır. 2012 yılında Genelkurmay Başkanlığı tarafından yayınlanan “Kore’de Türk Muharebeleri” isimli eserde, esir düşen subayların yalnızca 1’inci Türk Tugayı subayları oldukları ve 3’üncü Türk Tugayından esir düştüğü belirtilen askerlerin

¹²³ Erlevent. s.54.

toplamının da 10 kişi (Er) olduğu teyit edilmektedir. Esir düştükten sonra vurulduğu belirtilen subaylar bu sayıya dahil edilmemiştir.¹²⁴

Türkler 234 esir vermiştir. Bu esirlerin büyük bir kısmı Kunuri'de yaralanarak muharebeden sıyrılmayan askerlerdir.¹²⁵ **Kore Savaşı'nda Türk Esirleri Tezi yazarı Binbaşı Murat Özaylar Esir sayılarını Şöyle Anlatmaktadır**¹²⁶; 1950 yılı Haziran ayında başlayan ve 1953 yılı Temmuzuna dek süren Kore Savaşı'na bizzat asker göndererek iştirak etmiş müttefik ülkelerin silahlı kuvvetlerinden Kuzey Kore ve Komünist Çin Ordusu birliklerinden oluşan Birleşik Komünist Ordu'ya esir düşen ve mübadele anlaşmaları ile iade edilen toplam esir sayısı 12.763'tür¹²⁷.

Türk Tugayı'nın kayıpları hakkında gerek resmi, gerekse resmi olmayan kaynaklarda çelişkili açıklamalar yer almaktadır. Konu ile ilgili doktora çalışması yapmış olan Ali Denizli, Genel Kurmay Başkanlığı Askeri Tarih ve Stratejik Etüd Başkanlığı (ATAŞE) Arşivi'ne dayanarak vermiş olduğu rakamlarda "721 şehit, 2147 yaralı, 234 esir ve 175 Harp gaibi" olduğunu açıklamaktadır.¹²⁸

Resmi olmayan kaynaklarda da esir miktarı hakkında farklı rakamlara ulaşılmaktadır. Mütareke Anlaşmasının imzalanmasının ardından yapılan açıklamalarda iade edilecek 12.763 müttefik esiri içinde 228 Türkün de bulunduğu belirtilmekle birlikte¹²⁹ Cumhuriyet Gazetesinin 18 ve 19 Nisan 1951 tarihlerinde Panmunjom Basın Bürosu'na dayanarak yayınladığı Kore'de Türk harp esirlerinin tam listesinde toplam 231 esirin isimleri vardır.

Kendileri ile bizzat görüşerek esaret hayatları hakkında bilgi aldığımız birkaç gazi de kamplardaki toplam Türk harp esiri sayısı hakkında farklı iadelerde bulunmaktadırlar. Örneğin, Piyade Çavuş Şair Varışlı, esaretten dönmeyerek orada kalan Türk askerlerinin varlığından da bahsederek toplam 300 kişi olduklarını söylerken, Piyade Er Recep Koç ise rütbeli ve rütbesiz personelin ayrı ayrı kamplarda kaldıklarına işaret ederken rütbesiz esirlerin toplamının 240 kişi olduğunu beyan etmektedir.

Tez çalışması sonucu Binbaşı Murat Özaylar, dönemin basın haberleri incelendiğinde, esir mübadelesinde gün gün iade edilen esirlerin miktarlarının toplamıyla 249 rakamına ulaşmıştır.

¹²⁴ a.g.e.,s.72-73.

¹²⁵ ATASE Arşivi, D.134, G.17. K.150, D.66.

¹²⁶ Özaylar, a.g.e., s.47.

¹²⁷ Cumhuriyet, 28 Temmuz 1953.

¹²⁸ Özaylar, s. 47, Ali Denizli, Kore Harbi'nde Türk Tugayları, Ankara, 1994, s.231.

¹²⁹ Hürriyet, 29 Temmuz 1953.

NE YAZIK Kİ TÜRK HARP TARİHİ BİR LİSTE YAPMAMIŞTIR.

Ayrıca, Esir Değişimi Anlaşması ile mübadeleye tabi tutulmaksızın 5-10 gün gibi kısa süreli esaret hayatı yaşamış, doğan fırsatlardan istifade ile kaçarak tekrar birliğe katılmaya muvaffak olabilmiş esirler de vardır. Esir sayısı üzerinde durulurken belirtmek durumunda olduğumuz önemli bir konu da bahse konu rakamların bütünüyle "dönen esirler" tabirini karşılamaıdır. Bugüne kadar teyit edilememiş olmasına rağmen, esaret altında ölen, öldürülen ve geri dönmeyi reddeden esirlerin varlığı söz konusudur.

Keza, Amerikan Kore Esirleri Birliği kayıt tutucusu emekli asker Timothy F. Casey'den alman bilgiye göre; 15'i hasta ve yaralı esirlerin değişiminde olmak üzere toplam 243 Türk harp esiri mübadeleye tabi tutulmuştur., 30 Ekim 1953 tarihli ulusal basında, BM emrindeki ABD Ordusu'nun yayınlamış olduğu ve "Kore'de komünistlerin işlediği harp cürümlerini içeren bir rapora atfen 13 Türk askerinin kamplarda işkenceye maruz tutularak öldürüldüğü " konu edilmiştir.

Diğer yandan, dönemin BM Türkiye Başdelegesi Selim Sarper'in 2 Aralık 1953 tarihinde Genel Kurul toplantısında verdiği "şayanı dikkat" izahatte, "..kayıp 166 Türk askerinden 135 'inin yakalandıktan sonra öldürüldüğüne dair elde deliller bulunduğı" bildirilmiştir.

B. TÜRK ESİRLERİ ESARET SÜRESİ

1950-1953 yılları arasında gerçekleşen Kore Savaşında en uzun esaret süresini Kunu-ri Muharebeleri sırasında (28 Kasım 1950) esir düşen ve esir mübadelesinde son gün (6 Eylül 1953) iade edilen askerler yaşamıştır. Bu durumda toplam süre 1013 gün olarak hesaplanmaktadır. Fakat Onb. Cavit Kepkebir'in 19 Eylül 1953'te esir mübadelesi bittikten sonra iade edildiğı göz önüne alındığında bu sürenin 1026 güne kadar uzaması ihtimali söz konusudur.¹³⁰

Savaşın bitiş tarihi dikkate alındığında, 3'üncü Türk Tugayından esir düşen askerlerin esaret sürelerinin en çok iki veya üç ay gibi bir süre olduğu dikkate alındığında, bu sürenin 1'inci Türk Tugayında esir düşen askerlere göre oldukça kısa olduğu görülmektedir.1951 kasımında ateşkes hattının saptanmasından sonra Kore'deki savaşın kısa zamanda sona ereceğı ümitleri artmıştı. Tek karışık sorun her iki tarafın elinde bulunan esirlerin durumuydu.

Ekserisi Koreli olmak üzere 64.000 esir aldıklarını iddia eden Komünistler şimdi 11.000 esir iade edebileceklerini söylüyorlardı. Bu

¹³⁰ Erlevent, a.g.e.,s.188.

değişiklik Güney Kore Hükümetinde bir kızgınlığa yol açmıştı. 50.000 Güney Koreli savaş esirinin sonundan kuşku ediliyordu. Fakat bu kuşku Birleşmiş Milletlerin barış arzusunu köstekleyecek bir sorun değildi.¹³¹

KOMUNİST ÇİNLİ VE KUZEY KORELİ ESİRLER ESİR MİKTARLARI

**ÇİNLİLER YALAN ATARAK ÇİNLİ ESİRLERİ KAYIP VE ESİR
OLARAK 25600 GÖSTERMEKTEDİR.¹³²**

OYSAKİ; İADE EDİLEN ÇİNLİ ESİR 5640, KOMUNİSTLİKTEN
VAZGEÇİP TAYVAN'A GİDEN ÇİNLİ 14704

TOPLAM ÇİNLİ ESİR; 20344

**HARTE KAYIP OLAN ÇİNLİLER İSE BİNLERCEDİR. ADAMIN
HESABI YOK Kİ, CEPHANE HARCAR GİBİ ADAM HARCİYORLAR.**

¹³¹ Kore'den Alınan Dersler, a.g.e.,s. 434.

¹³² <http://www.rt66.com/~korteng/SmallArms/ChinaCampaignSequence.htm>

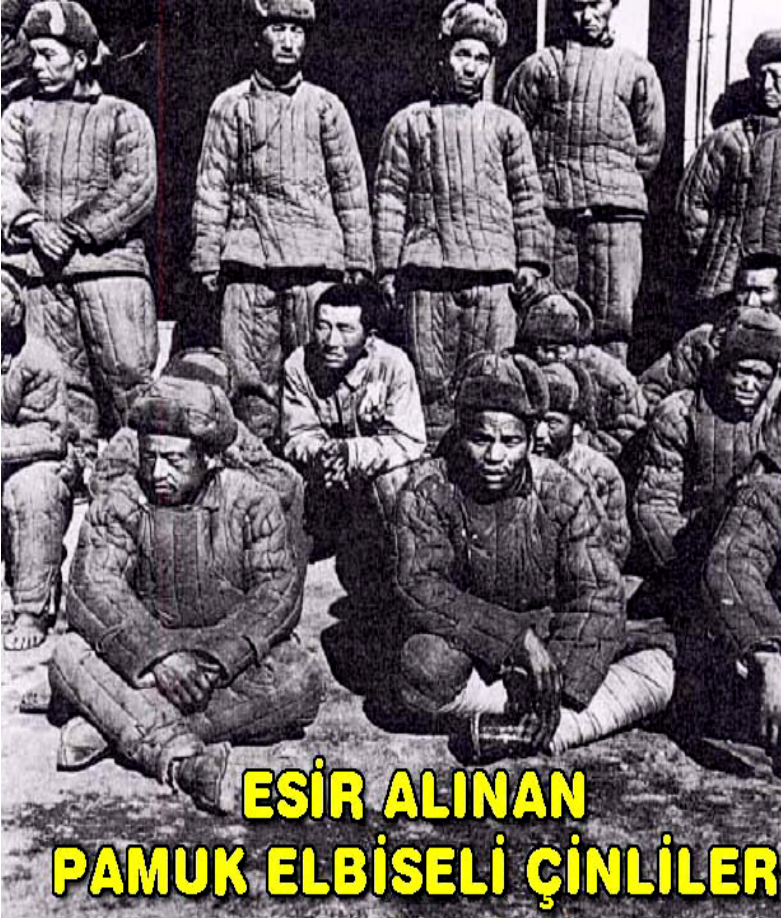
BİRLEŞMİŞ MİLLETLERİN ZAYİATI: 550 000 (ÖLÜ: 95 000)¹³³

¹³³ The Korean War 1950-1953, Office Of The Chief Of Military History US Army, s.569, <http://www.history.army.mil/books/AMH/AMH-25.htm>, Orijinal metin şu şekildedir bkz: July 27, 1953. When the final casualty report for the thirty-seven months of fighting was prepared, total UNC casualties reached over 550,000, including almost 95,000 dead. U.S. losses numbered 142,091, of whom 33,629 were killed, 103,284 wounded, and 5,178 missing or captured.

AMERİKAN ZAYİATI: 142 091 (ÖLÜ; 33 629, YARALI; 103 284, KAYIP VEYA ELE GEÇİRİLMİŞ; 5178)

Temmuz 1950 yılı ilk iki haftasında 380 000 mülteci Güney Kore’de ¹³⁴hareket halindeydi.

35

¹³⁴ The Outbreak 1951-1953, Office Of The Chief Of Military History US Army, s., <http://www.history.army.mil/brochures/KW-Outbreak/outbreak.htm>

Orijinal metin şu şekildedir bkz: One of the major problems of the retreat was the volume of refugees moving through Eighth Army lines. Their numbers were greater during July and August 1950 than at any other time in the war. During the middle two weeks of July about 380,000 refugees crossed into ROK-held territory.

ÜLKELERİNE GERİ DÖNEN ESİRLER: 75 823 KOMUNİST¹³⁵ (70 183 KUZEY KORELİ, 5640 ÇİNLİ) 12 773 BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ESİRİ GERİ DÖNDÜ (12 773 MÜTTEFİK KUVVETLER, 7862 GÜNEY KORELİ, 3597 AMERİKALI, 945 İNGİLİZ, 229 TÜRK)

GERİ DÖNMEYEN DÜŞMAN ESİRLER: 22 604 (14704 ÇİNLİ, 7900 KUZEY KORELİ) TAIWAN MİLLİYETÇİ ÇİN'E GİTMİŞLERDİR.

KOMUNİST OLUP KUZEY KORE'DE KALAN MÜTEFİK ESİRLER:

GÜNEY KORELİ: 335

AMERİKALI: 21

İNGİLİZ: 1

GENEL SONUÇ

1. GENELKURMAY HARP TARİHİ BAŞKANLIĞININ İLK KORE YAYININDA 234 TÜRK ESİRİ YAYINLANMIŞKEN, 2104 YILINDA YAYINLANAN 2 NCİ KİTAPTA 244 ESİR İFADE EDİLMEKTEDİR.

2. TÜRK ESİR SAYISI ARAŞTIRMACI BİNBAŞI MURAT ÖZAYLAR TARAFINDAN, O GÜNÜN GAZETELERİ İNCENMİŞ VE İADE EDİLEN ESİR OLARAK 249 KİŞİ TESBİT EDİLMİŞTİR.

3. DİĞER TEZ YAZARI BURÇİN ERLEVENT İSE Tüm veriler dikkate alındığında, çarpışmalarda esir düştükten sonra yurda dönmeyi başarabilmiş 245 Türk askeri dahil; Kore Savaşı'nda esir düşen toplam Türk

¹³⁵ The Korean War The Years of Stalemate, Office Of The Chief Of Military History US Army, s.36, <http://www.history.army.mil/html/bookshelves/collect/kw-broch.html> Orijinal metin şu şekildedir bkz: 75,823 Communist and 12,773 UN personnel (including 3,597 Americans) returned home from captivity under this arrangement (Operation Big Switch). Shortly after the Armistice was signed, the exchange of prisoners got under way. Operation BIG SWITCH was the main POW exchange. Beginning in August the UNC transferred 75,823 POWs to the communists in the DMZ and received 12,773 allied POWs in return. Of the 75,823 enemy POWs, 70,183 were North Koreans and 5,640 were Chinese. The 12,773 allied POWs included 7,862 ROK personnel, 3,597 Americans, 945 Britons, 229 Turks and smaller numbers from other countries. On Sept. 23, 1953, the UNC turned over 22,604 nonrepatriates: 14,704 Chinese and 7,900 Koreans. Of the 22,604 CCF/NKPA nonrepatriates, 628 returned to communist control, 13 escaped, 38 died while in NNRC custody, 86 went to India and 21,839 were released to UNC control. Of the 21,839, 14,235 were Chinese, most of whom went to Taiwan. There were 359 allied nonrepatriates: 335 ROK soldiers, 23 (later 21) Americans, and 1 Briton.

askeri sayısının en az 300 olarak değerlendirilmesinin makul olacağına inanılmaktadır. Demektedir.¹³⁶

3. TÜRK HARP TARİHİ MUHAREBEDE AKİBİYETİ BİLİNMEYENLERE DE KAYIP DEMİŞTİR. LİSTELERİNDE 171 KAYIP VARDIR.

4. NE YAZIKKI BU KAHRAMAN ŞEHİTLERİMİZİN ADI KAYIP KONMUŞ ASLINDA HEPSİ ŞEHİTTİR. BİR KISMI MUHAREBE ALANINDA BÜYÜK KISMI İSE ESİR ALINIP YARALIYKEN YOLLARDA KATLEDİLMİŞLERİR.

5. TÜRK HARP TARİHİ DÖNEN ESİRLERİMİZİ TEK TEK SORGULAYIP KAYIPLARIN AKİBETİNİ ORTAYA ÇIKARMAMIŞ İLGİSİZ KALMIŞTIR. AMERİKALILARDAN DÖNÜŞ RAPORLARINI ALMAMIŞTIR.

7. AMERİKADAKİ BÜYÜKELÇİMİZ SELİM SARPER 1953 YILINDA 166 KAYIP ASKERİN, YARALANDIKTAN SONRA YOLLARDA ÖLDÜRÜLDÜĞÜNÜ SÖYLEMİŞ ANCAK DİKKATE ALIP ARAŞTIRAN MAKAM OLMAMIŞTIR.

6. ŞAHSİ GAYRETLERİMİZLE, BİR KAÇ ARAŞTIRMACI İLE KALAN BİR KAÇ ESİRİMİZE ULAŞARAK, KAYIPLARI ŞEHİT HANESİNE KAYDETMEĞE ÇALIŞTIM, ONLAR MEÇHUL ASKERLER DEĞİL BİLİLEN KAHRAMAN ŞEHİTLERİMİZDİR. RUHLARI ŞAD OLSUN.

¹³⁶ Erlevent, s.189.

ONİKİNCİ BÖLÜM

KAHRAMAN YÜZBAŞI HAMİT YÜKSEL ESİR DEĞİŞİMİ ANINDA İLGİSİZ KARŞILANMALARINI TOKYO'DA BEŞ PARASIZ KALIŞLARINI SIKINTILARLA TÜRKİYE'YE GELİŞLERİNİ VE TÜRKİYE'DE BAŞLARINA GELENLERİ ŞÖYLE ANLATMAKTADIR.

Esir Değişim Sırasının Bize Gelmesi

“ Tam 30 ağustos 1953 günü bizim Türk grubuna sıra gelince sevinçten deli olacaktık. Hemen kendimizi kamyona atıverdik.

Bir Türk Yüzbaşısının Bizi Karşılması

İşte orada ilk defa bir Türk yüzbaşı ve bir asteğmen bizi karşıladı, sarıldık ve öpüştük ve bir köşeye getirildik, oturmak için döndüğümde arkamda Türk bayrağını görüverdim içim bir tuhaf olmuştu. Hemen bayrağa sarılıp öptüm işte o zaman ağlamaya başladım. Aşağı yukarı şanlı Türk bayrağını 2,5 yıldır görmemiş ve onun tatlı rengini özlemiştim.

Sonra etrafıma bakındığımda bir çok bölmeler ve her bölmede çeşitli ülkelerin bayrakları asılıydı duvarlarda. Demek ki bizim köşemizde bu bölgede idi. Yüzbaşı bizi bu bölgeye getirip otururken tepkimizi ölçüyordu. Hey gidi Allahım hey dedim kendi kendime niçin bunu bana yaptılar diyerek hayıflanmıştım. Çünkü sevinçten hiçbirşey göremeyebilirdi o zaman ne olacaktı? Bu yüzbaşı şanlı bayrağını dahi unutmuş diye rapor mu verecekti hakkımda.

Bu karşılayıcı yüzbaşı günlerden 30 Ağustos Zafer Bayramına rastlamıştı gelişimiz. Komutan törende olduğundan karşılık olarak emir subayını ve bir tercüman asteğmenini göndermiş Allah razı olsun. Orda bir saat kadar oturup sohbet ettiğimizde bize omuzlarımızda ve hepimize takmak için yıldız getirmişlerdi. Onları da omuzlarıma ve kepime taktım ama her bir yıldız başka başkaydı. Neyse dedim hiç yoktan iyidir.

Barış olalı; aşağı yukarı 34 gün olmuştu. Bizim de esaretten dönecek 2 yüzbaşı, 3 üsteğmen ve bir teğmen, 2 kıdemli başçavuş ve bir üstçavuş olduğumuz zannedersem biliniyordu. Buna rağmen 32 adet yıldız hem de aynı boyutta bulmak zor olması gerekti. Dönüşümüzün ilk etabı, önce ilgisizlikle başlamıştı. Bu da çok hassas ve ezik ruhumu rencide etmişti. İnşallah bu karşılama ilk versiyon olurdu. Tam 28 ay yurdumdan ayrı hoyrat ellerde ızdırapla geçmiş ezikliği vardı içimde.

Artık sıcak kollara ve samimiyete hasrettim, kinayeli bakışlar, izleyen gözler, ilgisiz karşılamalardan müteessir oluyordum. Ne yapmıştım, gönüllü olarak Kore savaşlarına katılmış, emredilen bölgelerde savaşmış, emirsiz görev yerini terk etmemiş, tugayın çekilmesini sağlamak için bölüğüme şehitler vererek yaralı olarak düşmana tutsak edilmiş bir yüzbaşı olarak böyle hatırlanmam cidden acı idi.

Ama ne yaparsın ki bunu da sineye çekecektim. Bir helikopter bizi bir askeri hastaneye getirdi. O geceyi hastanede temiz yataklarda geçirdik. Ertesi gün Amerikan Nakliye Uçağı ile Hanida Hava Limanına indirildik. Oradan arabalarla Tokyo yakınında bir hastaneye geldiğimizde çok sevdiğim sınıf arkadaşım Kurmay Binbaşı Sami Küçük tarafından karşılandım. Sarılıp öpüştük dakikalarca sarmaş dolaş kaldık Sami Küçük benim Çengelköy Askeri Orta okuldan arkadaşımdı. Orta 1’de beraber girdik ve lise 1’e kadar hiç ayrılmadık.

Sınıfımızın hep birincisi sevilen bir kişisi idi. Silivri’li Sami sınıfça en sevdiğimiz ve saydığımız birisiydi. Bana jelatinli bir kutu şeftali ile bir büyük şişe Türk Rakısı getirmişti. Şeftalileri hemen orada arkadaşlarla yedik. Çok hora geçmişti. Son üç yıldır son verilen 2 adet elmadan başka boğazımdan başka meyve geçmemişti. O geceyi hastanede geçirdik. Bazı sıhhi muayenelerden geçtik. Ertesi gün Amerikalıların esirler için hazırladığı misafirhaneye getirildik. Orada bir hafta besiyeye çekilecek ve sonrada yurda hareket edecektik. Cebimizde beş kuruş paramız yoktu.

Bir ara Amerikalı esir arkadaşım Roody Bey yanıma gelerek, Tokyo’da dolaşabilmem için 100 dolar borç vermeyi teklif etti, kabul etmedim. Bu borcu ona hiçbir zaman gönderemezdim. O sırada bizi tekrar görmeye Sami Küçük bey geldi. Haydi Hamid seni biraz Tokyo’da gezdireyim dedi. Bir metroya binerek Tokyo’nun enteresan eğlence yerlerine götürdü ve akşam döndüğümüzde durumumuzu dile getirdim.

Tokyo’da Paramız Yok

O tarihte Tokyo irtibat heyeti başkanı Korgeneral Vedat Garan idi. Bize harcırah verilmeyecek mi, hiç paramız yok dedim. Böylece hep misafirhanenin yiyecekleri ile mi yetineceğiz diye açılıverdim arkadaşşıma.

Haklısın bunu çözmek için Başkana arz edeyim durumu dedi. Ertesi gün General Vedat Garan maiyeti ile bizi ziyarete geldi. O’na da aynı derdi dile getirdim. Bizde size verilecek harcırah yok. Sizi yurda Amerikan uçakları götürmeyi önerdi. Onlar sadece kendi üslerine uğrayarak sizleri de misafir olarak bırakacaklar dedi.

Paşam biz yoksul ne olduğü belirsiz kişiler değiliz, halen Türkiye Cumhuriyeti ordusunun subaylarıyız ve üniforma taşıyoruz, yolluğumuz olması gerekmez mi dedim. Sadece örtülü ödenekten size borç verir yurda döndüğünüzde maaşınızdan kesilmek üzere dedi. Kabul ettik. **Çünkü bulunduğumuz misafir hanenin barına gidip bir tek meşrubat dahi içemiyorduk. Nasıl bir anlayıştı. Hasta diye geri iade edilenler günlerce sürecek yolculukları için harcırahları tahakkuk ediyorlar, savaşmış, ızdırıp çekmiş 3 subay ve astsubayın dilenci gibi ortada kalması ve borçlandırılarak harçlık verilmesi görülmemiş bir olaydı.**

Sayın korgeneral üzülerək subaylara 150'şer ve astsubaylara 100'er dolar hemen orada bizlere vererek birerde borç senedi imzalattı. Böylece hiç yoktan cebimiz para görmüş oldu. **Anılarımın ikinci acı olayını Tokyo'da yaşamıştım. Bizi o gece Amerikalı ve İngiliz dostlarımız davet ederek Japonya'nın en güzel eğlence yerine götürdüler. Yedik, içtik ve hoş bir gece geçirmiştik. Her birinin cebi dolar ve sterlin doluydu. Amerikalılar birikmiş paralarının bir kısmını 10-15 bin dolar olarak Tokyo'ya geldiğimiz ilk gün almışlardı.**

Sami Küçük'ün ilk gün vermiş olduğü büyük boy Türk Rakısı da karşılık olarak dostlara sunulmuş ve çok hora geçmişti. Bizim içkimizin bambaşka bir özelliğı vardı, o gece koca bir şişeyi tadımlık olarak bitirmişlerdi. Artık cebimizde 150 şer dolarımız vardı. Yzb. İhsan Serim ile sözleşip ertesi gün Tokyo'ya inecek hem hediyelik bir şeyler alacak ve hem de gönlümüzce eğlenecektik. Önce bir rehber harita temin ettik.

Bulunduğumuz yerden bir trene binerek Tokyo'ya sabah sabah damladık sonra da büyük mağazalara daldık. Çat pat İngilizce ile çocuklarım için oyuncak ve dostlarımız için çakmak ve sigara tabakaları aldık. Öğle yemeğimizi bir Japon lokantasında yedik. Sonra gece kalabileceğimiz bir otel bulduk. Orada kendimize birer mihmandar bularak Tokyo'nun gece hayatına karıştık.

Otele gece yarısı geldiğimizde 75 dolarımız kalmıştı. Otel parasını peşin ödemiştik. Mihmandarında 15 er dolarını verince yinede cebimizde 60 dolar kalmıştı ve oldukça iyi bir paraydı. Borç yiyen kesesinden yer misali artık yarını düşünmek istemiyorduk. Avrupai giysilerle birlikte ananevi giysiler daha çok göze çarpıyordu. Gezilir görülecek çok yerleri olmasına rağmen bizim imkanımız mahdut olduğundan misafirhane civarından ayrılamıyorduk.

9 Eylül 1953

Japonya Tokyo'dan Ayrılış İzdıraklı Şekilde Beşparasız Türkiye'ye Gelişimiz

9 Eylül 1953 'de Hanida Meydanından çift motorla Amerikan Maliye uçağı ile havalandık. Öğle yemeğimizi havada kumanya olarak yedik. Koca bir deniz aşarak Filipinlerin M.Klark Amerikan üssüne indik. O geceyi Amerikan garnizon komutanının misafirleri olarak ağırlandık. Garnizon misafirhane binaları ağaç sütunlar üzerine kurulmuş tahtani evlerdi, çok sıcak bir bölge olduğundan tahta kepenkli pencereler ince telli kafeslerle donatılmıştı. Sivri sinek çok fazla idi.

Öğleden sonra garnizona geldiğimizde önce birer yorgunluk duşu aldık ve araçlarla iptidai yerlilerin tel örgülerle tecrit edilmiş kamplarını görmeye getirildik. Gerçekten de görmeye ve görülmeye değer bir manzara idi. Bacak aralarında bir bez parçası, vücutları tamamen çıplak, kadın erkek ve çocuklar ayrılmış bölgede yaşıyorlardı. Anlattıklarına göre ilkel adamlar gibi yaşayan bu insanlar halen çok vahşi ve acımasızlardı. Etrafı geniş dikenli tel çitleri ile kapatılmış ve dışarı çıkmaları içinde yine muayyen yerlere silahlı nöbetçiler dikilmişti.

Dünyada hala böyle insanların var olabileceğini akıl ve hayalden bile geçmezdi. Bu bölgede kendi yağları ile kavrulan bu insanlar kendi yasaları ile baş başa bırakılmış sanki hayvan sirki gibi teşhir ediliyorlardı. Bizleri tel örgülerine yanaştırmadan biraz uzaktan göstermişlerdi. Acaba bunları medeni insan olarak yetiştirmek mümkün değil miydi? Bu bölge Amerikanın bir hava üssü idi. Bir tarafta kendilerine en modern tesisler kurarak yaşamlarını sürdürürlerken; diğer tarafta vahşet hüküm sürüyordu.

Garnizonda çok güzel bir orduevi vardı. Bölme bölme ayrılmış masalar, garnizon subayları eşleri işe gelmişler güle oynaya yemek yiyorlardı. Bize de komutan adına bir Amerikalı binbaşı refakat ediyor. Ayrılmış bölmede yemek yiyorduk. **Ertesi gün havalanmadan önce üsteğmen Oknaz'la birlikte garnizon komutanına her şey için grubum adına ve Türk Silahlı Kuvvetleri adına teşekkür ettim. üsteğmen Oknaz ingilizce olarak gördüğümüz konukseverliği dile getirdi. O da bize geçmiş olsun diyerek iyi yolculuklar diledi.**

O gün öğlen Saygon Havalimanında yemek yedik. Öğle yemeğimizin bedelini yine Amerikalılar ödedi. Esasen uçakla 12 Türkten başka da kimseler yoktu. Koca nakliye uçağı sadece bizi yurda götürüyordu. Akşamüzeri Bangkok Havalimanına indik. Bangkok siyam (Tayland) in en büyük kentlerinde biriydi. Yine bizleri taksilerle Bangkok'un güzel bir oteline

yerleştirdiler. (Otel Krokodil) o güce yemekten sonra şehri dolaştık. Enteresan bir halkı ve ananevi giysileri var. Yalnız bu açık şehri çok pahalı bulduk. Dolar burada pek değersizdi. Eğlence yerleri korkunç pahalı idi. Ancak birer bira eçebildik. Ertesi gün hareket edecektik. Otelimize dönüp dinlendik.

Sabah hareket etmek üzere hazır beklerken uçağın bugün kalkamayacağını, çünkü Hindistan’dan iniş izni verilmediğini ğrendik. Yine bu geceyi de aynı otelde geirecektik. Askeri garnizon olmadığından otel paralarını ve yiyecekleri biz dyorduk. Daha nmzde Yeni Delhi vardı ve orada da sivil otelde yatmamız gerekiyordu. şimdi paraya daha çok ihtiyaımız vardı. Amerikan garnizonlarında paraya ihtiyaç yoktu ama, garnizon dışı yerlerde otel ve yemek paralarını vermek bize düşüyordu.

Çok kötü durumlarda seyahat etmek zorunda kalmıştık. Ertesi gün havalandığımızda sabah kahvaltımızı uçakta yaptık. Yarı yolu aşmıştık. Yurda daha yakındık artık. Öğlen Karaşide İngiliz garnizon komutanı karşıladı ve hoşgeldiniz diyerek hava meydanı lokantasında bize bir öğle yemeği verdi. **ok memnun olduk. Akşamüzeri Yeni Delhi’ye indik ve yine taksilerle Yeni Delhi’nin en lüks otellerinden “Meydin” oteline indirildik. Bize kalsa ucuz bir otel arardık. Mihmandarımıza şöyle dedim; bizde para kalmadı nasıl deriz bu otel parasını? Elçiliğe baş vurun yanıtını alınca iyi fikir diyerek telefon numarasını bulup telefon ettim.**

Sefaret katibi ltfedip geldiler. Kendisine durumumuzu anlattım; “Büyük Elimizin bize para yardımı etmesini, eğer tahsisatı yoksa, yurtta ödenmek üzere borç vermesini rica ettim. Bakın dört gündür Amerikalılar yedirip iiriyorlar, üstelik otellerinde yatırıyorlar ama böyle garnizon dışı otel ve yemek paralarını biz veriyoruz ayıp oluyor.

Biz koskoca Türk Ulusunun ordu mensubu olarak haysiyetimiz rencide oluyor lütfen durumumuzu büyükelçi beye iletin” dedim. Gitti ve sonrada telefonla maalesef hiçbir yardımda bulunamayacaklarını söyledi. O an nasıl oldum, halen aklıma geldikçe adeta titrerim. Sağolun deyip, telefonu kapadım. řiște üçüncü darbeyi de öz be z Türk bykelisinden yemiştik. Arkadaşlar muharebemizin neticesini öğrenince kıpkırmızı kesilmişlerdi.

Sonra aramızda oturup çare aramaya başladık. Herkes cebinde ne kadar para varsa ortaya çıkardı. Amerikalı mihmandarımız da orada idi. O bile bu hale bozulmuştu. Otel parasını denkleştirip, verdik. Artık bundan sonra ilk hedef Türkiye olmalı çünkü bizim ödeme gücümüz artık yok dedim.

Bundan sonraki durağımız Suudi Arabistan Amerikan Garnizonu, orada bizim misafirimiz olursunuz. Oradan da Türkiye ile temas sağlar sizi gelip almalarını isteriz dedi. **Parasızlıktan otelden dışarı çıkamıyorduk. Artık beş kuruş harcayacak takat kalmamıştı. Sigaramızı dahi Amerikalılar temin ediyorlardı. Uçakta olduğumuzda yemek derdimiz olmuyordu. Neyse, ertesi gün uçağa binip hemen havalandık.**

Öğleye doğru Suudi Arabistan'ın Tahran şehrinin Amerikan üssüne inmiştik. Yine Amerikalıların misafiri olmuştuk. Suudi Arabistan'ın Tahran şehrindeki Amerikan üssünde iki gece kaldık. Türkiye ile yapılan temasların sonunda bizim mukadderatımız belirlenmişti. Kıbrıs Lefkoşe'ye bırakacaklar, oradan da bizden bir uçak gelip bizi alıp götürecekti.

**KORE'DEN DÖNEN ABD ASKERLERİNİN
ŞAN ŞEREF İLE NEWYORK'TA KARŞILANMASI**

Esaretten sonra başımıza gelmedik kalmamıştı. Özgürlüğümüze kavuşmanın zevkini dahi tadamamıştık. Neydi çilemiz, devlet memuru olmamıza rağmen harcırah dahi verilmemişti. Bilahare asalak olarak oradan oraya sürüklendik durduk. 1953 yılının Eylül ayında Yeni Delhi büyük elçimiz dahi tenezzülen gelip geçmiş olsun veya hoş geldiniz dahi dememiştir. Karaçi’ de bir İngiliz generali dahi bizleri hava meydanına kadar gelip hoş geldiniz deyip yemek yedirmesi ve sonra uğurlamasına karşın öz be öz dış temsilcimizin ilgisizliğine ne mana verilebilirdi? Böyle başı boş bırakılacak kadar ne gibi işler yaptık.

Buna rağmen düşmanla boğaz boğaza vuruştuk yüzlerce şehit verip yaralı olarak tutsak olduk. 52 gece ölüm yürüyüşü yaptık. Şehitlik mertebesine erişmemizi tanrı bize nasip etmedi. Çok çektik, buna rağmen yaşadık. 2,5 yıllık komünist Çinliler elinde tutsaklığımız süresince Türklük şeref ve haysiyetini değil rencide etmek, tavır ve asaletimizle yücelttik mükafat olarak bila harcırah geri getirilişimizin sebebini bir türlü anlayamıyorduk.

Suudi Arabistan’daki son iki günlük asalak yaşadığımız günlerde hep bunları yaşadık ve düşündük. Tokyo’daki irtibat heyeti başkanımız sayın korgeneral Vedat Garan’ın himmet ederek vermiş olduğu 150 şer dolarlık borç

bizleri ne kadar sevindirmişti. Hiç değilse o koca general o kadarcık bir asalet göstererek Tokyo’da ve Bangkok ’da şerefle gezmemizi ve yatıp kalkmamızı temin etmişti. Her birimizin içten içe üzüntüsü çok büyüktü.

Kamplarda komuta zincirinden bir saniye ayrılmamış daima askerliğini ve Türklüğünü her şeyin üstünde tutmuş, bu çilekeş vatan evlatlarına karşı neden ilgisiz kalınmıştı? Bu olay bana 14 yıl önce ufak bir suç karşılığı hudut kıtalarına harcırahsız sürüldüğüm zamanı hatırlatmıştı. Harcırar verilmeden Amerikalılar tarafından asalak olarak geri getirilmemiz bir ceza mıydı? Bu ve bunun gibi olaylar bilhassa bizleri çok etkilemişti. Kafamdan bir türlü atamıyordum.

Artık yurdumuza ve yakınlarımıza o kadar yakın yerlerde idik ki sevinmek sevinçten deli olmak dahi istediğimiz şu günlerde içimizi adeta hüzün kaplamıştı. Suudi Arabistan’daki iki günlük istirahatımız süresince bizi ziyaret eden Suudi Arabistan harp okulu öğrencileri ile görüşme fırsatı çıkmıştı. Birlikte fotoğraf çektik.

14 Eylül 1951

Kıbrıs-Lefkoşa’ya Gelişimiz

14 Eylül’de Kıbrıs’ın Lefkoşe hava alanına indiğimizde bizi bayraklarla bir çok vatandaşımız karşıladı. İlk defa olarak sıcak bir ırkdaşımızın sıcak kollarında gözyaşı döktük. Türklerin o günkü lideri Fazıl Küçük bizi Türkiye’ye götürmek için gelen uçağın pilotu ve Türk kardeşlerimizle birlikte misafir kalacağımız Victoria Kız Lisesine geldik. Oradaki sıcak ilgi ile adeta sarhoş olmuştuk. Okul tatilde olduğundan iki yatak odasını bize tahsis etmişlerdi.

Lefkoşe Başkonsolosumuz da bizleri hiç yalnız bırakmamıştı. İlk kez Türk Askeri üniformasının Kıbrıs’a ayak basması şerefini bizlere ithaf ederek salonda büyük bir tezahüratlar yapıyorlardı. Hele akşam yemek ziyafetinde hemen hemen tüm Kıbrıs’ın ileri gelen Türkleri sofrada idi. Ateşli vatan şiirleri, vatan kokan söylevler birbirini kovaladı adeta.

Gece yarısına kadar devam eden sofranın muhabbeti nihayet son bulduğunda artık uyku tutmuyordu bizleri. Özlem dolu heyecan uykumuzu kaçırmıştı. İhsan Serim’le karşılıklı yatıyorduk ne onda, ne de bende uyku namına bir şey yoktu. **Sabaha karşı henüz kapanmayan gözlerimizi daha kocaman açmıştık. Kulaklarımıza çok yakından ezan sesi geliyordu. İlahi ses bizi Tanrının evine çağırıyordu hemen kalktık, giyindik. Henüz gün ağarmamıştı. Caminin yerini bilmiyorduk ama ezan sesi çok yakından geldiğine göre bulacaktık Tanrının evini. Evet iki sokak sonra minareyi gördük. Besmele ile içeri girdik. Henüz çok az bir dindaşımız vardı onlarda grup grup**

dizleri üzerinde tesbih çekip dua ediyorlardı. Camide iki Türk üniforması vardı.

Amin deyip kalktığımızda bizi caminin hemen karşısında bulunan kahveye davet ettiler sabah çayı için. Kahveci yeni hazırladığı taze sabah çayını hepimize dağıtırken çok neşeli bir hali vardı. **Tanrının müjdecisi bu Türk subaylarımız diyerek ellerini göğse kaldırarak Tanrım özgürlük savaşımızı daha fazla uzatma diye yakarıyordu.**

Bugün ve şu anda yedisinden yetmişine özgürlük mücadelesi veren arkadaşlarımın ve dindaşlarımızın içinde yaşıyor ve onların bu heyecanını paylaşıyordum. **İçim ferahlamış Türk kardeşlerimin topraklarında ilk dini görevimi yerine getirmiş olmaktan mutlu olmuştum. Bir saat kadar orada sohbet ettikten sonra okula gittiğimizde bizim için erken kalkan konuksever kardeşlerimizin kahvaltı hazırlığı içinde bulduk.**

Odamıza çıkıp ve hazırlığımızı yapıp tüm arkadaşlarımızla birlikte kahvaltıya oturduk. Akşamları dostlarımız teker teker gelerek yine büyük bir kalabalık oluşturmuşlardı. Kahvaltıdan sonra hep beraber meydana gittik. **Bizlerin vatan uçmak üzere bindiğimiz ayyıldızlı Türk Askeri Nakliye uçağı gözyaşları ve iyi temenniler ile uğurlandılar. Tanrı onların davalarını haklı kılıp özgürlüklerine kavuşurlar inşallah diyerek içimden dua ettim. Eğer gerekirse asker olarak savaşlarına katılmayı da içimden vaad ettim.**

Kıbrıs'tan Ayrılışımız ve Türkiye'ye Gelişimiz

Alan üzerinde bir tur atan uçağımız nihayet kuzeye doğru yol almaya başlamıştı. Yüzbaşı pilot arkadaşım çağrısı üzerine pilot kabinine gittim. Pilot benim sınıf arkadaşımdı. Önceden harp okulunda ben de pilot namzeti iken beraber planör uçuşları yapmıştık. Bana yolumuz hakkında bilgi veriyordu. **Akdeniz'i geçmiş Antalya üzerinden İstanbul'a geliyorduk. Topraklarımız yemyeşil altımızda uzanıyordu. Canım vatanım ne kadar da güzelsin, her şey ve her güzellik sana feda olsun.**

YZB. HAMİT YÜKSEL
ESİR KAMPINDAN DÖNÜŞÜ
1953

Türkiye’de Yeşilköy Havaalanında Karşılaniemız

Sonra Marmara ve Yeşilköy havalimanı göründü, yavaş yavaş yanaşarak durduk ve kapımız açıldı. Merdivene çıktığımızda çok sayıda karşılayıcı ve merasim bölümü dizilmişti. Bando çalışıyordu. Merasim bölümünü selamlar selamlamaz bizleri günlerdir bekleyen yakınlarımın açılan kollarına atıverdim kendimi. Karım üç oğlum hepsi de kollarımın arasında idiler. Sıkı sıkı sarılmıştık, kokluyordum mis gibi kokularını içime sindirerek. Merasimciler foto muhabirleri herkes neşeli ve flaşlar patlıyordu.

Her şeyi unutmuştum o an. Tutsaklığım çektiğim acılar yol boyu gördüğüm ve şahidi olduğum olaylar bir anda silinivermişti gözümde. Yüzbaşı İhsan Serim, Üsteğmen İsmail Oknaz, Üsteğmen Ali Büyükkirişçi, Teğmen Kazım Ün, hepimiz ailelerimize kavuşmuştuk. Uçaktan inince hepimiz huşu içinde diz çökmüş toprağa yüzümüzü sürmüştük.

O topraklardaki bugüne kadar kaç yıl hasretini çekmiş ah vatan diye düşlemiştik. İşte nihayet hem bu özlemini çektiğimiz topraklara hem de yuvama, yurtdaşılarım kavuşmuştum.

15 Eylül 1953 günü İstanbul’da idim.

Terminal dışında bekleyen ambulanslara bindirildik ve deniz hastanesine getirildik. Yakınlarımızda bizimle birlikte gelmişlerdi. Orada öğle yemeği verdiler ve al el usul yapılan sağlık muayenelerimizi mütakip akşamüzeri ailelerimizle birlikte yuvamıza döndük. Artık tam özgürlüğü yuvamda tatmıştım. Anam ve babam hasta olduklarından Denizli’de idiler. Burada ise karım ve çocuklarım kayınpederim ve kayınvalidem kardeşlerim vardı.

Akşam onlarda yemekteydik. Sonra dostlar ve ahabplar istila etmişti evimizi. Çok mutlu ve huzur dolu idim. Oğullarım hep dizlerimde kollarımda boynumda idi. Meğerse onları ne kadar özlemiştim. Hele babası şehit doğan Koremcik henüz iki yaşında daha pek bir şey anlayamıyordu. Sadece özlemle bana bakıyor ve sonra da anasına sarılıyordu. Hepsisi de kırmızı maaş cüzdanı sahibiydi. Şehit maaşı bağlandığından yetim maaşı almışlar ve sonrada şehit maaşımı kesmişler.

Bunlarda ayrı anılardı. İki gün sonra Ankara’ya çağırıldık. Bizleri savunma bakanlığındaki korgeneral görececek ve tayin işlerimizi düzenleyeceklerdi. Trenle Ankara’ya giderken yolda yine buluştuk arkadaşlarla. İner inmez bir otele yerleştik. Sabah Savunma Bakanlığı Kore Bürosunda toplandık. Orada kayıtlarımız yapıldıktan sonra usulen benden tutsak kampında bulunduğumuzda Türk subay, astsubay, erler hakkında rapor istediler.

Bir odaya çekilerek raporumu yazdım ve verdim. Sonra personel başkanlığına giderek tayin işimizi tamamladılar.

Tekrar Bölük Komutanlığına Tayin Oluşum

Üç yıldır muhabere sahalarında bulunmama rağmen benim ve yüzbaşı İhsan Serim’in kıta hizmetimizin eksik olduğu beyanla yine bölük komutanlığına devamımız gerekli görüldüğünden İstanbul Davut Paşa’da ki 3. zırhlı tugay 3.zırhlı tabur 3.bölük komutanlığına, İhsan Serim’i de 2. Bölük komutanlığına atadılar. Diğer arkadaşları da sırası ile atayıp 2 şer ay izin verdiler. Bu işleri tamamladıktan sonra sayın korgeneral görecektir sizleri dediler. İsmi hatırlayamadığım, uzun boylu, zayıf esmer bir generaldi.

Huzuruna çıktığımızda şöyle hepimizi süzüp sonra bana döndü,sadece şu sözler döküldü ağzından; “bir yaramazlık var mı?” yok komutanım yanıtını alınca haydi kıtalarınıza diyerek susuverdi.

Tabi hemen odayı terkedip tekrar akşam postası ile İstanbul’a dönerken bu sual ve cevap beni bir hayli düşündürmüştü. Koskoca korgeneral bizi niçin görmek istemişti, niçin böyle bir şey söylemeden hepimizi süzüp sadece bir yaramazlık var mı diyerek söze başlayıp sonunu getirmemişti, ben esasen raporumu vermiştim, odaya girmek ve çıkmak hepsi bu!

Bu garipliği aklıma geldikçe hep sorar ve yinede bir karşılık bulamazdım. Tamamlanmamış bir kıta hizmeti... yüzbaşılığımın son yılları idi. Atı yıldır yüzbaşı idim. Muhabere sahasında geçen sürem tutsak olarak geçen süremde bir muhabere sahası idi. Ben esasen geri hizmet istemezdim. Kıtayı her şeye tercih eden bir subayım ama yinede seni geride çalıştıracamız deselerdi kabul etmezdim.

İstanbul’a döndüğümde ilk işim Davutpaşa kıtasına giderek tabur komutanını görmek oldu. Komutanım beni çok iyi karşıladı ve tayinim henüz gelmemesine rağmen taburun 3.bölük komutanı olarak gördüğünü izin bitinceye kadar ihtiyaçlarımın karşılanacağını bildirerek en büyük yakınlığı göstermişti. Bölüğe vekalet eden teğmen arkadaşı çağırarak beni takdim etti. Bir hizmet eri hemen ayrılıp yüzbaşıya teslim edilmek üzere getirilmesini emretti.

İşte kıtalarımızın asaleti ve komutan. Böyle komutanla çalışmak insana zevk ve şevk verir. Türkiye’ye döndüğümde böyle bir kumandana rastlamış ve huzur içinde akşam hizmetlerimle birlikte evime dönmüştüm.

Yaşlı Annem Babamın Durumu ve Ailemin Hali

Bu iki aylık iznimden istifade ederek önce Denizli’ye giderek yaşlı babamı ve annemi görmek oldu. Onları bir hafta içinde toplayıp İstanbul’a getirdim.

Babam çok hasta ve yatalak olmuştu. Eski asker adeta çökmüştü. Ona huzur içinde bir yuva vermek son demlerini sıkılmadan torunları arasında geçirme imkanı sağlamıştım. O da Trablus Garp, Sina, Balkan, Çanakkale ve İstiklal harpleri içinde yoğrulmuş malul gazi bir subaydı. Müthiş bir astımı vardı. O koca gövde erimiş derileri sarkmıştı.

Benim şehit olmadığımı daima tekrarlamış ve Hamid oğlum sağ gelecek dermiş. Döndüğümde evimizin eşliğinden içeri adım attırmadan bir dana kurban etmiş ve beni üzerinden atlatarak içeri almışlardı. Tanrı gani gani rahmet eylesin koca Tavaslıya. Anam da çökmüştü. O da muhaberele süresince bizleri oradan oraya taşıyarak yorulmuş bir fedakar ana idi. Ona da Tanrıdan gani gani rahmet dilerim.

Kesilen ve Geri Alınan Paralar

Davut Paşa'da göreve başladığımız ayı dolmadan Tokyo'da aldığımız 150 dolar borcun maaştan kesilmesi çok acı gelmişti. Bana peki ya harcırahıma ne olmuştu ya üç yıllık kıdem farkları. **Küçük hesapların peşine düşmüştük. Bunları dile getirmek ve davacı olmak hiçbir anlam taşıymıyordu. Her şey mevzuat gereği olarak karşıma çıkıyordu.**

1954 yılına girdiğimiz gün babam rahmetli oldu. Onu defnetmek için bana en çok yardım eden halam ve eniştem olmuştu. Topkapı mezarlığına defnettik. Anacığım 50 yıllık kocasının yokluğu içinde bocalamaya başladı. Odası benim evde olmak üzere gezginci oldu. Kızlarına gidiyor sonra dönüp yine bana geliyordu. Sonra aklına esip bu defa Denizlideki evimize döndü tek başına. Artık onu hiçbir evde oturtamıyorduk. 1959 yılına kadar böylece gezdi durdu. En sonunda Ankara'da ablamın evinde öldü.

Onun cenazesine gelmek için karakışta Kurtalan'dan Ankara'ya geldim. Onu da Ankara'da asli mezarlıkta defnettik. Çok sevdiği kocasından uzak yatıyor şimdi. İstanbul'a gittiğimizde babamı, Ankara'ya gittiğimizde ise anamı ziyaret ederek anılarını yad ediyorum. 1956'da binbaşı oldum ve İstanbul merkez komutanlığı trafik kıta komutanlığına atandım. Merkez komutanlığında bir yıl görev yaptıktan sonra şark hizmetimin geldiğini bildirmeleri üzerine tayinimi bekledim.

Kurtalan askerlik şube başkanı olarak Taşkasap 'taki evimi toplayıp Kurtalan'a görevime hareket ettim. Giderken bir oğlumu Kuleli askeri lisesine kaydettirip diğer iki oğlum ve karım Kurtalan'a geldik. Kurtalan Haydarpaşa'ya trenle bağlı küçücük bir kaza idi. Şehir nüfusu 3000 di. Eski garnizondan nakledilmiş yeni bir yerleşim merkezidir. Siirt vilayetine 30 kilometre mesafede stabilize yolla bağlı idi. Memur lojmanları vardı. Basit ve tek kat olmalarına

karşın diğer konutlara nazaran oturmaya elverişli idi. Elektriği yoktu. Buna rağmen bir ortaokulu ve bir ilkokulu vardı. O sene oğullarımın birini orta sona diğer küçüğü de ilkokul bire yerleştirdim. Askerlik dairesi Bitlis’te idi. Devamlı kıtalarda görev yapmışım. Bu geri hizmet aynı zamanda ayrı bir branştı.

Temasım hep sivil vatandaşlarla ve kanuni mevzuat işine girivermişim. Kendimce bu işi de başarı ile sürdürüyordum, kaderime boyun eğiyordum. **1959 yılında birden maaşıma haciz kondu, Emekli sandığı tarafından. Zaten maaşımla kıt kanaat ve mahrumiyet bölgesinde geçinirken bu hacizde ayrı bir darbe oldu bana. Kore ‘de tutsak olduğumda beni vatanıma şehit olarak bildirmişler.**

Ekseri muhabereelerde bilhassa geri çekilmelerde vuku bulan savaşçı kaderidir bu. Geride bırakılan birliklerden akibeti meçhul olanları ya şehit veya kayıp gösterirler. Beni ve diğer arkadaşlarımı da şehit olarak göstermek suretiyle aile ve çocuklarımızın dul ve yetimlerine maaş bağlansın için. Allah razı olsun. Bu düşünce ile karım ve üç oğluma 10 ay şehit maaşı bağlanarak onları namerde muhtaç etmemişler. Fakat bu maaş tutarı diri iken aldığımız maaşın iki katı olduğundan devletimiz on ay aileme verdiği bu şehit maaşının fazlalığını bugün maaşıma haciz koyarak almak istiyorlardı.

İyi ama bu parayı verirken nafaka olarak üç aydan üç aya geçim için vermiştiniz. Bu para ile o devirde ailem ve çocuklarım ancak nafakalarını temin için harcamışlardı. Bugün kesilmeye başlayan para ise beni ve çocuklarımı yoksulluğa sürüklüyordu. **Şu Kore davası hala üzerimde baykuş gibi tünecekti. İşte bunlar yasa noksanlığından ileri gelen mevzuat bozukluğu neticeleri idi.** Esasen o devirde bir Binbaşının eline 1000 TL dahi geçmezdi. Ona da göğüs gererek bu badireyi atlattım.

Kore’nin Getirdiği Aksaklıklar

Kore mevzuu daha bitmedi. Aksaklıklar devam ediyor. Yine Kurtalan’da bulunduğum süre içinde başıma daha enteresan bir olay daha geldi. Bu defa nüfus idaresi oğullarımdan birinin yaş meselesi üzerine bir yazışmamız nedeni ile şehiden ölü olduğum meydana çıkıverdi. Oğlumun nüfus kaydını istediğimizde Kurtalan mahkemesine şöyle bir yazı geliverdi. İstanbul şehremini nüfus idaresinden şehiden ölü Hamid Yüksel oğlu Engin Yüksel in nüfus kütüğü aşağıdadır deniyordu.

Beni şehit olarak aileme, anama ve babama resmen bildirirken tabii nüfus kütüğüme yazıldığından nüfus idaresinde o zaman beni terkin edivermiş ve böylece aşağı yukarı 8 yıldır ölü olarak yaşatmışlardı. Kurtalan hekimi hemen işe koyularak Binbaşım dirilmen lazım dedi. Şimdiye kadar karımla dahi gayri

meşru yaşadığını söyledi. Küçük bir kasabanın tüm devlet memurları yakın bir dostluk içinde olduğundan benim için yeniden bir mahkeme kararı çıkartmak için kolları sıvamışlardı.

Mevzuat icabı iki şahit ve kayda yeniden alınmak üzere nüfus memurluğuna gönderilmişti. Bitmeyen ailenin bir bölümü de böylece hallolmuştu.

Kore Şeref Aylığı

1976 yılında Kore gazileri için şeref aylığı bağlandı. Ayda 765 lira gibi cuzzi bir para olmasına rağmen yine de destekti. Onun formalitelerini doldurup Ankaraya gönderdim. Tüm kore gazilerinin şehit aylıkları gelmeye başladığı halde benimki bir türlü tahakkuk etmiyordu. Nedenleri de bildirilmiyordu. Nihayet Kara Kuvvetleri Komutanlığında görevli Söke'deki alayımın binbaşı olan Erol Tuncok'a mektup yazarak nedenlerinin araştırılmasını rica ettim. Sağ olsun arkadaşım sıkı bir araştırmaya giderek Kore bürosunun obim defterinde benim ismimi buluyor ve benim ismimim üzerinden bir şehit ibaresini sildirip benim kaydımı yeniden yapıtıyor.

Tekrar bana yazarak yeniden müracaat etmemi istiyor. Neticede bende şeref aylığına kavuşuyorum ama bu şehit şerhinin her defasında karşıma çıkmasına bir türlü akıl erdirmedim. İşte karşıma çıkan son olay öyle bir olay ki yüzbaşılığında başlayıp emekliliğimde son halkası ile yine karşıma çıkan inanılması güç yazışma hataları, şehitlik haberi evvela aileme ve anne ve babama resmen Birleşmiş Kore Komutanlığı yazısı ve baş sağlığı ile Türkiye Milli Savunma Bakanlığınca da aynı zamanda bildiriliyor.

Sonra tabii nüfus kütüğüne işlenmek üzere bağlı bulunduğum nüfus idaresine ve dolayısıyla Kore savaşlarıyla birlikte kurulup faaliyet gösteren Kore bürosuna da yazılıyor. Her iki tarafta şehitlik meşruatını hiç kaçırmadan defterlerine işliyor. **Halbuki tutsaklığımızın 10 ay sonra bildirilmesine karşın, şehitliğimi bildiren makam sadece emekli sandığına bildiriyor diğer yerlere bildirmeye lüzum dahi görmüyor.**

Şehit maaşı veren emekli sandığı tabii. Ailemin şehit maaşını kesiveriyor. Sonra da ailem tekrar rütbe maaşını almaya başlıyor. Ama diğer yazılardan bir haber olan nüfus kütüğü ise yıllarca karımı dul ve çocuklarımı yetim olarak kaydında gösteriyor. Şimdilik her şeyin normale dönüp dönmediğini bilmiyorum ama inşallah son bulmuştur. Bir çok defalar olaylarla geçen hayatımı yazmak istedim. Nasıl başlayacaktım. Düşündüm ve bugünkü ortamı çok benimsedim.”¹³⁷

¹³⁷Yüzbaşı Hamit Yüksel'in Kendi Yazdığı Anıları, Oğlu Ergin Yüksel'den alınmıştır.

SONUÇ

1950 yılında istilâya uğramış bir ülkenin özgürlüğü ve dünya barışı için Birleşmiş Milletler mütecavize karşı koymak üzere ilk defa silâhlı müdahale kararı aldı. Üye ülkeleri yardıma çağırdı. Birleşmiş Milletler'in çağrısına, Amerika Birleşik Devletleri'nden sonra ilk olumlu cevap Türkiye tarafından verildi. Ancak bu cevap sembolik değil, gerçekten üstün muharebe güç ve kudretine haiz tugay seviyesindeki bir birliğin Birleşmiş Milletler Ordusu emrine verilmesi şeklinde oldu.

Türk Tugayı, Kore muharebelerinde aldıkları tüm görevleri büyük başarı ve kahramanlıklarla yerine getirerek, Türkün ölmez savaşkanlık kudretini, bütün dünyaya duyurdu.

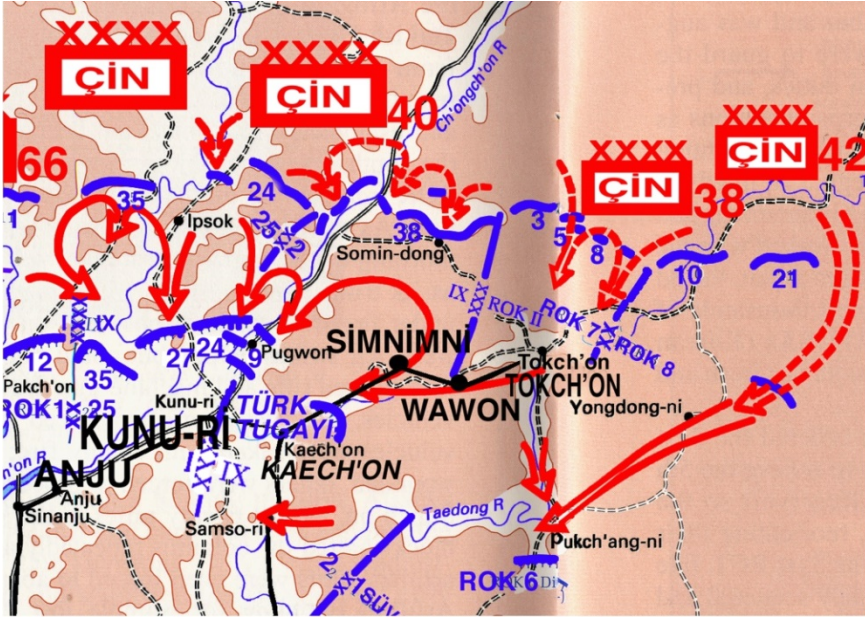
Bundan başka; Türk kuvvetlerinin Kore'de yarattığı destanlar, yurttaki gibi, hür dünyada da büyük bir heyecan ve sevinç uyandırdı. Türk Milleti'nin, ordusuna olan sarsılmaz güveninin bir kat daha artmasına neden oldu.

Türk Tugayı, Kore'ye ayak bastığından ateşkes antlaşmasına kadar muharebenin hep en can alıcı bölgelerinde görevlendirilmiştir. Mehmetçiğin üç yıl içinde kazandığı on dört başarılı muharebeden dördü, Kore Harbi'nin kaderini ve seyrini değiştirmiş, Güney Kore'nin kurtarılacak egemenliğine kavuşmasında etken olmuş; Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin de onurunu korumuştur.

Bu muharebelerden dördü, Kunuri oyalama, Kumyangjang-ni taarruz, Taegyeon-ni savunma ve kanlı Vegas ileri karakol savaşlarıdır.¹³⁸

Türk tugayının ilk muharebesi, sanki talih ve bugünkü Türk neslinin ne olduğunu dünyaya göstermek istiyormuş gibi Kore Harbi'nin en şiddetlisi ve en zorlusuydu. Kore harp tarihine yeni bir sayfa ilâve eden Kunuri muharebesi, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin kahramanlığını dünyaya tanıtmış ve Türkleri bugünkü dünyanın en büyük askerleri haline getirmiştir.¹³⁹

Kore'ye varışından kısa bir süre içinde daha harp hazırlığı tamamlanmadan ve çevreyi tanıma fırsatı bulamadan 26 Kasım 1950'de Komünist Çin ordularının başlattıkları mukabil taarruzda Birleşmiş Milletler cephesi yarılmış düşman Kunuri istikametinde sekizinci orduyu kuşatma harekâtına başlamıştır, işte bu yarma bölgesinin tıkanması görevi acele olarak Türk Tugayına verilmiştir.

¹³⁸ "Türk Askerine Övgü", Gaziler Dergisi, Yıl 5, S.23, Ocak-Şubat, 1989, s.7.

¹³⁹ Soykut, s. 24.

Birleşmiş Milletler Ordusu'nun tutunmaya çalıştığı asıl muharebe hattının 60 km. ilerisinde yalnız başına yanları ve arka cephesi açık, uçak hariç düşman hakkında hiçbir bilgi bilmeden ve hiçbir destek görmeden Türk Tugayı çok büyük kayıplar pahasına Birleşmiş Milletler Ordusu'nu kuşatılmadan kurtaran parlak sonuçlar elde etmiştir.

İşte bu kadar olumsuz şartlar altında yakalanan tugay taktik bütünlüğünü kaybetmemiş, genç subayların etrafında toplanan aslan Mehmetçiklerle çemberi yarmaya başlamıştır. Her kuşatmada kurtulmuş, tekrar sarılmıştır. Bu yarma işi üç kez tekrarlanmıştır, iki Çin tümeninin gücü, üç piyade taburumuza yetmemiştir.

Mehmetçikler, Çinlilerin kitle halinde yaptığı ve kırk sekiz saat süren taarruz kısılcı karşısında, cephe ve erzaklarının tükenmesine rağmen süngü, yumruk ve taşla naralar atarak Çin dalgalarına karşı mukabil taarruza geçmiştir. Çinlilerin son derece üstün taarruzları karşısında kuşatma çemberinin içinde kalmakta olan Türklere, geri çekilme emri verildiği halde Türk komutanı hayretler içinde "Geri çekilmek, niçin geri çekiliyoruz? Biz, burada bir çok Çinli öldürüyoruz" demiştir.¹⁴⁰

İşte bu anı yaşayan yabancıların da şahit olduğu gibi "Türkler uzun müddet düşman karşısında çarpışırken ve ölürken, İngiliz ve Amerikalılar da geri çekiliyordu. Cephaneleri tükenen Türkler, süngü takarak düşmana saldırdılar. Ve göğüs göğüse müthiş bir boğuşma başladı.

¹⁴⁰ Yazıcı, s. 221.

Türkler çarpışa çarpışa ve yaralı arkadaşlarını sırtlarında taşıyarak çekilmeye muvaffak oldular. Pyongyan'da başları yukarı olarak bir geçit resmi yaptılar." ¹⁴¹ Böylece eğer komünist kuvvetleri Çang Şong nehrinin güneyi boyunca uzanan yoldan geçememiş ve dolayısıyla sahile ulaşamamışsa... Eğer Pyongyang'a giden yol, düşmana karşı taarruzun dördüncü gününde kesilmemişse bu; Türk Tugayı'nın Kunuri'nin, doğu ve kuzeyini, hayranlık veren bir cesaretle savunması sayesinde mümkün olmuştur.

Bu suretle Sinanjudan Pyongyang'a giden yol serbest kalmış ve Birleşmiş Milletler'e mensup 4 Tümen tam bir intizamla kuşatılmaktan kurtarılarak, yeni savunma mevzilerine çekilebilmişlerdir.

Karşımızdaki düşman yabancı değildi. Asırlarca önce Türk korkusundan koskoca Çin Seddini yapmışlardı. Dün kılıcı ile Çin Seddini delik deşik eden Büyük Türk İmparatorluğu'nun Kubilay Han'ın torunları bu gün süngüsüyle, mermisiyle yine düşmana korkulu anlar yaşatıyordu.

Böylece, yabancı bir ülkede, 16 devletin silâhlı kuvvetleri arasında, bu-

¹⁴¹ Yazıcı, s. 220.

lunan Türk Tugayı henüz ilk muharebesini yapmış ve büyük bir başarı ile elde edilmiş olan muvaffakiyeti, oradaki yabancı kuvvetler arasında birliğimize yüksek bir şeref ve itibar kazandırmıştır.

Çin ordularının baskın tarzında savaşa katılmaları kuvvet dengesini bozmuş, Kunuri savaşında Türk Tugayı himayesinde Birleşmiş Milletler Kuvvetleri 350 kilometre geri çekilmek zorunda kalmışlardı.

BM Kuvvetlerince Kore'yi terk etmek için gemilere binme plânları yapılmıştır. Bu kritik anda tugayımıza Cebri keşif taarruzu görevi verilmişti. Esasında takviyeli bir alay olan kuvvetimizle, savunan bir düşman tümenini 156 rakımlı tepede ve Kumyangjangni'de mağlûp ve perişan edince BM Kuvvetleri gemilere binmekten vazgeçerek taarruz eden kuvvetlerimize katılmışlardır.

Bu muharebelerde karşımızdaki düşmanın bizi Kunuri'de kuşatan 38 nci Çin Ordusu'nun 150 nci Tümeni olduğu anlaşılmış, bu haber bölüklere kadar duyurulmuş. Tekrar hesaplaşmak ve düşmanı yok etmek azim ve kararıyla taarruza geçilmiştir.

Türk Birliklerinin Süngü Hücumu

Amerikan Kongresince verilen mümtaz birlik beraatında yazdığı gibi; "ilerleyen kuvvetlerin geride bıraktığı süngülerle delik deşik olmuş, dipçiklerle ezilmiş düşman ölümleri, bu taarruzun şiddet ve derecesini ifade eden sessiz şahitlerdir. Düşmanın 1734 insan kaybetmesi, savaşta kahraman askerlerin cesaret, kabiliyet ve başarılarını gösterir" demektir.¹⁴²

Türk Tugayı yalnız karşısındaki düşmanı yenmekle kalmamış. Güney Kore'nin ters giden kahramanlık yolunu, kurtuluşla değiştirerek, aydınlık olan bağımsızlık yolunu açmış ve Birleşmiş Milletler Ordusu'nun onurunu Kunuri'den sonra bir kez daha kurtarmıştır.¹⁴³

Kore'de ikinci kez, savaşın yönünü değiştiren Türk Tugayı, Kore'den gitmeyi düşünen Birleşmiş Milletler Ordusu'na, düşmanın yenilebilir olduğunu gösteriyor ve düşmana dönüp taarruza geçme yolunu açmış oluyordu.

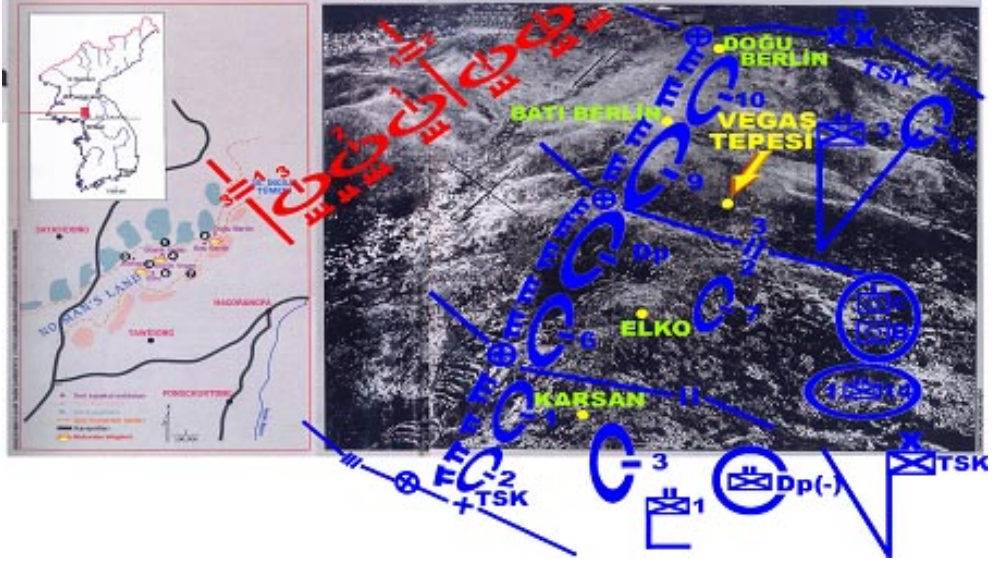
Bu başarı üzerine, "yenilmez ve korkusuz tugay"a üstün savaşıklık yeteneği ve büyük savaş gücü nedeniyle, Amerikan Kongresince "Mümtaz Birlik Madalyası" veriliyordu. O güne kadar, bu nitelikteki bir madalya, sadece iki Amerikan birliğine verilmişti. Bunun dışında, yabancı bir ulusun birliği olarak, bu madalyayı ilk kez alan, Türk Tugayı oluyordu.

¹⁴² ATASE Arşivi, D.134, G.1, K.71, D.4, Yazıcı, s. 274, 275. Dora, s. 292, 294. Kore Harbi'nde Türk silâhlı..., s. 224.

¹⁴³ "Atatürk Gençliği ve Türk Kahramanlığı" Gaziler Dergisi, Yıl 2, s. 10. Kasım-Aralık 1986, s. 6.

Türk Tugayı'nın kazandığı başarıların tesadüfi olmadığı, giderek yükselen bir düzeyde devam ettiği anlaşıyordu. Dünyanın en sapa ülkelerinde, köşede duran elçilerimiz, tebrike gelenlerle dolup taşıyordu. Dünyanın dört bir yanındaki basın organları, Türklerin Kore'de gösterdiği başarıyı övüyordu.¹⁴⁴

**3ncü Türk Tugayının Doğu ve Batı Berlin,
Vegas, Elko, Karsan Muharebeleri
(28-29 MAYIS 1953)**

Kumyangjang-ni'deki savaşıardan iki yıl sonra 28/29 Mayıs 1953 tarihlerinde Türk Tugayı, 1 nci Amerikan Deniz Piyade Tümeni birlikleri ile Mun-sanni yakınındaki Muharebe İleri Karakollarına, art arda yapılan düşman taarruzlarına karşı savunmuştur. Yapılan başarılı savunmanın taltifine dair berat şu cümle ile noktalanmaktadır:

Bu çok önemli savaş boyunca Türk Silâhlı Kuvvetleri, Türk 3 ncü Tugay'ı mensupları ve kendisine bağlı birliklerce gösterilen üstün kahramanlık gaye birliği ve şaheser savaş cesareti, ana mukavemet hattının kırılması hususundaki düşman plânlarını boşa çıkarmış ve bunun bir sonucu olarak kendilerine ve askerî mesleklerine büyük itibar kazandırmıştır.

Düşman, bu muharebeden sonra ateşkesten başka bir çare kalmadığını anlayarak, Mütareke görüşmelerine, canlı ve istekli bir hava içinde yeniden başlamaktan başka çare olmadığını anladı. Nitekim çok geçmeden ateşkes imza edildi.

¹⁴⁴ Kore'de Savaşanlar Derneği Muhtırası, s. 25.

Türk Tugayı, Kore'de imza edilen ateşkese, 28 ve 29 Mayıs 1953 günlerinde verdiği muharebelerle etkili oldu.

Görüldüğü gibi, Türk Tugayı Kore muharebeleri sırasında, sık sık savaşın gidişine etkili olan başarılar göstermişti. En sonunda da, ateşkese yol açan son muharebeyi de, Türk Tugayı vermiş oldu.

Türk Tugaylarının Kore'de verdikleri muharebeler, yabancı askerî okullarda okunmakta ve çıkan sonuçlardan, istifadeye çalışılmaktadır.¹⁴⁵

¹⁴⁵ Kore'de Savaşanlar Derneği Muhtırası, s. 30-31.

KORE ZAFERLERİMİZİN BİRDE GÖRÜNMEYEN ARKA CEPHESİ OLAN ESİRLERİMİZİN KAHRAMANLIKLARI VARDIR Kİ, EN ÖNEMLİ BİR KONU ŞU ŞEKİLEDİR

TÜRK KAHRAMANLIĞI

Amerikan Harp Esiri Türk Dostu Yarbay Frederic Pelser Şöyle Anlatmaktadır

İlk kamp yeri maden kampı veya fasulye kampı, altın madeni esir toplama yeri. Yaşam ümidi olmayanlar her gece ölüyordu. Cenazeleri diğer esirlerce sabah gömülüyordu. Genç insanların yaşama ümidi yoktu. Kamp hayatı, ölüm muhafızlar, odun toplama ve bit haşeresi.

Biz Rus kamyonları ile Pyogtong kampına geldik, HALA RUSLAR BİZ SAVAŞTA YOKUZ DİYOR, RUS KAMYOLARI, ŞÖFÖRLERİ, CEPHANESİ GÜNEYE ÇİNLİLER GİDİYORDU.

Hastalar tavuk çiğeri ile iyileştirilmeğe çalışılıyordu. Bu hastalardan 22-35 öldü.

BEN 2 NOLU KAMPA VERİLDİM BURASI PİNCHONGNİ’DE İDİ 300 KİŞİ KAPASİTELİ, ÇİNLİLERE KARŞI KOYAN İŞBİRLİĞİ YAPMAYANLARIN KAMPI İDİ.

Güney Afrikalılar, Yeni Zelandalılar, TÜRKLER, İngiliz ve Amerikalı esirler vardı.

“ 2 nolu kampta 13 Türk vardı, Siyah sakallı yüzbaşı Hamid, Yüzbaşı Fevzi, Yüzbaşı İhsan, Çavuşlar Nafi, Şair, Yakup, YÜZBAŞI HAMİD ÇOK OTORİTER BİR SUBAYDI. ONUN GİBİSİNİ BATI ÜLKELERİNDE HİÇ GÖRMEDİK.

Türk subaylarınca itaat etmeyen adamlarına dayak atıldığı bilinmektedir. Yüzbaşı Hamid o kadar otoriter di ki, kışın yakacak odun taşımaya dahi gitmedi, adamları onun yemeğini, suyunu getirdi, çoraplarını yıkadı.

ÇİNLİLERLE HİÇ MUHATAP OLMADI, AYAKLARINA GİTMEDİ YÜZBAŞI FEVZİ VE YÜZBAŞI İHSAN’I GÖNDERDİ, ÇİNLİLER MECBUREN ONUN AYAĞINA GELDİ. BU BİZİM ÇOK HAYRETİMİZE GİDİYORDU.

2 Kurban Bayramında Yüzbaşı Hamid Çinlilerden kurban kesmek amacıyla keçi istedi, Çinliler önce reddettiler sonra kabul ettiler, HAMİD YÜZBAŞI ÇİNLİLERİN BİR PARÇA KEÇİ VERİRİZ LAFINA ÇOK KIZDI, TÜM KEÇİ VERECEKSİNİZ ISRARI İLE, ÇİNLİLER TÜM İSTEKLERİNİ KABUL ETTİLER.

ALİ VE NAFİ KURBANİ KESTİLER, 2 NOLU KAMPTAKİ 300 ESİR BAYRAM YAPARAK, ETLERİ EŞİT OLARAK YEDİLER. TÜRKLER'E ALLAH RAZI OLSUN, ALLAH ONLARIN GÜNAHLARINI AFFETSİN.

AMAN ALLAHIM NE BÜYÜK GÜÇ ESİR KAMPINDA ÇİNLİLERİ DİZE GETİREN KAHRAMAN BİR TÜRK SUBAYI, ANCAK ANILARI BİLE KAYDEDİLMEDEN RAHMETLİ OLMUŞ, NE YAZIK. DAİMA HATIRLANMASI İÇİN BU KİTABI OKUYAN HERKES İZMİR NARLIDERE'DE MEZARI OLAN YÜZBAŞI HAMİT YÜKSEL'İ ZİYARET EDİP KENDİSİNE VE DEĞERLİ EŞİNE BİR FATİHA OKURSA RUHUNUN ŞAD OLACAĞI VE HUZUR BULACAĞI SONSUZA DEK UNUTULMAYACAĞINA İNANIYORUM.

Türk Harp Esiri Ahmedî Hamdî ÖKTEN Şöyle Anlatmaktadır;

Kampta propagandalar devam ediyor, kampta beyin yıkamaya çalışıyorlar. Ama kimse inanmadı çünkü biz oradan dağıldıktan sonra derhal baskın yapıyorduk herkese sakın inanmayın Türkiye de şöyle açık varmışta şöyle olmuşta böyle olmuşta falan filan katiyen yalan subaylar da başımızdaydı zaten Ali Büyükkirişçi isminde bir üsteğmenimiz vardı bu bizim içimizden katiyen ayrılmazdı

KAHRAMAN ÜSTEĞMEN ALİ BÜYÜKİRİŞÇİ, SUBAY OLDUĞUNU GİZLEYİP ERİM DEMİŞ VE ERLERLE AYNI KAMPTA KALARAK TÜRK ASKERLERİNE AĞABEYLİK KOMUTANLIK YAPARAK ONLARA SAHİP ÇIKMIŞ, BEYİN YIKAMALARINA MÜSADE ETMEMİŞTİR. NE YAZIK Kİ ANILARI BİR MAKAMCA ALINMAMIŞTIR.

HELE ÜSTEĞMEN YÜZBAŞI İHSAN SERİN, ÜSTEĞMEN İSMAİL OKNAZ, ÜSTEĞMEN FEVZİ GÜRGEN, TEĞMEN KAZIM ÜN, DİĞER ASTSUBAY, ÇAVUŞ VE ERLER MÜTHİŞ KAHRAMANLARDIR.

Amerikalı Kahraman katolik rahibi olan Kapau,

Kahraman bir birliğin kahraman bir mensubu ve bir katolik rahibi olan Kapau, alayının yaralılarını yalnız bırakmamak için, esir olmayı, geri çekilip kurtulmayı tercih etmişti.

Esirler arasındaki ideolojik telkinle başarılı mücadele etmiş, hasta ve ölüm halindeki her mezhepten insana, lâzım gelen dinî telkinlerde bulunmuş, esaret hayatının o hep karanlık günlerinde yetersiz diyet yemeğine bir şeyler katmak, zayıf ve dermansızları takviye için düşmandan yiyecek çalmıştı.

Rahip Kapau; bir barakaya girip, çaldıklarını yere bıraktığı ve başını önüne eğip, orada bulunanları eşit, şekilde paylaşacakları şu yiyecek için, sükûnetle, hep birlikte Tanrıya şükretmeye davet ettiği zaman, hırsızlığı kendi nefisleri için yapanlar yerin dibine geçiyor ve sakladıkları yiyecekleri çıkarıp, onun getirdiklerine katıyorlarmış.

Kendisi, bir esir hastanesinde, gıdasızlıktan ölmüştü. Mevcut kayıtlar; başlangıçta kendisini düşman eline teslim etmekte gösterdiği aynı tevazu ile, fedakârlık anlayışı içinde ve fedakârlık uğruna hayatından feragat ederek, varlığını kayıtsız şartsız başkalarına hasrettiğini ve kelimenin tam mânasıyla, canına kıydığını göstermektedir.¹⁴⁶

Kamplard esirlere her türlü Marksist propaganda yapılıyordu. «Aşure Vadi» den mezun olanlara ve komünist doktrinini kabul edenlere «Müterakki-İLERİCİ-İŞBİRLİKÇİ HAIN» deniliyordu.

Programa katılmayı kabul etmeyenler ekseriya daha ağır şartlara tâbi tutuluyorlardı. Bunlar «Mürteci-KARŞI KOYAN DİRENÇLİ KARAMANLAR» olarak telâkki ediliyorlardı. BU GRUPTA TÜRKLERDE VARDI.

Türk Harp Esiri Çavuş Muzafer Şenburç Şöyle Anlatmaktadır

Bir subay altı er muhafızla tekrar yola çıkarıldık. Bu seferki yolculuğumuz otomobille idi. Pyongyang şehrine gelmiştik. Vasıta orada durmuştu.

Sarışın bir adam bize bir müddet baktıktan sonra (Türkîş-Pyongyang-İstanbul) diyerek parmaklarını sürtüstürüp gülerik uzaklaştı. ESİR KAMPLARINDA Kİ RUSLARDIR.

¹⁴⁶ A.g.e., s.83.

Biz bundan bir şey anlayamadık. Biraz sonra hareket edip Pyongyang kuzeyinde bir kasabaya getirildik. Kasabada üç gün kaldık.” Diye anlatmaktadır.

ESİR EDİLİP YOLLARDA ŞEHİT EDİLEN KAHRAMANLAR

Türk Harp Esiri Çavuş Şair Varışlı Şöyle Anlatmaktadır

Necati Yavuz, Karamürselli, çavuş, Sepetler köyünden, Musa Atmaca, çavuş, Adanalı, Fahir Kırak, bunları yolda öldürdüler.

Örneğin Necati Yavuz, (GENELKURMAY LİSTESİNDE KAYIP GÖZÜKÜYOR –BURSA KARACABEY NÜFUSUNA KAYITLI)

Karamürselli, çavuş, Sepetler köyünden, Musa Atmaca, çavuş, Adanalı, Fahir Kırak, bunları yolda öldürdüler. Onlar biraz iri yarıydı ondan. Sekiz günün sonunda bizi bir kampa getirdiler.

DİĞER 2 İSMİ LİSTELERDE BULAMADIM.

Bir tane Niyazi Bey vardı Karşlı, üsteğmen, istihkam subayı idi, esir kampında kuyu kazdılar, benzin döktüler ve onu yaktılar

Dönemin Birleşmiş Milletler Başdelegesi Selim Sarper tarafından yapılan açıklamada da bu intikaller esnasında;

Süleyman Demir adlı bir Türk esirin kendisini sırtında taşıyan esir Türk arkadaşının sırtındayken süngülenerek öldürüldüğü, Mehmet Çelik adında ağır yaralı bir Türk esirin de yaralarından dolayı yürüyüşü yavaşlattığı için intikalde götürülmeyle yola bırakıldığı,

İstihkam Üsteğmen Orhan Tokgöz'ün de kendisini taşıyan harp esirinden alınarak kafiye komutanının emri ile yolda terk edildiği belirtilmektedir.

TÜRK HARP TARİHİ KAYNAKLARI ÜSTEĞMEN ORHAN TOKGÖZ, MEHMET ÇELİK VE SÜLEYMAN DEMİR’İ KAYIP GÖSTERMEKTEDİR.

Süleyman Irmak ise; Onyeddi kişiyi öldürdüler bizden. Biz görmedik ama sonradan gelen iki arkadaş vardı Zonguldaklı, onlar söyledi. Ağır yaralıymış öldürdükleri... " şeklinde açıklamada bulunmaktadır.

Türk Harp Esiri Üsteğmen Fevzi Gürgen Şöyle anlatmaktadır

Geceleri yürüyorduk. Bir odada 40, 50 kişi uyukluyorduk. Bizi Pyogyang'a Yalu nehri kenarındaki kampa götürdüler. 32-33 ay kaldık.

Üsteğmen Orhan Naci Gökçe ağır yaralıydı. Orhan'ın geri kaldığını gördüm, ancak akibetini bilmiyordum. Diye anlatmaktadır

KAHRAMAN ÜSTEĞMEN RÜŞTÜ ÜRER'İN KARSON İLERİ KARAKOL MEVZİSİNDE ŞEHİT OLDUĞU HARP TARİHİNCE YAZILIDIR, OYSAKİ ESİR ALINIP YOLDA HUNHARCA ŞEHİT EDİLMİŞTİR.

HİKAYESİ ŞÖYLEDİR;

3 ncü Türk Tugayı İstihkam Bölük Komutanı Yüzbaşı Şinasi Sükan, Yaralı iken Hastanede Yaralı 6 ncı Bölük erlerinden Kemal Uçankaya ile Görüşmelerini Şöyle Anlatmaktadır

“ Kore'de son savaşımı Karson (Garson) tepesinde yaptım. Bu tepe, Batı Cephesinde bu muharebe İleri Karakolu idi. Burasını, 28 Mayıs 1953 tarihinde 6 ncı bölüğün 3 ncü Takımı; yani benim mensup olduğum birlik işgal ediyordu. Ayrıca, bu tepedeki tahkimat ve engellemeyi geliştirmekle görevli; Ali Çavuş komutasında 14 erden ibaret depo tabum istihkâm takımı ile takviye edilmiştik.

Durum Komutanımız Üsteğmen Rüştü Ürer'e bildirildi. Artan düşman ateşi karşısında ateş desteği istendi. Bunun üzerine, Türk topçusu ile birlikte Amerikan topçularının düşmanın işgal ettiği tepelere, ara sahaya amansız ateşi başladı. Sıklaşan düşman mermileri ölüm sağnağı halinde Karson Tepesinin üstüne yağmaya başlamıştı.

Bu anda üsteğmen Rüştü Ürer şu emri verdi:

«Gözcüler hariç herkes tilki oyuklarına girsin ve düşman taarruzuna karşı herkes uyanık olsun»

Erlerin başında siperlerde kahramanca savaşan Üsteğmen Rüştü Ürer, makinalı tabanca mermileri ile boğazından ve ellerinden ağır yaralar almıştı. Üstü başı kan içindeydi.

Takım Assubayı Ahmet Yermmez-ŞEHİT (AYDIN-KARACASU'LU) de gene makinalı tabanca mermisi ile ağır yaralı olarak yerde kan revan içinde yatıyordu.

Ben de yaralanarak yere düştüm. Yöremde yarasız ancak bir tek kişi kalmıştı. O da takımın; telsizcisi İsmail Gürses idi.

İSMAİL GÜRSES'DE ŞEHİT OLMUŞ –DENİZLİ-TAVAS'LI

Karson Muharebe ileri Karakolunun içi Çin'li askerlerle dolmuştu.

Çin'liler, bazı Türk hafif yaralarını dipcikleyerek bir araya topluyor, üstteğmen Rüştü Ürer ve birkaç ağır yaralıyı da sırtlayarak geri götürmeğe çalışıyorlardı.

Sonuç olarak, düşmanın eline esir düşmüştük. Esir Türkler, on bir kişiden ibaretti. Bunlardan bir ikisi sağlam, diğerleri hafif ve ağır yaralı durumdaydılar.

Bu yerde fazla durmıyarak, daha gerilere Reno tepesi batısına doğru bizi sevkettiler.

Reno tepesi içine doğru giren tünel gibi bir sığınağa bizi dipcikliyerek soktukten sonra, Türkçe bilen bir tercüman vasıtasıyla ilk sorgumuzu burada yaptılar.

Kahraman komutanımızı ağır yaralı olmasına rağmen çok sıkıştırdılar, ancak ağzından bir şey alamayınca onu orada şehit ettiler.

ELKO'DA ÜSTEĞMEN RÜŞTÜ ÜZER ŞEHİT OLUYOR. ÜSTEĞMEN RÜŞTÜ ÜZER'E AMERİKAN ÜSTÜN HİZMET MADALYASI VERİLMİŞTİR.

TEK BAŞINA 14 ÇİNLİ ÖLDÜRDÜĞÜ YAZILIDIR.

GENEL SONUÇ

1. TÜRK ESİR SAYISI ARAŞTIRMACI BİNBAŞI MURAT ÖZAYLAR TARAFINDAN, O GÜNÜN GAZETELERİ İNCENMİŞ VE İADE EDİLEN ESİR OLARAK 249 KİŞİ TESBİT EDİLMİŞTİR.

2. TÜRK HARP TARİHİ İSE 234 OLARAK GÖSTERMEKTEDİR.

3. TÜRK HARP TARİHİ MUHAREBEDE AKİBİYETİ BİLİNMEYENLERE DE KAYIP DEMİŞTİR. LİSTELERİNDE 171 KAYIP VARDIR.

4. NE YAZIKKI BU KAHRAMAN ŞEHİTLERİMİZİN ADI KAYIP KONMUŞ ASLINDA HEPSİ ŞEHİTTİR. BİR KISMI MUHAREBE ALANINDA BÜYÜK KISMI İSE ESİR ALINIP YARALIYKEN YOLLARDA KATLEDİLMİŞLERİR.

5. TÜRK HARP TARİHİ DÖNEN ESİRLERİMİZİ TEK TEK SORGULAYIP KAYIPLARIN AKİBETİNİ ORTAYA ÇIKARMAMIŞ İLGİSİZ KALMIŞTIR.

6. AMERİKADAKİ BÜYÜKELÇİMİZ SELİM SARPER 1953 YILINDA 166 KAYIP ASKERİN, YARALANDIKTAN SONRA YOLLARDA ÖLDÜRÜLDÜĞÜNÜ SÖYLEMİŞ ANCAK DİKKATE ALIP ARAŞTIRAN MAKAM OLMAMIŞTIR.

7. ŞAHSİ GAYRETLERİMİZLE, BİNBAŞI MURAT ÖZAYLAR VE BURÇİN ERLEVENT GİBİ İKİ ARAŞTIRMACI İLE KALAN BİR KAÇ ESİRİMİZE ULAŞARAK, KAYIPLARI ŞEHİT HANESİNE KAYDETMEĞE ÇALIŞTIM, ONLAR MEÇHUL ASKERLER DEĞİL BİLİNER KAHRAMAN ŞEHİTLERİMİZDİR. RUHLARI ŞAD OLSUN.

Kore zaferlerini Türk ve insanlık tarihlerine sayısız kahramanlık ve şerefle maleden gazilerimiz ve şehitlerimizi milletçe selâmlar önlerinde saygı ile eğiliriz, insanlık ve Türk Milleti sizleri minnetle anacaktır.

Nur içinde yatın aziz şehitlerimiz.